

Б А Н О К з 1000 вхідових дверей

Одні з цих дверей є дуже близько Вас — це двері місцевого відділу Королівсько-Канадського Банку в Вашій околиці. Більше як тисяча таких відділів є по цілій Канаді й за границею. У самій тільки Канаді, від Нової Фунляндії аж до ванкуверського острова, є іх понад 900, у різних містах, містечках і селах. Кожний з них дає Вам запевнення і різноманітність послуг одного з найбільших канадських банків. Ваш місцевий директор банку має за собою досвід, знання й організаційність цілого банку. Він є до Ваших послуг у всіх можливих потребах.

THE ROYAL BANK OF CANADA

Його відділ є певно у Вашому сусідстві.

КАЛЕНДАР СВІТЛА

НА БОЖИЙ

1961

РІК

ВИДАВНИЦТВО ОО. ВАСИЛІЯН

Торонто

—

1961

—

Канада

THE LIGHT ALMANAC

OF 1961

VOL. XXII.

ДВАДЦЯТЬ ДРУГИЙ РІЧНИК

Обкладинка роботи арт. Б. Крюкова

Printed in Canada

Basilian Press — 286 Lisgar Street — Toronto 3, Ontario, Canada

ЙОГО СВЯТІСТЬ СВЯТИШІЙ ОТЕЦЬ ПАПА ІВАН ХХІІІ

БЛАГОСЛОВЕННАЯ В ЖЕНАХ

Благословенна в женах
Святая, Праведная Мати
Святого Сина на землі!
Не дай в неволі пропадати,
Летучі літа марно тратити,
Скорбящих радосте! Пошли,
Пошли мені святе слово,
Святої правди голос новий,
І слово розумом святым
І оживи і просвіти!
Ти, Мати Бога на землі,

Ти слізни матері до краю,
До каплі вилила. Ридаю,
Молю ридаючи: пошли,
Подай душі үбогій силу,
Щоб отченно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило
І на Україну понеслось,
І на Україні святилось
Те слово — Божес кадило,
Кадило істини! Амінь.

Тарас Шевченко

УЧІТЕСЯ, БРАТИ МОЇ

Учітесь, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь, —
Свого не цурайтесь:
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люди цураються,
В хату не пускають,
Свої діти, — як чужій.
І немає злому
На всій землі безконечній
Веселого дому.

Я ридаю, як згадаю
Діла незабуті
Дідів наших, тяжкі діла!
Якби їх забути,
Я оддав би веселого
Віку половину...
Отака-то наша слава,
Слава України!...

Отак і ви прочитайте,
Щоб не сонним снились

Всі неправди, щоб розкрились
Високі могили
Перед вашими очима,
Щоб ви розпитали
Мучеників: кого, коли,
За що розпинали?...
Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, —
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!

Благословіть дітей своїх
Твердими руками,
І обмитих поцілуйте
Вольними устами!
І забудеться срамотня
Давняя година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечерній,
Тихо засіє.

Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Тарас Шевченко

ЙОГО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО
ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНИЙ КИР МАКСИМ ГЕРМАНЮК ЧНІ
МИТРОПОЛИТ ВІННІПЕГУ Й УСЕІ КАНАДИ

В Е С Н I В К А

Цвітка дрібная
Молила неньку,
Весну раненьку:
— "Нене рідна!
Вволи ми волю,
Дай мені долю,
Щоб я зацвіла
Весь луг вкрасила,
Щоби я була,
Як сонце ясна,
Як зоря красна,
Щоб я згорнула
Весь світ до себе!" —

— "Доню, голубко,
Жаль мені тебе,
Гарна любко,
Бо вихор свисне,
Мороз потисне,
Буря загуде,
Краса змарніє,
Личко зчорніє,
Головоньку склонніш,
Листоньки зронніш,
Жаль серцю буде".

Маркіян Шашкевич

П I Д Л И С С Я

Шуми віltre, шуми буйний
На лісі, на гори,
Мею журну неси думку
На підлісські двори.

Там спочинеш, моя думко,
В зеленій соснині,
Журбу збудеш, потішишся
У лихій годині.

Там ти скаже дуб старенький
І один і другий,
Як там жив я ще маленький
Без журби, без туги.

Підлісецька горо біла!
Як тебе не бачу,
Так ми тяжко, так ми сумно,
Що трохи не плачу.

Там ти скаже та соснина
Й всяка деревина,
Як там грато серце мое,
Світала година.

У садочку соловійчик
Щебетав пісеньки,
Розвивав ми пісеньками
Літа молоденъкі.

Там колодязь студененький,
А дуб воду тягне;
Не так щастя, як тої води
Моя душа прагне.

Маркіян Шашкевич

ЙОГО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО
ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНИЙ КИР КОНСТАНТИН БОГАЧЕВСЬКИЙ
МИТРОПОЛИТ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ

П С А Л М И

I.

Блаженний муж на лукаву
Не вступає раду,
І не стане на путь злого,
І з людим не сяде;
А в законі Господньому
Серце його й воля
Навчається; і стане він,
Як на добрім полі,
Над водою посажене,
Древо зеленіє,

Плодом вкрите: так і муж той
В добрі своїм спіє.
А лукавих, нечистивих
І слід пропадає, —
Як той попіл, над землею
Вітер розмахас.
І не встануть з праведними
Злії з домовини;
Діла добрих оновляться,
Діла злих загинуть.

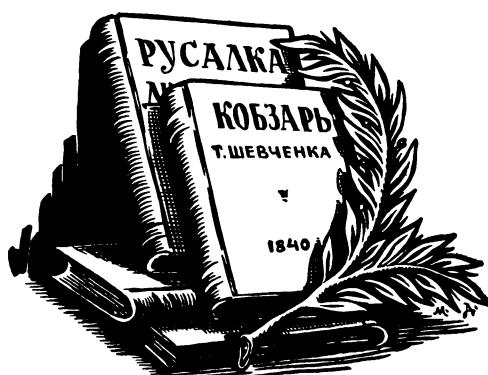
Тарас Шевченко

CXXXII.

Чи є що краще, лучче в світі,
Як укупі жити,
З братом добрим добро певне
Пожити, не ділти?
Яко миро добровонне
З голови чесної
На бороду Аароню
Спадає росою,
На галтовані омети
Ризи дорогої;
Або роси Єрмонськії

На святій гори
Високії Сіонськії
Спадають і творять
Добро тварям земнородним,
І землі, і людям:
Отак братів благих Своїх
Господь не забуде —
Воцариться в дому тихім,
В сім'ї тій великий,
І пошле ім добру долю
Од віка до віка.

Тарас Шевченко

Січень - January

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	19 Н Грудень 1960.	Боніфатія	19 Н. Р. 1961. Обр. Г. Вас. Вел.
2	20 П Ігнатія священомученика		Сильвестра папи
3	21 В Юліяни мучениці		Малахії прор.
4	22 С Анастасії мч.		Собор 70 Апостолів
5	23 Ч 10 мучеників у Криті		Навечір'я Богоявлення
6	24 П Навечір'я Різдва. Євгенії.		Богоявлення Господнє
7	25 С Різдво Христове		Собор Івана Хрестителя
8	26 Н по Р. Соб. Пр. Богор. Йосифа		По Просв. Юрія і Еміліяна
9	27 П Стефана первомуч.	©	Полієвкта прп.
10	28 В 20.000 мч. у Нікомидії		Григорія Нисійського
11	29 С Дітей убитих у Вифлеємі		† Теодосія преп.
12	30 Ч Анисії мучениці		Татіяни мучениці
13	31 П Меланії преподобної		Єрмила й Стратоніка мч.
14	1 С Н. Р. 1961. Обр. Г., Василія В.		Отців у Синаї і Р. вбитих
15	2 Н пер. Просв. Сильвестра папи		32 по С. Павла Тив. і Івана
16	3 П Малахії пророка	©	Покл. оковам Ап. Петра
17	4 В Собор 70 Апостолів		† Антонія Вел. преп.
18	5 С Навечір'я Богоявл. Теопемпта		Атанасія і Кирила св.
19	6 Ч Богоявлення Господнє		Макарія прп.
20	7 П Собор св. Іvana Хрестителя		† Євтимія Вел. преп.
21	8 С Юрія і Еміліяна прп.		Максима ісп і Неофита
22	9 Н по Просв. Полієвкта муч.		Мит. і Фар. Тимот. ап.
23	10 П Григорія Нисійського	©	Клиmenta Анк. сщмч.
24	11 В † Теодосія прп.		Ксенії прп.
25	12 С Татіяни муч.		† Григорія Богослова
26	13 Ч Єрмила і Стратоніка мч.		Ксенофонта і др.
27	14 П Отців в Синаї і Р. вбитих		† Пер. м. св. Іvana Золот.
28	15 С Павла і Івана прп.		Єфрема прп.
29	16 Н Мит. і Фар. П. ок. Ап. Петра		Блуд. Сина. П. м. св. Іgn.
30	17 П † Антонія Великого		Трьох Святителів
31	18 В Атанасія і Кирила св.	©	Кира й Івана безсребр.

НАМИРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоби правою й любов'ю Христа Господа усунути перешкоди, які стоять на дорозі до єдності всіх християн.

Місійне — Щоб гідне служіння Літургійної Жертви привело всі народи світу до правдивої Христової Церкви.

Лютий - February

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 В	Макарія Єгиптянина прп.	Трифона мч.
2 20 Ч	† Євтимія Великого прп.	Стрітення Господнє
3 21 П	Максима ісп. і Неофита мч.	Симеона і Анни прор.
4 22 С	Тимотея ап. і Анастасія мч.	Ісидора прп.
5 23 Н	Блудн. Сина. Клиmenta свмч.	М'ясопусна. Агафії мч.
6 24 П	Ксенії прп.	Вукола прп.
7 25 В	† Григорія Богослова	Партенія й Луки прп.
8 26 С	Ксенофonta і др. прп.	Теодора Стратилата вмч.
9 27 Ч	† Пер. мощів св. Івана Золот.	Никифора мч.
10 28 П	Єфрема Сирійця преп.	Харалампія мч.
11 29 С	Пер. мощ. Іgnatія Богоносця	Власія свщм.
12 30 Н	Мясоп. Трьох Святителів	Сироп. Мелетія св.
13 31 П	Кира й Івана безсребр.	Мартиніяна прп.
14 1 В	Лютень. Трифона мч.	† Пам. смерти св. Кирила
15 2 С	Стрітення Господнє	Онисима ап.
16 3 Ч	Симеона й Анни пр.	Памфила мч.
17 4 П	Ісидора преподобного	Теодора Т. вмч.
18 5 С	Агафії мучениці	Льва папи
19 6 Н	Сиропусна. Вукола прп.	1 В Посту. Архіпа ап.
20 7 П	Партенія прп.	Льва, еп. катанського
21 8 В	Теодора Страт. вмч.	Timotея прп., Євстахія св.
22 9 С	Никифора мч.	Найд. мощ. мч. у Євгенії
23 10 Ч	Харалампія мч.	Полікарпа свм.
24 11 П	Власія свщм.	† 1 і 2 Найд. Г. Івана Хр.
25 12 С	Мелетія святителя	Тарасія св.
26 13 Н 1 В.	Посту. Мартиніяна прп.	2 Посту. Порфірія св.
27 14 П	† Память смерти св. Кирила	Прокопія прп. ісп.
28 15 В	Онисима ап.	Василія прп. ісп.

НАМИРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

За успіх у приготуваннях до Вселенського Собору.

Mісійне — Щоб народи, в змаганні до політичної свободи, не вживали таких засобів, які противляться загальному добру.

Березень — March

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

и. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 16 С Памфіла мч.		Євдокії прпмч.
2 17 Ч Теодора Тир. вмч.	⌚	Теодота сцм.
3 18 П Льва папи		Євтропія сцм.
4 19 С Архіпа ап.		Гарасима прп.
5 20 Н 2. Посту. Льва єп катан.		3 П. Хрест. Конона мч.
6 21 П Тимотея прп. і Євстатія св.		42 мч. в Аморії
7 22 В Найд. м. мч. у Євгенії		Василія і ін. сцмч.
8 23 С Полікарпа сцм.		Теофілакта ісп.
9 24 Ч † 1 і 2 Найд. Г. Ів. Хр.	⌚	† 40 Муч. у Севастії
10 25 П Тарасія св.		Кондрата й ін. мч.
11 26 С Порфірія св.		Софронія патріярха Єр.
12 27 Н 3. П. Хрест. Прокопія прп. іс.		4 Посту. Теофана ісп.
13 28 П Василія прп. ісп.		Пер. м. св. Никифора
14 1 В Березень. Євдокії		Венедикта прп.
15 2 С Теодота сцм.		Агапія й ін. мч. Поклони.
16 3 Ч Євтропія прп.	⌚	Савина і Папи
17 4 П Гарасима прп.		Олексія, чол. Божого прп.
18 5 С Конона мч.		Кирила єп.
19 6 Н 5 Посту. 42 мч. в Аморії		5 Посту. Хризанта й Дарії
20 7 П Василія й ін. сцм. у Корсуні		ОО. уб. в об. Сави
21 8 В Теофілакта ісп.		Якова ісп.
22 9 С † 40 Муч. в Севастії. Поклони		Василія сцм.
23 10 Ч Кондрата й ін. мч.	⌚	Никона прпм. і ін.
24 11 П Софонія патр.		Захарії і Артемона
25 12 С Теофана ісп. і Григорія папи		Благовіщення Пр. Д. С.Л.
26 13 Н 5. Посту. Пер. м. Никифора		Цвітна. Соб. Гавриїла Ар.
27 14 П Венедикта		Матрони мч.
28 15 В Агапія й ін. мч.		Іларіона й Стефана прп.
29 16 С Савина і Папи		Марка й Кирила сцм.
30 17 Ч Олексія прп.		Вел. Четвер. Івана Ліств.
31 18 П Кирила єп.		Вел. П'ятниця. Іпатія прп.

НАМИРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб серед небезпек поступу модерного життя родини кріпилися наукою віри й частим приниманням св. Таїн.

Місійне — За правильне й відповідне виховання численного автохтонного кліру, яке відповідало б нашим часам.

Квітень — April

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Хризанта й Дарії мч.	Марії Єгипетської преп.
2 20 Н	6. П. Квітна. ОО. үб. в об. С.	Воскресіння ГНІХ. Тита
3 21 П	Якова ісп.	Св. Понеділка. Никити п.
4 22 В	Василія сщмч.	Св. Вівторок. Йос. й Геор.
5 23 С	Никона прпм. і ін.	Теодула і др. мч.
6 24 Ч	Вел. Четв. Захарії й Артемона	† Пам. смерти св. Методія
7 25 П	Вел. П'ят. Благов. Пр. Діви	Георгія Мел. прп.
8 26 С	В. Суб. Соб. Гавр. Арх.	Іродіона і ін. ап.
9 27 Н	Воскресіння ГНІХ.	1. Томина. Євліхія мч.
10 28 П	Св. Понед. Іларіона й Стеф.	Терентія й ін мч.
11 29 В	Св. Вівтор. Марка й Кирила	Антипи сщм.
12 30 С	Івана Ліств. прп.	Василія ісп.
13 31 Ч	Іпатія прп.	Артемона сщм.
14 1 П	Марії єгиптянки	Мартина папи, Антонія
15 2 С	Тита прп.	Аристарха й ін. ап.
16 3 Н	1. Томина. Никити прп. ісп.	2. Миронос. Агапії мч.
17 4 П	Йосифа й Георгія прп.	Симеона й Акакія прп.
18 5 В	Теодула мч.	Івана прп.
19 6 С	† Пам. смерти св. Методія	Івана старопечерського
20 7 Ч	Георгія Мел.	Теодора Тріх.
21 8 П	Іродіона й ін. ап.	Януарія й ін. сщм.
22 9 С	Євліхія мч.	Теодора Сик. прп.
23 10 Н	2. Мироносиць. Терентія	3. Розслабл. Георгія вмч.
24 11 П	Антипи сщм.	Сави Стр. мч.
25 12 В	Василія ісп.	† Марка апост. і єванг.
26 13 С	Артемона сщм.	Василія сщмч.
27 14 Ч	Мартина папи й Антонія мч.	Симеона сщмч.
28 15 П	Аристарха й ін. апост.	Ясона й Сосіпатра ап.
29 16 С	Агапії, Ірини й ін. мч.	9 муч. у Кизиці
30 17 Н	3. Розслабл. Симеона і Ак.	4. Самарянки. † Якова ап.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб важку працю церковної єпархії, спричинену браком священиків, облегшила правильно проведена поміч Католицької Акції та їй подібних організацій.

Місійне — Щоб вірні дбайливо плекали покликання до заграницьких місій.

Птічень - Май

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 П Івана преп.		Єремій прор.
2 19 В Івана Старопеч. преп.		Атанасія Вел. патр.
3 20 С Теодора Тр.		† Теодосія Печ. прп.
4 21 Ч Януарія сщм.		Пелагії прпм.
5 22 П Теодора Сик.		Ірини мч.
6 23 С Георгія (Юрія) вмуч. (н. нед.)		Йова многострадаль.
7 24 Н 4. Самар. Сави Страт. мч. ☉	4. Самар. Сави Страт. мч. ☉	5. Сліпор. Явління Ч. Хр.
8 25 П † Марка ап.		Івана Богослова (на нед.)
9 26 В Василія сщм.		† Перен. мощів св. Николи
10 27 С Симеона сщм., Стеф. Волин.		† Симеона Зилота ап.
11 28 Ч Ясона й ін. Кирила Турів.		Вознесіння ГНІХ. К. й Мт.
12 29 П 9 мч. у Кизиці		Єпіфанія й Германа св.
13 30 С † Якова Завед. ап.		Глікера мч.
14 1 Н Травень. Сліп. Єремій пр.	1 Н Травень. Сліп. Єремій пр.	Св. Отців. Ісидора мч.
15 2 П Атанасія Вел. патр.		Пахомія В. прп.
16 3 В † Теодосія Печ. прп.		Теодора Осв. преп.
17 4 С Пелагії прпм.		Андроніка і ін. ап.
18 5 Ч Вознесіння. Ірини мч.		Теодота мч.
19 6 П Йова многострадального		Патрикія сщм.
20 7 Ч Явління Ч. Хреста		Талалея мученика
21 8 Н Св. Отців. Івана Богослова		Сошествіє св. Духа. К і Є.
22 9 П † Пер. м. св. Николая ☉	9 П † Пер. м. св. Николая ☉	Пр. Тройці. Василіска мч.
23 10 В † Симеона Зилота ап.		Михайла ісп., Євфросинії
24 11 С † Кирила й Методія уч. слов.		Симеона прп. Никити П.
25 12 Ч Єпіфанія і Германа св.		† 3 Найд. Гол. Івана Хр.
26 13 П Глікера мч.		Карпа ап.
27 14 С Ісидора мученика		Терапонта
28 15 Н Сошествіє св. Духа. Пахомія		Всіх Святих. Никити прп.
29 16 П Пр. Тройці. Теодора Осв. ☉	16 П Пр. Тройці. Теодора Осв. ☉	Теодосії прп.
30 17 В Андроніка ап.		Ісаакія
31 18 С Теодота мч.		Єрмія ап.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб силою Святого Духа зломити релігійну байдужність.

Місійне — Щоб докладено великих старань до релігійного виховання мирян у праці на місіях.

Червень - Іюнь

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 Ч	Патрикія спм.	Пресв. Євх. (н. н.) Юстина
2 20 П	Талалея мученика	Никифора патр.
3 21 С	† Константина і Єлени	Лукиліана й ін. мч.
4 22 Н	Всіх Святих. Василіска мч.	2. по Сош. Митрофана
5 23 П	Михаїла ісп., Євфросинії	Доротея
6 24 В	Симеона прп. ѹ Никити Пер.	Висаріона прп.
7 25 С	† 3 Найд. Голови Івана Хрест.	Теодота Анк. спм.
8 26 Ч	Пр. Євхаристії (на нед.)	Теод. Стр.
9 27 П	Терапонта	Пр. Серця Іс. (на нед.)
10 28 С	Никити прп.	† С. Б. М. Тимотея спм.
11 29 Н	2. по Сош. Теодосії прпмч.	3 по С. † Вартол. ѹ Варн. Онуфрія прп.
12 20 П	Ісаакія преподобного	Акилини
13 31 В	Єрмія ап.	Елісея пр., Методія патр.
14 1 С	Червень. Юстина мч.	Амоса пр., Єроніма
15 2 Ч	Никифора патр.	Тихона
16 3 П	Пр. Серця Іс. (на н.) Лукил.	Мануїла і ін. мч.
17 4 С	Митрофана святителя	
18 5 Н	3. по Сош. Доротея спм.	4 по Сош. Леонтія мч.
19 6 П	Висаріона прп.	† Юди Тадея ап.
20 7 В	Теодота Анкирського спм.	Методія спм.
21 8 С	Теодора Стр. мч.	Юліяна Тарсійського
22 9 Ч	Кирила Александр. св.	Євсевія спм.
23 10 П	Тимотея спм.	Агripіні мч.
24 11 С	† Вартоломея ѹ Варнави ап.	Різдво Іvana Хрестителя
25 12 Н	4. по С. Онуфрія ѹ Петра	5 по Сош. Февронії прп.
26 13 П	Акилини мч.	Давида прп.
27 14 В	Елісея пр., Методія	Самсона прп.
28 15 С	Амоса прор., Єроніма прп.	Пер. м. Кира ѹ Іvana
29 16 Ч	Тихона св.	Петра і Павла ап.
30 17 П	Мануїла мч.	Собор 12 Апостолів

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб набоженство до Пресв. Серця Христового ширилося по думці св. Церкви та відповідно до теперішнього способу життя.

Місійне — Щоб у місійних школах католицькі вчителі виковували християн в повному значенні тієї назви.

Липень — July

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 С Леонтія мученика		Косми і Дам'яна безср.
2 19 Н 5. по С. † Юди Тадея ап.		6 по Сош. † П. Ризи П. Б.
3 20 П Методія спм.		Якінта мученика
4 21 В Юліяна Тарс. мч.	Ⓐ	Андрея Критського св.
5 25 С Євсевія спм.		† Атанасія Атонського п.
6 23 Ч Агрипіни мч.		Сісоя Великого
7 24 П Різдво Івана Хрестителя		Томи й Аакакія прп.
8 25 С Февронії прпм.		Прокопія вмч.
9 26 Н 6. по С. Давида прп.		7 по Сош. Панкратія спм.
10 27 П Самсона прп.		† Антонія Печ. прп.
11 28 В Пер. мощ. Кири й Івана		Євфимії й Ольги кн. укр.
12 29 С Петра й Павла ап.	Ⓑ	Прокла й Іларія мч.
13 30 Ч Собор 12 Апостолів		Собор Гавриїла Арханг.
14 1 П Липень. Косми й Дам'яна		Акили ап.
15 2 С † Положення Ризи Пр. Діви		† Володимира Вел. кн. ук.
16 3 Н 7. по Сош. Якінта мч.		8 по С. Отц. 6 Соб. Атин.
17 4 П Андрія Крит. св. і Марти пр.		Марини
18 5 В † Атанасія Атонського прп.		Якінта й Еміліяна мч.
19 6 С Сісоя Великого прп.		Макріни прп., Дія прп.
20 7 Ч Томи й Аакакія прп.	Ⓓ	Іллі прор. (на нед.)
21 8 П Прокопія вмч.		Симеона й Івана прп.
22 9 С Панкратія спм.		Марії Магдал., Фоки спм.
23 10 Н 8. по С. † Антонія печ. прп.		9 по С. Трофима й ін. мч.
24 11 П Євфимії й Ольги, укр. кн.		† Бориса й Гліба мч.
25 12 В Прокла й Іларія мч.		† Успіння св. Анни
26 13 С Собор Гавриїла Арх.		Єрмолая й ін. спм.
27 14 Ч Акили ап.	Ⓔ	† Пантелеїмона вмч.
28 15 С † Володимира Вел. укр. кн.		Калініка мч.
29 16 П Антиноєна спм.		Прокора й ін. ап.
30 17 Н 9. по С. Отців 6 Соб. Марини		10 по Сош. Сили й ін. ап.
31 18 П Якінта й Еміліяна мч.		Євдокима прав.

НАМИРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб часу відпочинку-дозвілля вживати за Божим законом для здоров'я ума й тіла.

Mісійне — Щоб члени К. Акції й подібних організацій могли вповні достосуватися до місцевих умовин життя.

Серпень - August

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 В	Макрини прп.	Проісх. Ч. Хр., 7 бр. Мак.
2 20 С	Іллі пророка (на нед.)	Пер. мощів св. Стефана
3 21 Ч	Симеона й Ів. прп.	Ісаакія і ін. мч.
4 22 П	Марії Магдалини	7 молодців у Єфезі мч.
5 23 С	Трофима й інш. мучеників	Євсигнія ісп.
6 24 Н 10.	по С. † Бориса й Гліба мч.	11 по Сош. Преобр. Госп.
7 25 П	† Успіння св. Анни	Дометія преп., Пасива мч.
8 26 В	Єрмолая й ін. сщм.	Еміліяна ісп.
9 27 С	† Пантелеймона вмч.	† Матія ап.
10 28 Ч	Прохора ап.	Лаврентія мч.
11 29 П	Калініка мученика	Євлія мч.
12 30 С	Сили й ін. ап.	Фотія й Анікити мч.
13 31 Н 11	по Сош. Євдокима	12 по Сош. Максима ісп.
14 1 П	Серпень. Проісх. Ч. Хреста	† Пер. м. Теод. Міхея пр.
15 2 В	Пер. м. Стефана Архидияк.	Успіння Пр. Богородиці
16 3 С	Ісаакія й ін. мч.	Перен. Нерукотв. Образу
17 4 Ч 7	Молодців у Єфесі	Мирона мч.
18 5 П	Євсигнія ісп.	Флора й Лавра мч.
19 6 С	Преображення Господне	Andreя Стратил. мч.
20 7 Н 12	по Сош. Дометія прпм.	13 по Сош. Самуїла прор.
21 8 П	Еміліяна ісп.	Тадея ап., Васси мч.
22 9 В	† Матія ап.	Агатоніка мч.
23 10 С	Лаврентія мч.	Лупа мч.
24 11 Ч	Євлія мч.	Євтиха сщм.
25 12 П	Фотія й Анікити	Возкр. мощ. Вартоломея
26 13 С	Максима ісп.	Адріяна й Наталії мч.
27 14 Н 13	по Сош. † Теодосія Печ.	14 по Сош. Пімена прп.
28 15 П	Успіння Пр. Богородиці	Мойсея Мурина, Август.
29 16 В	Перен. Нерукотв. Образу	Усікн. Гол. Ів. Хр. (н. нед.)
30 17 С	Мирона мч.	Олександра й ін. патр.
31 18 Ч	Флора й Лавра мч.	† Полож. пояса Пр. Богор.

НАМИРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб туга за сповідним миром у світі не послабила нашої сторожкості в боротьбі з активним безбожним комунізмом.

Mісійне — Щоб через проповідь Євангелія й науки Церкви заволодів між нехристиянськими народами правильний соціальний лад.

Вересень — September

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 П Андрія Стратил.		† Поч. ц. року. Симеона Маманта мч.
2 20 С Самуїла прор.		
3 21 Н 14 по Сош. Тадея ап.	®	15 по Сош. Антима спм.
4 22 П Агатоніка мч.		Вавили спм., Мойсєя пр.
5 23 В Лупа ап.		Захарій й Єлісавети
6 24 С Євтиха спм.		Чудо св. Михаїла Арх.
7 25 Ч Возвр. м. Вартоломея ап.		Созонта мч.
8 26 П Адріяна й Наталії		Різдво Пресв. Богородиці
9 27 С Пімена прп.	●	Іоакима й Анни
10 28 Н 15 по С. Мойсєя Мур., Авг.		16 по С. Минодори й ін.
11 29 П Усікнов. Г. Івана Хр (на нед.)		Теодори прп.
12 30 В Олександра й ін. патр.		Автонома спм.
13 31 С †Полож. Пояса Пр. Богород.		Віднови храму, Корнилія
14 1 Ч Вересень. † Поч. церк. року		Воздвиження Ч. Хреста
15 2 П Маманта мч.		Никити вмч.
16 3 С Антима спм.		Євфимії вмч.
17 4 Н 16 по Сош. Вавили спм.	◎	17 по С. Софії і її дітей
18 5 П Захарій й Єлісавети		Євменія вмч.
19 6 В Чудо Арх. Михайла		Трофима і ін. мч.
20 7 С Созонта		Євстахія вмч.
21 8 Ч Різдво Пр. Богородиці		Кондрата ап.
22 9 П Йоакима й Анни		Фоки спм.
23 10 С Минодори й ін. мч.		Зачаття Івана Хрест.
24 11 Н 17 по Сош. Теодори прп.	◎	18 по Сош. Теклі первомч
25 12 П Автонома спм.		Євфrozини прп.
26 13 В Віднова Храму. Корнилія		Предст. Івана Бог. (н. н.)
27 14 С Воздвиження Ч. Хреста		Калистрата мч.
28 15 Ч Никити вмч.		† Харитона прп.
29 16 П Євфимії вмч.		Киріака отшельника прп.
30 17 С Софії, Віри, Надії, Любови		Григорія спм.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб публична гадка (опінія) оформлювалася на здоровому розумі й на актуальному навчанню св. Церкви.

Місійне — Щоб проповідники Євангелії зберігали традиції й культуру питому поодиноким народам і щоб лучили іх второписно з навчанням Церкви.

Жовтень — October

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 Н 18 по Сош. Євменія прп.		19 по С. Покров Пр. Бог.
2 19 П Трофима вмч.		Кипріяна сщм.
3 20 В Євстахія вмч.		Діонізія Ареоп. сщм.
4 21 С Кондрата ап.		Єротея сщм.
5 22 Ч Фоки сщм.		Харитини мч.
6 23 П Зачаття Івана Хрестителя		† Томи ап.
7 24 С Теклі первомуч.		Сергія й Вакха мч.
8 25 Н 19 по Сош. Євфросини		20 по С. Пелагії й Таїсії
9 26 П Івана Богослова (на нед.)	⌚	† Якова ап.
10 27 В Калістрата мч.		Євлампія і Євлампії мч.
11 28 С † Харитона прп.		Филипа ап.
12 29 Ч Кириїка прп.		Прога і ін. мч.
13 30 П Григорія сщм.		Карпа і ін. мч.
14 1 С Жовтень. Покров М. Б. (н. н.)		Параскевії прп.
15 2 Н 20 по Сош. Кириїка		21 по С. Отц. 7 Соб. Євт.
16 3 П Діонізія сщм.	⌚	Лонгина сотн. мч.
17 4 В Єротея сщм.		Осії пр., Андрія Крит. п.
18 5 С Харитини мч.		† Луки ап. і св.
19 6 Ч † Томи ап.		Йоіла прор.
20 7 П Сергія й Вакха мч.		Артемія вмч.
21 8 С Пелагії й Таїсії		Іларіона В. прп.
22 9 Н 21 по Сош. † Якова ап.		22 по Сош. Аверкія св.
23 10 П Євлампія і Євлампії мч.		Якова ап.
24 11 В Филипа ап.		Арети мч.
25 12 С Прога і ін. мч.		Маркіяна й Мартирія мч.
26 13 Ч Карпа й ін. мч.		Димитрія вмч.
27 14 П Параскевії прп.		Нестора мч.
28 15 С Євтимія прп.		Параскеви мч.
29 16 Н 22 по Сош. Пр. Христа Царя		23 по С. Празн. Христа Ц.
30 17 П Осії прор.		Зиновія і Зиновії мч.
31 18 В † Луки ап. і св.	⌚	Стахія і ін. ап.

НАМИРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

За згіст католицьких університетів числом і працями.

Місійне — За успішне пожвавлення апостоляту між людьми вищої освіти, які ще однак не побачили світла віри.

Листопад - November

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст.	Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1	19 С Йоіла прор.		Косми й Дам'яна безср.
2	20 Ч Артемія вмч.		Акиндина і ін. мч.
3	21 П Іларіона вмч.		Акепсими і ін. мч.
4	22 С Аверкія св.		Йоанікія В. преп.
5	23 Н 23 по Сош. Якова ап.		24 по Сош. Галактіона мч.
6	24 П Арети мч.		Павла св.
7	25 В Маркіяна і Мартирія		Єрона і ін. мч.
8	26 С Димитрія вмч.	●	Собор св. Михаїла Арх.
9	27 Ч Нестора мч.		Онисифора мч.
10	28 П Параскеви мч.		Ерасті і ін. ап.
11	29 С Анастасії прпмч.		Мини, Віктора і Вінкентія
12	30 Н 24 по Сош. Зиновія й Зиновії		25 по С. Йосафата спм.
13	31 П Стахія і ін. ап.		† Івана Золотоустого св.
14	1 В Листопад. Косми й Дам'яна		† Филипа ап.
15	2 С Акиндина мч.	◎	Гурія і ін. мч.
16	3 Ч † Акепсими й ін. мч.		† Матея ап. і єв.
17	4 П Йоанікія В. преп.		Григорія чудотворця св.
18	5 С Галактіона мч.		Платона і Романа мч.
19	6 Н 25 по Сош. Павла св.		26 по Сош. Авдія прор.
20	7 П Єрона й ін. мч.		Григорія прп., Прокла св.
21	8 В Собор Михайла Арх.	◎	Введення у храм Пр. Діви
22	9 С Онисифора мч.		Філимони й ін. ап.
23	10 Ч Ерасті ап.		Амфілохія й Григорія св.
24	11 П Мини й ін мч.		Катерини вмч.
25	12 С Йосафата спм. (на нед.)		Клиmenta папи Римського
26	13 Н 26 по Сош. † Івана Зол.		27 по Сош. Алипія прп.
27	14 П † Филипа ап.		Якова перс. вмч.
28	15 В Гурія й ін. мч.		Стефана прпм.
29	16 С † Матея ап.		Парамона мч.
30	17 Ч Григорія чудотворця св.	◎	† Андрія ап.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

Щоб старість життя правильно оцінювати й гідно переводити.

Місійне — Щоб молодь у місійних країнах дісталася виховання в дусі віри, навіть тоді, коли посвячується зовсім механічному вишколові.

Чудень - Десемві

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 П	Платона й Романа	Наума прор.
2 19 С	Авдія прор.	Авакума прор.
3 20 Н	27 по Сош. Григорія	28 по Сош. Софонія прор.
4 21 П	Введення у храм Пр. Діви	Варвари вмч., Ів. Дамаск.
5 22 В	Фили蒙а ап.	† Сави Осв. прип.
6 23 С	Амфілохія й Григорія св.	Св. Николая чудотворця
7 24 Ч	Катерини вмч.	Амвросія св.
8 25 П	Клиmentа папи Римського	Патапія прип.
9 26 С	Аліпія прор.	Непорочне Зач. Пр. Діви
10 27 Н	28 по Сош. Якова перс. вмч.	29 по Сош. Мини й ін. мч.
11 28 П	Стефана мч.	Даниїла Стовпника прп.
12 29 В	Парамона мч.	Спиридона прп.
13 30 С	† Андрія ап.	† Євстратія й ін. мч.
14 1 Ч	Грудень. Наумена пр.	Тирса й Левкія мч.
15 2 П	Авакума прор.	Елевтерія сщм.
16 3 С	Софонія прор.	Аггея прор.
17 4 Н	29 по Сош. Варвари. Івана Д.	Праотців. Даниїла прор.
18 5 П	† Сави Осв. прип.	Севастіяна і ін. мч.
19 6 В	Николая чудотворця	Боніфатія мч.
20 7 С	Амвросія св.	Ігнатія Богонос. сщм.
21 8 Ч	Патапія прп.	Юліанії мч.
22 9 П	Непорочне Зачаття Пр. Діви.	Анастасії вмч.
23 10 С	Мини й ін. мч.	10 муч. у Криті
24 11 Н	Праотців. Даниїла Стовпника	Пер. Різдв. Отц. Нав. Різд.
25 12 П	Спиридона прп.	Різдво Христове
26 13 В	† Євстратія й ін. мч.	Соб. Пр. Бог. і Йосифа О.
27 14 С	Тирса й Левкія мч.	Стефана первомч.
28 15 Ч	Елевтерія сщм.	20,000 мч. у Нікомидії
29 16 П	Аггея прор.	Дітей убитих у Вифлеємі
30 17 С	Даниїла прор.	Аннії мч.
31 18 Н	Пер. Різд. Отців. Севастіяна	По Різдві. Меланії прип

НАМИРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА

За справедливий і рівний поділ земських дібр між людьми.

Місійне — щоб під проводом Свящ. Конгрегації для Поприрення Віри спасенне світло Євангелія дійшло й до найдальших закутин землі.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1961 РІК

ПАСХАЛІЯ

(за старим стилем, а дати за новим)

- Ключ граничний **Є.**
Врудціліто до 14 березня **Д.**
Від 14 березня **Є.**
Трійда починається — 29 січня.
Неділя м'ясопусна — 12 лютня.
Поклони — 22 березня.
Благовіщення — 7 квітня, в Великую П'ятницю.
Великдень — 9 квітня.
Вознесіння Господнє — 18 травня.
Зіслання св. Духа — 28 травня.
М'ясниць — 5 тижнів і 2 дні.
Петрівки — 5 тижнів і 2 дні.

ПОСТИ

(за старим стилем, а дати за новим)

1. У Навечір'я Христового Різдва, 6. I.
2. У Навечір'я Богоявлення, 18. I.
3. Сиропусний тиждень (13-19 лютня).
4. Великий Піст (20 лютня — 8 квітня включно).
5. Петрівка (5 червня — 11 липня).
6. Спасівка (14-27 серпня).
7. У день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя, 11 вересня.
8. У день Воздвиження Чесного Хреста, 27 вересня.
9. Пилипівка (28. XI. — 6. I.).
10. КожноЯ п'ятниці крім загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ

1. Від Христового Різдва 7. I. до Богоявлення 19. I. включно крім навечір'я Богоявлення.
2. Між неділею Митаря й Фарисея і неділею Блудного Сина (29 січня до 5 лютня).
3. Від Великодня до Томиної неділі (9-16 квітня).
5. Від Зіслання св. Духа до неділі Всіх Святих (28 травня до 4 червня).

ЗАБОРОНЕНІ ЧАСИ для весіль і забав із музикою

1. У Пилипівку (28. XI. 1960 — 6. I. 1961).
2. Від понеділка по нед. Сиропусній до Вел. Суботи включно (20. II. — 8. IV.).
3. У день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя (11. IX.).
4. У день Воздвиження Ч. Хреста (27. IX.).

ПАСХАЛІЯ

(за новим стилем)

Ключ граничний (пасхальна буква) **К.** В пасхалії шукай її під роком 1990.

- Врудціліто (недільна буква) до 1. III. **Є.**, від 1 березня 1961 **с.**.
Трійда починається 22 січня.
Неділя м'ясопусна — 5 лютня.
Поклони — 15 березня.
Благовіщення — 25 березня, в суботу 6 тижня Вел. Посту.
Великдень — 2 квітня.
Вознесіння Господнє — 11 травня.
Зіслання св. Духа — 21 травня.
М'ясниць — 6 тижнів і 1 день.
Петрівки — 4 тижні й 3 дні.

ПОСТИ

1. У навечір'я Христового Різдва 24. XII.
2. У навечір'я Богоявлення 5 січня в середу.
3. Сиропусний тиждень 6-13 лютня).
4. Великий Піст (14 лютня—1 квітня включно).
5. Петрівка (29 травня — 28 червня включно).
6. Спасівка (1-14 серпня).
7. У день Усікновення Ч. Голови св. Івана Хрестителя 29. VIII. у вівторок.
8. У день Воздвиження Чесного Хреста 14 вересня в четвер.
9. Пилипівка (15 XI. — 24 XII).
10. КожноЙ п'ятниці крім загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ

1. Від Христового Різдва 25. XII. до Богоявлення включно, крім навечір'я Богоявлення.
2. Між неділею Митаря й Фарисея і неділею Блудного Сина (22-29 січня).
3. Від Великодня до Томиної Неділі (2-9 квітня).
4. Від Зіслання св. Духа до Неділі Всіх Святих (21-28 травня).

ЗАБОРОНЕНІ ЧАСИ для забав і весіль із музикою ї танцями

1. У Пилипівку (15. XI. — 24. XII. включно).
2. Від понеділка по неділі Сиропусній до Великої Суботи включно (14. II. — 1. IV.).
3. У день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя (29. VIII).
4. У день Воздвиження Ч. Хреста (14. IX.).

ЯК ПОСТИТИ?

У Канаді на основі дотеперішньої практики й диспензи в часі посту не вільно істи м'яса й м'ясних страв у середу й п'ятницю. В інші дні можна істи м'ясо, тільки перед обідом і вечерю треба помолитися 1 Отче наш і 1 Богородице Діво.

Також не вільно істи м'ясо в навечір'я Різдва й Богоявлення і на Гла-восікі та Воззвіщення Ч. Хреста та кожної п'ятниці в році крім загаль-нинця.

Хто не має масла, той може вжи-вати до страв смиальцю.

Набіл і яйця можна істи завжди, крім Великої П'ятниці.

Кожний християнин повинен уваж-но вислухати, як заповідають у цер-кві піст, загальну чи заборонені часи, бо можуть бути проголошенні інші зарядження щодо заборонених часів.

Пооднінокі парохії, родини чи осо-би, що потребують диспензи на да-ний день, повинні завчасу вдатися за цим із просьбою до свого отця па-роха.

ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПОСТУ

1. Убогі, що живуть з милостині.
2. Хворі й немічні, що вертаються до здоров'я.
3. Вагітні жінки й матері, що корм-лять грудьми немовлят.
4. Важко працюючі.
5. Ti, що не можуть легко мати пісних страв.
6. Діти до сьомого року життя.

ЗАУПОКІЙНІ СУБОТИ

1. Перед м'якопусною неділею.
2. Перед неділею 2, 3 і 4 Великого Посту.
3. Перед Зісланням св. Духа.

ДЕРЖАВНІ СВЯТКОВІ ДНІ В КАНАДІ

1. Всі неділі в році.
2. Новий Рік, 1. I.
3. Велика П'ятниця, 31. III.
4. Великодній Понеділок, 3. IV.
5. День Вікторії, 22 травня.
6. Уродини Королевої Єлизавети II.
22. У.
7. День Домінії, 1. VII.
8. День Праці, 4. IX.
9. День Подяки, 9. X.
10. Різдво Христове 25. XII.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР

НА 1961 РІК

ПОРИ РОКУ

Рік 1961 є звичайним роком і має 365 днів.

Весна зачинається 20-го березня, в 3:32 пополудні.

Це весняне зрівняння дня з ніччю.

Літо зачинається 21-го червня, в 10:30 перед полуноччю.

Тоді найдовший день, а найкорот-ша ніч.

Осінь зачинається 23-го вересня, в 1:43 вранці. Маємо тоді осіннє зрів-няння дня з ніччю.

Зима зачинається 21-го грудня, в 9:20 пополудні. Тоді найдовший день, а найдовша ніч.

РАННІ Й ВЕЧІРНІ ЗОРИ, 1961

Рання зоря

Меркур: 1, 5. I., 21. II. — 1. Y., 27. YI. — 14. VIII., 22. X., 16. XII. — 16. XII.

Венера: 10. IV. — 31. XII.

Марс: 14. XII. — 31. XII.

Юпітер: 5. I. — 25. VII.

Сатурн: 11. I. — 19. VII.

Уран: 1. I. — 12. II., 19. VIII. — 31. XII.

Вечірня зоря

Меркур: 5. I. — 21. II., 1. Y. — 27. YI.

14. VIII. — 22. X., 16. XII. — 31. XII.

Венера: 1. I. — 10. IV.

Марс: 1. I. — 14. XII.

Юпітер: 1. I. — 5. I., 25. 7. — 31. XII.

Сатурн: 1-11. I., 19. VII. — 31. XII.

Уран: 12. II. — 19. VIII.

ЗАТЬМИННЯ

15 лютня. Повне затміння сонця в Європі, Півн. Африці й Азії.

2 березня. Частинне затміння мі-сяця в Півн. Америці, Австралії, Азії, на Тихому й Індійському океанах.

11 серпня. Обручкове затміння сонця в Полудн. Америці, Пол. Аф-риці і в Антарктиді.

26 серпня. Повне затміння місяця в Зах. Азії, Африці, Європі і Амери-ках.

Увага: Астрономічні дати подані тут за східнім одностайним часом.

Рік 1961 є звичайним роком і є:

973 від хрещення України.

379 від заведення григоріанського календаря.

365 від Берестейської церковної унії.

2 від вибору папи Івана XXIII.

ЗАГАЛЬНИЙ ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ

Замітка: На Великій Вечірні співається "Блажен муж" у всі неділі і свята навіть Попислейні, а в Празники Господські, коли випадуть у неділю або понеділок. Як празник Господський припаде в неділю, тоді воскресна служба опускається.

1. СВЯТИЙ БЕЗПОЛІСЛЕЙНИЙ У НЕДІЛЮ

Вечірня вел. "Блажен муж", на Господи возвах: стихир воскресних 7, Св. 3, Слава Святому, I нині Догмат рядового гласа. Вход. По Світе тихий: Рцім всі, Сподоби, Стиховна воскр. Слава Святому (як є), I нині Богородичен воскр. стиховни по гласу Наславника. По "Нині отпушаєши" Тропар воскр. Сл. Святому, I нині Богор. по гл. Насл: Отпуст великий.

Утрена вел. По Бог Господь: Тропар воскр. 2 р. Сл. Тропар Свят. I нині Богор: Сіданальні воскр. Ангельський собор. Інакож гласа. Степенна гл. Євангеліє воскр. На каноні ірмоси гласа і катавасія рядова. По 3 пісні кондак-Ікос, Слава Сіданен Святого. I нині Богор. По 6 п. кондак-Ікос воскр. Перед 9 п. "Честнішшу Херувим". По 9 п. "Свят Господь наш" і світилен воскр. Слава Свят. (як є). I нині Богор. світильна воскр. На хвалітєх 8 стихир воскр. Сл. стихира євангельська, I нині Преблагословенна. По Славословію вел. Троп. воскр.: як гл. 1, 3, 5, 7, тоді "Днес спасені", а як глас 2, 4, 6 чи 8, тоді "Воскрес із гроба".

Літургія. Антифони воскр. Тропар Слава кондак. I нині Богородичен для 1, 5 і 7 гласа воскресен. а до інших гласів дібраний до гласа Кондак якогось празника Богор. і так: До 2 гласа: В молитвах неусипаючи (Успіння), до 4 гласа Йоаким і Anna (Різдва), до 6 гласа Заступнице християн (з паракліса), до 8 гласа Возбраний Воєводі (Благов.) — або загальний: "Заступнице християн". Прокімен воскр. Причастен: Хваліте Господа з небес... Апостол: "Евангеліє рядове.

Часи. Троп. воскр. на всіх ч., Слава на 3 і 9 Троп. Свят., на 6 храму, Конд. воскр. на 1 і 9, на 3 Свят. на 6 Храму. — Як двох святих, то на 9: Сл. Тропар 2-му свят. і Кондак його.

2. СВ. ПОПИСЛЕЙНИЙ У НЕДІЛЮ

Так само, як попередно під 1, тільки на Вечірні: На Госп. возвах стихир воскр. 4, святому 6. Сл. Свят. I н. Догмат ряд. гласа. По Прокімені 3 Чтенія Святому.

Утрена. По сіданних воскр. співається Попислей і Величанія (без Сл. I н.), Ангельський собор, Інакож гласа і Сіданльні оба перші Святому, Сл. 3-ї Сіданен, I нині Богор. Степенна гласа і проче все до канона воскресне. На хвалітєх воскресних стихир 4, Святому 4 з 2 його пріп'явами.

Літургія. Тропар воскр. і Святому, Кондак воскр. Слава кондак Свят. I н. Богор. дібраний до гласа Наславника. Прокімен і Причастен воскр. і Свят. Апостол і Єванг. рядової неділі і святого.

Часи. На всіх Троп. воскр. Сл. Свят. кондак: на 1 і 6 воскр., на 3 і 9 Свят.

3. НЕДІЛЯ ЗІ СВЯТИМ БДІННИМ

Бдінний — це Святий, що мас Всеочінє (бдініє — чування), цебто Вечірню з Літією.

Вечірня вел. Слава святій... Прийдите поклонімся... і пс. 103. На Госп. возвах стихир воскр. 4, Святому 6, Сл. Святому, I н. Догмат рядового гласа. Вход. По Прокімені 3 Чтенія. По Ісполним: Літія. Святого, Сл. Свят. I нині Богор. зі стихири воскресної по гласу Наславника. На стиховні стихири воскресні, Слава Св. і нині Богор. воскр. зі стиховни по гл. Наславника. По "Нині отпушаєши" Богор. Діво 2 р., Тропар Свят. 1 р. По благосл. хлібів: Буди ім'я Госп. і пс. 33. "Благословені Госп. на вас" і отпуст воскр. з поминанням Святого.

Утрія. По Бог Господь Тропар воскр. 2 р. Сл. Свят. I нині Богор. воскр. по гл. Наславника. Проче все, як під 2. Як храм Святого, беремо Прокімен, Євангеліє і стихири Святому. Канон з Ірмосами воскр., Катавасія рядова. По 3, 6 і 9 п. читається як під 1. На 9 п. "Честнішую". На хвалітех воскр. 4, Святому 4 з 2 його припівами. Слава стих. єванг. (як храм: Слава Святому), I нині Преблагосл. Троп. один із двох воскресних.

Літургія. Тропар воскр. і Святому, Кондак воскр., Слава конд. Свят. I нині Богор. дібраний, як під 1. Проче все неділі і Святого.

Часи. Як під 2.

4. НЕДІЛЯ З ПРАЗНИКОМ БОГОРОДИЧНИМ

Всеночне. Слава святій... Прийдіте покл. і пс. 103. На Госп. возвах воскр. 4, Празн. 6, Слава I нині Празн. Прокімен "Господь воцарися". Чтення 3. Літія все Празн. Стиховна воскр. Сл. I нині Празн. По "Нині отпуш." Троп. Празн. 3 р. По благослов. хлібів пс. 33. Отпуст воскр. з поминанням Празн. Богородичного.

Утрія. Тропар воскр. 2 р. Сл. I нині Празн. Проче, як під 2. Тільки Прокімен, Єванг. і по 50 пс. стихира Празн. Канон воскр. Катавасія рядова. По 3 п. Конд. Ікос воскр. і Сідален Празн. По 6 п. Конд. Ікос Празн. На 9 п. "Честнішую". Світилен воскр. Сл. I нині Празн. На хвалітех воскр. 4, Празн. 4 з 2 його припівами. Слава Празн. I нині Преблагословенна. По Славосл. вел. Тропар воскр. один з двох. По Отпусті: Сл. I нині: стихира єванг.

Літургія. На Прийдіте поклонімся можна до Спаси нас Сине Божий додати припів: Молитвами Богородици поющія ти... Тропар воскр. і Празн. Сл. Кондак воскр. I н. Празн. Проче все неділі і Празн. Задостойник Празника.

Часи. Як під 2.

5. СВЯТИЙ БДІННИЙ НА БУДНІ

Всеночне. Слава святій... Прийдіте покл., пс. 103. Блажен муж. На Госп. возвах 8 стихир Святому, Сл. Свят.

I нині Догмат по гласу Наславни. Вход. Чтення 3. Ріцім всі.

Літія. Святого як під 3. Стиховна Свят. По "Нині отп." Тропар Свят. 2 р. Богор. Діво 1 р.

Утрія вел. По Бог. Госп. Тропар Свят. 2 р. Сл I нині Богор. воскр. після гласа Тропара. Сідалні 2 Святому. Полялей, Величаніє, Сідален полялейний, Степенна празнична. Євангеліє і стихира Святого. На каноні Ірмоси Свят. Катавасія рядова. По 3 п. Сідален Свят. Сл I нині Богор. По 6 п. Кондак-Ікос Свят. На 9 п. "Честнішую" (крім 7. I., 30. I., 24. VI. і 29. VI. тоді прип. Св.). По 9 п. Світ. Св. 2 р. Сл. I нині Богор. На хвалітех стихири Св. і нині Богор. По Славосл. вел. Тропар Свят. Сл. I нині Богор. воскр.

Літургія. Троп. Свят. Сл. Конд. Св. I нині Богор. як під 1. Прокімен, Причастен, Ап. Св. Святому.

Замітка: Святий Полялейний на будні. Устав, як Святому Бдінному не будні, тільки Літії немає, а Вечірні велика зачиняється: Благословен Бог наш. Царю небесний і т. д. По Нині отпущаєши: Тропар Святого, Сл. I н. Богор. воскр. по гласу Тропара, і відразу отпуст вел.

Часи. Тропар Свят. на всіх ч. Кондак так само.

6. ПРАЗНИК БОГОРОДИЧЕН НА БУДНІ

Усе, як під 5, тільки по стихирах все: Слава I нині Празника. По "Нині отпуш." Тропар 3 рази.

Утрія. Тропар Празн. 2 р. Сл. I н.: той сам. На 9 п. Канона припів Празника. При кінці Тропар празника.

Літургія. На 2 і 3 антифоні за місті "Молитвами Святих Твоїх" і "Во святих дивен сей", співається "Молитвами Богородици" Тропар, Слава I нині конд. празн. Проче Празника.

Часи як під 5.

7. ПРЕД. І ПОПРАЗД. (ГОСП. або БОГОР.) В НЕДІЛЮ

Усе, як під 1, тільки на Вечірні на Госп. возв. воскр. 4, Празника 3, Свя-

тому 3. Сл. Празн. I нині Догмат ряд. гласа. (Як тоді припадає Полиелей або Бдінний, то подано в уставі осібно). Стиховна воскр. Сл. Святому (як є), I нині Празн. По "Нині отпуш." Тропар воскр. Слава Святому I н. Празн.

Утреня. На тропарях і Світильниках: I нині Празн. На Каноні по 3 пісні Кондак-Ікос Празн. і Свят. Сл. Сідален Свят. I нині Празн. На хвалітех стихир воскр. 4, Празн. 4, з 2 його припівами. Сл. стихира св. По Славосл. вел. Тропар воск. один з двох.

Літургія. В Попрази. Господ. 2 антифони Празника, третій з прип. Празн., так само Прийдіте поклоніться. Тропар воскр. і Пр. Сл. Конд. воскр. I нині Празн. Трісвятоє. Прокімен, Ал. Аллілія, Єв. і Причастен тільки неділі. Задостойник Празника — В предпразднстві до служби воскресної додається тільки Тропар і конд. Предпразн.

Часи: На всіх Троп. воскр. Сл. на 1 і 6 Празн., на 3 і 9 Свят. Кондак: на 1 і 6 Празн., на 3 і 9 воскр.

8. ПОПРАЗДЕНСТВО З ПОЛИЄЛЕМ НА БУДНІ

Вечірня вел. На Госп. возв. Празн. 3, Свят. 5, Сл. Свят. I нині Празн. (в п'ятницю вечер Догмат уступаючого гласа). Чтення 3 Свят. Рцім всі... Стиховна Свят. I нині Празн. При кінці Тропар Свят. Сл. I нині Празн. I зараз отпуш вел. з поминанням Празн. і Свят. На Повечерії Конд. Празн.

Утреня. По Бог Госп. Троп. Празн. 2, Слава Свят. I нині Празн. Дві катизми ряд. і Сіdalyni Свят. Сл. I нині Празн. (часом тільки Празн.), Полієлій, Величанія, Сідален Свят. I н. Празн. Степенна Празнична. Єв. і стихира Св. Канон Празн. Катавасія рядова. По 3 п. Конд. Ікос Празн. і Сідален Свят. Сл. I н. Празн. По 6 п. Конд. Ікос Свят. Світилен Свят. 2 р. Сл. I н. Празн. На хвалітех Свят. 4 (часом Празн. 3, Свят. 3). Сл. Свят. I н. Празн. По вел. Славословії Троп. Свят. Сл. I нині Празн.

Літургія. Антифони в Попр. Господ. два Празн., третій звич. Празн. (В Попрази. Богор. Антифони повседн.).

Тропар Празн. і Свят. Слава Кондак Свят. I нині Празн. Ап. Єв. Свят. Проче Празн. і Свят. Задост. Празн.

Часи: На всіх Троп. Празн. Сл. Свят., Кондак на 1 і 6 Празн., на 3 і 9 Свят.

Замітка: Попразн. з Безполисел. на будні. На Літ. Троп. тільки Празн. На Часах: Троп. Празн. Сл. на 3 і 9 Свят. Кондаки: на 1 і 6 Празн., на 3 і 9 Свят.

9. ВІДДАННЯ ПРАЗНИКА В НЕДІЛЮ

Служба Святого рядового переносяться на інший день. Усе як під 1, тільки на **Вечіркі:** на Госп. возв. стихир воскр. 4, Празн. 6, Сл. Празника. I нині Догмат гласа. На стиховні і на Троп.: Сл. I нині Празн. Так само на **Утрени.** На Каноні по 3 п. Кондак-Ікос і Сідален Празн. На 9 п. "Честнійшую". Світилен воскр. Сл. I нині Празн. На хвалітех воскр. 4, Празн. 4 з 2 іх припівами. Сл. Стихира св. По Славосл. вел. Тропар воскр.

Літургія. Тропарі як в Попр. Прокімен, Аллілія і Причастен неділі і Празн. Апостол і Євангеліє, як Празн. Господс., то тільки Неділі, а як Богородичен, то Неділі ї Празника.

Часи. На всіх: Троп. воскр. Сл. Празн., Кондаки: на 1 і 6 воскр., на 3 і 9 Празн.

10. ВІДДАННЯ ПРАЗНИКА НА БУДНІ

Вечірка. На Госп. возв. Празн. 6, Сл. I нині Празн. (В п'ятницю вечер: I нині Догмат уступаючого гласа). Входа ні чтеній нема. Стиховна Празн. Тропар Празн. 1. Отпust середній з помин. Празн. і Свят.

Утреня. Троп. Празн. 2 р. Сл. I нині Празн. По 2 Сіdalyni Празн. 50 пс. і Канон, як в сам Празник. На 9 п. припіві Празн. На Хвалітех стих. Празн. По Славосл. вел. Троп. Празн. Отпust вел.

Літургія. Антифони, як під ч. 8. Проче все Празн. Ап. Єв. на Віддання Господс. празн. тільки дніві, а Богород. перше дніві, відтак Празн.

Часи. Тропар і Кондак Празн.

11. ВІДДАННЯ ХРАМА СВЯТОГО

Віддання Служби Святого, як деяного храм, буває вечером на вечірні: До служби слідуючого дня на Госп. возв. додається на першім місці 3 стихири Свят. храма, І нині Догмат по гл. Насл. Вход і по Прокім.: Рцім всі Стиховна Свят. храма з Вел. Вечірні. Троп. Свят. Храма. Сл. Свят. дня і нині Богор. воскр. Отпуст вел.

12. ЛІТУРГІЯ ЗА ПОМЕРШИХ

Службу Божу за усопших в чорних ризах можна брати тільки в дні святих безполиселейних. Тоді не належить брати частей якогось празника чи дня, тільки те, що властиве Службі усопших. В часі пасхальнім береться Христос воскресе... Антифони воскресні й Ангел вопіяше, як на Парастасі.

ПОДРІБНИЙ ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ

СІЧЕНЬ

СТАРИЙ СТИЛЬ. 1. — Неділя перед Різдвом Св. Отців. Передпр. Різдва Хр. Глас 5, Єв. утр. воскр. 8. — Вечірня. На Госп. возв. воскр. 4. Предпр. 3, Отц. 3, Сл. Отц. І нині Предпр. Тропарі так само. — Утреня до канона все воскр. По 3 п. Іпакой Отц. По 6 п. Конд. Ікос Отц. Світил. воскр. Сл. Отц. І н. Предпр. На хвалітеж воскр. 4, Отц. 4 з 2 іх припівами. Сл. Отц. І нині Преблагословенна. По отпусті стихира свангельська. — Літургія. Тропар воскр. Отц. і Предпр. Сл. Конд. Отц. І нині Предпр. Проче тільки Отців, Ап. 328, Єв. Мат. 1. Причастен Хваліте і Отців.

Слідує седмиця 30.

6. — П'ятниця. Навечір'я Різдва. Царські Часи. Літургія Василія Вел. з Вечірнею Різдва. На Госп. возвах Празн. 8, Сл. І нині Празн. Вход з свангелієм. По "Світе тихий" Прокімен вел. Празника. Чтений 8 з тропів'ями. Єкт. мала з возгласом Трисвят. і проче Літ. Василія Вел. Ап. 303, Єв. Луки 5. Задостойник Ірмос гл. 6. "Не дивися нині". Причастен Хваліте. По Буди ім'я Госп. пс. 33.

7. — Субота. Різдво Христове. Досвіта Повечеріє вел. з Літією. Утреня. Все Празн. Єв. Мат. 2. Літургія св. Івана Золот. Антифони Празн. Єлици. Ап. 209. Єв. Мат. 3. Задост. Празн. Замість "Да ісполняться" і "Буди ім'я Госп." співається "Всическая" аж до Віддання Празн.

На Вечірній і Утрені часто відсилаємо до Веч.-Утр. видання в Мондері. Ап. з числом означає, яке зачало того Апостола. Єв. — Свангеліє.

8. — Нед. по Різдві. Собор Пресв. Богор. і св. Йосифа Обр. Гл. 6, Єв. утр. воскр. 9. — Вечірня вел. На Госп. возв. воскр. 3, Обручн. 4 і Богоотців 3, Сл. Обр. І нині Догмат 5 гл. Прокімен "Господь воцарися", 3 чтенія Обр. (Лития Обручн.), Стиховна воск. Сл. Богоотц. І нині Празн. Троп. воск. Сл. Бог. І н. Празн. (Як Літія: Троп. Обр. Бог. Різдва). — На Утрені. Троп. воскр. Обр. Сл. Бог. І нині Празн. Проче до Канона воскресне, тільки Полиселі і Величання Обр. По Іпакою 3 Сідалні Обр. Канон воскр. Катав. Христос раждається. По 3 п. Конд. Ікос Богоотц. Сл. Сідалек Обр. І нині Празн. По 6 пісні Кондак-Ікос Обрізання. На 9 пісні "Честнішую". Світилен воскр. Сл. Бог. І нині Празн. На Хвалітеж Празн. 4, Обр. 4 з 2 припів. Сл. Богоотц. І нині Преблагосл. По Славосл. Троп. воскр. — Літургія. Троп. воскр. Празн. Богоот. Сл. Конд. Бог. І нині Собора. Трисвятое. Прокімен і Причастен воскр. і Бог. Ап. 306, Єв. Мат. 4, Задост. Празн. (Слідує седмиця 31).

9. — Понед. Св. Стефана Первомуч. і Теодора ісп. — Вечірня. На Госп. возв. Стеф. 3, Теод. 3, Сл. Стеф. І н. Різд. стиховна Празн. Слава Стефана. Тропар Стеф. Слава Теод. І нині Різдва. — Утреня. Тропар Різдва 1, Стеф. 1, Сл. Преп. І нині Різдва. По 2 Сідалних Різдва: Господи помилуй 3 р. Сл. І нині, пс. 50 і канон Різд. На Хвалітеж Празн. 3, Стеф. 3, І нині Празн. По славословію вел. Тропар Стеф. Сл. Теод. І нині Різд. — На Літ. Тропарі Різд. і Стеф. Прокімен, Алл. і Причастен Різд. і Стеф. Ап. 17, Єв. Мат. 87. Задост. Празн.

15. — Неділя перед Просвіченням. Предпр. Богоявл. Св. Сильвестра, папи Рим. Гл. 7, Єв. утр. 10. — **Вечірня вел.** На Госп. возв. воскр. 4, Предпр. 3, Свят. 3, Сл. Предпр. I нині Догмат 4 гл. Стиховна воскр. Сл. I нині Препразн. При кінці Троп. воскр. Слава Свят. I нині Предпр. — **Утреня.** По "Бог Господь" Троп. воскр. 2 р. Сл. Свят. I нині Предпр. На Каноні Катавасія "Глубини". Світилен воскр. Сл. I нині Предпр. На хвалітєх воскр. 4, Предпр. 4 з 2 прип. власними, Сл. стихира єв. I нині Преблагословенна. — **Літургія Ів. Зол.** Тропар воскр. і Предпр. Сл. Конд. воскр. I н. Предпразн. Все проче Нед. пер. Просвіч. Ап. 298, Єв. Марка 1.

Слідує седмиця 32.

18. — Середа. Навечір'я Богоявл. Устав 5. I. нового стилю.

19. — Четвер. Богоявлення Господне, як 6. I. нового стилю.

20. — П'ятниця. Собор св. Івана Хрестителя. Попразн. Богоявл. На Вечірні Вход і Прокімен "Бог наш на небеси". По нім Рцім всі, Сподоби... Отпуст вел. — **Утреня** мала зі Славословісем вел. (Як храм Собора то єв. Мат. 5). На хвалітєх 4 Празн. Слава Предтечі, I нині Празн. По Славосл. Тропар Предт. Сл. I нині Празн. — **Літургія.** 2 антифони Празн. 3-й звичайний з припів. Празн. Ап. 42, Єв. Ів. 3.

21. — Субота по Просвіч. Попразн. Богоявл. На Літ. Ап. Єв. Суботи по Просв. Ап. 233, Єв. Мат. 7.

22. — Неділя по Просвіч. і 32 Н. про Закхея. Попразн. Богоявл. Григорія Нис. Глас 8. Єв. воскр. 11. Усе, як у загальнім уставі під ч. 7. На Утрени Катавасія "Глубини". **Літургія.** Ап. Єв. Нед. по Просв. Ап. 224, Єв. Мат. 8. Задост. Празн. Причастен Хвалітє і Празн.

Слідує седмиця 33.

27. — П'ятниця. Віddання Празн. Богоявл. Устав під ч. 10.

29. — Неділя Митара і Фарисея. Поклін оковам св. Петра. Гл. 1. Єв. утр. воскр. 1. Устав як 29. I. нового стилю.

НОВИЙ СТИЛЬ: 1. — Неділя перед Просв. Обріз. Господне; св. Василія Вел.; Новий Рік. Гл. 5. Єв. утр. воскр. 8. **Всеночне.** На Госп. возвах воскр. 3, Обріз. 3, Свят. 4, Сл. Свят. I нині Догмат 8 гл. Чтенія 3. На Літії стихири Свят. I нині Обріз. Стиховна воскр. Сл. Свят. I н. Празн. На благ. хлібів

Троп. Свят 2 р., Богор. Діво 1 р. — **Утрена.** Троп. воскр. 2 р. Сл. Свят. I нині Празн. Сіdalні воскр. Поліслей, Величанія, Анг. Собор і 3 Сід. Свят., I н. Празн. На Каноні Катав: Глубини. По 3 п. Конд. Ікос Празн. Сід. Свят. Сл. I н. Празн. На 6 п. Конд. Ікос. Свят. На 9 п. Честнішую. Світ. воскр. Сл. Свят. I н. Празн. На хвалітєх воскр. 4, Свят. 4 з 2 припів. Сл. стихира єв. 1 нині Преблагословенна. — **Літургія Василія В.** Троп. воскр. Празн. і Свят. Сл. Конд. Свят. I нині Празн. Прокімен Нед. пер. Просвіч. і Свят. Ап. Єв. Нед. перед Просвіч. і Празн. Ап. 298 і 254, Єв. Мар. 1 і Луки 6. Задостойник. (Слідує 31 седмиця). — **На Вечірні** Предпразн. Просв. і св. Сильвестра.

5. — Четвер. Навечір'я Богоявлення. Царські Часи. **Літургія Василія Вел.** з Вечірнею Богоявл. На Госп. возвах Празн. 8, Сл. I нині Празн. Вход з еванг. Прокімен дня. 11 чтеній з троп. Єкт. мала з возгласом Трисвято. Прокімен Навеч. Ап. 143, Єв. Луки 9. Задост. "Не ридайте всує..." По Літ. Йорданське Водосвята.

6. — П'ятниця. Богоявлення Господне. Досвіта Повечір'я вел. з Літією. — **На Утрени** все Празн. Єв. Утр. Мар. 2. — **Літургія Золотоуст.** Антифони Празн. Єлици. Ап. 302, Єв. Мат. 6. Задост. Празн. Замість "Да ісполняється..." і "Буди ім'я Госп." співається "Всіческая" аж до віddання Празн. По заамвонній молитві Водосвята.

7. — Субота по Просвіч. Собор св. Івана Предтечі. На Веч. вход і вел. Прокімен Празн. Рцім всі. Отпуст вел. На Літ. Прокімен і Причастен Празн. і Предт. Ап. Єв. Суб. по Просвіч. і Предт. Ап. 233 і 42, Єв. Мат. 7, Ів. 3.

8. — Неділя по Просвіч. Попразн. Бог. Юрія і Еміліана прп. Гл. 6. Єв. утр. воскр. 9. Устав під ч. 7. На Літ. Ап. 244, Єв. Мат. 8. Задост. Празн. Слідує седмиця 32.

11. — Середа. † Теодосія преп. Попразн. Бог. Устав під ч. 8. На Літ. Ап. 176, Єв. Мат. 43.

14. — Субота по Просв. Віddання Празн. Бог. Устав під ч. 10. На Літ. Ап. 233, Єв. Мат. 7.

15. — Неділя 32 по Сош. Про Закхея. Павла Тив. і Івана Күши. прп. Гл. 7, Єв. утр. воскр. 10. Устав під ч. 1. На Утр. Катавасія: Сушу... до 9. II. На Літ. Ап. 285, Єв. Луки 94. Слідує 33 седмиця.

17. — Віторок. † Антонія В. прп.

На Літ. Ап. 335, Єв. Луки 24. Устав під ч. 5, замітка.

20. — П'ятниця. † Євтимія Вел. прп. На Літ. Ап. 335, Єв. Луки 24.

22. — Неділя Митаря і Фарисея. Гл. 8. Єв. воскр. 11. Вечірня вел. На Госп. возв. воскр. 7, Тріоди 3, Сл. Тріоди, I нині Догмат 8 гл. Стиховна воскр. Сл. Тріоди, I нині Богор. воскр. стиховни по гласу Наславника. Тропар воскр. Сл. I н. Богор. воскр. — Утреня. До Канона Устав Заг. під 1. По 50 пс. Слава: Покаяні отверзи... (стихири покаянні). Канон воскр. Катавасія: Сушу. По 3 п. Сідален Тріоди. По 6 п. Кондак-Ікос Тріоди. По 9 п. Свят Господь Бог наш і Світілен воскр. Сл. Тріоди, I нині: Богород. Його. На Хвалітех воскр. 4, Тріоди 4 з 2 прип. Сл. Тріоди. По отпусті: Сл. I нині стихира єв. 1. — Літургія. Тропар воскр. Сл. Конд. Тріоди I нині: Діва днесеть. Ап. 296, Єв. Луки 89.

25. — Середа. Григорія Богослова. На Літ. Ап. 151, Єв. Ів. 36.

27. — П'ятниця. † Перен. мощів св. Івана Золот. На Літ. Ап. 318, Єв. Ів. 36

29. — Неділя Блудного Сина. Гл. 1. Єв. утр. воскр. 1. Вечірня. На Госп. возв. воскр. 6, Тріоди 4, Сл. Тр. I н. Догмат 1 гл. Стиховна воскр. Сл. Тр. I н. Богор. воскр. стиховни по гласу Наславника. Тропар воскр. Сл. I нині Богор. воскр. На Утр. Полиселей недільний і "На ріках вавилонських". Проче воскресне. По Пс. 50 стихири покаянні, а проче, як в неділю Митаря. На Літургії Тропар воскр. Сл. Конд. Тріоди, I н. Діва днесеть. Ап. 135, Єв. Луки 79.

30. — Понеділок. Трьох Святителів. Всеночне. Устав під 5. — На Утрені Єв. 36. Катавасія "Сушу". На 9 п. замість "Честнішую" співаемо припіви Святителів. — На Літургії Ап 335, Єв. Мат. 11.

ЛЮТИЙ

СТАРИЙ СТИЛЬ. 5. — Нед. Блудного Сина. Клиmenta сщм. Гл. 2, Єв. утр. воскр. 2. Гляди Веч.-Утр. 97 стор. На Утрені Полиселей нед. і На ріках вавил. Літ. як 21. I. нов. стилю.

11. — Субота задушна.

12. — Нед. М'ясопусна. Трьох Святителів. Гл. 2. Єв. утр. воскр. 3. — Всеночне. На Госп. возв. воскр. 3, Тр. 4, Свят. 3, Сл. I нині Догмат. 3 членів Святим. На Литії стихири Тріоди з хвалітех, Сл. Свят. I нині Тр. На стиховні стихири воскр. Сл. Св. I н. Тр. На благосл. хлібів Богор. Діво 2, Свят. 1. — Утреня. По Сідалні воскр. Полиселей, На ріках вавил. Величаніє без Сл. I нині. Ангельський собор. Іпакой. Сідалні 3 Святим. Проче воскр. По 50 пс. стихири покаянні. Канон воскр. Катав. Тріоди. По 3 п. Конд. Ікос. Сідален Святих, Сл. Тр. I нині Богор. По 6 п. Конд. Ікос Тр. На 9 п. Честнішую. Світ. воскр. Сл. Свят. I нині Тр. На хвалітех воскр. 4, Свят. 4, стих Воскресни Господи, і стихира Тр. Сл. Тр. (Гляди Веч.-Утр. 540 ст.) — Літургія. Тропар воскр. і Свят. Конд. Свят. I нині Тр. Прокімен Тр. і Свят. Ап. 140 і 335, Єв. Мат. 106 і 11.

15. — Середа. Стрітення Господнє. Гляди 2. II. нового стилю.

19. — Нед. Сиропусна. Вукола пр. Гл. 4. Єв. утр. воскр. 4. Устав нового стилю 12. II.

22 і 24 — і всі середи і п'ятниці Вел. Посту і перші 3 дні страсної

седмиці Літургія Преждеосв. Дарів. 26. — Неділя 1 Вел. Посту. Гл. 5. Єв. утр. воскр. 5. Гляди 19. II. нов ст.

НОВИЙ СТИЛЬ. 2. — Четвер. Стрітення Господнє. Всеночне. Блажен муж. На Господи возвах стихир 8 Празн. 3 Чтенія. Литія і стиховна Празн. На благослов. хлібів троп. Празн. 3 р. — Утреня. Все Празн. Єв. Луки 8. — Літургія. Антифони повседнівні, як Устав Заг. під 6. По Входнім Тропар, Сл. I іні конд. Праз. Ап. 316, Єв. Луки 7. Задост. Празника. 4. — Субота задушна.

5. — Неділя М'ясопусна. Попразн. Стрітення. Гл. 2. Єв. утр. воскр. 2. — Вечірня вел. На Госп. возв. воскр. 3. Тріоди 4, Празн. 3, Сл. Тр. I н. Догм. 2 гл. Стиховна воскр. Сл. Тр. I нині Празн. Троп. воскр. Сл. I н. Празн. Утреня. Полиселей нед. і "на ріках вавилонських". По 50 пс. стихири покаянні. Катавасія Тріоди. По 3 п. Конд. Ікос Празн. Сідален Тр. Сл. I н. Празн. По 6 п. Конд. Ікос Тр. По 9 п. Світілен воскр. Сл. Тр. і I н. Празн. На хвалітех 4 воскр. 4 Тр. Сл. Тр. по отпусті Сл. I н. Стихира Єв. — Літургія. Тропар воскр. і Празн. Сл. Конд. Тр. I н. Празн. Ап. 140, Єв. Мат. 106. Задостойник Празн. Вечером на Веч. стиховна Тріоди.

8. — Середа і 10. II. п'ятниця Сиропусна. На Веч. Тропарі з поклонами, на Утр. Аллілія, Тройчні гласа і т. д.

11. — Субота сироп. Пам'ять ОО. Постників. На Літ. Ап. 213, Єв. Мат. 43.
12. — Неділя Сиропусна. Гл. 3. Єв. утр. воскр. 3. На Веч. На Госп. возв. воскр. 6. Тр. 4, Сл. Тр. Стиховна воск. Сл. Тр. I и. Богор. воскр. стиховни. Троп. воскр. Сл. I и. Богор. воскр. — Утреня. Полицелей нед. і "На ріках завил." Проче як в Ned. Митара. Катавасія Тр. На хвалітєх 5 воскр. і 4 Тр. Сл. Тр. — Літургія. Троп. воскр. Сл. I и. Кондак Тр. Прокімен Тр. Ап. 112, Єв. Мат. 17.
- 15 і 17 — і всі середи і п'ятниці Вел. Посту і 3 перші дні Страсної седмиці Літургія Преждеосвящ. Да-рів. На ній Вечірня із наступного дня.
18. — Суб. 1. Вел. Посту. Теодора Тирона. На Літ. Ап. 252, Єв. Ів. 52.
19. — Ned. 1. Вел. Посту (Нед. Право-слав'я). Гл. 4. Єв. утр. воскр. 4. — Вечірня. На Госп. возв. 6 воскр. і 4 Тр. Сл. Тр. I и. Догм. Стиховна воск. Сл. Тр. I и. Богор. воскр. Троп. воск. Сл. Пречистому... I и. Богор. воскр.
- Утреня. До Каюма все воскр. По 50 пс. стихири покаяні. Катав. Тр. Проче гляди Веч.-Угр. стор. 120. — Літургія Василія Вел. Тропар воскр. і Образа. Сл. I и. Кондак Тр. Ап. 239, Єв. Ів. 5. Задостойник: О тебе радується... (через 5 неділь Вел. Посту на Літ. Вас. Вел.). Вечером Вечірня постна з поклонами.
24. — П'ятница 2. Вел. Посту. † 1 і 2 Найдення Голови Івана Хрестителя. На Преждеосвящених по Да ісправитися взяти Прокімен, Ап. 176, Єв. Мат. 40. Причастен Вкусіте і Предтечі.
26. — Ned. 2. Вел. Посту. Порфірія св. Гл. 5. Єв. утр. воскр. 5. Устав під ч. 1. Тільки на Утрені по Єв. стихири пок. Катав. "Отверзу". По 3 п. Конд. Ікос воскр. і Свят. Сл. Сідален Свят. I и. Богор. По 6 п. Конд. Ікос Тр. На хвалітєх воскр. 8 і Тріоди 1 з її прип'ювом, Сл. та сама. По Утр. стихира єв. — Літургія Вас. Вел. Тропар воск. Сл. Конд. Тріоди. I и. Богор. Йоакім і Анна. Ап. 304, Єв. Марка 7.

БЕРЕЗЕНЬ

СТАРИЙ СТИЛЬ. 5. — Неділя 2 Вел. Посту. Гл. 6. Єв. утр. воскр. 6. Устав 26. II. нового стилю.

9. — Четвер. † 1 і 2 Найдення Голови Ів. Хр. Устав 9. III. нового стилю, тільки на Літ. Ап. 176, Єв. Мат. 40.

12. — Ned. 3 Посту. Хрестопоклонна. Гл. 7. Єв. утр. воскр. 7. Устав 5. III. нового стилю.

Буква нед. від 14. III. 1961: е.

19. — Ned. 4 Вел. Посту. Гл. 8. Єв. утр. воскр. 8. Устав 12. III. нового стилю. Преп. Івана Літвичника.

22. — Середа. † 40 Мучен. в Севастії. На Преждеосв. по Да ісправитися: Прокімен, Алилуя і Ап. Єв. 40 Муч. (Ап. 331, Єв. Мат. 80). Причастен Вкусіте і Муч. — Вечером Поклони.

25. — Субота Акафістова. На Літ. Ап. 320, Єв. Луки 54.

26. — Ned. 5 Вел. Посту. Преп. Марії Єгип. Гл. 1. Єв. утр. воскр. 9. Устав 12. III. нового стилю. На Літургії Вас. Вел. Ап. 321 і 208, Єв. Мар. 47 і Луки 33.

НОВИЙ СТИЛЬ. 5. — Ned. 3 Вел. Посту. Хрестопоклонна. Ризи фіолетні. Гл. 6. Єв. утр. воскр. 6. — Устав як 26. II, тільки на Вечірні на стиховні Сл. I нині Хреста. Троп. воскр. Сл. Хреста, I нині Богор. воскр. По отпусті винесення Чесн. Хреста з за-

христії на престіл. Відбувається воно так: Священик іде до захристії, де наперед приготовив Чесний Хрест убравши його в васильки і обвив зі споду воздухом, а між васильки і хрест вложив дискос. Відтак одітій в епітрахиль і фелон кадить св. Хрест і зачинає начало обичне: Благословен Бог наш... По "Яко есть царство..." бере в руки хрест і прикладаючи собі його до чола васильками, виносить на престіл і кладе його на місце євангелія, а хор під час того співає Тропар "Спаси Господи", Сл. I нині "Вознесися." — На Утрені Катавасія Тріоди. На хвалітєх воскр. 4, Хреста 5 з 3 його прип'ювами. Слава Високо мудраго... I нині Преблагослов. скінчиться Славословіє і Трисв. священик убраний у всі ризи фіолетні кадить на престолі хрест, бере його в руки і обійшовши престіл наколо стає перед царськими вратами. Коли скінчиться Славословіє і Трисв. свящ. голосить "Премудрость прости!" і заносить Хрест на тетрапод, а положивши його там кадить з 4 сторін. Хор тоді співає "Спаси Господи", а відтак "Хресту твоєму" з 3 великими поклонами і стихири в часі ціловання. По отпусті стих єв. "Кресту твоєму" по кожнім богослуженні аж до п'ятниці перед

Літ. Преждеосв. і тоді заносить свящ. Хрест до захристії. — **Літургія Василія Вел.** Троп. воскр. і Хреста, Сл. I нині Хреста. Замість трисвятого "Кресту твоєму". Проче Хреста. Ап. 311, Єв. Марка 37.

9. — Четвер 3 Вел. Посту. † 40 Мучеників у Севастії. — На Літургії Преждеосв. в середу на Госп. возв. Тріоди 6, Предт. 4, Сл. Предт. I нині Догмат. По чтеніях Предт. Да ісправиться — Повеч. вел. По 1 трисв. Троп. Предт. Сл. I нині Богор. воскр. По 2 трисв. Тропарі Помилуй нас Господи. По Достойно замість "Господи сил" Кондак Предт. По Честнійшую 3 вел. поклони. На Утр. устав під ч. 5, замітка. Тільки перші 2 Сідалні Тріоди. По стихирах на хвалітєх Славосл. мале. Стиховна Тр. Сл. Предт. По троп. Предт. Слава I нині Богор. воскр. Єкт. Помилуй нас Боже, 3 вел. покл. і 1 час. — **Літ. Золот.** Ап. 331, Єв. Мат. 80.

12. — **Нед. 4. Вел. Посту.** Преп. Івана Ліствичн. Гл. 7, Єв. утр. воскр. 7. Устав під ч. 1. Тільки на Утр. по Єв. стих. покаянні. Катав.: Отверзу. По 3 п. Конд. Ікос Свят. Сідален Тріоди, Сл. Сідален Свят. I нині Богор. По 6 п. Конд. Ікос воскр. На хвалітєх 8 воскр., 1 Тр. з її припівом, Сл. та сама. — **Літургія Василія Вел.** Троп. воскр. і Преп., Конд. Тр., Сл. Преп. I н. Богор. Ап. 314 і 229, Єв. Мар. 40 і Мат. 10.

15. — Середа 5 В. П. Вечером **Поклони** (утреня з вел. Каноном).

18. — Субота Акафістова. На Літ. Ап. 320, Єв. Луки 54.

19. — **Неділя 5 Вел. Посту.** Гл. 8, Єв. утр. воскр. 8. Преп. Марії Єгипетської. Устав 12. III. **Літ. Вас. Вел.** Ап. 321 і 208, Єв. Мар 47 і Луки 33. Задост. О тебе радується.

25. — **Благовіщення Пр. Діви і Субота Лазарева.** В п'ятницю 24. III. на Преждеосв. самогласна Тр. 2, Празн. 3, Лазаря 5, Сл. Тр. I н. Празн. По Вході 2 Чтенія Тр. зі своїми Прокім. і Празн. 5 Чтеній. — **Повечеріє Велике зі Всеночним.** На Літії по стихирах Празн. ще і самогласних Тр. з писані на Хвалітєх. На стиховні Наславник Лаз. На благосл. хлібів Троп. Празн. 3. — **Утр.** Троп. Празн. 2, Сл. Лаз. I н. Празн. На 2 Катизмах Сідален Тр. Сл. I н. Празн. До Канона все Празн. По Єв. Воскресеніє Хр. Катавасія. Ірмос 2 Канона Лаз. По 3 п. Конд. Ікос і Сідален Лаз. Сл. I н. Празн. По 6 п. Конд. Ікос Празн. На 9 п. Припів Празн. Світилен Празн.

Сл. I н. Лаз. На хвалітєх Праз. 3. Лаз. 5 з 2 припів. воскр. Сл. Лаз. I нині Празн. По Славосл. Вел. Троп. Празн. Сл. Сл. I н. Лаз. — **Літургія.** Входное. Троп. Празн. і Лаз. Сл. Конд. Лаз. I н. Празн. Єлици. Ап. Єв. Празн. і Лаз. Ап. 306 і 333 від половини, Єв. Луки 3 і Ів. 39. Задост. Празн.

26. — **Неділя Квітія.** Все воскресне опускається. Всеночне. Блажен муж. На Госп. возв. Тріоди 10, Сл. I нині Тр. Чтенія, літія і стиховна Тр. Тропар Лазаря 2 р. Ned. Квітної 1 р. — **Утреня.** Троп. Лазаря 2 р. Сл. I нині неділі Квітної. Проче, як в Господ. празник. Єв. утр. Мат. 83. По 50 пс. благословення лози. Замість Світилна: Свят Госп'є Бог нас 3 р. По Славословію Троп. Лаз. 1 р. — **Літургія Івана Золот.** Антифони Празн. Троп. Лаз. Сл. Ned. Квітної, I нині кондак нед. Квітної. Т'оисвятоє, Ап. 246, Єв. Ів. 41. Задостойник і проче Празн. — Вечером Веч. постна. На Госп. возв. і на стиховні стихири Тріоди. По Нині отпущаєши" Тропарі з поклонами.

27. — Вел. Понеділок. **Утреня** постна. Алилуя зі стихами. Тропар: Сезежених 3 р. По 3 сідальних, свящ. бере фелон, кадит і співає: I о еже сподобитися... Єванг. Матея зач. 84-88. По пс. 50: Спаси Боже... проче Тріоди. — На Літ. Преждеосв. вход з єванг. Да ісправиться: I о еже сподобитися... Єв. Мат. зач. 98-101. — **Повечеріє вел.** Перед Господи сил Кондак вторка. Вечером Вечірня постна. На Госп. возв. і на Стиховні стихири Тріоди. По "Нині отпущаєши" Тропарі з поклонами.

28. — Вел. Вівторок. На Утрені як в понеділок. Єв. Мат. 90-96. На Преждеосв. Єв. Мат. зач. 102-108.

29. — Вел. Середа. Повечеріє вел. Конд. Середи. На Утрені Єв. Ів. зач. 41, 17-44. На Преждеосв. Єв. Мат. 108.

30. — Великий Четвер. Пам'ять установлення Пресв. Євхаристії і Страстей Христових. **Літ. Василія Вел.** з Вечірнею. На Госп. возвах 10 стихир 3 Чтенія. Ап. 149, Єв. Мат. 107 з переступками о страстях. Замість "Іже Херувими", Причастна і "Да ісправиться" співається "Вечери Твоєя Тайни..." Замість Достойно: "Странствія." Єпископ святити Велике Миро і Антимінси. Миття ніг. — Вечером Утреня страсна, 12 євангелій з дзвоненнями, по чім дзвони замовкають до Великодня.

31. — **Велика П'ятниця.** Пам'ять смерти ГНІХ. Царські Часи. На Ве-

чірні Вел. Вхід з євангелієм. з Четення Тр. Ап. 125. Єв. Мат. 110 з перест. На стиховні свящ. убирається в усі ризи фіолетні, виходить із плащаницею перед престол і віддає її 4 парожням і серед співу "Єгда от древа..." робить 3 р. обхід наоколо церкви. Повернувшись до церкви уміщає плащаницю у Божім Гробі головою

від лівої руки і кадить її з 4 сторін. "Нині отпущаєши" і по "Отче наш" співається 3 р. "Благообразний Йосиф" з поклонами. Відтак цілус плащаницю, а по нім вірні. Отпуст Верликої Суботи. — Вечером Єрусалимська Утреня при Божім Гробі. — Від сьогодні до Неділі Пасхи не вноситься мерців до церкви.

КВІТЕНЬ

СТАРИЙ СТИЛЬ. 1. — Субота Лазарева. Початок Тріоди Квітної. В п'яті. на Госп. возв. Самогл. 2, Мученична 1, Празн. 7, Сл. I нині Празн. На повеч. конд. Празн. На Полуночи. по 1 трисв. Тропар Лаз. По 2 трисв. Кондак Празн. Мол. "Помянни" опускаємо. — На Утріні на Бог Гд: Тропар Празн. 3. Перед 2 Сідалнем: Ангельський собор, по Сідалні Воскресеніє Христово, пс. 50 і канон. Честнішую і Достойно опускається аж до Томіної неділі. Замість Світильна: Свят Госп. Бог наш. На хвалітєх 8 стихир Празн. I нині Преблагосл. По Вел. Славословію Тропар Празн. — На Літ. Золот. Єлици, Ап. 333, Єв. Ів. 39. Задост.

2. — Неділя Квітна і даліші дні разом з новим стилем до 6. ІУ. вкл.

7. — Велика П'ятиця. Благовіщення. Гляди Веч.-Утр. стор. 586 під 8. Літургія Золот. з Вечірнею. Ап. Єв. Празн. і дні. Ап. 306 і 125. Єв. Луки 3 і Мат. 110. По заамвонній обхід з плащаницею.

8. — Велика Субота — аж до 16. ІУ. включно разом з новим стилем.

23. — Нед. 2. Мироносиця. Гл. 2. Єв. утр. воскр. 3. Гляди Веч.-Утр. 325 стор. На Літ. Ап. 16. Єв. Мар. 69.

30. — Нед. 3. Розслабл. Гл. 3. Єв. утр. воскр. 4. Гляди Веч.-Утр. 333 ст. На Літ. Ап. 23, Єв. Ів. 14.

НОВИЙ СТИЛЬ. 1. — Велика Субота. Літургія Вас. Вел. з Вечірнею. Вход з єванг. Світе тихий. 15 Чтеній. Єлици. Ап. 91. Замість Алилуя співається "Воскресни Господи, суди землі", під час того священик зміняє фіолетні ризи на світлі. Єв. Мат. 115. Замість Іже Херувими: Да молчит. Замість Достойно: Не ридай мене. По молитві заамвонній благосл. хлібів.

2. — Неділя Пасхи. Воскресіння Христове. Безпосередньо перед воскресною Утренею правиться в постничних ризах Містополуночниця. По ній заноситься плащаницю на вівтар або

де є місце, над горним сідалищем, щоби було видно, і там остає до Вознесіння. Священик перебирається в усі світлі ризи і співаючи "Воскрес Ісус от гроба" виходить з хрестом перед двері церкви, де зачинається Воскресна Утреня. На каноні ект. по кожній пісні кадиться на початку канона по відспіванню Ірмоса і на "Ангел воліяше". — Літургія Ів. Золот. Єлици Ап. 1. Єв. Ів. 1 поділене на 12 частей читається з перестанками, під час яких дзвонять в усі дзвони. "Ангел воліяше". На Со страхом Божіїм, Спаси Боже, Всегда і нині, і на місце Буди ім'я Госп. співається Христос Воскресе. Зам. "Честнішую..." "Світися", за Слава I нині: Христос воскресе. По молитві заамвонній посвячення Артоса. Цілий тиждень відчинені царські врати, також не можна правити Сл. Божої заупокійної, а похорон у світлих ризах.

3. — Світл. Понеділок. Терентія мч. Гл. 2. Вечірня у всіх ризах, так само під вівтор. і середу Світлу, а на Утр. цілий тиждень. Сьогодні на Вечірні Єв. Ів. 65. На "Да воскреснет Бог..." цілування хреста й мирування. Отпуст з хрестом цілий тиждень а дальше до Вознесіння, тільки в неділі, Преполовення і Віддання Празника. — На Утр. ект. мала по 3, 6 і 9 пісні. — На Літ. Прокімен: Во всю землю. Проче як в день Пасхи. Ап. 2, Єв. Ів. 2.

4. — Світл. Вівторок. Антипи сцм. Гл. 3. На Літ. Прокімен: Величить душа моя... Ап. 4, Єв. Луки 113.

9. — Неділя 1. Томина (Антипасхи). Єв. утр. воскр. 1. Всеночне. На утр. "Воскресіння Христово" 3 р. (кожній неділі до Вознесіння). На мируванню роздається Артос. — На Літургії сьогодні і кожного дня до Віддання Пасхи 2 антифони воскр., третій з воск. припізн. Тропар Празн. Сл. Конд. Празн. I нині Конд. Пасхи. Трісвятоє. Ап. 14. Єв. Ів. 65. Ангел воліяше. — Цілий тиждень служба Антипас-

хі. — Вечером Вечірня вел. ізза вел. прокімена. Кто Бог велий. Служба Антипасхи і Препод. Вход. Тропар Преподобним, Сл. І нині Антипасхи.

16. — Нед. 2. Мироносиць. Гл. 2. Єв. утр. воскр. 3. Веч.-Утр. стор. 325. Літ. Тропар воскр., Благообр. і Мироносиць. Сл. Конд. Мирон. І н. Пасхи. Ап. 16, Єв. Мар. 69. — Вечером Веч. Тріоди і Преп. Симеона і Ака-кія. Троп. Благообр. Сл. Свят. І нині Мирон.

23. — Нед. 3. Розслабл. Вмуч. Георгія. Гл. 3, Єв. утр. воскр. 4. Всеноочне. На Госп. возв. Празн. 6, Свят. 4, Сл. Тріоди І н. Догм. Чтенія. Литія Свят. І н. Празн. "При овечай..." Стиховна 1 Воскр. і Пасхи. Сл. Свят. І н. Празн. На благ. хлібів: Богор. Діво 2, Свят.

1. — Утр. На хвалітах воскр. 4, Свят. 4 зі Славним, Сл. Празн. — Літ. Троп. Воскр. Свят. Сл. Конд. свят. І нині Розсл. Ап. 23 і 29, Єв. Ів. 14 і 52.

25. — Віторок. † Марка ап. і св. Устав під ч. 8. Перед 50 пс. Воскресініє Христово. На Літ. Ап. 63, Єв. Мар. 23.

26. — Середа. Преполов. П'ятдесятниці. Осьмидневний Празник безполієльний. Веч. вел. Утр. зі Славословієм вел. — На Літ. Ап. 34, Єв. Ів. 26.

30. — Нед. 4. Самарянки. † Якова Ап. Гл. 4, Єв. утр. воскр. 7. Служба Преполовл. опускається. Устав як 23. ІУ. крім литії. На Веч. Тропар воскр. Сл. Свят. І н. Богор. воскр. — Літ. Ап. 28, Єв. Ів. 12.

ТРАВЕНЬ

Марійські богослужіння в честь Пречистої Діви Марії.

СТАРИЙ СТИЛЬ. 3. — Середа. Переполовення П'ятдесятні. (Осьмидневний празник). На Літ. Ап. 34, Єв. Ів. 26.

7. — Неділя 4. Самарянки. Георгія вмуч. з 6. У. Гл. 4, Єв. утр. воскр. 7. Всеноочне. (Служба Преполов. опускається). Гляди Веч.-Утр. стор. 596 під 4. На Літ. Тропар воскр. і Свят. Сл. Конд. Свят. І нині Самар. Ап. 28 і 29, Єв. Ів. 12 і 52.

14. — Нед. 5 Сліпор. Гл. 5, Єв. утр. воскр. 8. Гляди Веч.-Утр. 346 ст. На Літ. Ап. 38, Єв. Ів. 34.

17. — Середа. Віддання Пасхи. На Літ. Троп. воскр. Сл. Конд. Сліп. І н. Пасхи. Ап. Єв. дия. Ап. 41, Єв. Ів. 43. Отпуст з хрестом. Сьогодні здіймається плащаницю.

18. — Четвер. Вознесіння Госп. Всеноочне. Блажен муж нема. — На Утр. Єв. Мар. 71. Катавасія Сош. "Божественным". — Літ. Антифони і все Празн. Ап. 1, Єв. Луки 114. — Вечером на Веч. Прокімен: "Бог наш на небесі". Рцем всі.

21. — Нед. 6 по П. Св. Отців 7 Нік. Собор. Св. Івана Богосл. Гл. 6. Єв. утр. воскр. 10. Всеноочне. На Господи возв. воскр. 3, Отців 4, Ап. 3, Сл. Отц. І н. Догмат. Чтенія. На Литії: Наславна Отців і стихири Ап. І нині Вознес. Стиховна воскр. Сл. Отц. І н. Возн. На благ. хл. Богор. Діво 2, Ап. 1. — Утр. Троп. воскр. 1 і Отц. Сл. Ап. І н. Вознес. На хвалітах воскр. 3, Отц. 2 і Ап. 3 зі Славним, Сл. Отц. — Літ.

Троп. воскр. Отц. і Ап. Конд. Отц. Сл. Ап. І н. Вознесіння. Ап 44 і 68, Єв. Ів. 55 і 61.

22. — Понед. † Перен. мощів св. Николая, як 9. У. нов. стилю.

23. — Вівт. † Симоона Зилота. Устав під 8. На Літ. Ап. 131, Єв. Ів. 56.

24. — † Кирила і Методія ап. Устав під ч. 5, замітка. На Літ. Ап. 318, Єв. Мат. 11.

26. — П'ятниця. Віддання Вознесіння. Устав ч. 10.

27. — Субота задушна.

28. — Неділя П'ятдесятниці. Зіслання св. Духа і 29 Понед. Пресв. Трійці як 21. і 22. У. нового стилю.

НОВИЙ СТИЛЬ. 3. — Середа. † Теодосія Печ. прп. Віддання Препол. П'ятдесятниці. На Вел. Вечірні на Госп. возв. 4 Празн., 4 Преп. Сл. Преп. І н. Празн. Стиховна Празн. Сл. Преп. Утреня. Устав під 8, тільки 2 Сіdalні Празн. а по Полиел. 3 Сід. Преп. Єв. Луки 24. Воскресініє Хр. На хвалітах Празн. 3, Преп. 3 Сл. Преп. і нині Празн. — На Літ. Ап. дия 32 і Преп. 334, Єв. Ів. 18 і Мат. 43.

7. — Нед. 5. Сліпородж. Івана Богослова з 8. У. Гл. 5. Єв. утр. воскр. 8. Всеноочне. Устав 23. ІУ. На Утр. як храм, Єв. Ів. 67. Катавасія: Спасителю Богу. На Літ. Ап. 38 і 68, Єв. Ів. 34 і 61.

9. — Віторок. † Пер. мощів св. Николая. Служба празн. і Святого після уставу під ч. 8. На Утр. Єв. Ів. 35 від полов. На Літ. Ап. 335, Єв. Луки 24.

10. — Середа. Від. Пасхи. † Симона

Зилота, ап. На Вел. Веч. на Госп. возв. Празн. 6, Ап. 4, Сл. Ап. I н. Празн. Чтенія 3. На стиховні стихира воскр. і стихири Пасхи, Сл. Ап. I н. Пасхи і Хр. воскресе 1. Троп. воскр. Сл. Ап. I н. Богор. воскр. — Утр. По 1 Катизмі Сідален воскр. По 2 Кат. Сід. Сліпого. Полиселій. Величання і Сідален Ап. По Єв. Воскресеніс Хр. і 50 пс. Світилен Пасхи, Сл. Ап. I н. Сліпого. На хвалітєх Ап. 4 і стихири Пасхи, Сл. Ап. I н. Пасхи і Хр. воскресе! — На Літ. Троп. воскр. і Ап. Сл. Конд. Ап. I н. Пасхи. Ап. дни 41 і Ап. 131, Єв. Ів. 43 і 56. Отпуст з хрестом. Сьогодні здіймається плащаницю.

11. — Четвер. Вознесіння Г. † Кирила і Методія, учит. слов. Всеночне. Блажен муж. На Госп. возв. Празн. 5, Свят. 3, Сл. Свят. I н. Празн. Литія Празн. стиховна Празн. Сл. Свят. Троп. Празн. 2, Свят. 1. — На Утр. Єв. Мар. 71. Катафасія Сош. "Божественным". — Літ. Антифони Празн. Троп. Возн. і Свят. Сл. Свят. I нині Возн. Ап. 1 і 318, Єв. Лк. 114 і Мт. 11. — Вечером Веч. Прокімен: "Бог наш на небеси". Потім Рцем всі.

14. — Нед. 6 св. Отців 1. всел. Нік. Собора. Гл. 6, Єв. утр. воскр. 10. Веч. Утр. 361 стор. — Літ. Троп. воскр., вознес. і Отців. Сл. Конд. Отців. I н. Возн. Проче Отців. Ап. 44, Єв. Ів. 56. Задост. Празн.

18. — Четвер. † Константина і Єлени з 21. У. Устав під 8. На Літ. Ап. 49, Єв. Ів. 35.

19. — Віддання Возн. Устав під ч. 10.

20. — Субота задушна.

21. — Неділя П'ятдесятниці. Зісламня св. Духа. Всеночне. На початку всіх богослужін: Царю небесний, клячучи. Блажен муж. Усе Празн. Єв. утр. Ів. 65. — Літ. Золот. Єлиси. Ап. 31, Єв. Ів. 27. По Літургії Вечірня з колоноприкл. молитвами! Прокімен: Кто Бог велий. Отпуст вел. власний. Де є храм Пр. Трійці, стихири літійні вчерашні, а на благ. хлібів Тропар Трійці 2 р. Сош. 1 р.

22. — Понеділок св. Духа. Празни Пр. Трійці. Утреня мала зі Славосл. вел. (Де храм, там утр. аж до канона, як вчера, тільки тропарі й Сідални 2 перші інші, Єв. Мат. 116). — На Літургії Тропар Трійці і Сош. Сл. Конд. Трійці, I нині Сош. Проче Трійці і понед. Ап. 229 і 197, Єв. Матея 75 і 116.

23. — Нед. 1 по Сош. Всіх Святих. Гл. 8. Єв. утр. воскр. 1. — Вечірня. На Госп. возвах воскр. 4, Тр. 6. Сл. Тр. I нині Догм. Чтенія 3. Стиховна воскр. Сл. Тр. Троп. воскр. Сл. Святих. I нині Богор. — Утреня. Від сьогодні до 31. УІ. Катафасія: Отверзу. По 3 п. Сідален Тр. по п. Конд. Ікос Тр. Світилен воскр. і Тр. На хвалітєх воскр. 5, Тр. 3, Сл. стихира єв. 1. — На Літургії. Тропар воскр. і Святих, Сл. I нині Святих, Ап. 330, Єв. Мт. 36.

29. — Понед. 2 по Сош. Зачиняється Петрівка. Від сьогодні знова служба Октоіха.

ЧЕРВЕНЬ

Посвяченій Найсолідшому Серцю Христовому.

СТАРИЙ СТИЛЬ. 3. — Суб. † Константина і Єлени. Віддання Соществої. Вел. Вечірня. Празн. 3, Конст. 3, Сл. Конст. I н. Празн. Літ. Ап. ряд. і 49, Єв. ряд. і Ів. 35.

4. — Нед. 1 по Сош. Всіх Святих. Гл. 8, Єв. утр. воскр. 1. Гляди 28. У нов. стилю.

7. — Середа. † 3 Найд. Голови Ів. Хр. На Літ. Ап. 176, Єв. Мат. 40.

8. — Четвер. Пресв. Євхар. (на нед.)

11. — Нед. 2 по С. Празник Пресв. Євхаристії. Гляди 4. УІ. нов. стилю. Віддання Євх. 15. УІ.

16. — П'ята. Празник Серця Ісуса на нед.

17. — Субота. † Сострадання Пресв. Богор. Гляди 10. УІ. нов. стилю.

18. — Нед. 3 по Сош. Празн. Серця

Ісуса. (Гл. 2, Єв. утр. 3). Служба воскр. опускається. Всеночне. На Утр. Єв. Ів. 36. На Літ. Ап. 306, Єв. Ів. 9 і 10.

24. — Суб. † Варфоломея і Варнави. На Літ. Ап. 28, Єв. Луки 51.

25. — Нед. 4 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. воскр. 4. На Літ. Ап. 93, Єв. Мат. 25.

НОВИЙ СТИЛЬ. 7. — Четв. Пресв. Євхаристії. Попразн. 8 днів до 19. УІ. Сам Празник на неділю.

4. — Нед. 2 по Сош. Празн. Пресв. Євхаристії. Єв. утр. Ів. 24. Воскресна служба опускається. Всеночне. — На Літ. Ап. 149, Єв. Ів. 25. — По Сл. Божій похід з Найд. Тайнами до 4 престолів, де читається Євангелія: 1. Мат. 108 від слів: В перший день опрісочний, до слів: в царстві Отце моєго.

2. Мар. 64: в перший день опрісн. до: в царстві Божій. 3. Луки 108: Приде же день опрісн. до: імже предається.

4. Ів. 23. Аз есм хліб жив, до: жив буде во віки.

8. — Четвер. Віддання Пр. Євхар.

9. — П'ятниця (10 по Пасці). Празник Серця Хр., але для більшого торжества правиться в неділю зі Всеночним.

10. — Субота. † Состраданіє Пресв. Богор. (фіолетні ризи). На Літургії замість Ап. Книги Юдит. гл. 13, Єв. Ів. 61. Задостойник.

11. — Нед. 3 по Сош. Празник Серця Ісусового (гл. 2. Єв. утр. воскрес. 3). Служба воскр. опускається. † Вароломея і Варнави ап. Всеночне. На Госп. возв. Празн. 6, Ап. 4, Сл. Ап. I н. Празн. Літія Празн. Стиховна Празн. Сл. Ап. Троп. Празн. 2. Ап. 1. — Утр. Єв. Ів. 36. — Літ. Ап. 306 і 28, Єв. Ів. 9 і 10, Луки 51.

18. — Нед. 4 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. воскр. 4. На Літ. Ап. 98, Єв. Мат. 25.

19. — Понеділок 5 по Сош. † Юди Тадея ап. Устав під ч. 5, замітка. На Літ. Ап. 77, Єв. Ів. 48.

24. — Субота 5 по Сош. Різдва св. Івана Хреста. Всеночне. На Госп. возв.

I нині Догм. уступаючого 2 гл. На Утр. Єв. Луки 3 з переступ. На Літургії Тропар Сл. Конд. Предт. I н. Богор. "Заступнице". Ап. 112. Єв. Луки 1 з переступ. Задостойник.

25. — Нед. 5 по С. Февронії прпмч. Гл. 4. Єв. утр. воскр. 5 Віддання Різдва Предт. — Вечірня. На Госп. возв. воскр. 4, Предт. 3, Февронії 3, Сл. Предт. I нині Догм. 3 гл. На стиховні Сл. I н. Предт. Троп. воскр. і Предт. Сл. Февр. I нині Богор. воскр. 8 гл. — Утреня. Устав під ч. 1, Літ. Троп. воскр. і Предт. Конд. воскр. Сл. Предт. I нині "Богород. Діва днесъ". Ап. 103, Єв. Мат. 28.

29. — Четвер 6 по Сош. Верховних Ап. Петра й Павла. Всеночне. На Утрени Єв. Ів. 67. На Літ. Ап. 193, Єв. Мат. 67. Задостойник Ап. — Вечером на Вечірні Собор 12 Апостолів з відданням служби Верховних Апост. — (В храмі св. ап. Петра й Павла гл. устав ч. 11).

30. — П'ятниця. Собор 12 Апостолів. На Літ. Тропарі Верховних і Собора. Ап. 131, Єв. Марка 12.

ЛИПЕНЬ

СТАРИЙ СТИЛЬ. 2. — Нед. 5 по С. † Юди Тадея ап. Гл. 4, Єв. утр. воскр. 5. Устав під 2. На Літ. ап. 103 і 77, Єв. Мат. 29 і Ів. 48.

7. — П'ятниця. Різдво св. Івана Хр. Гляди Веч.-Утр. 605 стор. На Літ. Ап. 112, Єв. Луки 1 з переступ. Задост.

9. — Нед. 6 по Сош. Гл. 5, Єв. утр. воскр. 6. Устав під 1. На Літ. Ап. 110, Єв. Мат. 29.

12. — Середа. Верховних Апост. Петра й Павла. Устав 29. УІ. нового стилю.

16. — Нед. 7 по Сош. Гл 6, Єв. утр. воскр. 7. Устав під 1. На Літ. Ап. 116, Єв. Мат. 33.

23. — Нед. 8 по Сош. Гл. 7, Єв. утр. воскр. 8. Устав під 1. На Літ. Ап. 124, Єв. Мат. 58.

30. — Нед. 9 по Сош. Отців 6 Соборів. Гл. 8. Єв. утр. воскр. 9. Устав 16. УІ. нового стилю. На Літ. Ап. 128 і 334. Єв. Мат. 59 і Ів. 56.

НОВИЙ СТИЛЬ. 2. — Неділя 6 по Сош. † Полож. Ризи Пр. Богор. Гл. 5, Єв. утр. воскр. 6. — Вечірня. На Госп. возв. воскр. 4, Ризи 6, Сл. Ризи. I н. Догмат 4 гл. На стиховні Сл. I нині Ризи. Утреня. устав під ч. 4, тільки Єв. утр. і стихира воскр. На Літ. Ап. 110 і 320, Єв. Мат. 29 і Луки 54.

6. — Середа. † Атанасія Атонсько-

го прп. На Літ. Ап. 213, Єв. Луки 24.

9. — Неділя 7 по Сош. Панкратія сщмч. Гл. 6, Єв. утр. воскр. 7. Устав під ч. 1. На Літ. Ап. 116, Єв. Мат. 33.

10. — Понед. 8 по Сош. † Антонія Печеоського преп. Устав під ч. 5, замітка. На Літ. Ап. 213, Єв. Мат. 10.

15. — Субота 8 по Сош. † Володимира Вел. укр. кн. Устав під ч. 5. На Утр. Єв. Ів. 36. На Літ. Ап. 200. Єв. Ів. 35 від половини.

16. — Неділя 8 по Сош. Св. Отців шести Соборів. Глас 7, Єв. утр. воскр. 8. Вечірня. На Госп. возв. воскр. 4, Отц. 6, Сл. Отц. 3 Чтенія. На стиховні Сл. Отц. — Утреня. До Канона все воскр. По 3 п. Конд. Ікос воскр. Сіданак-Ікос Отц. На хвалітех воскр. 4. Отц. 4, з 2 іх припів. Сл. Отц. — Літургія. Тропар воскр. і Отц. Конд. воскр. Сл. Отц. I нині: Заступнице... Ап. 124 і 334, Єв. Мат. 58 і Ів. 56.

20. — Четвер. Ілії прор. на нед. 23. УІ.

23. — Нед. 9. по Сош. Ілії прор. з 20. УІ. Гл. 8. Єв. утр. воскр. 9. Всеночне. Устав заг. під 3. (Як храм, Єв. утр. Луки 14). На Літ. Ап. 128 і 57, Єв. Мат. 59 і Луки 14. Вечером Вечірня вел.

24. — Понеділок. † Бориса і Гліба, укр. кн. мч. На Літ. Ап. 99, Єв. Ів. 52.

25. — Вівторок. † Успіння св. Анни. На Літ. Ап. 210, Єв. Луки 36.
27. — Четвер. † Св. Пантелеймона вмч. На Літ. Ап. 292, Єв. Ів. 52.

30. — Неділя 10 по Сош. Сили і ін. ап. Гл. 1. Єв. утр. воскр. 10. Устав під ч. 1. На Літ. Ап. 131, Єв. Мат. 72.

СЕРПЕНЬ

СТАРИЙ СТИЛЬ. 6. — Нед. 10 по Сош. † Бориса і Гліба мч. укр. кн. Гл. 1. Єв. утр. воскр. 10. Устав під 2. На Літ. Ап. 131 і 99, Єв. Мат. 72 і Ів. 52.

13. — Нед. 11 по Сош. Предпраз. Проісх. Ч. Хр. Гл. 2. Єв. утр. воскр. 11. На Літ. Трол. воскр. і Предпр. Сл. Конд. воскр. I нині Предпр. Ап. 141. Єв. Мат. 77.

14. — Понед. Проісх. Чесн. Хр. Муч. Макав. Початок Спасівки. Устав 1. УІІІ. нового стилю.

19. — Субота. Преображення Господне. Устав 6. УІІІ. нового стилю.

20. — Нед. 12 по Сош. Попраз. Преображен. На Утр. Катав. Лици Ізр. Гл. 3, Єв. утр. воскр. 1. Устав під 7. — На Літ. Ап. 158, Єв. Мат. 79.

27. — Неділя 13 по Сош. Предпр. Успення. На Утр. Катав. Преукрашенна. Гл. 4, Єв. утр. воскр. 2. Устав під 7. На Літ. Ап. 166, Єв. Мат. 87.

28. — Понед. Успення Пр. Богор. Устав 15. УІІІ. нового стилю.

НОВИЙ СТИЛЬ. 1. — Вівторок 11 по Сош. Проісхожд. Ч. Хреста і Муч. Макавеївських. Початок Спасівки. Вечірня. На Госп. возв. 3 Хресту, 3 Муч. Сл. Муч. I нині Хресту. Тролтар Муч. Сл. I н. Хресту. По отпусті винесення Ч. Хреста з захристії на престіл як у Хрестопокл. неділю. — На Утр. Катав. Крест начертав (аж до 6. УІІІ). На хвалітех 3 Хресту, 3 Муч. I нині Хресту. По Славословію вел. винесення Ч. Хреста на тетрапод як 12. УІІІ. — На Літургії Ап. 125 і 330, Єв. Ів. 60 і Мат. 38. По Літ. водосвята на пам'ятку хрещення України (Ризи фіолетні).

5. — Предпр. Преображен. Євсигнія ісп. Устав як 1. II.

6. — Неділя 11 по Сош. Преображен. Госп. (Гл. 2, Єв. утр. воскр. 11). Воскресна служба опускається. Всеноч-

не. Блажен муж. По Світі тихий Прокімен: Господь воцарися. — На Утр. Єв. Луки 45. Катавасія: Крест начертав. На Літ. Ап. 147, Єв. Мат. 77. Задост. Празн. По Службі Божій благословення овочів. — Вечером на Вечірні Прокімен вел. "Бог наш на неbesi". Ріцем всі і отпуст вел.

9. — Середа. † Матія ап. Устав під ч. 8. На Літ. Ап. 2, Єв. Луки 40.

13. — Нед. 12 по Сош. Віddання Преобр. Максима ісп. Гл. 3. Єв. утр. воскр. 1. Устав під ч. 9. На Утр. Катавасія: Лици Ізр. На Літ. Ап. 158, Єв. Мат. 79.

14. — Понед. Предпразн. Успення. Міхея прор. Устав, як 1. II.

15. — Вівторок. Успіння Пр. Богор. Всеночне. На Утр. Єв. Луки 4. Катавасія: Преукрашенна (до 23. УІІІ.). На Літ. Ап. 240, Єв. Луки 56. По Сл. Божій благосл. зілля. — Вечірня Нерукотв. Образа з Попразн. Отпуст власний Образа. (Як храм Успіння, то є Вход, Ріцем всі і отпуст вел.).

16. — Перен. Нерук. Образа. Попр. Успення. На Утр. по хвалітех Славосл. вел. На Літ. Трол. Образа і Усп. Сл. Конд. Обр. I нині Усп. Проче Образа. Ап. 208, Єв. Луки 48.

20. — Неділя 13 по Сош. Попразн. Усп. Самуїла прор. Глас 4. Єв. утр. воскр. 2. Устав під ч. 7. На Літ. Ап. 166, Єв. Мат. 87.

23. — Середа. Віddання Успіння. Устав під ч. 10.

27. — Неділя 14 по Сош. Пімена прп. Гл. 5, Єв. утр. воскр. 3. Устав під ч. 1. На Утр. Катавасія: Крест начертав... до 21. IX. На Літ. Ап. 170, Єв. Мат. 89.

29. — Вівторок. Усікновення Голови Івана Хрест. переноситься на неділю 3. IX. Сьогодні піст.

31. — Четвер. † Полож. пояса Пр. Богор. Устав 2. УІІІ. нов. стилю.

ВЕРЕСЕНЬ

СТАРИЙ СТИЛЬ. 3. — Нед. 14 по Сош. Попраз. Усп. Гл. 5. Єв. утр. воскр. 3. Устав під 7. На Літ. Ап. 170, Єв. Мат. 89.

5. — Вівтор. Віddання Усп. Устав під 10.

10. — Нед. 15 по Сош. Гл. 6. Єв. утр. воскр. 4. Устав під 1. На Літ. Ап. 176, Єв. Мат. 92.

11. — Понед. Усікновення Ч. Голови Івана Хрест. на нед. 17. IX. Сьогодні піст.

17. — Неділя 16 по Сош. Усікнов. Ч. Голови Ів. Хрест. з 11. IX. Ризи світлі. Гл. 7. Єв. утр. воскр. 5. Устав під 3. Уа утр. як храм, Єв. Мат. 57. На Літ. Ап. 181 і 33, Єв. Мат. 105 і Мар. 24.
21. — Четвер. Різдво Пресв. Богор. На Утр. Єв. Луки 4. Катав. Хрест начертав. На Літ. Ап. 240. Єв. Луки 54.
23. — Субота перед Воздвижн. Чесн. Хреста. Устав 9. IX. нового стилю.
24. — Нед. 17 по Сош. Неділя перед Воздвижн. Попразн. Різд. Пр. Б. Гл. 8, Єв. утр. воскр. 6. Устав під 7. На Літ. Прокімен і Ап. пер. Воздвижн. Ап. 215, Єв. Ів. 9.
25. — Понед. Віддання Різдва Пр. Богор. Устав під 10.
26. — Вівторок. Обновл. Храма. Предпр. Воздв. Устав 13. IX. нового стилю.
27. — Середа. Воздвиження Чесн. Хреста. Сьогодні піст. Устав 14. IX. нового стилю.

НОВИЙ СТИЛЬ. 1. — П'ятн. † Початок церк. року. Симеона преп. — На Літ. Троп. Індикта. Собора і Преп. Сл. Кондак. Преп. І нині Інд. Проче Інд. і Преп. Ап. 282 і 258, Єв. Луки 13 і Мат. 43.

3. — Неділя 15 по Сош. Усікновення Ч. Голови Ів. Хрест. з 29. VIII. Ризи світлі. Глас 6, Єв. утр. воскр. 4. Устав під ч. 3. На Утрені, як храм Єв. Мат. 57. На Літ. Ап. 176 і 33, Єв. Мат. 92 і Марка 24.

7. — Четвер. Предпр. Різдва Б. М. Созонта мч. Устав як 1. II.

8. — П'ятниця. Різдво Пресв. Богород. Есеночне. На Утр. Єв. Луки 4. Катав. Хрест начертав. На Літ. Ап. 240, Єв. Луки 54.

9. — Субота перед Воздвижн. Ч. Хр. Попразн. Різдв. Пр. Б. На Літ. Тропар, Сл. І нині Конд. Празн. Прокімен, Прич. і Ап. Єв. Суботи пер. Воздвижн. Ап. 126, Єв. Мат. 39.

10. — Нед. 16 по Сош. Нед. пер. Воздвижн. Попразн. Різдв. Пр. Б. Мінодори і ін. мч. Гл. 7. Єв. утр. воскр. 5. Устав під ч. 7. На Літургії Прокімен і Ап. 203, Єв. Мк. 37.

мен і Ап. Єв. Неділі пер. Воздвижн. Ап. 215, Єв. Ів. 9.

12. — Вівторок. Віддання Різдва Пр. Богор. Устав під ч. 10.

13. — Середа. Обновлення Храму. Предпразн. Воздвиження Чесн. Хр.— На Літ. Тропар Обн. і Предпр. Проче Обн. (Гляди в Служебн. в службах наміреній). Ап. 307, Єв. Мат. 67.

14. — Четвер. Воздвиження Чесногого Хреста. Сьогодні піст. Перед Вечірнею винесення Хреста на престол, як 28. III. — На Утрені Єв. Ів. 42. На славословію вел. переноситься Чесний Хрест з престола як 12. III. По "Премудрость прості" іде свящ. перед тетрапод, кладе Ч. Хрест на тетрапод і в часі співання "Спаси Господи", кадить з 4 сторін. Відтак бере хрест і лицем до складу співає перший член ектенії: Помилуй нас Боже... Поблагословивши 3 р. хрестом до складу помалу склияє голову, в хор співає Господи помилуй 24 р. 4 по 3 знижуючи півтоном голос, то знов 4 по 3 підносячи. Знов благословить 3 рази і продовжується ектенія і воздвиження з полуудні, складу, півночі і заходу, як перше. Потім Сл. І нині: Вознесійся на крест воєю і Кресту твоєму 3 р. з поклонами. В часі стихир цілують люди Хрест, слідує ектенія Ісполним і отпуст. — Літургія. Антифони празн. Замість Трісвяного "Кресту Твоєму", як також по кожній відправі до Віддання Празн. Ап. 125, Єв. Ів. 60 з преступ. — Вечером на Веч. Вход. Прокімен "Бог наш на небесах..." Ріцем всі, отпуст великий.

17. — Неділя 17 по Сош. Нед. по Воздвижн. Попразн. Воздвижн. Софії і її дітей мч. Гл. 8. Єв. утр. воскр. 6, Устав під 7, тільки на Літ. Ап. Єв. неділі по Воздв. Ап. 203, Єв. Мк. 37.

21. — Четвер. Віддання Воздвижн. Устав під ч. 10.

24. — Ned. 12 по Сош. Св. Івана Богослова з дня 26. IX. Гл. 1, Єв. утр. воскр. 7. Устав під ч. 3, На Утр. як храм Богослова, Єв. Ів. 67. Катавасія: Отверзу. На Літ. Ап. 188 і 73, Єв. Луки 26 і Ів. 61.

ЖОВТЕНЬ

Посвячений св. Йосифові Обручникові.

СТАРИЙ СТИЛЬ. 1. — Неділя 18 по Сош. Нед. по Воздвижн. Попразн. Воздвижн. Гл. 1, Єв. утр. воскр. 7. Устав під 7, тільки на Літ. Ап. Єв. Нед. по Воздв. Ап. 203, Єв. Мар. 37.

4. — Середа. Віддання Возд. Устав під 10.

8. — Нед. 19 по Сош. Представл. Івана Богосл. з 9. X. Гл. 2, Єв. утр. воскр. 8. Устав під 3. На Утр. як храм Богослова, Єв. Ів. 67. Катавасія: Отверзу. На Літ. Ап. 194 і 73, Єв. Луки 26 і Ів. 61.

15. — Нед. 20 по Сош. Покров Пр. Богор. з 14. Х. Гл. 3, Єв. утр. Луки 4. Всеноочне. На Літ. Ап. 200 і 320, Єв. Луки 30 і 54.

22. — Нед. 21 по Сош. † Якова ап. Гл. 4, Єв. утр. воскр. 10. Устав під 2. На Літ. Ап. 203 і 131, Єв. Луки 33 і 51.

29. — Нед. 22 по Сош. Празник Христа Царя. (Гл. 5, Єв. утр. воскр. 11). Устав 29. Х. нового стилю.

НОВИЙ СТИЛЬ. 1. — Неділя 19 по Сош. Покров Пр. Богородичні. Гл. 2. Єв. утр. Луки 4. Устав під ч. 4. Всеноочне. На Літургії Ап. 194 і 320, Єв. Луки 26 і 54.

6. — П'ятниця. † Томи ап. На Літ. Ап. 131, Єв. Ів. 65.

8. — Неділя 20 по Сош. Пелагії і Таїсії прп. Гл. 3, Єв. утр. воскр. 9. Устав під ч. 1. На Утр. Полицелей нед. На Літ. Ап. 200, Єв. Луки 30.

9. — Понеділок. † Якова ап. На Літ. Ап. 131, Єв. Луки 51.

15. — Нед. 21 по Сош. Отців 7 Собора. Гл. 4, Єв. утр. воскр. 10. Устав, як 16. VII. Полицелей нед. до 19. XII. На Літургії Ап. 203 і 194, Єв. Луки 35 і Ів. 56.

18. — Середа. † Луки ап. і Єв. На Літ. Ап. 260, Єв. Луки 57.

22. — Неділя 22 по Сош. Аверкія св. Гл. 5, Єв. утр. воскр. 11. Устав під ч. 1. На Літ. Ап. 215, Єв. Луки 63.

26. — Четвер 23 по Сош. Димитрія Вмуч. Всеноочне. На Утр. Єв. Мат. 36. На Літ. Ап. 292, Єв. Ів. 52.

29. — Неділя 23 по Сош. Празник Христа Царя. (Гл. 6, Єв. Утр. воскр. 1). Воскресне опускається. (Служба нова). На Утримі Єв. Луки 95 з переступом. — На Літ. Ап. 250 і 251 від слів: Благодаряще Бога — до: аще ли небесная. Єв. Ів. 59, стихи 33-37. — Вечером Віddання Празн. Хр. Царя. Прокімен: Кто Бог велий.

ЛИСТОПАД

СТАРИЙ СТИЛЬ. 5. — Нед. 23 по Сош. Гл. 6, Єв. утр. воскр. 1. Устав під 1. На Літ. Ап. 220, Єв. Луки 38.

8. — Середа. Св. Димитрія вмуч. Всеноочне. На Утр. Єв. Мат. 36. На Літ. Ап. 292, Єв. Ів. 52.

12. — Нед. 24 по Сош. Гл. 7. Єв. утр. воскр. 2. Устав під 1. На Літ. Ап. 221, Єв. Луки 39.

19. — Нед. 25. по Сош. Гл. 8. Єв. утр. воскр. 3. Устав під 1. На Літ. Ап. 224, Єв. Луки 53.

21. — Вівторок. Собор Михаїла Арх. Всеноочне. На Утр. Єв. Мат. 52. На Літ. Ап. 305, Єв. Луки 51.

26. — Нед. 26 по Сош. Св. Йосафата сщмч. з 25. XI. (Св. Івана Зол. переноситься на 25. XI). Гл. 1. Єв. утр. воскр. 4. Всеноочне. Устав під 3. Як храм, на Утр. Єв. Ів. 35. На Літ. Ап. 229 і 311, Єв. Луки 66 і Ів. 36.

28. — Вівторок. Починається Пилипівка.

НОВИЙ СТИЛЬ. 1. — Середа 24 по Сош. Косми і Дам'яна. На Утр. Славосл. вел. На Літ. Ап. 153, Єв. Мат. 34.

5. — Неділя 24 по Сош. Галактіона і Епістимії мч. Гл. 7, Єв. Утр. воскр. 2. Устав під ч. 1. На Літ. Ап. 221, Єв. Луки 39.

8. — Середа 25 по Сош. Собор св.

Михаїла Арх. Всеноочне. На Утр. Єв. Мат. 52. На Літ. Ап. 305, Єв. Луки 51.

12. — Неділя 25 по Сош. Св. Йосафата сщмч. Гл. 8, Єв. утр. воскр. 3. Всеноочне. Устав під ч. 3, як храм, на Утр. Єв. Ів. 35. На Літургії Ап. 224 і 311, Єв. Луки 53 і Ів. 36.

13. — Понед. † Івана Золот. св. На Літ. Ап. 318, Єв. Ів. 36.

14. — Вівторок. † Пилипа ап. На Літ. Ап. 131, Єв. Ів. 5.

15. — Середа. Зачинається Пилипівка.

16. — Четвер. † Матея ап. і Єв. На Літ. Ап. 131, Єв. Мат. 30.

19. — Неділя 26 по Сош. Авдія прор. Гл. 1, Єв. утр. воскр. 4. Устав під 1. На Літ. Ап. 229, Єв. Луки 66.

20. — Понеділок 27 по Сош. Предпразн. Введ. Григорія прп. і Прокла св. Устав як 1. II.

21. — Вівторок 27 по Сош. Введення в храм Пр. Діви. Всеноочне. На Утр. Єв. Луки 4. Катавасія: Христос раждається (аж до 31. XII.). На Літ. Ап. 320, Єв. Луки 54.

25. — Суб. Віddання Входа. Устав під ч. 10.

26. — Неділя 27 по Сош. Алипія прп. Гл. 2, Єв. Утр. воскр. 5. Устав під ч. 1. На Літ. Ап. 233, Єв. Луки 71.

30. — Четвер. † Андрея ап. первозванного. На Літ. Ап. 131, Єв. Ів. 4.

ГРУДЕНЬ

- СТАРИЙ СТИЛЬ.** 3. — Нед. 27 по Сош. Предпраз. Введення. Гл. 2. Єв. утр. воскр. 5. Устав під 7. На Літ. Ап. 233, Єв. Луки 71.
4. — Понед. Введення в храм Пр. Богою. Всеночне. На Утр. Єв. Луки 4. Катавасія: Христос раждається (аж до 13. I.). На Літ. Ап. 320, Єв. Луки 54.
8. — Віддання Входа. Устав під 10.
10. — Нед. 28 по Сош. Гл. 3, Єв. ут. воскр. 6. Устав під 1. На Літ. Ап. Єв. 30 Нед. Ап. 258, Єв. Луки 91.
17. — Нед. 29 по Сош. Гл. 4. Єв. утр. воскр. 7. Устав під 1. На Літ. Ап. з 28 Нед. з. 250, Єв. з 29 нед. Луки 85.
19. — Вівторок. Св. Николая чуд. Всеночне. Єв. утр. Ів. 36. На Літ. Ап. 336, Єв. Луки 24.
21. — Четвер. Предпр. Неп. Зач.
22. — П'ятниця. Непорочне Зачаття Пр. Діви. Всеночне. На Утр. Єв. Луки 4. На Літ. Ап. 210 від полов. і Єв. Луки 36.
24. — Неділя Праотців. Попразн. Неп. Зач. Гл. 5. Єв. утр. воскр. 8. — Вечірня вел. На Госп. возв. стихир воскр. 3, Зач. 3, Праотців 4, Сл. Праотців. І нині Догмат. Чтеній нема. Стиховна і Троп. воскр. Сл. Праотц. І нині Зач. — На Утрені до канона все воскр., тільки по Іпакою гласа буде Сідален Праотців. На каноні по 3 п. Конд. Ікос Зач., Іпакой Праотц. Сл. І нині Сідален Зач. По 6 п. Кондак-Ікос Праотців. Світилен воскр. Слава Праотців, І нині Зач. На хвалітах воскр. 4, Праотц. 4, Сл. Праотц. І нині Преблагосл. По отп. стих. єв. — На Літ. Тропар воскр., Зач. і Праотц. Сл. Кондак Праотців. І нині Зач. Ап. 257, Єв. Луки 76.
29. — П'ятниця. Віддання Непор. Зач. Устав під 10.
31. — Нед. пер. Різдвом. Св. Отців. Гл. 6. Єв. утр. воскр. 9. Вечірня вел. На Госп. возв. воскр. 6, Отців 4. Сл. Отц. І нині Догмат. 3 чтенія. Стиховна воскр. Сл. Отц. І нині Богор. Тропар воскр. Сл. Отц. І нині Богор. — Утреня. Пописелей нед. По Іпакою гл. Сідален Отц. Сл. І нині Богор. На каноні по 3 п. Іпакой Отц. По 6 п. Конд. Ікос з Праотців. Світилен воскр. Сл. Отц. На хвалітах 4 воскр. і 4 Отц. Сл. Отц. — Літургія. Тропар воскр. і Отц. Сл. І нині Конд. Отц. Проче Отц. Ап. 328, Єв. Мат. 1.
- НОВИЙ СТИЛЬ.** 3. — Неділя 28 по Сош. Софонія прор. Гл. 3, Єв. утр. Єв. з нед. Луки 91. Слідує 29 седмиця.
5. — Вівторок. † Сави Освяще. прп. На Літ. Ап. 213, Єв. Мат. 43.
6. — Середа. Св. о. Николая чудотворца. Всеночне. Єв. Утр. Ів. 36. На Літ. Ап. 336, Єв. Луки 24.
8. — П'ятниця. Предпр. Неп. Зач. Патапія прп. Устав, як 1. II.
9. — Субота. Непорочне Зачаття Пр. Діви. Всеночне. На Утр. Єв. Луки 4. На Літ. (Ап. 320, Єв. Луки 3) Ап. 210 від полов. Єв. Луки 36.
10. — Неділя 29 по Сош. Попразн. Неп. Зачаття. Мини і ін. мч. Гл. 4. Єв. Утр. воскр. 7. Устав під ч. 7. На Літ. Ап. 30 нед. 258, Єв. з 29 нед. Луки 85.
13. — Середа. † Євстратія і ін. мч. Попразн. Неп. Зач. Устав під ч. 8. На Утр. Єв. Мат. 36. На Літ. Ап. 236, Єв. Луки 106.
16. — Субота. Віддання Неп. Зач. Устав під ч. 10.
17. — Неділя Праотців. Даниїла прор. і 3 Молодців. Гл. 5, Єв. Утр. воскр. 8. Вечірня. На Госп. возв. воскр. 3, Праот. 3, Дан. 2, Отр. 2, Сл. Праотц. І нині Догмат. Стиховна воскр. Сл. Праотц. І нині: Даниїлу. Тропар воскр. Сл. Даниїлу І нині Праотц. — Утреня. До Канона все воскр., тільки по Іпакою воскр. Сідален Праотц. На Каноні по 3 п. Конд. Ікос і Сідален Дан. Сл. Сідален Отрокам, І нині Іпакой Праотц. По 6 п. Конд. Ікос Праотц. Світилен воскр. Сл. Дан. І н. Праотц. Солнце великоє. На хвалітах воскр. 4. Праотц. 4 з іх прип. Сл. Праотц. По отп. стихира єв. — Літургія. Тропар воскр. І Отрокам. Сл. Конд. Даниїлу І нині Праотц. Проче тільки Праотцям. Ап. 257, Єв. Лк. 76.
20. — Середа. Предпраз. Різдва Христового до 24. XII. Устав як 1. II., тільки на Утрені ще на хвалітах Предпр. 4 стихира.
22. — П'ятниця. Царські часи, бо Навечеріє в неділю.
23. — Субота пер. Різдвом Хр. На Літ. Тропар, Сл. І нині Конд. Предпразн. Ап. 205, Єв. Луки 72. Проче дни.
24. — Нед. перед Різдвом Хр. Св. Отців. Навечір'я Різдва. Гл. 6, Єв. Утр. воскр. 9. — Вечірня. На Госп. возв. Отцям 6, Предпр. 4, Сл. Отц. І нині Предпр. Чтенія 3 Отц. Стиховна Предпр., Сл. Отців. Троп. воскр. Сл. Отц. І нині Навечір'я. — Утреня. До Канона все воскр. тільки перед і по

Ангельській Собор Сіdalні Отців. На Каноні Навеч. по 3 п. Ішакой Отц. По 6 п. Конд. Ікос Отців. Світилен воскр. Слава Отців I нині Предпразн. На хвалітєх Отців 3, Предпразн. 3, Сл. Отц. I нині Преблагослов. По отп. стих. єв. — **Літургія Ів.** Золот. Тропар воскр. Отц. і Навеч. Сл. I нині Конд. Предпр. (Веселися Фифлеєме). Проче Отц. також Хваліте Ап. Отц. зач. 328. Мат. 1. — Слідує 31 седмиця.

25. — **Понеділок. Різдво Христове.** Вечірня вел. Благословом Бог наш. Царю небесний і т. д. Блажен муж. На Госп. возв. Празн. 8, Сл. I нині Празн. Вход з євангелісм. По Світе тихий Прокімен дня. Чтеній 8 з тро-парями. Єкт. мала з возгласом Три- святого і свящ.: Воїнъм, мир всім... Прокімен Празн. Ап. 207, єв. Мат. 53 (середа 15 седмиці) або ліпше Луки 5. Різм всі, Сподоби, Ісполним і по 2 возгласи Отпуст вел. По отп. на середині церкви Тропар, Сл. I нині Кондак Різдва.

Досвіта **Повечір'я** вел. З **Літією**. Утрена все Празн. єв. Мат. 2. — **Літ.** **Василія Вел.** Антифони Празн. Елици. Ап. 209, єв. Мат. 3. Задост. Празн. Замість Да ісполняться і Буди ім'я Господне співається "Всіческая" аж до Віддання Різдва.

26. — **Вівторок. Собор Пр. Богор. і св. Йосифа Обр. Вечірня** вел. Гляди Веч.-Утр. 971 стор. — **Літургія Золот.** 2 антифони Празн., третій звич. з припівом Празн., так само Прийдіте поклонімся. Тропар Празн. і Обр. Сл. Конд. Обруч. I нині Конд. Собора.

Трисвятоє. Ап. 306, єв. Мат. 4. Прокімен Собора і Обр. Задост. Празн. з припівом Обруч. Причастен Празн. і Обр.

27. — **Середа. Св. Стефана Первомученика** і Теодора ісп. **Вечірня.** На Госп. возв. Стеф. 3. Теод. 3, Сл. Стеф. I н. Різд. стиховна Празн. Слава Стефана. Тропар Стеф. Слава Теод. I н. Різдва. — **Утрена.** Тропар Різдва 1, Стеф. 1, Сл. Преп. 1. I нині Різд. По 2 Сідалнах Різдва: Господи помилуй 3 р. I нині пс. 50 і канон Різд. На хвалітєх Празн. 3, Стеф. 3, I нині Празн. По Славословію вел. Тропар Стеф. Сл. Теод. I н. Різдва. — На **Літ.** Тропарі Різдва і Стеф. Прокімен, Алл. і Причастен Різд. і Стеф. Ап. 17, єв. Мат. 87. Задост. Празн.

30. — **Субота по Різдві.** Усе Празн. Ап. і єв. Суботи по Різдві. Ап. 288, єв. Мат. 46.

31. — **Неділя по Різдві, Богоот.** Віддання Різдва. Гл. 7, єв. Утр. воскр. 10. — **Вечірня.** На Госп. возв. воскр. 3, Празн. 4, Богоотц. 3, Сл. Бог. I нині Празн. Стиховна воскр., Сл. Богоотц. I нині Празн. Так само Тропарі. — **Утрена.** По Троп. все воскресне. По 3 п. Конд. Ікос Празн. Сідален Бог. По 6 п. Конд. Ікос Бог. Світилен воскр. Сл. Бог. I нині Празн. На хвалітєх воскр. 4, Празн. 4 з 2 його прип. Сл. Бог. I нині Преблаг. По отп. стих. єванг. **Літургія.** Тропар воскр. Празн. Богоотц. Сл. Конд. Бог. I н. Празн. Прокімен Празн. і Бог. Ап. 20, єв. Мат. 4. Задост. Празн. Причастен Хваліте і Празн.

DIOCESAN CHURCH GOODS & ART STORE

КРАМНИЦЯ ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ 278 Bathurst St. — Phone: EM 4-7819 — Toronto, Ont.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦЕРКОВНИХ РЕЧЕЙ: готові фелони, матерії і шовки на фелони — стихарі — чаши — свічники — церковні дзвони (з Франції) — фани й хоругви — свічки — церковне вино (еспанське) — різні ікони — релігійні книжки — грамофонові пластинки — грамофони — гучномовці — рекордуючі апарати — електронні дзвінки — українське й канадське народне мистецтво.

Рівнож висилаємо через наше представництво у Лондоні (Англія)

ПАЧКИ В УКРАЇНУ

і до всіх країн Європи.

Низькі англійські ціни. — Скора обслуга. — Всі пачки обезпечені..

М. Лебединський

ПІД НОВИЙ ВІК

Сторіччя йдуть важкі добам на зміну,
Летять крилаті в безвротъ віки —
І на твої скрижалі, Україно,
Падуть карби Господньої руки.

Поклав бо Він тебе понад шляхами
І серед пущ зростив твої поля,
Могутньою вчинив перед царями,
Щоб ти Творця втішала і цвіла.

І дав у надра Він твоїй безодні
Скарбів незміряних тягар,
Щоб діяв меч і плуг в ім'я Господнє,
І достигав хлібів тучних янтар.

Дав гомін золотий твоїм дібровам,
Степам дав пошум тирс і комишів,
І дав тобі дзвінку, чарівну мову,
Щоб ти співати могла псалом душі...

Князям твоїм дав мудрість Він і силу,
Щоб землі під один скорити жезл —
І ти міцних дітей на рать єормила,
І плив могутньо з сонцем твій ковчег.

Хоч дикий схід томив тебе ордами
І храм твій попелив і обр і печеніг,
Стояла ти міцна на харалужних брамах
І кочовик смиривсь тобі до ніг.

Та ось прийшли віки ганьби й наруги:
У лоні власнім ворог твій озвавсь,
І вмерла соняшна твоя потуга
І чудь столочила тебе й мордва.

На гриднів землю вдарила неслава,
І потекли гіркі потоки кар...
У чорні попели лягла держава,
І кров'ю брата впився яничар...

Пройшли віки неволі по пустелях,
Страждав і гнувся у ярмі кріпак,
Та загули в поход фанфари Хмеля,
І знов двигнулась в сонця путь тропа.

І встала знов з одра упадку й смерти
Держава по чергах кривавих літ:
З'єднав Гетьман знов землю всю роздерту
Під скілтром тугий в могутній моноліт.

І ти могла пишатись, Україно,
Та гробом став тобі Переяслав —
І знову вмерло сонце на руїнах,
І знов Господь на тебе жах наслав.

Забрав з чола твоого всі оздоби,
Взяв блиск зіниць, щоб каялась з гріхів,
Племен чужих навів страшну потопу,
І чайкою вчинив серед шляхів.

Дітей твоїх крізь смерчі революцій
Погнав у голоді від меж до меж,
І кинув їх світами у розпуці,
Під заграви розгойданих пожеж.

Він скатував їх і зцвілив ножами,
Зігнув карки до чорних гільотин,
Щоб плакали і днями і ночами,
І згадували рідний свій загін.

Руїну третю перстю позначив Він,
Щоб погасить до дна гріховність душ,
Та знов ясним промінням на Хориці
Він розпалить бажав чудовний кущ!...

Щоб знали всі, що лише один Дніпро є,
І лише закон батьківщини один:
Віддать життя на вівтарі героєм —
За рідний край, за честь його святынь!

І що лише там залізну волю родить
Земля, де братнім посівом любов,
І що тільки в єдності вся міць народу,
І що за волю треба дати кров!...

Ти перейшла вже пробу, Україно,
І збереш на рать останню всі полки,
І на скривавлених твоїх руїнах
Двигнеться посів Божої руки.

**МОЛИТВА ЗА БЕАТИФІКАЦІЮ СВ. ПАМ.
МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО**

"Господи, Ісусе Христе, Ти, що зволив вивіщити в пошані Твоїх вірних слуг — творенням чудес і надприродних див у їх смертному житті, Тебе благаємо: за встановленням Твоеї до небес Вознесеної Матері прослави Твого вірного слугу Андрія Романа Шептицького, який усе життя був подвижником поєднання християн, прослави наявними доказами та чудами. Просимо Тебе, ради поширення Твоеї слави й вивіщення Твого імені, ради спасіння душ і величі Церкви, яку тепер переслідують у його стаді, щоб він силою Твоею був проголошений блаженим. Амінь".

НАЦІОНАЛЬНА СОЛІДАРНІСТЬ

Найславніший німецький поет Гете написав раз "Тихстес Глюк дер Ердекіндер іммер зай Перзинліхкайт": Найвищим щастям синів землі хай буде особовість" (індивідуальність). І справді, на віть для безвірників найвищим правом існування іх на землі є проявити своє "Я", свою індивідуальність, особливу окремість від інших, — вони називаються це гордістю. Вони, як колись найславніший ангел, Люцифер, уважають за своє найвище добро те, що його наш простий народ назавав "гонір". А вважають — так як Люцифер це вважав — за найбільший гонір: нікому не служити, навіть Богові. Хочуть самі для себе бути панами. Панами в розумінні: панувати, стояти вище над іншими, бути свого роду суперменами, надлюдьми. Класичні приклади з останньої історії: Нічше, Гітлер, Мусоліні. Нічше називає себе так і правильно: Антихристом, бо й уся його дія йшла справді проти Христа.

Ця манія великоності, гордості переноситься з поодиноких осіб на цілі народи, які стають так по боці Люцифера, стають антихристами-націями. Ось бачили ми недавно "вибраний народ" Гітлера, перед собою ж бачимо вибраний русский народ, живемо серед вибраного американського народу, а всіми тими народами володіє поправді вибраний — колись направду самим Богом вибраний — народ, що його наш народ слушно назавав "нехристами". Вся та мафія "вибранців"

це справжні Антихристи, а іх дія це дія божевільного, що кожної хвилини для своєї дурної гордості може розпалити атомну війну, в якій і сам загине.

Але є другі значення слів "пан", "вибраний", "індивідуальність", "персонеліти", "гордість". Це ті, що колись називалися: лицар (кавалієре), вибраний Богом, християнин, власна гідність: Св. Духа старий християнський гимн кличе "Санто Спіріто кавалієре" ("Душа Святій, лицарю"). Св. Письмо словами св. Іvana Євангелиста пише про тих, що приняли Христа: "А всім, що прийняли Його, дав силу синами Божими стати, тим, що вірують в ім'я Його" (Ів. 1:12). Змагання стати особовістю, індивідуальністю (персонеліти) — цю силу Бог вложив у людську природу ще в рако, в саму природу людини і, як правдивий пан-лицар не хоче, щоб ми затратили свою індивідуальність, своє "Я", а навпаки так високо ставить оце дарування, що каже: "що ж дасть чоловік узаміну за свою душу?" Ми, християни не маємо Божого дозволу затратити свою душу, нехай і для якої високої мети на світі. Бог хоче, щоб ми мали свою людську гідність, своє власне "Я", кажемо: власну душу. Бог не хоче нас мати жебраками, що тільки жебрають чужого. Щоб нас відкупити, Бог посилає власного Сина, але з нас людей вибирає жінку, не Бога, щоб Вона своєю Непорочністю й Святістю засвідчила,

що і людський рід бере тією своєю Представницею участь у Відкупленні. А Сина тієї речниці людського роду, Сина Божого рівночасно, робить не тільки нашим Відкупителем, але і нашим братом у людському тілі. А хоч Христос відкупив нас на хресті, проте св. апостол Павло каже, що ми "маємо доповнити терпіння Спаса", отже і ми, подібно як Пречиста Діва, маємо вложить свою частинку, своє власне "Я" для діла Відкуплення! Саме в тому, що Бог сотворив нас як індивідуальноті, як "душу живу", що становить цінну особовість із свободною вољею, саме в цьому і лежить наша можність прославити Бога, прославити Його свободно, не як раби Його, а як лицарі, люди - "пани", що мають власну гідність, але власне через те мають свободу вибрати саме те, що найвище, найбільш у доброму цього слова значенні: "панське", лицарське — самого Триєдного Бога.

У житті кожної одиниці людської приходять часи, коли вона дістас нагоду якнайкраще наслідувати свого найбільшого і найсвятішого Брата: Ісуса Христа. Це часи терпіння, часи, як кажемо: досвіду Божого. Бог дає іх нам не для якоїсь покари, не для примусу, а саме на те, щоб ми ними вподобилися до Нового Самого, щоб ми "доповнили терпіння Спаса" і так набули свій власний маєток для того, щоб наче купити собі ним вічне щастя в Бозі. Чим хто більше й більш добровільно терпів, тим більший він до свого Великого Брата Ісуса Христа, бо більше добровільно вподібнився до Спасителя, Сина Марії. Чим більше має таких страстотерпців якийсь

народ, тим більше він у них гідний Бога і всього дійсного добра, що має єдиний початок і силу в Бозі. Нарід чи нація — пам'ятаймо про те! — стає індивідуальністю між народами тільки через те, що світлі його одиниці - індивідуальноті **своєю спільнотою** у приниманні Божих дібр і дарувань неначе народжують якусь нову дитину між народами, якесь нове "Я", що постало зі згоди, свободного вибору якихось Божих дібр-властивостей великою кількістю людських одиниць через довшу дію в довшому часі.

До найближчої Христової дії, для найкращого "доповнення терпіння Спаса", безсумнівно належить у Божих очах **МУЧЕНИЦТВО**. "Завжди терновий вінок буде кращий як царська корона" — писала слушно Леся Українка. Не тому, щоб страждання було метою, ціллю Божої господарки, а тому, що воно є найкращим засобом здобути найвищу мету: самого Бога, Який є найвищим Добром, Правдою і Щастям. З'єднання в небі всіх найкращих для вічного оглядання там Божого Обличчя — це мета всіх людей, це рівночасно найбільша наша людська прослава. Але шлях до тієї цілі прикрый: страждання, мучеництво, терпіння. Але шлях цей прикрый — дочасний тільки, та ціль же щаслива — вічна.

Коли сьогодні у світі пів мільярда християн-католиків, то прите ж мусимо пам'ятати, що колись іх було всього кілька осіб. Потім стало іх кілька тисяч, може врешті кільканадцять тисяч. А тоді прийшло переслідування Христової Церкви, що тривало триста років. Коли розглянемо книгу "Життя Святих" особливо

Митрополит-ісповідник Йосиф Сліпій

нашої Східної Церкви, то найбільше Святих у ній — це мученики. Мученик у розумінні Христової Церкви, це людина, що віддала своє життя за Христову віру. Не тільки за саму віру, догми, але і нпр. за оборону Христової етики, моральності. Нпр. була мученицею св.

Марія Горетті, що віддала своє життя за те, щоб не зробити тяжкого гріху. Мучеником був нпр. малий американський хлопець, якого родичі забичували на смерть за те, що не скотів брехати.

Сто років тому наш національний пророк Тарас Шевченко писав у своєму "Посланню": "От-

так і ви прочитайте, /славу України,/ Щоб не сонним снились/ Всі неправди, щоб розкрились/ Високі могили /Перед вашими очима/, Щоб ви розпитали /Мучеників: кого, коли/ Й за що розпинали?..." Закликає нас тут Шевченко об'єднатися духовно з нашими мучениками, зrozуміти їх ідеали, за які вони були добровільно розпинані ворогами Бога, — та так стати духовно солідарними з тими мучениками за Україну. Ті мученики за Україну це справжні мученики, бо ж віддавали вони своє життя за справедливість, отже чесноту наскрізь християнську, за любов до своїх братів-ближніх, отже за основу християнства. А ще більша слава нації від тих мучених синів її, які віддали своє життя не тільки за любов до брата-ближнього, але ще й свідомо пролили кров свою за правду самого Бога: за Христову віру. Це найвищий вінок Нації складений зі слави її членів, слави вічної, невмирущої слави. Чим більше Святих має якась нація, тим вище її становище перед Богом, тим вище її становище навіть між невірними людьми. Бо навіть грішні люди, силою своєї душі, що з природи є християнська, хилять у пошані голову перед тим, хто власною смертю засвідчив правду своєї віри!

Історія Української Католицької Церкви мала своїх мучеників і саме ними стали ми Українською Нацією. Вже перед св. Володимиром віддали за християнську віру своє життя свв. Іван і Теодор. Їх кров, пролита таки нашими предками-пaganами, стала тим першим сіменем християнства та в плоді дала нам св. Ольгу, св. Володимира,

свв. Антонія й Теодосія, св. Євфросину. Далі за татарських часів маємо знову наших свв. мучеників: кн. Михайла й боярина Теодора з Чернігова, обидвох замучили татари за віру 1246 року.

На гадку істориків теперішня українська нація оформилася саме в Галицько-Волинській Державі, у якій найдовше заховалася від нез'единення грецького наша св. Католицька Єдність. Найновіші історики є того погляду, що єдність із Католицькою Церквою нашої Української Церкви протривала з перервами аж до 1499 року! Бо Українська Церква, яка від другої половини XI стол. — не через своє власне вирішення, а тільки через зв'язок із Візантією — була єпархічно відділена від Риму (та й то не цілий час, бо були ж і в тому перерви!), всетаки щодо церковної науки, як пише історик Т. Коструба, була в згоді з Христовою Церквою. Але навіть від тієї єпархічної схизми Українська Церква нераз відривалася, коли в ній брав гору вірючий український народ, а не грецькі політично наставлені єпископи. Дальші перерви в такій єпархічній схизмі це була унія короля Данила 1253 р., врешті унія Фльорентійська 1439 р., яка з перервами протривала ще 60 років, до 1499 року. Недопустити цю унію на Схід узяла собі від того часу за завдання Москви. Кардинал Ісидор, голова нашої тодішньої Церкви, рік по Фльорентійській унії був заарештований московським князем Василем та ледве втік із московських рук, але саму унію фльорентійську Москва таки "ургобила".

Московські "місіонарі" від то-

† Єп. Мучен. Григорій Хомишин
го часу не соромляться ніякого насильства, щоб тільки не допустити до Унії з Римом. Проте саме наші православні Владики під проводом київського митрополита приняли в Бересті 1596 року унію з Римом. Польські магнати, українські пани-амбітники та підбехтане греками й москалями козацтво воюють усіми силами з тією унією. Митрополичого намісника в Києві о. Грековича топлять у Дніпрі. Польського архиєпископа Йосафата Кунцевича в нечувано звірський спосіб нез'єдинені мордують 1623 року. Ось перші мученики за св. З'єднення. Від того часу Москва з фарисейських ніби "католицькою" Польщею стараються всіми силами розбити Унію, бо вона ім політично шкідлива: з одного боку розбиває мниму польську єдність, з другого боку творить осібний народ український, з осібною якоюсь власною вірою, що розбиває мрії

Москви про об'єднання всіх православних у "третьому Римі": Москви.

Українська Католицька Церква, що постає як повноцінна індивідуальність саме по Берестейській Унії, стає з цього часу не тільки забороном Католицької Церкви на Сході, але стає рівночасно тим фактором, що творить духові основи Української Нації.

Наша Українська Католицька Церква стоїть на роздоріжжі між Сходом і Заходом. Коли Бог її на таке місце поставив, то не на те, щоб вона була східня чи західня, а на якусь іншу рацію: щоб вона була Церквою місії поєднання Сходу зі Заходом. Коли під час битви жидів Мойсея мав руки простягнені до неба, то перемагав його рідний народ; коли ж він іх утомлений опускав долів, перемагали вороги жидів. Коли король Володимир став із розпусника й у-

† Єп. Іспов. Іван Лятишевський

† Єп. Ісповідник
Йосафат Коциловський ЧСВВ

бивника Христовим воїном, то тим не тільки охрестив наших предків, але і з cementував усіякі наші племена в одну державу, що творить націю. Коли Ярослав Мудрий посвятив 1037 р. Українську Державу Пречистій Діві, то було це не тільки високохристиянське діло, але і скріплення Української Держави до нечуваної досі могутності. Коли Данило потвердив Унію з Римом 1253 р., та невдовзі її зі світських зневірень так і залишив, то і впала невдовзі держава його. Коли козаки відкинули руку Української Католицької Церкви простягнуту до спільноти згоди в українському патріархаті, прийшла московська руїна й неволя. Коли гайдамаки вирізали 1768 року понад три сотні українських уніяцьких священиків ніби в ім'я свободи православ'я й соціальної справедливості, прийшла ще гірша неволя Пра-

вославної Церкви а за нею московське кріпацтво.

Д-р Дмитро Донцов 1917 року, як був іще повним мабуть атеїстом, помістив у стрілецькому (УСС) журналі "Шляхи" статтю п. н. "Нарід-бастард". У цій статті стверджує, що властива українська віра це Унія. Бо вона є чимось, що надає українській розплівчастій масі власну особовість (персонеліті), відмінну від польської чи московської. Ствердження дуже справедливе, хоч спізнене. Бо вже 45 років перед тим, 1875 року найперше перевели москалі "возсоєдинені уніатоф", які ще були залишилися на Холмщині й Підляшші, щоб щолиш рік опісля видати Валуєвський наказ: заборонити українську мову й літературу взагалі. А ще 1705 року сам Петро I власноручно вбив шпандую в соборі св. Софії у Польщі наших Василіян, а його війська нищили уніяцькі церкви. 1760 року починається інспірована московським урядом нагінка проти Української Католицької Церкви в Україні. По гайдамацьких заворушеннях Катерина II післала ген. Румянцева з військом на "місію" в Правобережній Україні. Вислідом такої "побожно-військово-пацифікаційної" місії було відібррання уніятам 1200 церков та үв'язнення сотень священиків, які не хотіли ставати русско-православними. 1775 року скасувала цариця силою Запорізьку Січ, а 1785 заведено панщину (кріпацтво) наче в подяку за гайдамаччину, що зоювала саме головно за соціальне визволення селян. 1786 відібрано нашій Церкві її маєтки, а рік пізніше Катерина II зліквідувала уніяцьку митрополію. За тієї розпусної й безбож-

ної цариці, яка вела "вільнодумну" переписку з безбожниками-енциклопедистами Франції, піретягнено на русське православ'я 9 тисяч уніатських парохій (усіх було тоді 11 тисяч) з около 8 мільйонами вірних (усіх українців-католиків було тоді 11 мільйонів на всіх 14 мільйонів українців — отже Унія мала тоді за собою більшість українського населення взагалі!). Було б смішно припускати, що такі "місії" розпусна й безбожна цариця вела з якоїсь православної побожності: ні, це робила вона з рациї московської політики, для змосковщення українців і створення великого "єдинаво руссково народа", для політики, яку започаткував був другий такий "побожний" Петро I, якого сам московський народ називав Антихристом. 1839 року цар Микола I, проти якого так виступав Шевченко, насильно зліквідував Унію в межах Росії. Ще й казав вибити медалю на пам'ятку цього насилия з безсорою брехливим, "побожним" написом: "Отторжені насилем — соєднені любовью"... На протест Папи цар відповів, що перехід був "доброзвільний". 1875 року пішла акція за возсоєдненіні Холмщини й Підляшшя, пропаджена поголовними розстрілами "упорствуючих" селян. Останки "проклятих уніятів" залишилися ще були в Галичині, де нашу, ніби "польську", унію якраз найбільше переслідували поляки. Тут по приході в 1914 році російських військ, почалася з дозволу Миколи II нова нагінка на нашу Українську Католицьку Церкву. Віруючий у Распутіна Микола II і його верхівка казали вивезти митрополита А. Шептицького та цілий ряд на-

† Єп. Іспов. Григорій Лакота

ших священиків, а прислали в Галичину чорносотенців-єпископів Євлогія й Антонія. Отой іх нехристів похід на останки українського католицизму спинила диявольська революція: виявилося, що "свята Росія" виводила свою святість хіба з теорії нехриста Фройда, що "релігійність це тільки сублімований сексуалізм"...

Проте за плечима "нової революційної Росії" стояв старий вуж-спокусник. На зміну масонові кн. Львову прийшов масон півжид Керенський, а його заступив теж півжид, але цілий безбожник Ленін, а по ньому такий же Сталін. Рівно 70 років по зліквідуванні Унії царями на українських землях під Росією, новочасний червоний цар-безбожник Сталін, екс-бандит (голдапник), узявши до помочі спека від церковних справ, покараного ще за царя за вбивство, безбожника Карпова, приступив

† Єп. Ісповідник
Микола Чарнецький ЧНІ

до дальшої акції в дусі "святої Росії": собравши всі рускі землі, постановив скріпити їх іще "вузлами Рускої Православної Церкви", скасувавши передтим упорствуваючих-уніятів, як таких, що творять — навіть на гадку Донцова — особистість України як нації, ну, і правдиву віру серед безбожного "православ'я" типу Карпова.

Зачалося, як у св. Письмі. Найперше "вдарили Пастиря": перед самим початком "акції" "померли" митрополита Андрія: при його ложі поставили були саме ту саму "милосердну" сестру, яка була пізніше при смерті Преосв. Т. Ромжі, спеціалістку від смертельних "впорскувань"... (Навчилися чогось навіть від Гітлера, хоч і фашиста...). Померлу справили "парадний" похорон. А там, уночі з 10 на 11 квітня 1945 року (як пише о. д-р М. Соловій, "Світло" ч. 448

з 1960 р.), ув'язнили большевики п'ять українських Владик, а саме галицько-лівівського Митрополита Йосифа Сліпого, Преосв. Никиту Будку, його Єпископа-Помічника, Преосв. Григорія Хомишина, Станиславівського Єпископа, Преосв. Івана Лятишевського. Станиславівського Єпископа-Помічника, Преосв. Николая Чарнецького, ЧНІ, Апостольського Візитатора Волині, що через большевицьку заборону перебував тоді у Львові.

Майже в той самий час арештовано й Апостольського Візитатора для українців-католиків у Німеччині — о. д-ра Петра Вергугна. Згодом, у червні 1946 р., на жадання СССР, польська поліція комуністичної держави ув'язнила і Преосв. Йосафата Кочиловського, Перемиського Єпископа і його Єпископа-Помічника — Преосв. Григорія Лакоту та передала їх Советам.

† Єп. Ісповідник
Нікита Будка

У той час арештовано й крилошан та деяких священиків.

Тайний суд над Владиками відбувся у Києві. Іх обвинувачено несправедливо й засуджено, а саме Митрополита Й. Сліпого — на заслання і 8 років примусової праці, а інших — також на заслання і примусову працю від 5 до 10 років.

Коли Митрополит Сліпий відбув 8 років кари, хотіли большевики приневолити його, щоб він став нез'єдненим, однака він рішуче відкинув це, а тоді засудили його вдруге, а саме на 5 років примусових робіт.

Коли Митрополит Й. Сліпий відбув і цю другу кару, тоді дозволено йому вернутися на рідні землі, однака заборонено вести якунебудь душпастирську працю. При такій забороні Митрополит відмовився від повороту до Західної України. У травні 1959 р. його засудили втретє, а саме на 7 років примусових робіт за написання пастирського листа до своїх вірних. Доходять вістки, що Митрополит Й. Сліпий є тепер хворий і перебуває у шпиталі, близько міста Іркутська у Східному Сибірі. Він має тепер 75 років життя.

Преосв. Г. Хомишина засудили на 10 років примусових робіт, Преосв. Н. Будку і Преосв. І. Лятишевського на 8 років, а Преосв. Н. Чарнецького на 5 років.

Преосв. Г. Хомишин, що в той час мав 80 років, помер у в'язниці зараз на другий день по "переслуханні" його, правдолопідібно замучений, дня 17. I. 1947. Преосв. Й. Коциловський помер також у в'язниці 21. III. 1947. Преосв. Н. Будка помер на засланні в Караганді, 6. X. 1949.

† Апост. Візитатор
о. Монс. Петро Вергурі

Також на засланні помер і Преосв. Г. Лакота.

Преосв. І. Лятишевського звільнини з заслання 1956, але заборонили виконувати душпастирські обов'язки. Він помер 2. XII. 1957 у Станиславові, маючи знищеннє здоров'я під час свого 10-річного ув'язнення в Казахстані.

Преосв. Н. Чарнецького звільнини аж по 10 роках (1956), коли стверджено, що він невилічно хворий. Він помер у Львові 2 квітня 1959 р.

НАСИЛЬНЕ ЗЛІКВІДУВАННЯ НАШОЇ ЦЕРКВІ В ГАЛИЧИНІ

Після ув'язнення Владик згодом почалися численні арештування священиків.

У дніях 8-10 березня 1946 р. бульшевики під терором скликали ніби синод, на який притягнено ледве 216 учасників (у тому 12 світських) на 2,275 священиків, які були у трьох галиць-

ких єпархіях перед 1. IX. 1939 р. (разом із Сяніцькою Адміністратурою, яка в той час здебільша належала до польської держави). Протесту 300 дійсних представників нашого священства комуністична влада не взяла до уваги.

Після синоду большевицька влада заборонила існування греко-католицької Церкви, а її парафії насильно влучено до нез'єдиненої Руської Православної Церкви.

Греко-католицьких священиків далі арештовано, разом з усіх посаджено до в'язниць щонайменше 800 священиків, з яких багато заслали на Сибір, а деяких розстріляно. Багато з них стало мучениками й ісповідниками, а деякі визнають свою католицьку віру тайно.

НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Подібно зліквідовано греко-католицьку Церкву і в Карпатській Україні. Вантажне авто з советськими вояками в'їшло на візок у якому іхав ужгородський Єпископ Теодор Ромжа. Бачучи, що Єпископ не був забитий, один вояк вискочив з авта і побив його заливкою штангою. Єпископ помер згодом (1. XI. 1947) у шпиталі, саме в час, коли йому стало краче. При смерті була ця ж сама "милосердна сестра", що робила впорскування... Тайно висвяченого його заступника, о. О. Хіру, на другий день по виході зі зaslання "хтось" замордував...

28. VIII. 1949 переведено насильно прилучення греко-католицької Церкви до Руської Православної Церкви. Священиків, що не хотіли стати нез'єдиненими, ув'язнено й заслано до концентраційних таборів.

† Єп. Мученик
Теодор Ромжа

На пограничній території Карпатської України, що належить до ЧСР, ув'язнено пряшівського Єпископа Павла Гайдича 28. III. 1950 і засуджено його на смерть, а "у ласці" на досмертну в'язницю до кінця його життя; в ній він по 10 роках страждань і помер 19 липня 1960 р. Його Єпископа-Помічника Василя Гопка заслано до концентраційного табору.

До того слід додати великі страти Української Церкви в Румунії, на Буковині, Мадярщині й Югославії, напр. ісповідницьку смерть Преосв. Івана Шімрака, еп. Крижевецького в Югославії (в серпні 1946 р., в місяць по виході з большевицької в'язниці), ліквідацію українців католиків на Буковині (1946 р.), переслідування Греко-Католицької Церкви в Мадярщині (почавши в 1951 р.) аж до арештування одинокого її єпископа

(в Гайдудорозі), Преосв. Миколая Дудаша ЧСВВ (1959 р.).

Найтижчим ударом в Українську Католицьку Церкву в царстві безбожницького комунізму була насильна ліквідація "унії" в Галичині (березень 1946 р.), на Срібній Землі (1947 р.), в Румунії (1948 р.) та Словаччині (1950 р.). Помалу, але пляново й систематично Українська Католицька Церква була зліквідована "де юре" продовж 5 років (1945-1950), а на її місце за допомогою большевіків прийшла ніби "українська прадідня православна віра", насправді ж обсеруське московське і большевицьке православ'я (чи радше кривослав'я). Жертвою цього большевицького переслідування Української Церкви стало головно духовенство: вижче й нижче, як теж тисячі вірного українського люду.

Щоб краще унагляднити великі жертви цього переслідування, наведемо деякі статистичні дані. I так, у Галицькій Митрополії до її насильної ліквідації в 1946 р. були 3 єпархії, 7 єпископів, 2,275 священиків (крім цих 250-300 священиків, що в 1944-45 рр. виємігрували на Захід), 3,704 церкви та 3,645.500 вірних. На Закарпаттю Українська Церква нараховувала 600,000 вірних, 354 священиків, 416 церков, 241 парохій та 2 єпископів. На Словаччині було 2 єпископів, 180 священиків, 416 церков, 241 парохій та 140.000 вірних греко-католиків. У Югославії греко-католиків було близько 100.000, 70 священиків, 104 церкви, 65 парохій та 1 єпископ, а в Мадярщині 1 єпископ, 195.000 вірних, 133 церкви, 70 священиків та 107 парохій. До того треба додати досить чисельну Греко-като-

† Єп. Мученик Павло Гайдич

лицьку Церкву в Румунії, де 1946 р. було 5 єпархій, 6 єпископів, 1,940 священиків, 2,536 церков, 1,560 парохій.

Що ж осталося з того числа вірних, священиків, парохій, єпархій та єпископів після 5 років жорстокого большевицького переслідування (1945-1950)? Не враховуючи Мадярщини, Югославії та неукраїнських вірних у Румунії, як теж не беручи до уваги Волині, Холмщини й Підляшшя, а тільки підсумовуючи втрати Української Католицької Церкви в Галичині, Закарпатті, Буковині та Словаччині, приходиться навести такі тяжкі втрати нашої Рідної Церкви:

18 єпископів арештовано, а майже дві третини з них знищено;

4,749 українських католицьких священиків замордовано, депортовано, або заборонено ім виконувати свя-

щениче - душпастирські о-
бов'язки (а тільки дуже
маленький відсоток духов-
них урятував своє життя
і посаду через дійсний чи
вдаваний перехід на больш-
шевицьке общерусське пра-
вослав'я),

- 673 монахів (Василіян, Студи-
тів, Редемптористів) депор-
товано, засуджено чи зни-
щено;
- 1,060 монахинь вигнано з мана-
стирів і переведено на
світські роботи;
- 198 монастирів відібрано, зра-
бовано й перетворено на
"православні" інституції чи
просто державні установи;
- 686 церковних чи звязаних із
Церквою шкіл, перетворе-
но на розсадники безбож-
ного комунізму;
- 38 релігійних організацій зни-
щено;
- 36 органів релігійно-церков-
ної преси закрито;
- 7,166 церков зbezчещено;
- 5,806,900 вірних остalo без епи-
скопів, священиків, паро-
хій, церков і каплиць, шкіл
та інституцій.

Пише наш Вінницький Ми-
трополит Максим ("Поступ" ч.
7 із 1960):

Чим є в дійсності для нас ця
страшна, надлюдська боротьба?
Яке її дійсне значення для Хри-
ста, Його Церкви й цілого укра-
їнського народу?

Коли близче приглянутись у-
сім цим надзвичайним подіям і
глибше проаналізувати їх пов-
ний зміст, можна сміло стверди-
ти, що жадна подія в цілій істо-
рії наших змагань із загарбниць-
кою Москвою не принесла укра-
їнському народові стільки світ-
ла, не скріпила його так духовно,
і не піднесла його так морально,

Сп. Ісповідник
Василь Голко

як саме ці останні геройські змагання католицької України, що вже нині дають нам піznати ту силу Москви, яка запрягає Україну в постійну неволю, і ту живу, незломну енергію України, яка може раз на все дати їй релігійну свободу й політичну незалежність.

Бо ніколи в минулому Москва не показала нам так ясно й не переконала нас так сильно, що так, як її казильне православ'я несе Україні релігійну й політичну неволю, так український католицизм дає Україні релігійну й національну незалежність. Це показалося цілком ясно, коли комуністична Москва, що офіційно виповіла війну Богові й постановила знищити всяку релігію, не завагалася тепер ужити свого давнього російського православ'я, щоби при його помочі підкорити собі цілу Україну. Так поступаючи, вона вправ-

ді, лише наслідувала Катерину II, Миколу I і всіх інших російських царів, які вогнем і мечем нищили католицьку Україну та бруталним насильством насаджували на її землях своє казньонне православ'я. Але царі, що офіціально вважали себе Богом вибраними оборонцями Христової правди, могли принайменше заслонювати свої загарбницькі політичні пляни християнською ревністю про спасіння українських душ. Комуністична Москва вже не могла цього зробити, і тим вона була змушена показати Україні своє правдиве, забрідане обличчя...

І саме те відкриття правдивого обличчя казньонного православ'я дало Україні пізнати правдиву велич українського католицизму. І тому, за нашими геройськими Владиками, за рядами наших неустрошимих священиків і за непроглядними лавами наших вірних, там станули нині свідомі маси всього українського народу. В обличчі такої постави до неї католицької України, український народ міг стати тільки по боці своєї релігійної свободи й своєї політичної незалежності...

Цей ріст українського народу, зрошений щедро кров'ю його гайніращих синів і доньок, підсичуваний геройськими подвигами мільйонів його сучасних борців, розсаджує нині тяжкі муриsovетських в'язниць, сповняє пильно стережені келії концентраційних тaborів і кличе всіх українців готовитися до того врочистого й торжественного моменту, коли ми всі станемо духовно об'єднані в одній Христовій Церкві й на завжди політично відлучені від Москви...

До такої всеукраїнської солі-

дарності кличе нині Україна ї усіх своїх синів і доньок, що опинилися поза її межами і проживають у різних країнах вільного світу. Бо дотепер, на жаль, наша еміграція ще такої солідарності не знає. В загальному, вона замало цікавиться тими гігантичними змаганнями, що іх провадить нині на рідних землях католицька Україна. Як слушно завважив один часопис із 26-го січня 1960 р., в своїй редакційній статті п. н. "Справа Митрополита Йосифа Сліпого", ця справа в нас на еміграції ще сильно занедбана. Тому пильно слухаймо того голосу України і голосу нашого сумління, що кличе нас до спільної, всеукраїнської акції. До цього нагод нам не бракує".

В обличчі Розп'ятого Спасителя та перед образом наших Мучеників, добровільно заявімо, що будемо, так як і вони, ті наші Мученики, вірно стояти аж до смерти при нашій св. Католицькій Церкві, зрошеній кров'ю тисячів українських мучеників за св. Діло Об'єднання-Унію.

Кров'ю св. Мучеників клянімося тут і на неї присягнімо стояти вірно в боротьбі за свої християнські права, що її веде від століть наш український народ, веде не тільки за право й свободу, але і за право й свободу зватися синами Божими для людей цілого світу.

Заявімо всі добровільно свою солідарність з усім українським народом по тому боці занависі Антихриста та всіми силами тут, на землі, яка ще дає нам свободу вияву нашої релігії, стараймося змагати до поширення тих святих ідеалів, за які страждали і страждають на Рідних Землях наші святі брати і сестри.

НА ЧУЖИНІ

Остання ще сльоза на рідному кордоні,
Останнє "Прощавай!" — і я пішов у путь...
В широкий світ розбіглися шляхи червоні,
Шляхи, що маком крові рідної цвітуть.

Над ними згук апокаліпс, що пролунали,
І відгомін проїшлих тудою караван...
Холодна чужина, холодні люди й скали
І скорбна самота спливає кров'ю ран.

Байдужі хвилі каламутного Дунаю,
Байдужий шум баварських соняшників рівнин,
Ліси й верхи Тиролю ввік не заспівають
Вільної пісні рідних піль і полонин.

А все ж крізь гір туман, крізь сонце Форарльбергу,
Крізь дальні простори, крізь шум чужинних вод
Ввижається Дніпро і Київ златоверхий
І Львів горючий в сонці й рідний Ужгород.

А в серці покрик туги: ой, ще раз до дому,
Ще раз свободно дихнуть на землі батьків,
Займитись бурею, смертельним впасті громом
І знятись піснею звитяжних прaporів!

Та ось, з одчаєм схилиш голову в долоні,
Останнє "Прощавай!" — і ти пішов у путь...
В широкий світ розбіглися шляхи червоні,
Шляхи, що маком крові рідної цвітуть.

Інсбрук 1948.

МАЯ

Борис Іванович добув ключа із звичайної скованки, а переступивши в кімнату, кинувся з утоми на перший стілець. Тут було все в такому неладі, що він аж скривився.

На Західній Україні, а в те гайде житло, попав він ще минулого року. З того часу, правду кажучи, не часто прибирали вони свою кімнату. Вові байдуже, який у них порядок, а в нього часу то зовсім немас. І це вже скільки вони так не бідують! Та хіба не байдуже? Все ж таки прибрати треба б!

Борис Іванович почав складати деякі дрібні речі на столі, витруси покривала та підмів хату.

— Куди це Вова дівається? — подумав він і повернувся до полічки, де все було всуміш. Під томом історії ВКП(б) лежала знимка Лени Степанівни, його дружини. Знимка прийшла передчора Й Борис поклав її синові на столик. Дивно, як вона опинилася під книжкою. Невже Вова зробив це навмисне? Як не як, а Лена, все ж таки, його маті і він, Борис Іванович Роговий, не за те, щоб хлопець від неї відчужувався. Погано, що він про все знає. Засміявся. В тому ж і вся справа, що Вова знає. Якщо не знав би, то не бути вже тепер Роговому ні членом партії, ні завідуючим заводу. Цікаво, чи Вова знає також, які причини непорозумінь поміж ним і Леною. Було б чомусь незручно Роговому, коли б він знав усе до дрібниць, хоч... усе це тільки життя. Маслової хлопець ніколи не бачив. Лена все ж таки в балочках із сусідами нераз мусіла про неї говорити. Митя, старший син, знав цілу подію і став по боці матері. Діти в таких випадках завжди захищають матір. Вова не знав нічого, або знав лише небагато, тому він сьогодні з ним. Але все те разом уявивши, виходить дурна історія. Чого шукав він у взаєминах з Масловою? Духових зв'язків? Ех! Анекдот просто, більш нічого. Дурниці! А в висліді у Маслової дочка, Роговий посилає відсотки з зарплати, а Лена Степанівна заяву... і коли б не Вова, то муріваних десять років Колими.

Вова читав заяву й показав батькові. Потім у нього наче в дорослого була балочка з матір'ю. — Подумай, мамо, — казав хлопець, — що коли твою заяву прочитають, то посадять разом із батьком за те, що ти пізно пригадала собі про втечу Паладіллі. Він же ж тепер давно по тому боці. І як ти докажеш батькові, партійній людині, що він спасав кавказького націоналіста? —

Лена порвала заяву, але Роговий волів бути поза Кавказом і, вживаючи різних впливів, виїхав на Захід, хоч із утечею Паладіллі мав стільки спільнного, що будяк із хроном. І ось він тепер у західніх областях України. І все йому тут зовсім чуже і він себе погано почуває. Коли ішав на Кавказ, було йому 20 років, тепер він ще на 20 старший. За той час він відвік від давнього середовища, забув навіть

мову. Лише місяць тому, як був на селі купити Вові меду і зайшов до селянина, пригадав, що таке саме багатство народніх вишивок було колись у його діда...

Роговий подивився по хаті. Все ж таки він, як довголітня партійна людина, заслуговує на краще помешкання. Ті, що приїхали раніше, позанімали по три кімнати, а йому призначили оцю манюсеньку і то в розваленому ще 1939 року домі.

— Ух! І повітря ж тут, — закликав у голос та відчинив вікно. Напроти був розвалений будинок, що височів руїнами, а тільки з подвір'я повивожувано румовище. Тут ніхто не жив і всходи було тихо.

Роговий ліг на ліжко. Він відчував фізичну втому. Закрив очі й лежав непорушно. Це щойно сьогодні перший раз трапилося так, що він прийшов точно з роботи додому. Досі він працював поза робочими годинами, а потім сидів у ресторанах за вечерею.

— Але, до речі, де вечеряє Вова? Взагалі, де він харчується? Вже декілька тижнів я не дав ні копійки на харчі.

Роговий розплющив очі. Коли приходить з роботи, Вова вже спить, а ранком ще спить. Чи не бува, часом, такого, що хлопець приирає голодом? Але ж ні! Він за останні часи виріс, змужнів і наче б ліпше виглядає.

— Все ж таки, де він дівається?

Роговий встав і вийшов у двір. Руїни будинку заслоняли вулицю. Гут було зовсім безлюдно. Поза другий розвалений будинок, що був далі в подвір'ї, вела рівна стежка від порога, на якому Борис стояв, і він наче по нитці пішов по тій стежині, тихо ступаючи в гумових капцях. Вітер сипав у вічі піском із руїн і він пристав. На дальшому подвір'ї не було нічого помітного. Воно було зовсім запущене, а посередині виднів слід бомби. Борис роздивився і завернув.

— Мертвий квартал, — подумав і сплюнув. Він оглянувся ще раз на руїни і побачив попід розваленою огорожею продовження стежки, яка завела його аж сюди. Пішов ще далі, повертаючи вліво, рівнобіжно до будинку, але тут був дослівно такий же сам третій будинок. Стежка вела в розвалені входові двері того дому, але Роговий не пішов туди, лише, обійшовши руїни довкола, вийшов на вугол і пристав, вражений несподіванкою. Тут, не знati яким чином, зберігся чималий садок з акуратно біленими деревами, з цвітучими грядочками. На лавочці під яблунею сидів зачитаний Вова, біля дитячого візка гралася кількарічна дівчинка. По всьому було видно, що житло належить "здешнім". Весняне сонце залило все довкілля і ясна зелень трави на брості здавалася вроčисто непорочною.

Роговий спрямував очі на сина і його вразила в дитині наче якась зміна, але в чому саме, він не вмів собі з'ясувати.

І ось питання: — Шо зв'язало Вову з цим закутком? Люди, чи просто обстановка?

Не любив цих "здешніх людей", цих польських недобитків з буржуазно релігійними "предразсудками", що стільки уваги присвячують зовнішньому виглядові й пишаються своїм знанням "гнілаво запада".

— Чого шукає тут мій син? — запитав він себе і сердито, з обуренням, стягнув брови. Відкрив уже уста, щоб суворо наказати Вові

йти додому, як звідкись поруч із Роговим взялася молода жінка.

— Будь ласка ближче, — сказала вона без үсмішки, — спочиньте в нашому саду.

— Тето Має, це мій батько, — поспішив сповістити Вова. Він підбіг до незнайомої й обома руками скопив її за руку та перевів очі на Рогового.

— Я знаю, Вовочко! Живемо ж так близько, — поглянула вона спокійно на хлопця. — Борисе Івановичу, сядте, будь ласка, — показала на лежак і сама присіла на ослінчику біля стола, взявші в руки якесь шитво, що лежало там, мабуть недавно покинуте.

Було тихо. Так тихо, що після гамору на заводі, Роговий не міг опертися спокусі лягти в лежак. Сонце гріло лагідно. В такт вітру виводили танки яскраві тюльпани й білі нарцизи. По небі пливли легенькі пірнасті хмаринки. На одному дереві защебетала пташина й урвавши полетіла кудись далі. Борис глянув довкола. Вова читав книжку, жінка шила, дитина гралася. Всі наче не помічали, що він тут, наче забули, що він прийшов і зайняв місце в іхньому колі. Але, як же добре в цьому садку! Коли був у нього час, щоб так спокійно полежати на сонці? Завжди праця! Праця, праця! А розвага? Не було розваги. Як дивно! За багато-багато років він не пригадує ні одного радісного моменту. Лена Степанівна? Ах! Завжди одні й ті самі фрази, з ранку до вечора ті ж самі балачки. А Маслова? У неї принаймні вища освіта й зв'язки по роботі в партії. Але всього того чомусь не вистачало. Чомусь цього мало...

Борис Іванович повернув голову і побачив, що незнайома дивиться на нього нерухомими розумними очима, наче читає кожну його думку.

— Володя, — звернувся Роговий до сина, — нам пора додому

Похорон нашого засланця, бл. пам. о. П. Вергуна, на Сибірі далекому

— Борисе Івановичу! Залишитесь у нас. Через жвилини п'ять прийде мій чоловік. Посидьте ще трохи.

Його вразив тембр її голосу, м'який і спокійний, але він уже встав. Одночасно побачив, як від садку надійшов немолодий уже чоловік із жмутком особливих якихсь дрібних квіток.

— У нас гість, Мироне,— сказала Має.— Дозволь же вас познайомити: мій чоловік, Мирон Андрієвич Мороз, а це батько Володі, Борис Іванович Роговий.

Мороз поправив окуляри й простягнув руку.

— Замучився сьогодні на лекціях,— звернувся він до Рогового свободіно.— Природознавство вимагає величного вкладу праці. Чому не сідасте. А оце дістав зі села цікаві квіточочки. Думаю, що вони називаються..., але вас може не цікавити ботаніка?

— Я інженер і ботанікою досі не займався...

— То пробачте. А знаєш, Має, коли б так можна просити вечерю...

Мая відійшла, а Вова приперши звідкись грубу книгу, як здогадувався Роговий, ботаніку або енциклопедію, почав завзято листувати.

— Де працюєте?— звернувся Борис до Мирона Андрієвича, щоб упевнитися, чи тут все в порядку.

— В середній школі, вчителем природознавства.

— Ах,— сказав Роговий і заспокоївся.— Чудовий у вас садок,— замітив та подивився на Вову. Ні! Змін ніяких у нього. Те хіба тільки, що виріс. Все ж таки...

Вова підвів очі з-понад книги і задивився туди, де спускалося до заходу сонце. Але як тільки господиня з'явилася на порозі дому, він уже став допомагати її застелювати стіл та розставляти тарілки. При тій роботі вони розмовляли і Роговий помітив, що поміж його сином а Маєю наче якась схожість. Ні, не вигляді, не в рисах облич, але між ними дивно багато спільногого. Оцей довірливий погляд Вовиних очей до тієї чужої жінки, поведінка, яка вказує, що він почував себе тут краще, як дома, сам факт, що хлопець харчується тут мабуть уже дуже давненько, говорять самі за себе.

Роговий не бажає собі ні знайомства ні приязні з тими людьми, а і з партії попереджують, бути обережним. Питання тільки, чи краще зразу заборонити Вові приходити сюди, чи робити це поступово. От, коли б так у місті були вільні помешкання, то справа зразу ж було б вирішена.

— Хоч ви, Борисе Івановичу, не цікавитесь природознавством,— почав Мороз,— я вам таки покажу одну штуку. У вільних жвилинах спостерігаю вплив рослинного світу на архітектуру. І ось подивіться з яким вислідом.

Мороз вийняв велику книгу й розложив на столі. На одній сто рінці були там мальовані рослини, на протилежній — найрізноманітніші зразки будівництва. Мороз давав короткі вияснення, що ніде правди діти, були таки дуже цікаві. Він був страшеннє балакучий і за вечерю встиг багато наговорити. Вова слухав Мороза, як найвищого авторитету, і це Рогового сердило. Було вже пізно, як він відходив зі сином у іх непривітну кімнату.

— Звідки знаєш тих людей?— запитав у хлопця по дорозі.

— Це ж мій учитель.

— Це поляк?

— Але ж ні, вони українці.

Минув тиждень і Роговий знову, не заставши сина дома, вдруге пішов до Морозів. Мая сиділа під яблунею, що починала розцвітати, дитина спала у возику.

— Наші пішли вдвох по жуків на завтрішню лекцію, — пояснила вона Роговому. — Посидьте хвилину.

Борис Іванович примістився вигідно в лежаку, лицем до будинку, де жили Морози. Ліву половину дому вдалося ім привести до можливого вигляду і там сяк-так уладитися.

Рогового й цим разом дивно настроїла тишина цього закутка й він, поринаючи в спокій довкілля, перестав наче думати, відпочиваючи під розцвілим деревом.

Господина була, мабуть, уже з роду неговірка. Вона вишивала, швидко мигаючи голкою, але коли Роговий подивився на неї несподівано, зустрів, як і за першим разом свого тут перебування, її погляд на своєму обличчі.

— Мені здається, — сказала вона, — що вам не пошкодив би довший відпочинок.

— І цей відпочинок буде у мене влітку. Партія забезпечує радянській людині право на працю і відпочинок. Поїду тоді в Алупку на Криму. Радянська влада це не якася там собі капіталістична...

І якось несподівано він для себе самого відчув, що всі його слова падуть кудись і не задержуються! Подивився на Маю. Вона слухала його з увагою, але він чомусь зневірився й замовк.

— Борисе Івановичу, я почуваво, що повинна вам дещо вияснити. Володя забігає часто до нас і я не хочу, щоб із цього приводу повстали між нами деякі недоговореності. Він цікавиться природознавством і використовує всікі можливості, щоб більше навчитися. Мені незручно було говорити з вами до нашого знайомства, а коли я просила Вову, щоб сказав сам, що він заходить до нас, то він пояснював, що вам ніколи всім цікавитись. Коли зважити, що у Вови непересічна інтелігенція...

В тій хвилині з яблуні пурхнув малий горобчик-жовтодзюб і впав на шитво Mai. З-під хати миттю скочив кіт. Мая скопила нерозважного подорожника і зімкнула над ним обі свої долоні.

— Який він переляканій! Серце в нього стукаче! — сказала вона.

Роговий глянув на її обличчя та на руки і йому здалось, що з тих блакитних очей і білих аж прозорих пальців випроміньовує ціле море ніжності й обсotує все довкілля.

І він став кожного вечора приходити до Морозів.

Роговий відчинив двері в кімнату. Місяць світив дуже ясно і він побачив, що Вови немає дома.

— Та ж це вже друга година ночі! — закликав і вийшов на двір. Швидко поспішив у напрямку хати Морозів. Там не світилося. Підішовши ближче, помітив, що на вікнах не було занавісок.

Два місяці тому він безцеремонно постукав би в вікно, або й

вирвав би його разом із рамами, а сьогодні, хоч захлинувшись від пересердя, став під муром і закурив цигарку. Щойно тепер побачив, що на подвір'ї велялися більші і менші куски паперу, лежак, що завжди ночував у сінях, лежав перекинутий у траві.

— Що воно таке? — подумав Борис і заглянув у вікно. Все лежало в жахливому неладі, а господарів не було в хаті.

Аж ось несподівано з'явився звідкись Володя. Без маринарки, в штанах тільки й сорочці.

— Ти тут? — запитав батька.

— Що зайдло у Морозів?

— Татари були! Орда! Напали на них і погнали в ясир, — відповідав, немов сокирою рубав слова. — Прокляті! Щоб не було ім спочинку ні тут ні на тому світі.

— Володя, замовчи! — оглянувся боязко довкола.

— Ні, я присягаю боротися з ними все життя!

— Ходи, підемо в хату! Як бачу, то наука Мороза не пішла в ліс. Навчив тебе всього "на відмінно".

Ех, при чому тут наука Мороза? А хіба ти не відчуваєш того самого, що я? Хіба по двадцяти роках не повернувся знову до своєї мови?

В місячному свіtlі стояв перед Роговим юнак і йому пригадався Галайда. Новий, але вічний захисник своєї раси. Борис рішуче взяв сина за руку та потягнув у хату.

— Ти проводив їх на станцію? — запитав уже в кімнаті.

— Ні! Мая В'ячеславівна дуже побивалася за Галочку, що змарніс вдалекій неволі і я встиг якось винести її через льох та передати матері Мирона Андрієвича. Потім я побіг на станцію, але їх там не було. Видно вивозитимуть із якогось іншого місця. І ради чого все те робиться? Прокляті! Нікчемні московські наймити! — і, він залившись слізами, впав на ліжко.

Борис Іванович став у відчиненому вікні й задивився в ясну літню ніч. Подумав, що не натягнув годинника і добув його з кишені та нагло зрозумів, що власне нема глузду його натягати, бо на світі й так нішо не має ніякої вартості.

І раптом Роговий захотів бігти хоч би на край світу й зупинити поїзд, яким іхала Мая на схід, у тайгу. Він поглянув на двері та звіссив у безсиллі руки. Серед місячної прозолоті побачив білі, аж прозорі жіночі пальці, що захищають кволу пташечку перед хижаком-котом.

Починало благословитись на світ.

P. BOZOWSKY, B. A.

Barrister, Solicitor, Notary Public

12 Richmond St. E. — Suite 209

Office: EM 8-2117

Residence: HU 1-6096

НІНА ПАРАНЮК ОПОВІДАЄ

Розповідь молодої робітниці-українки про те, як вона хотіла втекти від опіки москалів

Під час Міжнародних Олімпійських Ігрищ, що відбулися в листопаді 1956 року в Мелборні (Австралія), пропала одного дня Ніна Паранюк, член залоги соцістського корабля "Грузія", який привіз був спортсменів СССР до Австралії на згадану Олімпіаду.

Два місяці після втечі Ніни під час відвідин советськими гістьми зоологічного парку 18 листопада 1956 р., знайшла її австралійська поліція, але пообіцяла тримати далі в тайні її адресу, а журналісти, шукаючи за Ніною серед москалів не могли, звичайно мати успіху. Бо Ніна була серед своїх земляків — українців. Аж австралійський репортер Гогг знайшов правильну стежку. Він звернувся до українців, які йому допомогли зустрітися з Ніною Паранюк.

Про цю зустріч цей репортер подав таке:

Ніна Паранюк має тепер 34 роки. Гогг говорить, що вона під впливом нової австралійської моди та свободного життя дуже змінилася і на кілька років відмолоділа.

"Історія Ніни Паранюк —каже австралійський журналіст — не є історією подібною до життєписів екзильних політиків. Це історія української робітниці яка надіялася і молилася за втечу від москалів.

Розповідь Ніни Паранюк починається від часів її дитинства. Коли вона мала 10 років, в її селі большевики знищили муро-

вану церкву і від того часу вона молилася постійно, щоб могти втекти з СССР. 24 роки чекала вона, поки її молитви були вислухані. У неділю 18 листопада 1956 року вона скористала з відвідин Зоологічного парку в Мелборні. При допомозі земляків-українців, яких вона зустріла в парку, вона звільнилась від опіки московських сторожів.

Втіачка й досі, однаке, не привикла ще до свободного життя. Часто боиться вона ще власної думки, а відкриваючи двері для своїх приятелів, побоюється, чи не приходять московські комісари.

Про своє життя розказує Ніна досить докладно. Народилася вона 2 травня 1923 р. в селянській родині, в місцевості Грушка, коло 200 кілометрів на північ від Одеси. Батько її мав власне господарство аж до 1928 року, коли московський режим примусово загнав його з родиною до колгоспу. Ніна підкresлює, що український народ боровся від закінчення першої світової війни за самостійність. "Я українка, не москова. Ми с членами СССР лише тому, що не маємо іншого виходу", — говорить Ніна кореспондентові.

В с. Груші була гарна церква і старий священик. Ніна пам'ятас ще, як батько водив її до церкви, де було завжди багато людей. Потім церкву закрили, а священика забрали. Згодом церкву розібрали, а цеглу з неї зу жили на будову колгоспних бу-

динків. Лише буряни ростуть сьогодні там, де стояла церква. Але Ніна могла б її ще намалювати з пам'яті. Зруйнування церкви не примусило її перестати молитися.

Церкву замкнули під час великого голоду в 1932-33 рр., коли мільйони людей померли, а між ними і її батько. Уряд забрав був увесь хліб до державних шпихлірів, а людей залишив на поталу голоду.

Маючи 13 років, Ніна працювала вже на полі. Від світанку до смеркання. Колгоспники, які взяли трохи зерна з поля, були заслані на Сибір. Їх називали саботажниками і трактували гірше злочинців.

"Ми мали надію, що коли прийдуть німці, будемо трактовані краще ніж за москалів. Але коли німці окупували Україну, було так само. Якщо б німці не грабували та насильно не вивозили людей, населення було б ім допомагало" — це слова Ніни.

Два брати Ніни служили в Червоній Армії, один із них загинув. Сестра була ще дуже молода й вони з мамою мусіли давати собі раду, щоб не вмерти з голоду.

Коли після війни поверталися червоноармійці з фронту додому, вони розказували нечувані речі про стандарт життя в Німеччині. Ім спочатку не вірили. Але дещо з розповіді в пам'яті залишилося. Ніна знала вже, що в світі є не тільки рабство, як у Советах.

У 1946-47 рр. пережила Ніна новий голод. Уряд забрав знову майже всі запаси хліба: Ніна малошо не померла від голоду, який знову забрав тисячі жертв у людях. Вона зголосилася на

працю до цукроварні в Одесі. Велике місто зробило на неї сильне враження. Але не великі будинки, а ті групи демобілізованих, що вистоявали на рогах вулиць, жебраючи. Два роки після того Ніна дісталася працю в гардеробі санаторії для високих урядовців. Арештування в Одесі йшли без упину. Кожного ранку приїжджає до деяких будинків "чорний ворон" і забирає людей. Багато з них не бачилось уже ніколи. Говорити щось прилюдно було небезпечно, то й усі мовчали, хоч були невдоволені. За працю діставала Ніна 220 рублів. Вона мала лише дві суконки і один плащ. Часто доводилося йти спати, не івши.

Ніна твердить, що большевицька пропаганда проти "капіталістичних країн" не має успіху в Україні. Робітники в Україні починають розуміти можливості життя без ССР. Больщевицьку пропаганду підтримує чорний ринок. Моряки продають на чорному ринку товари з вільного світу. Порівняння тих товарів з советськими показує кожному українцеві, скільки правди в кремлівській пропаганді. Москва ввесь час вимагає все більшої продукції, щоб приготовитися до "капіталістичного наступу на ССР".

"Українці чекають і моляться за звільнення. Вони все втратили під московським пануванням. Уряд хвалиться рівністю, але я тієї рівності ніде не бачила" — каже Ніна. Партийні бонзи живуть у люксусі, а народ голодує.

Ніна намагалася змінити працю. Хотіла дістатися, як кельнерка, до Східньої Німеччини, але це їй не вдалося. Вкінці її прийняли на стюардесу для заморських подорожей. Стаяючи

на цю працю, вона мала надію що ій вдасться колись утекти.

Перша її праця була на кораблі "Грузія". Ії покликали несподівано перед від'ездом корабля, так що вона не могла вже бачитися з родиною. Вона не бачила їх від 1954 року. Вся обслуга складалася з довірених осіб. Ніхто з них, ані з іх родин не смів мати коли небудь непорозуміння з партією. Це перевіряли. Крім того кожний мусів підписати заяву, що не має в Австралії нікого з родини. Майже кожний із прислуги був жонатий і мав родину в Московщині або в Україні.

Прислуга була на кораблі обмежена в свободі руху. Ніна побачила там незвичайний люксус, якого вона ніколи не бачила раніше. Ніхто не знов, що вони йдуть до Австралії, аж до передідня від'їзду. Про ціль подорожі було сказано на спеці-

яльному зібранні обслуги корабля, на якому був представлений капітаном якийсь високий урядник із Москви.

Цей урядник сказав обслугі, що вони вибрані з багатьох і мають завести до Австралії спортивців на Олімпіаду. Ніна не орієнтувалася, де лежить і як виглядає Австралія. Її розказували, що вона окупована англійцями...

Далі урядник сказав зібраним, що в Австралії вони зустрінуть також земляків, але вони з ними не повинні говорити, бо це юроги. Всі повинні назовні бути завжди пристрастими та не забувати, що вони росіяни. "Капіталісти будуть намагатися зачипати їх на розмову, але це треба знехтувати. Можна приймати лише цвіти. Це все є наказом, а не порадою"—підкреслив урядник. Коли хтось залишить корабель, то автоматично стане во-

Наші жінки на каторжній праці в сибірському лісі

Голод в Україні

М. Дмитренко

рогом Росії. Такі будуть карані. Один моряк залишив недавно корабель, але вони знають, де він є, і його скоро візьмуть у свої руки.

Ніна слухала уважно тих слів, думала про можливість утечі. Погрози на неї не мали впливу. Можливість дістатися на свободу — була варта ризика.

Поки корабель виїхав з Одеси, всі мусіли відкрити свої каюти й шафи. Дві години триза-

ла ревізія ємведистів. Олімпійські змагуни чекали вже на покладі.

Ніна підкреслює завжди, що вона глибоко віруюча. Перед від'їздом з Одеси вона знову потаємно широко молилася за здійснення її плянів. "Грузія" від'їхала з Одеси 7 жовтня. Ніна передчуvalа, що деньсяння її життєвої мети наблизився. І так було справді.

о. Іриней Назарко ЧСВВ

МОДЕРНА ЛЮДИНА Й МОЛИТВА

У розмові про модерну людину не силкуймось на точне з'ясування всіх наверстувань нашої сучасної психіки, але усвідомім собі принайменше їх різнородність.

Отже немає сумніву, що в модернії людини є ренесансове замилування до життя, туга за його повнотою й буйністю, переважання про його красу й цінності, але водночас у тієї ж людини помітне якесь янсеністичне недовір'я й безпідставний жах. Живе в нас раціоналізм Відродження й емпіризм позитивізму поруч романтичного культу великих поривів почування. І мабуть, із цих джерел випливає наша екзальтація.

Ми одідичили після-кантівський критицизм, що його дитиною являється наш скептицизм, а водночас ми щораз нагальніше відчуваємо потребу метафізики й бажання взглянути в саме ядро існування. Не вигас у нас новітній націоналізм при одночасному шуканні якоїсь великої універсалістичної концепції культурної і політичної. Ми є індивідуалісти до скрайніх меж егоцентризму, але не менш сильно бажаємо з'єднатися з громадою, суспільністю й людством, а неодного манить навіть колективізм.

Дуже живо відчуваємо потребу суспільної справедливості, рівності й розумного поділу дібр, але одночасно навіть у теорії не хочемо позбутися егоїзму одиничного чи групового та признати засаду загальної солідарності й братерства всіх людей.

Ми горді з нашого гігантичного розвитку техніки, з наших модерніх міст, фабрик, комунікації і т. п., але водночас тужимо за природою, за крутою сільською стежкою, над якою "похилились верби, мов журяться вони", словом: любимо найвищу модернізацію, але й бануємо за примітивом і простотою.

Ми відкрили в собі цілі поклади підсвідомості, ми пізнали механізм т. зв. умовних відрухів і мозково-нервові процеси нашого думання, признаємо дідичність диспозицій і склонностей, а водночас признаємо відповідальність кожного з нас не тільки за наше життя індивідуальне, але й за процеси життя збірного, за культуру людства, за динаміку суспільного розвитку, за історію.

Це все — а наш перелік не повний — живе в нас, становить замотаний спліт сил, змагань і задержань, далеких від синтези. Безперечно, до тієї синтези ми йдемо, але шлях до неї ще, мабуть, дуже далекий. Не дивниця, що при таких складних і глибоких суперечностях, які хвилюють душою модерної людини, індивідуальне її життя, а також і період історії, в якому їй довелося жити й діяти, ще повні потрясень, бур, неспокоїв і бо-

ротьби. Те все — і ще більше — носить у собі модерна людина нашого покоління. Тому вона дуже різничається від цього рибака, що перед 1900 літами звернувся до Христа зі щирим проханням: "Учителю, навчи нас молитися".

Св. євангелист Лука (11, 1-5) оповідає, що один в імені жмінки всіх Апостолів, які покинули свої хати, свої родини, свою працю та пішли за тим, що Його вважали Божим Сином, звернувся одного разу до Вчителя з просьбою навчити і їх доброї молитви. За дуже старою традицією, було це на Олівній горі, Христос молився цілу ніч, а учні бачили цю інтимну розмову Сина з Отцем і мусіли відчувати цю сердечну злуку та розмову взаємної любові.

А тимчасом учні на молитві відчували якусь нудьгу, якусь віддалу від Бога й почуття самітності. Їх голод і туга мусіли бути дуже великі, коли один в імені цілої громади зблишився до Христа і попросив зрадити їм таємницю молитви: "Господи, навчи нас молитися". І Христос перестеріг своїх учнів перед двома випаченнями молитви, себто перед зверненням афішуванням своєї побожності і перед многомовством "як це роблять погани". І додав, що Богові не потрібне многомовство, "бо Він знає, чого ви потребуєте скоріше, ніж ви Його попросите".

Отже вистачить тільки з довір'ям звернутися до Бога й відчинити перед Ним наостіж свою душу. А довір'я виключає нетерпливість, тому Христос додав вимогу витривалості в молитві. А вкінці на поставлене прохання дав зовсім просту відповідь: "Ви, коли молитесь, кажіть: Отче наш".

"Навчи нас молитися", як треба молитися? — оце питання давні, як саме людство. Всі релігії, зачинаючи від найпримітивніших, що стоять на пограничні магії, аж до найбільше розвинених і висублімованих, різні таємні науки й духовні практики, мудрість єгипетських жреців, перських магів, індійських йогів, досліди багатьох мислителів, містиків, реформаторів, братств, сект і церков — все те лучиться у спільному зусиллі, щоб знайти відповідь на це фундаментальне для людства питання: як нав'язати зв'язок із Тим, що до Нього людина тужить від зарання своєї історії?

Найславніші мислителі й святі намагалися молитву зглибити, її охопити й вияснити. Про молитву написано вже тисячі томів. Але кожне покоління мусить її пристосувати до себе, а радше себе в ній віднайти, бо кожне покоління має інші клопоти, інакші труднощі й гріхи.

Цей рибалка, що звернувся до Христа, був дуже неподібний до модерної людини двадцятого століття. Він був людиною Старого Заповіту, мав за собою довгу історію свого народу, з його націоналізмом, почуттям виключності, з традицією вибраного народу, з мрією про земську велич Ізраїля, з погордою до поган, з уявленням про страшного Ягве і тисячними наверстуванням історії. Молитва, що її провів Христос, напевно не була для нього легка. А труднощі цього рибалки були зовсім інші, ніж труднощі модерної людини.

Сьогодні зовсім інша людина зближається до тієї самої молитви. Тому сьогоднішня людина мусить охопити цю молитву і її зрозуміти не з площини першого століття нашої ери, але з двадцятого століття.

Відповідь Христа складалася з двох частин. Христос сказав: "Коли ви молитеся — кажіть". Отже тут не йдеться про саме говорення, про слова, чи про формулу молитви. Тут ідеться про духа, а не про букву, чи магічний знак. Треба "казати" молячися — це значить: до змісту слів підтягнути свою душу, як найповніше переживати проказувані слова й злучитися з Богом, бо в цьому хаосі наверстувань психіки модерної людини, в шаленому темпі її життя та історичних потрясень, вона може найти рятунок і поміч тільки в злуці з найвищою гармонією і ладом — із Богом.

Тому модерна людина повинна бути в контакті з Богом не тільки під час ранньої чи вечірньої молитви, не тільки в церкві, але й при станку своєї праці, у фабриці, школі, театрі, в нервової атмосфері поспіху, у вирі людського муравлища й у хвилинах відпочинку. А бути завжди з Богом — це значить: молитися всім своїм життям. Яке благословенне, спокійне, повне змісту й заслуг було б тоді таке життя модерної людини! Це не ілюзія. Це така легка й солодка можливість.

Б. Курилас

ПІСНЯ

З Твоого допусту Боже, скули нас окови,
Прийми наші співи, не залиш нас ніколи.
Бо прогнали нас з дому, Твоїх райських теремів,
На відступників скаргу ми до Тебе пошлемо.
Люті вепри дубровні Виноградник порили,
Занечистили храм Твій, тихий рай запалили.
Ти єдиний Потішник, в мід звертаєш печалі,
Для Вітчизни дай волю, заопікуйсь надалі!
Тож дерзайте ви, браття, сміло станьте на прою,
Він Господь сил небесних, Переможець в бою!

В. Буженко

НА ТАЙО

— Прошу отця ігумена: а могли б ми так на "дієс академікус" піти на прогуланку на Тайо? — якось ми відважилися запитати о. В. С.

— На Тайо? Та ж то тиждень дороги...

По тих словах отця ігумена ми, студенти василіянської філософії й богословії на Ірасемі (Санта Катарина - Бразилія), майже стратили надію побувати колись на широко відомім версії приморських гір — Тайо. А він усетаки мене особливо манив. Де ж? Монастир Ірасемський стояв на горі (потім 1955 погорів), а з тої Ясної Гори видно на всі боки далеко-далеко. Туди, як річка Ітажай-Камінка, то, як хтось казав, видно на 150 кілометрів. А наша гора стоїть посередині і нам відавалося, що ми жили в велетенській мідниці, порізаній пасмами гір, а кругом них високогірний обрій: до заходу височіла високорівня Санта Катарини, туди на північ Дзінева гора, на схід-сонця Параґвасу - Варшава з високою швайкою від польського костелу, а на південні моємсько-кальварійські пасма. А там, де губився південь і захід, трошки на право від Кравейра, а ще скоріше від Ітажай, на тлі синявих гір, возносився, наче копець Високий Замок Львова, хоч куди могутніший, верх Тайо.

По Стрітенню 1947 року ми покинули Ірасему і поїхали до

Прудентополя на дальшу науку й свячення. На кілька років Тайо зник із наших очей. Та 1950 року, зовсім неочікувано для мене, я знов опинився на ясній горі, але вже не учнем, а професором молодих сколястиків Чину о. Василіян. Якось у великому пості повторив я давню просьбу новому отцеві ігумено-ви о. Й. Розі. Відмова була трохи лагідніша і ми почали готоватися. Найперше я стратив кілька перерв і проходів, щоб розентузіазмувати моїх учнів на такий рейд. Мої слова не були горохом об стіну, а потрапили на м'яку землю і зродили спільне бажання: відвідати таємничє з індіянськими святощами Тайо.

— Підемо на Емаус туди...

— Добре. Готуймося.

Ще тільки одна перепона була на дорозі, а це о. проф. Р. Л., який тримався старої тези: "Треба тиждень, щоб зайти на Тайо". Але доля нас милувала і на Великдень о. Р. Л. поїхав заступати другого отця до Куритиби. Тоді ми куємо залізо доки гаряче і добродушний о. ігумен Йосафат годиться. Отже, в Світлу Середу пораненько в дорогу.

Не минало й пів до четвертої ранком, як ми готові в дорогу, прокрадалися сплячою Ірасемою, гуторячи весело, на краверську дорогу, що її оце ледве відкрили. Ще добре темно, а якось так

"Вечера в Емаус"

Ілюстрація з прегарної книжки пок о. Андрія Г. Труха ЧСВВ
п. и. "Життя Святих" (4-тий том)

задушливо. Місцями скорочуємо дорогу, перескакуємо якісь ворота, бродимо по високій папороті-самамбай, зникаємо в темному лісі. А йдемо як на крилах.

— Дивися, трупом чути! — каже котрийсь із братів сколястиків, коли ми ввійшли в темну стежину в густім чарагі.

— Де там трупом? Брате, та ж то від свічки такий чад іде, а ви трупа по тих корчах шукаєте... — відповідає другий, що засвітив собі огарок, хоче краше бачити дорогу.

Спускаємося вниз, по вельми крутій, із високими розкопами дорозі. Онде бік завалився: не безпечно, бо можна полетіти просто аж на дно вертепу, де шумить у ранній імлі річка. Ще скрут, іще раз у долину, наліво, направо і ми перед початим мостом. Із каменя причілок по нашому боці, а на бурхливому плесі гірської річки два камінні філяри. До другого з них веде кладка, якою возять каміння на дальшу будову. Але переходу нема: з останнього стовла яких 7-8 метрів до берега вода. І на тому крапка.

— Як тепер, як ми перейдемо? — питання один із просліджуваців.

— Пошукаємо броду

Один має слабеньку електричну лампку, інші ж зі свічками, наче великі святійванські «огни», бушують по прибережних плавнях, шукаючи броду. А кругом темно, хоч око виколи. Броду не нашли. Одно остается: пробувати таки через міст. Котрийсь із більш практичних тягне по вузькій хитливій кладочці довгу трощу, а за ним другий просувається. Сновигають тіні на другому філярі. Щось

бовтнуло в воду, а за ним друге, третє. Коло мене тільки двох ченців осталося.

— Ходім і ми на міст, видно переправляється на той бік, — кажу до них.

За кілька хвилин небезпечної дороги над вертким плесом із гострокамінним дном, ми станули на другому філярі. Декотрі з братів вже взувалися на тім березі, оповідаючи собі щось веселого. Один із моїх товаришів-прибічників спускається по триметровій тичці-дрючку просто в воду. Другий роззужається і так лаштується надолину. А здолу котрийсь досить голосно питає того, що притримував тичку, щоб не посунулася:

— А як то отець-професор злізе? Га?

Я тоді: — Не журися, брате, я теж із козацького роду... І скинувши черевики та закотивши штани по коліна, хрещуся, і по дрючкові просто в півметрову воду. Всі видимо відіткнули і по пеньках та вистаючих камінних ломах до берега. Слава Богу, ми вже на другому боці. Тільки ще чекаємо на одного брата, аби взувся. Він, скинувши черевики, кидав іх на берег другому братові. Та однак зробив кардинальну помилку в тому: черевиків не позв'язував. Отже брат одного на березі зловив, а другий пішов собі в бурхливе плесо. Ледве якось нашутили і зловили у прибережних лозах.

Як досі було яких три кілометри тільки вдолину, то тепер знову буде стільки, лише вгору. Починає розвиднюватися. А ми чвалаємо групками та ще й починаємо співати: «Христос воскрес... Ангел вопіяше» а там котрийсь витягає Плотію, а врешті

перейшли на маршові: Лента за лентою, Гей у лузі, Там на горі на Маківці...

Врешті ми на горі. Ще трохи ліс, потім запуст-калоєйра, а при тім попри доріжку поля-роси наших краверців. Ондечки колосисте просо, якого я з 15 років не бачив: іще як у краю був. Дивлюся і моїм учням показую. На горі вже вповні розвиднілося, але день хмарний: подобає на дощ. Повітря важке. У лісі поворкують дики голуби. Робимо різні здогади, але я рішуче заявляю, що або сьогодні на Тайо, або ніколи!...

Минаємо школу на Краверо, де вчить одна наша парафіянка. Діти на ганку якісь трохи збентежені і вітаються досить стримано. Та нам ніколи, бо дорога далека. (Опісля ми довідалися, що якраз цього ранку був у цій школі інспектор, тому діти були якісь такі несвої. А він, як потім учителька оповідала, мав із нас сто потіх, як побачив цілу ватагу монахів із наплечниками та коцами через рамена, на спосіб російських салдатів із першої світової війни. І то все ликом поприв'язуване... Я теж був обвантажений, бо ніс у течці всі прибори до Служби Божої: йдемо ж на два дні...).

Вже як ми добігали до краверської гори, де свого часу плянували нашу церкву ставити, а тут крап-крап-крап і дощ пустився. От і маєш, бабо, празник, а ми "емаус". А там, видно від високорівні, аж побіліло, та-кий дощ б'є.

Ми в скрутному положенні. Ale один брат, таки з Ірасеми, нас рятує: — Ходім до пана Петра Попадюка! — каже.

Ми скрутили в бічну доріжку і ще до великого дощу, опини-

лися під гостинним дахом згаданого чоловіка. Він мені був добре знайомий із часу студій. Та ж будував він новий ірасемський монастир із своїм братом. Нас прийняв охоче. А на дворі, як піде вам злива, то світа Божого не видати і то так зо дві годині. Стაють бульки по баюрках: знак, що скоро не перестане дощити. Дехто з братії не на жарт захурився. Я сам не допускаю подібних думок, але говорю з господарем, його жінкою й дітьми. Нарешті він просить до обіду. Найстарша дочка його подає: літ чотирнадцять, дрібна, але, як хвалиться мама, і хліб замісить, і шмаття випере, а батько додає: ще й за плугом несогірше ходить.

Нас просити довго не треба було: і борщ, і паска, і ковбаса домашнього виробу — все зникало в наших шлунках. Ще й стрільбу позичаємо в господаря. І хоч дощ ще не перестав уповні, командую вихід: — Браття, вперед.

Подякувавши та заспівавши кілька пісень, рушили по розкіслій доріжці в напрямі Тайо. Він же зникав то появлявся у подощевих мряках. Дощ запинив нас на які три годині. Пройденого досі — 20 кілометрів, а ще остається добрих 30 км.

Діти повертаються зі школи і нас здоровкають: усе по нашому: "Христос воскрес!"

Дош переходить хвилями і ми позабрійтovanі по самі вуха безупинно походом на південний захід. Обходимо гори, дразнимо собак із придорожніх дворів, чалапаємо по розмоклих долинах, трохи відпочиваємо по високих дорогах, які тримаються твердо й чисто. Ще річка, ще кілька містків, і вузька дорога

вивозом, наліво німецький костелик іще недокінчений, а направо добра німецька садиба. Вигін, групками соснина, скрут, місток, кілька корчів і "бадега" (крамниця). Це власність моого шкільного товариша з Прудентополя, п. Босого. Ми давно не бачилися, ще як 1939 року. Але пізнає зразу. Представляє і свою дружину: молоденьку і чорняву ірасемку з білявим хлопчиком на руках. До тата вдався нашадок. У крамниці на той час не було нікого. Отож братія обсідає густо лавки і дає спочинок ногам та розмоклим черевикам.

Пані Боса самохітно дає нам підвечірок: ведро чаю, велику бабку, а як ця зникла, то ставить другу, а на десер приносить п. Босий іще велику китайгу бананів. І по них остає тільки клюка сама. А хто може дати більше, той даст і менше: набираємо ще до позиченої рушниці пороху та шроту.

І дороги краще розпитуємо: виходить, що з Ірасеми на Тайо цією дорогою буде понад 50 кілометрів. То на душі стас веселіше: до ночі певне будемо під горою. Краща тепер дорога і менше садиб, а більше лісу й полонин. Тайо, виглядає, наче зник з очей. Так, зін сковався за пасмом, яке нам треба перейти і на закруті знайдемо широку дорогу, яка вже веде поза Тайом. Наші торністри робляться надіво важкі: ми ради того ще раз присідаємо на повалених колодах біля дороги і іх злегшуємо. Кажу витягнути і пляшку помаранчевого вина, що його цілу батерію двигає на своїх широких плечах бр. Микола, прозваний, як і я колись: "Аргентино". Хоч сам почувається хворим, але не даю того пізна-

ти по собі, тільки що на все те істивне більше дивлюся, як кушию. А братії не жалую, бо не досить, що перемокли, а то ще й похворіються із голоду. Хоч кожний чує втому, проте кількох "стрільців" бігає по лісі й стріляє за птахами та іншими меншими звірками. Кожний хоче спробувати чи добре вміє ціляти, але замість пташок падає з дерев листя і то не все... Проказуємо спільно вервицю і по-малу спускаємося в долину. Онде ворота й узбіччя. Над західним окраєчком неба прочищаються хмари і показується, "оглядається", заходяче сонце. Ми з того і деяким докором прощаємося з ним. Ось кілька кабокерських хаток наліво і направо, а там нарешті і саме Тайо. Один його бік — стрімка стіна граніту, а інші три трохи лагідніші. Ми у самого підніжжя. Лісом обросле воно. Питаємо хлопчука, що саме навинувся, чи далеко на верх.

— Ні, не дуже: коло двох кілометріз.

— А де живе п. Кручкевич?

— А він іще далі, яких три кілометри, туди за Тайом.

По короткій нараді, яка мала характер: "питають на те, щоб притакнути", постановляю: тому що по лісі роса і холодно, а ми помучені та перемоклі, отже йдемо до п. Кручкевича, там пerezочуємо, а вже завтра оглянемо, як Бог даст, Тайо?!

Властиво ми мали інший на-мір: почувати таки на горі, під наметом (цельту ж двигаємо з собою), а ранком відправити великовіно утреню, оглянути докладно околицю і по всім на-долину. Та дощ усе поплутав.

Як добре смеркалося, ми були на подвір'ї в п. Кручкевича. Сюди направив мене його рід-

ний брат, що то колись був ранений у лиці індіанською стрілою. З нагоди таких невиданих гостей собаки зробили довготривалий концерт. За господарем вийшла його жінка, а там дві дочки. Я коротко представився, передав поздоровлення від брата і просто кажу: — Казав ваш брат, що ви маєте мати пайор, як європейська стодола!

Маломовний господар видно зрозумів добре мої слова, тому попросив мене до кухні, а решту братії (12 осіб) повів до кринички, щоб трохи помили собі руки та ноги. За той час жінка з дочками поставила великий казан води на каву. Щоб не надувати гостинності, ми заявили, що каву та до кави маємо з собою. Правда, господиня, з роду полька, не дуже то вірила в ті наші запевнювання, що "ми маємо все з собою" і на спосіб відсотків додала здоровий буханець свіжого кукурудзяного хліба, якого, ясно, не випадало на завтра лишати...

Отак то себе причепуривши, попоївши, браття подалися до пая-клуні й тут почали справжній концерт жартів та примівок, так що попередній концерт бриськів остався ледве прелюдією. А я гуторив із домашніми та розпитував про Тайо.

У клуні була долівка з дощок, збоку поскладана на європейський лад пшениця, по якій ніччию (теж на старокраєвий лад) бігали миши. Помолившися Богу та подякувавши за таку велику допомогу в часі важкого дня, ми полягали на долівці вкритій соломою й мішками, а накрилися нашою цельтою, кругом погрівівшися сушити наші ряси. Уночі прокидаюся і провірюю погоду: холодно, небо ви-

іскрилося. Тихо, тільки в клуні утомлені груди прогульковців витягають симфонію, яку б можна назвати тартаком або січкарнею.

Свіжі, відпочаті та охочі до нових пригод прокидаємось ще до сходу сонця. Коротка молитва і до кринички очі промити й у дорогу. На прощання оставляємо трохи наших провіянтів і хода до підніжжя. Вчорашній хлопчик за кусник паски показує нам зарослу стежку на шпиль і ми серед срібної холодної роси, попід навислу трощу та дикий тютюн підбігаємо за ним. Місцями треба просто повзти на грудях по скелі, коріннях і корчах. Ще кілька кроків, сунеться на діл каміння, хтось зашпортається та й посунувся за шутром надолину. Але на пеньку здергався. На устах сміх, на чолі піт, на колінах гудзи. Руки подряпані. Та це все байка, аби на гору. Аби на Тайо! Ще кілька мінут блуканини і ліс рідше, стежка лягає і ми стаємо на краєчку великої, наче м'ячової, площі, що поросла зіллям та високою травою. Це сам верх Тайо.

Тут колись стояла святиня сонця, яке почитали індіани-ботокуди. Тут вони збиралися на свої племінні віча. Звідсіль ішли іхні ватаги нападати на наши оселі: Моему, Кальварію, Ірасему. Тут іхні чарівники ворожили долю червоношкурого племені.

Ми стояли жвилину мовчки, затоплені у своїх думках. У душі було почуття, що оце ми опинилися на індіанському Сіоні, і Чорногорі, і Хортци. Мені згадалися всі оповідання про індіан: читані і заслухані. Це не трава висока з хабаззям, а індіанська нація зібралася на

Тайо. На раду велику, на добро всенародне. До боротьби за волю, за кращу майбутність.

Та на жаль не було індіян, ні не видно іх оперених каціків-морубішаб. Панувала рання, по-дощева, сонячна тишина. Перед очима розляглася Божа краса. Небеса, гори й долини розказували про славу та велич Божу. Останні спобільща під мряковими перинами, а гори синясто-свіжі. Там рудіє обдертий берег пасма, бо тудою ведуть залізницю. Чимало наших при цій праці трудається. А тудою більше на схід видно два шпилики: це наша Ясна Гора, тобто церква і дзвіниця. Трошки глибше підгайський костел. Там Моеміня, Краверський верх, Кальварія, Піндель, Помбас...

— Прошу отця професора, а тут певне ще ніколи не лунала українська пісня?

— Мабуть, що ні, а може бував тут о. Рафаїл Криницький, або о. Януарій Коциловський... Бо вони обидва любили такі прогулочки й обидва писали чимало про індіян... Та щоб не було сумніву, то заспіваймо щось.

— Христос воскре-се... — А потім знову ділимось рефлексіями і, як висновок із них, співаємо: Де ж твоя слава, слава кривава, де ж ті гетьмані, Січ і козаки... Все враги забрали, все поруйнували, а ми, народ, народ — не жебраки.

— А тими врагами індіян це були головно: горілка і рознузданість та малпування.

Уже по сьомій годині ранку. Братія ходить по верху та його оглядає, а рушничники стріляють, на знак, що ми "здобули" Тайо. Мені на товариша голосять бр. Микола (тепер о. Гембаровський) і ми чимчикаємо

надолину, до баченої вчера німецької каплиці на Службу Божу. Проїшли яких 15 км. і як діти поверталися зо школи, то ми при одній жвавій річці полоскали з болота наши ряси, бо по пояс були заболочені. І так намокро пішов я правити Службу Божу. Церковні речі, себто ризи, чащу, вино і частиці, мав свої. У недокінченій святині було холоднувато. Прибігло кількою людей. По благодаренню пішли ми до німця снідати. А братія в той час минула наш постій і пішла вперед. Ми скоро прощаємося і наздоганяємо їх.

— Браття, а то що?

— Нічого, варимо каву на обід — відповідає брат кухар, стоячи біля вогню, який розкладено на самій середині доріжки. А кругом високий берег. Минути нема куди: надіде хто, то мусітиме чекати.

— Ну, а як хто надіде?

— То добре, почастуємо каюво, вгостимо і собі далі з Богом — відповідає мені братія напів-пovажно, а напів-жартом.

Вертатися було приємно: дороги сухі, повітря свіже, безмежні краєвиди осяяні сонцем. Гуторимо, жартуємо, тішимися "емаусом". Одно тільки заваджає: цельта, яку ми брали, а з неї не скористали. Тяжко нести її і треба часто змінятися. Але кілька тисяч круїзерів на дорозі не лиши.

На краверській дорозі проказуємо вервицю і коли сонце добре склонилося до сантаката-ринської високорівні, робимо спільне духовне читання з "Наслідування Христа" Томи Гемеркена Кемпійського. Та й трошки підвечіркуємо.

— Ой, мої ноги! — промовляє

брат К. А інші сміються з нього: — Бери іх на плечі!

Сонце до заходу опускається, а ми до річки Ітажай. Вже добре стемніло, як ми стали біля недокінченого моста. Побоюємося чи не прибуло води, бо тоді треба буде ночувати на цьому бокці. Але, слава Богу, вже знову змаліло водиці. Вчораши мітичками видряпуючися на філяр і по кладці на другий бік. Скоро йде. Вже майже всі переправилися, а тільки я та кілька братів, як задня сторожа, долучуємося до них. Мені, правда, назад не дуже то повезло. До філяра треба йти по воді, чи властивіше: перескакувати з кореня на корінь і по каміннях стрибати. У найширшому місці каже до мене брат: — Прошу отця професора просто на той корінь...

А я гол і просто по пояс у воду... Ті регочуться собі, мало не попадають, а мені з довгої дороги ноги трясуться і не можу настояче триматися, не то стри

бати цапком. І до того був цілий зіпрілий. Щоправда, вода була тепла і так гаряче, що, дійшовши до рівної ірасемської дороги, на другому кінці вивозу, вже був я сухий.

Около другої години ранку, в Світлу П'ятницю, ми вже були на Ясній Горі і клалися на спочинок. А Служба Божа була досить пізно. Опісля помучені "емаусом" усі оповідали домашнім про Тайо та різні наші подвиги. З тієї важкої і небезпечної виправи ніхто не хворував, слава Богу і Марії, хоч за тих днів зроблено важкої гірської дороги понад 100 км. (точніше 104). Це був справді небувалий "емаус" і ми вважали себе майже "героями", хоч о. Р. Л. волів ужити іншого слова на таких подвижників, яке не зачиналося на "г", але на "в". Всетаки не треба було тижня, щоб на Тайо дістатися...

Ми ж на чужій славі вчилися своєї слави та набирали витривалості до життєвої боротьби.

ЧИТАЙТЕ єдиний двомовний часопис

ШЛЯХ

(українською й англійською мовами)

ЦЕЙ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЧАСОПИС,

що поглиблює християнський світогляд і змінює етику й мораль, містить багато статей з українознавства й інших ділянок знання, зокрема з ділянки співживоття в подружжі і родині, цікаві фейлетони, гумор а теж і вірші чи оповідання для дітей.

Передплата річно: в ЗДА — \$4.00; закордоном — \$4.50.

Передплати "Шлях", а напевно того не пожалуєш, навпаки, будеш вдячний за шляхетний і благородний зміст того часопису.

Адміністрація "Шляху":

THE WAY

817 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa., USA.

НЕБЕЗПЕКИ СУЧАСНОЇ ХВИЛИНИ

Часопис "Орбіс Католікус" (вид. Гердера, Віднеу І. Волцайле 33, Австрія, прекрасно редактований місячник, подає вісті з католицького життя в усьому світі), кілька років тому дав перевідгляд доповіді езуїта о. Іво Цайгера, виголошеної на 72 Зборі Німецьких Католиків у Майнці, Німеччина. Подаємо тут виймки й цікавіші думки з цього перегляду, бо хоч о. І. Цайгер уже сьогодні не живе, то правда спостережень о. Цайгера сьогодні ще більш ясна, як була тоді.

Сьогодні навертається до Католицької Церкви (в Німеччині) невеличке число тих, які за Гітлера з різних мотивів були від Церкви відступили, але їх мало. Зате приходять до Неї поважні, люди великої освіти й духа. (Як це було і при народженні Ісуса. простаки й мудрі...). Вони пізнали з недавніх подій руїну новочасного духа, то і знають, що наше життя кліче до живого християнства... Але є ще й інший наворот до християнства, який проте може бути тільки оманою: тепер стається "модою" бути згл. приєднуватися до кольору "християнства". Правда, багатьом залежить серіозно на дійсному християнстві, але багато має під тим плащиком тільки старі думки про поворот давнього ладу, отже властиво тільки консерватизму. Значить: при оцінці новонавернених християн треба дуже вважати, щоб до управи й на поважніші місця в ключевих християнських установах не попали саме такі "християни", які дбають більше про себе самих, як про Христову винницю, а часом, то просто саботують справу справжнього християнського руху. (Напр. редактором відомого католицького видавництва св. Войтіха в Познані був довгі роки ред. Зегадловіч, який там усіми прекрасно верховодив: під його редакцією напр. славний твір Р. Г Бенсона "Володар світу" скастровано з 520 стор. на 240, пропустивши з нього все те, що Бенсон написав про масонерію і т. п. Коли по довгих роках викрили саботаж п. Зегадловіча, той написав глузливу "постиллю" до читачів та виявив себе комуністом і, з нагоди його ювілею, большевики видали навіть поштові марки з його портретом... Наївність, яка в декого може випливати навіть із найкращих мотивів, напр. любови близького, у випадку, де йде про добро й духовий лад тисячів, яким служить католицька преса, абсолютно не повинна мати місця: будьте хитрі як вужі, це теж доручення Ісуса Христа! омм). Отже не вільно брати католикам у свій монополь якусь партію: бо, як учитъ досвід, скрізь у партіях можуть бути християни, або і нехристи. (Так отже не добре воно було в нас, коли "Нова Зоря" присягала на гетьманців, а знов "Мета" сто-

яла надто близько Унда — омм). І каже дальше о. Цайгер: Тéпер іде скрізь перетворювання людини, цілого народу, міщанства й селянства, на масову людину і в цьому найбільша переміна в сучасному світі. Велика частина німецького народу мусіла довгий час вести життя в ляграх, військових, переселенчих і ін., мусіла слухати масових наказів, у масах маршувати, думати на масовий лад. Навіть душпастирство пішло на лапку масовизму: думається не про одиничне душпастирство, а лише — коли вже не народу, то бодай тільки родин... Життя в таборах противне природному почуванню. Людина мусить боротися проти нього, а коли не може вже інакше того зробити, то стає жити подвійним життям. У масі наказано людині, що вона має думати і що говорити, але внутрі вона всетаки старається жити власним життям. (Вихованці СССР знають добре таке роздвоєння; подібно члени тайних організацій, які виховують своїх членів просто до такого дволичного життя в неправді). Таке роздвоєння людини стається тим більше, чим більш розвинена духовна культура людини. Бо ж у людині маси стає проти неї тільки глибоке спростачення: голод тіла і голод вижиття, старе: *panem et circenses* стоять у людини маси на першому пляні, а властиво, то їх навіть офіційно (в гітлеризмі й большевизмі) чи потайки (в масонському американізмі й капіталізмі) свідомо годується і плакається. Натомість проганяється свідомо всякі благородніші рухи, духову працю над собою самим, зацікавлення для високого ідеалу душі й надприрод-

Тарас Шевченко

Малюнок

ного (наприклад такий факт, як з'їзд західного "ЮНЕСКО" в большевицькій Празі 1948!), щоб урешті завмерла здоровав ініціатива особистості, а стала бездумна потвора "масової людини". (Оточ "Голем" із повісті Мейрінка: механічна потвора, з рабінічним серцем у грудях). — У зв'язку з тим, як причина і як вислід рівночасно, стоїть інший знак, може ще важніший для релігійної сторінки людини: сучасна людина стала фільмовою. Це значить, що зовнішні змислові спостереження так її засипали й обняли в посідання, що для внутрішніх сприймань не залишилося їй просто часу ані змислу. (Зовсім таке саме передбачив тому сорок літ Бенсон у згадуваній вище повісті!). Помимо всіх засобів сучасної лучності, людина має сьогодні менше часу, як колись. Пливе перед нею непереривна лента зорових і слухових вражень. Часописи сьогодні ілюстровані, повні оглуплюючих та розсіваючих заголовків чи сенсаційних звідомлень, які людину розсівають та відводять від справді важного до несуттєвого. Розваги шукає теперішня людина в кіні, варієте, спорті й танці; музика стається виключно ритмічною, танковою; безнастанку рипить радіо, а політика, партпропаганда і сотня різних інших розсівальних занять викликує в людині безнастанний вир і не дає їй ні на хвилину застановитися й бути собою. (Порівняйте безнастанне заняття людини в СССР!). Все те на те, щоб не було особовости, власної гадки, внутрішньої застанови, спокою. А що раз-у-раз непокоєні й дразнені змисли домагаються все їй усе нових поживок, то все більш і більш зростає голод на новинки, на сенсацію. І так людина наче викорінюється зі своїх духових сутей. (Воно добре, що сьогодні каже це все німець та ще й єзуїт: бо коли все те казав українець і світський до того в 1938 році, — пор. книжку О. Мох: "На фронті української книжки" 1938, — то наші люди тільки кивали на це головою: от плете...). У цьому ж і лежать шкідливі наслідки масовизму: вони б'ють у сам змисл людини до релігії та спроможність релігії промовляти до людської душі. В цьому ж і лежить вияснення багатьох загадок, які сучасність ставить для розв'язки душпастирів.

1) Отже перш за все розбиття релігійно-моральної свідомості. З початку політичної масовизації пропагували це розбиття ліві партії під кличем: "Релігія — це приватне діло", знов же від 1933 р. (Гітлер!) під кличем: "Відступіть на чисто-релігійні становища!" (Тепер цю саму гітлерівську тактику принароджують сателіти СССР у т. зв. "народних демократіях"). Гітлерівцям удалося навіть тим кличем підманити декого з високих церковників. Ну і гарні висліди приніс отою клич, подібний до "недільного" християнства: ми бачили віруючих "добрих" католиків, які — як жовніри — бездушно й бездумно виконували найбільш звірські діла, яких ідеї втвіклими в їх серця пропаганда поганського націоналізму. Це були, я сказав би сакраментальні, літургічні християни і, рівночасно, визнавці новопоганської етики. (Таке і наше тепер українське повоєнне молоде покоління!). Оба світи існували в таких людях зовсім без зв'язку зі собою, не су-противляючись собі.

2) Або подумаймо про інше: ввесь світ нарікає на панівне тепер незнання науки віри й обичаїв. Не можна сказати (хіба в німців, але не в нас, омм), щоб замало подавано релігійного знання людям; біда в тім, що його не приймається, не перероблюється... Пишуть і говорять багато про християнські права родичів, про права людини, про демократію. Та хто справді має про те все ясні поняття? Радше панують тут пусті, витерті фрази, бездумно повторювані за іншими.

3) Врешті найбільш жахлива прикмета масової фільмової людини: *вона не бере нічого поважно...* Ніщо в ній не сягає в глиб. Коли переглядати програми викладів для народної освіти, то просто жах бере. Говориться в них про модну, а проте зовсім злишну філософію екзистенціоналізму, про метафізику нашої нужди, про образ людини в Гельдерліна, про метафізичні основи IX симфонії... Прошу не розуміти мене фальшиво: я не виступаю проти доброї волі тих, що такі виклади уладжують. Але виступаю тут проти того, що пристрасть сензації фільмової людини сталася аж така велика, що влізла вже навіть у храмини релігії. (А в нас, українців, чи ж було краще? Пригадайте отих 29 "стигматиків", тих "пророків", що через їх "пророцтва" загинуло багатко "віруючих"; ті 10 тисяч малюнків на вікнах у самому тільки Львові і безліч-безліч "релігійних" моментів у нас, які випливали саме тільки з тієї нездороної сензації, що заступала багатою дійсну релігію! омм). Ба, і провідники монаших чинів можуть сказати вам про подібні нездорові прояви навіть серед монахів чисто контемплітивних монастирів... Так уже тяжко стало сучасній людині бути хоч на хвилину в самоті зі собою...

І розвиток усього цого буде тим скоршє поступати, чим більш розкладатимуться старі духові основи. Вони вже нарушили святу звязь родини, подружжя й його нерозривність, надгризли пошану для статевого життя. вони охоплюють Німеччину може вже до останньої хліборобської сім'ї і щораз то більш атомізують увесь народ... Німеччина стає країною такою, як оті країни дикунів, що їм треба місій та місіонарів...

Тут о. Цайгер говорив цікаво ще на інші теми чисто німецькі, що пропускаємо. Цікаво, що один із докладів о. Цайгера Свт. Отець Пій XII наказав перекласти на англійську мову й розіслати в англосакські країни, де панує саме найбільш плиткий оптимізм і самовдоволення. І серед частини нашого громадянства слідний такий плиткий оптимізм: вона наче не добавчає, що живемо в апокаліптичних часах...

ANNE PHOTO STUDIO

як теж випозичальня мужеських одягів на весілля і забави

Власник: В. ТРАЧ

865 Queen St. W. — Tel.: Bus.: EM 8-3147 — Res.: RO 6-6375

Г. Галушка

МИЛОСЕРДЯ ВОЛОЦЮГИ

Коли старушка, що ціле життя провела в дівоцтві, замкнула двері свого дому, волоцюга штовхнув хвіртку в плоті й увійшов на подвір'я. В темноті пізнього вечора огородець виглядав таємниче й смутно. Кілька зігнилих каліфойорів і занедбані грядки, на яких мерзли хризантеми виставлені на північні вітри.

Може тридцять метрів даліше стояв домик старої жінки. На вулицях пусто й глухо. Тільки над плотом витягав руки в темній ночі Розп'ятий Христос. Із малої лампади, що горіла у Його стіп, мерехтіло бліде полуниця, кидаючи слабе проміння на обличчя Розп'ятого, яке в іх блиску видавалося наче живим. Волоцюга глянув на нього і здвигнув плечима. У тій хвилині старушка запалила лампу. Її дрібна тінь потішно танцювала на віконних заслонах. Волоцюга зідхнув розчаровано. Однак рішений був підіжджати, тому сів на камені в тіні загороди, виставляючи на дощ свої широкі плечі й шапку зісунуту на вуха. В темному городі це була тільки глибша тінь, якої ніхто не бачив, лахміття людської нужди, на яке дивився тільки Христос із висоти хреста над плотом.

Спертий на дручок, волоцюга дивився на свої діраві черевики, в яких було повно брудної, болотнистої води. Її хлюпотіння,

що відновлялося з кожним кроком, звучало як цинічний сміх, було гірше від краплин дощу, які спадали на згорблені плечі й проникало його дошкільним холодом. А в ясному вікні на тлі темної ночі танцювала безустанку тінь рухливої старушки. Треба підіжджати, аж у домі все затихне. Правда, багато там не зарве, старуха не багата, але на безриб'ю і рак риба. Хіба знайдеться в неї трохи зібраних щадностей. Поцо цілий час має та сама людина голодувати? Тепер черга на інших. Треба себе рятувати як дaeться. Очевидно, було б краще, як би старушка в час його візити не пробудилась. Буде рухатися безшлесно, щоб не попсувати собі справи.

А якщо прокинеться? Краще ні... очевидно для неї.

Втім якася тінь порушилась у сторону волоцюги. То собака, не з подвір'я, що тинявся всюди, без пана. Нужденний, голодний, як той волоцюга причасний у тіні плоту. То й зразу впізнав його. Зустрічалися вже часто біля багатьох дверей—один і другий жебрав. Як пристало на товариша жебрачого цеху, пес не забрехав, лише махом хвоста давав вияв зрозуміння. Сів перед волоцюгою й підняв свої очі на нього. Голод дивився на нужду, собака співчувала людині. Осторожно окружав сидячого спокійно жебрака. Собака зближалася до нього раз-по-раз,

дотикаючи його нерухомих рук.

— Брате,—здавалося, наче говорив собака—принаймні погладь мене по голові. Тобі не справить це труднощі, а мене хоч трохи вщасливить. Чи не бачиш, що ми обидва самітні? Без твоєї згоди не можу пристати до тебе, проте вже від давна до тебе належу. Адже ж я не виявив того, що ти тут чатуеш! Будеш моїм паном! Мені тебе дуже жалко. Ну, чи не могли б ми зв'язатися в нашій безнастаниній мандрівці? Не мусиш за мене стидатись. Я майже расовий пес. Не віриш? Дивишся скептично на сірі лати на моєму хребті? Ну, так признаю, що мої предки мали грішну слабість до вуличних кундлів. Таке, на жаль, буває навіть у найкращій родині. Брате, як би я не мав тих сірих плям на хребті, давно скінчилась би моя свобода, прив'язали би мене біля буди. Але оті мої лати дозволяють мені на свободіну мандрівку так, як тобі твої великі ноги.

Плебейські ноги порушилися, забулькотіла в черевиках вода. Біда впізнала нужду!...

Волоцюга перекинув свою торбу і витягнув із її закамарків кусок шкірки разового хліба. Тверда, можна було довго її жувати. Собака поклав лабу на коліно товариша і жадно глядів, як той ламав шкірку. Почастував його більшим куском. Пес жадливо зловив свій приділ і

почав лакомо їсти, мало що не вдавився.

Потім скочив на свого добродія і спертий на його плечі лизнув його ніжно в лиці. Його радість та вдячність були живлові та щирі.

Волоцюга тепло сприйняв той вибух сердечності. Перший раз у своєму житті викликав у когось любов із першого погляду. Всього, тільки не того сподівався. Набрав і до себе самого більшої пошани.

Вкінці встав, зробив кілька кроків. Собака, притуливши голову до його ніг, ішов крок-укрок за ним. Признав його за свого пана. Волоцюга відчув, що стався кимось, що є властителем, що прецінь має когось на світі.

Звіря піднесло почуття людської гідності волоцюги. Тінь на тлі ясного вікна зникла. Малий дімок потонув у темноті мрячної, вогкої ночі. Жебрак кинув короткий погляд на дім і нагло завернув у напрямі хвіртки. Тієї ночі нещастя оминуло старушку.

Волоцюга затримався під хрестом, глянув на Розп'ятого Спасителя і зробив рукою знак хреста.

З лиця Спасителя текли краплини дощу, як тяжкі, дуже тяжкі слізози.

Переклав І. Волинський

Я БУЛА СВІДКОМ ЧУДА!

Ми видали під таким наголовком книжечку про чуда в Люорді.

Ціна книжечки 50 центів, а замовляти її у

Basilian Press — 286 Lisgar St.,
Toronto 3, Ont., Canada

Найкраще замовити відразу 2 книжечки, для себе і для когось, хто балакає, що "тепер нема чудес!"

о. Д. Т. Кульчицький

МАСОНИ І МАРКСИЗМ

"Передовсім треба здерти маску з лиця масонів, щоби пізнати хто вони є в дійсності".

(Енцикліка Лева XIII "Humanum genus")

Сьогодні вже ніяка таємниця те, що масони приготовляють всюди ґрунт до комуністичної революції. На основі достовірних документів доказано, що жахливу громадянську війну в Еспанії 1936-1938 р. спричинили масони і що це вони передали зброю в руки шумовиння, щоб знищити старий суспільний лад. Постійний неспокій у латинській Америці теж надхнений льожами південно-американських масонів до спілки з комуністами. В одній резолюції південно-американських масонських льож сказано: "У непримиримій боротьбі проти римського клерикалізму конвент масонів постановляє заключати союзи, які є згідні з ідеалами масонів. Великий майстер паризької льожі потвердив, що між принципами марксизму й масонерії нема жадного противенства. Масон може без жадного застереження приняти філософічні ідеї марксизму, бо як марксизм, так і масонерія мають спільні цілі так званої земської щасливості".

Щоб осягнути свої цілі, масонерія послуговується міжнародньою фінансієрою, високою політикою і світовою пресою. Комунізм знов у соціальній і господарській площині послуговується підривною роботою проти держави, родини, власності, моралі й релігії. Масонерія послуговується сектарськими політичними групами, а комуністи спираються на політику мас. Дика і сліпа ненависть до Риму є спільною базою, яка лучить масонів і комуністів. Щоб знищити Боже об'явлення й Католицьку Церкву, масони пропагують розділ Церкви від держави, підпирають релігійну байдужість, захвалюють рівність усіх культів, стають на відбрати свободу Церкви, домагаються чисто ляїцистичного (світського) виховання з виключенням усякої релігійної ідеї. Хочуть цивільних подруж, розводів і атеїзму в державі. Головну увагу масони звертають на поширення ляїцизму (зіsvітчення) серед суспільств і на ляїцистичне виховання. Цікаво, що свого часу комуніст Гомулка висловив погляд, що в боротьбі з Католицькою Церквою в Польщі треба ширити ляїцизм серед польської інтелігенції. Проста й одверта боротьба проти Церкви — на його думку — ніколи не може дати таких успіхів, яких можна буде сподіватися від ляїцистичного виховання суспільства. На IV Міжамериканській Конференції масонів у Сантьяго-Чіле в 1958 р. головною темою їх нарад була "Оборона ляїцизму". Цікаво, що

розвинена нова тактика масонів цілковито покривається з найновішими кличами міжнародного комунізму. Ролі поділено в той спосіб, що масони мають пропагувати ляїцизм у всіх ділянках, а комуністи мають підколовувати суспільний лад. На цьому конгресі видано гасло: "Через впливові політичні партії, посилити ляїцтичну кампанію". Уникаючи прямих масонських акцій проти Католицької Церкви, треба відвертати увагу суспільств від голосів перестороги з Ватикану. Хоч союз масонів із комуністами назовні не є очевидний, то однак масони й комуністи у Південній Америці мають ті самі цілі і в акції вони однозідні. Щоб приєднати голоси перестороги Католицької Церкви, масони постановили уникати всяких прямих акцій проти Католицької Церкви. На II Міжнародному Конгресі для "загального братерства", який відбувся від 26-28 березня 1959 року в Монтевідео, постановлено реалізувати всі цілі масонів. Конгрес цей був інспірований комуністами, який масонську фразу "загального братерства" поставив на послуги совєтського імперіалізму. Під маскою пустих фраз "братерства й миру" криються гнилі і зрадливі цілі масонерії й комунізму.

Католицька Церква відразу відзначила небезпеки для суспільства збоку масонів. Засудження масонерії зі сторони Католицької Церкви має свою довгу історію. Папи, як непомильні сторожі віри, проглянули і відзначали небезпеки, які загрожують світові зі сторони диявольської змови масонів. Від Папи Климента XII з його енциклікою "In eminenti" з 1738 року аж до нинішніх часів, папи завжди осужували масонські секти, а канон 2335 канонічного права каже, що кожний, хто належить до масонських сект або подібного роду товариств, підпадає виключенню з Церкви (екскомуніці). 24 липня 1958 р. Свт. Отець Пій XII говорив про головних ворогів, які відтягають людей від віри. Тими ворогами є науковий атеїзм, діялектичний матеріалізм, раціоналізм, ляїцизм і масонерія (спільна мама тих усіх). В енцикліці "Humanum genus", якою засуджено масонерію, безсмертний Папа Лев XIII писав: "Побіч Божого царства на землі є ще інше царство, царство сатани, до якого належать усі ті, які виповіли послух Божому законові, які легковажать Бога або явно Його поборюють. У теперішніх часах усі ті, які належать до табору антихриста, взаємно заприсягли вести безпощадну й брутальну боротьбу проти Католицької Церкви під проводом так званих масонів. Не закриваючи своїх плянів, масони виступають проти маєстату Божого і виразно працюють над знищеннем Католицької Церкви, з наміром заграбити християнським народам усі ті добра й вартощі, які насадила християнська культура". А даліше Лев XIII пише: "На світі з'явився цілий ряд сект, які різняться між собою назвою, звичаями, формами, походженням, але своїми цілями і працею є в тісній злучі з масонами. Масонерія є центром, із якого виходять і до якого повертають усі секти".

Головною є остаточною ціллю масонів є знищити цілий релігійний і суспільний порядок створений християнством та на руїнах давнього порядку заложити новий "порядок" на основах на-

туралізму, в якому не Бог, тільки людська природа і розум мають бути найвищим паном. Християнську мораль треба знищити, а на її місце масони хочуть поставити т. зв. "громадську або ляїцтву мораль". А, що Католицька Церква, мимо секуляризації суспільств, іще завжди є вирішним фактором у сучасному світі, масони стараються навіть при помочі союзу з комуністами вести боротьбу проти Католицької Церкви, щоб тільки осягнути свої цілі. Інші християнські Церкви для масонів не грають жадної ролі, і їх масони трактують як неіснуючі. У боротьбі проти Католицької Церкви масони послуговуються дуже небезпечними кличами, які нераз дуже поважно загрожують католицькій субстанції. До найнебезпечніших кличів належить ляїцизм і релігійний індиферентизм (байдужість). Щоби підкопати довір'я до Католицької Церкви, масони закрадаються до людських душ окружними дорогами, заходять до людей заднім входом, мовляв: усі релігії, віри і культури є однаково добре, тому нема причини, щоб католик так вірно держався своєї Церкви. Через релігійний індиферентизм, масони зводять людей на похилу площину до атеїзму, бо від індиферентизму до атеїзму тільки один крок. Згадуючи про ці небезпеки, не можна поминути мовчанкою злорадного явища в нашому суспільстві від 19-го сторіччя досьогодні, яке проявилося в нахилі до релігійного індиферентизму. Головно в останніх десятиріччях серед нашої інтелігенції цей релігійний індиферентизм стався очевидним. Фальшиво "пояснювані" поняття патріотизму створили пригоже підложение до масонського релігійного індиферентизму, який проявляється в цілковитій байдужості до віроісповідної приналежності.

У пастирському листі аргентинського Єпископату з 20 лютого 1959 року сказано, що католицтво і масонерія взаємно себе виключають, так як Христос і антихрист. Кожний повинен знати, що ляїцизм і індиферентизм у всіх формах є ідеологічним виявом масонерії. Головним стимулом масонської злочинності і завзятої активності є ненависть до Христа і до всіх суспільних уладів, які носять ім'я Христа. Остаточною ціллю масонів є знищити все, що є католицьке і все те, що в основу свого порядку кладе католицьку науку. Дальше в цьому пастирському листі сказано, що масони разом із комуністами хочуть знищити старий суспільний лад у державі. Початок, корінь і внутрішна істота аргентинської держави є католицькі — говориться в цьому пастирському листі. Отже хто нападає на католицький корінь нашої держави, той робить заговор проти батьківщини. Хто має намір видавати війну католицьким підставам нашої держави — сказано далі — той грубо ображує патріотичні почуття нашого народу. Тому оборона католицької віри і віднова держави у Христі є найчистішою і найвищою формою служби для батьківщини. При кінці Пастирського листа оскаржує масонів і комуністів як найбільших ворогів держави, які хочуть знищити все шляхотне і святе в нашім краю і державі.

Коли приймемо до уваги, що за приблизними даними число масонів у світі є ок. 10 мільйонів, що їх союз із марксизмом, їх

замаскована й підступна діяльність, оповиті таємницями їх організації, коли зважимо що груба фінансієра, світова преса й високі фігури на ключевих державних постах — це масони, тоді прийдемо до переконання, що небезпека для людства від масонів є тепер куди більша як в інших періодах історії.

КРУТІ

Один західний політик сказав:
— Узагалі тяжко зрозуміти со-
вєтську логіку. Ніколи не мож-
на відгадати, яка буде на щось
реакція совєтської дипломатії.
Не відомо, яка коли буде іхня
відповідь, і чому саме така, а
не інша.

Тут пригадався мені один та-
кий наш "крутій", який своїм
крутіством любив пописувати-
ся. Звичайно ставив таке питан-
ня:

— Прийшли два осібняки: о-
дин чистий, а другий брудний.
Вгадайте, котрий із них пішов
викупатись?

— Звичайно, що брудний! —
відповідаєте.

— Не вгадали! Пішов чистий,
бо він тому й чистий, що завж-
ди купається.

Подумавши, погоджуєтесь:

— Може воно й правда.

— А видите! Тепер уже знає-
те, котрий піде купатися, бруд-
ний чи чистий?

Will buy
UKRAINIAN BOOKS & (ALL WORLD)
STAMPS COLLECTIONS.

Please write to:

A. Moch — 6 Churchill Ave.,
Toronto 3, Ontario, Canada.

— Вже знаю! —
— Котрий?
— Чистий.
— Hi — каже "крутій". — О-
ба підуть купатися. Чистий то-
му, що любить чистоту, а бруд-
ний тому, щоб бути чистим.
— Aha! — кажете. Логічно так
і повинно бути, але "крутій" за-
кручує дальше:

— То, властиво, як воно є на
вашу думку? Як прийде бруд-
ний і чистий, то котрий із них
піде купатися?

— Оба!

— А не вгадали ви! Ясно, що
піде брудний, бо йому купіль
потрібна. Чистий не піде, бо він
і без купелі чистий.

— Я ж так і говорив спочат-
ку!

— Як ви говорили?

— Що брудний буде купати-
ся.

— Не вгадали.

— Котрий же вкінці піде?

— Ніодин.

— Як то?

— Брудний не піде. бо він то-
му брудний, що не ходить ку-
патися, а чистий не має потре-
би купатися, бо чистий.

Так я договорився з тим "кру-
тієм".

Тому теж ніхто не догово-
рився і не договориться з со-
вєтськими дипломатами - крутія-
ми.

Отак закувають червоні китайці католицьких священиків

Т. Шевченко

...“О, Свята!
Свята батьківщино моя!
Як поможу тобі в одчаю, —
Скажу тиранам Божу волю, —
І ти закована, і я...
Не зрозуміють, не приймуть —
І на твоїм широкім полі
Камінням вісника поб'ють!
Знесуть високі могили
І понесуть їх словом зла!
Тебе убили, розчавили,
І восхвалить заборонили
Твої колишній діла!
О, Боже сильний і правдивий,
В Твоїй руці — життя і смерть, —
Вдягни у славу свою твердь
І сотвори святеє диво —
Воскреснуть мертвим повелі!
Благослови, возстать собором
На подвиг новий і суворий —
На чин іскуплення землі,
Землі, повитої в неславу,
Стократ політої криваво,
Колись преславної землі!”

...Під цю пору Наше батьківське серце у великий тривозі... Вісти, що до Нас доходять, хоч і скupi, але достатні, щоб збільшити Нашу журбу та наповнитись тривогою. З великим смутком ми довідалися, що на теренах, недавно прилучених до Росії, найдорожчі наші брати і сини Українського Народу терплять тяжкі муки й переслідування...

Якщо ви в тюрмі відлучені від своїх синів, не маєте змоги вчити їх закону святої віри, — самі ваші найдані повніше і краще голосять і проповідують Христа...

Папа Пій XII.

Станіславський

МИТРОПОЛИТ У НЕВОЛІ

(З недавнього минулого)

Був гарний погідний день серпня 1948 року. Табор праці Н. 23 (пізніше 385/10) Темняковського району Мордовської Автономної Республіки стояв у напруженні, очікуючи заповідженого нового транспорту "полонених з України". Чекали на нього всі 2000 арештованих об'ємистого табору; заодно, ті що виїмково найшлися у його середині, чи ті, що були на праці поза частоко-

лом. Одні ждали земляків, другі можливих знайомих, треті взагалі товаришів недолі, а всі разом жаждили новин, новин з-поза табору з тієї зглядної свободи. Бо за нічим жертва тюрми чи табору так не тужить, як за клаптиком синяви неба там і за наміснем учорашиної волі тут. А був це час повного відокремлення без зв'язку з рідними і Рідною Землею, а тим самим і без помочі будьякої. Згодом і тут стало легше — допущені були посили, письма-листи (щоправда раз у місяць і то тільки для колишніх громадян Союзу), з'явилися газети, книжки аж до фати-моргани абстрактної свободи. Час ані в Росії, ані в російських тюрмах не стояв, а діяв, ревізіонізмом діяв. Кому судилося повних десять літ перебути і перетерпіти в російсько-большевицьких тюрмах, той зможе розказати їх повільний розвиток, вимушений випадками і змінами назовні. Все тут було від загрози безпосередньої смерті через її демонстраційне завішення аж до амnestованої свободи, чи іншими словами все від товарного чи т. зв. столипінського вагону (1945) до відправи додому "прямим екстерним" поїздом зі спальними і реставраційним вагонами (1955).

Нарешті діждалися! Транспорт яких 50 чоловік стояв на воротах табору. Їх провіряла служба надзору — викликаючи імена і т. зв. націонале, справдjuвали тотожність новоприбулих і по одному пропускали в браму. Тут здалека їх стрічали десятки пар оживлених і зацікавлених очей, розпізнавали. Всі вони несли їм не тільки своє особисте зацікавлення, але надто того згори даровану симпатію й нетаєну радість. Всежтаки громада поневольник збільшалася й особисте горе розділялося на десятки нових. Спільне горе легше особистого. Нещастя сполучує чужих між собою в одну цілість, одно тіло і волю, завидне щастя їх наново різниеть і ділить.

Особисте зближення стало можливе щойно після скінчення процедури перебрання й розподілу на поодинокі секції. Тут виявилося, що транспорт прибув не з України, а через Україну з таборів Горішньої Печори. Прибули самі українці, більшість із Західу. Здебільша люди інтелігентні, на місцях походження широко знані і загально шановані. Митрополита Йосифа деякі зараз пізнали, інші Кир Николая, апостольського вікарія на Волині, а там наших музик-композиторів, Василя Барвінського, Бориса Кудрика, ще інші редактора д-ра Івана Гладиловича зі Львова і других. Для мене було і тих доволі. Жиючи постійно закордоном, я особисто не знову нікого з них, але може тим інтенсивніше переймався їх гомоном. Бо хто напр. не знову би митрополита Львова, коли не з виду, то напевно зі слова?!

Кир Йосифа я пізнав особисто в стаціонарі — це свого роду таборовий шпиталь — сам хворий вітав нового хворого. При обов'язкових лікарських оглядинах під час перебрання він легко гарячкував. Як опісля виявилося, в нього був сталий, так мовити хронічний фіброз легенів. На вигляд однак він був заздрісно здоровий і статурою імпозантне явлення. Його фізіс була гідна долота визначного скульптора-мистця. Високе вдумчиве чоло, ясні проникливі очі здавалось добротою говорили, глибоко поважний

вираз обличчя і мойсєєва борода так і предестинували його на кабінетного науки-жреця або високого єпарха Церкви Христа. Постатю такий був подібний до свого попередника на митрополичому престолі Львова, що іх образи можна було легко замінити.

Глядіти було на Кир Йосифа поза постіллю недуги — його, так мовити звичайна, буденна, його природна постать наводила мимоволі самохарактеристику Гете, коли він говорив про дідичні прикмети свого явління від родичів своїх. Суть життя і вага стремління здавалось стояли написані на його чолі. Ота його імпозантна поставка і вираз строго мовчазного обличчя симпатій йому не єднали, а навпаки, викликали почуття незайманості, а там і несміlosti, деякого недовір'я, остраху, а може навіть і відрухової ворожнечі. Співв'язні йому не любили але, сторонячись, у пошані йому не відказували.

Начальство в тюрмі — це поліція від гори до долу і навпаки від офіцера караючої руки до простого салдата надзору. Це люди-одиниці, які — на місце обов'язку людянosti й основ справедливості — поставили злобу. Вона одна жене їх життя і поведення супроти "заключоннаво" в тюрмі й у таборі. Відчуття духової вищості відданого в їх руки степенує ще в них ту злобу до інстинкту (нерідко анімального інстинкту) самооборони і жене до сліпої ненависті до "ворога революції, Росії і її режиму". Бажання докучити, вжалити, знущатись, бажання мести — не рідкі в таких випадках, включно до звиродніння й садизму. Незчисленні каліцтва на умі й тілі, доконані в тюремних казематах того режиму, це живі свідки цього пекельного явища. Немає людини в районах НКВД чи МВД (різниця в номенклатурі, не в ділі): хто переступив їх пороги, той і чоловіка лишив за собою, а став одним об'єктом наказаної ненависті і злоби та жертвою неописаного, мало не абсолютного, зла.

Станіонар у режимному таборі це одиноче місце, яке до деякої міри користується зглядною неторканальністю. Туди не сягає рука злорадного надзору, тут володіє єдино лікар, залежний тільки від Санітарної Частини табору. Тут можна на хвилинку забутись. Тут пригадка, ремінісценція, що в'язень був колись чоловіком, — можлива. Впорядкований на взір справеднього шпиталю, нехай і в скромних, примітивних формах, дає змогу, викликає приємне враження — тут можна відпочити. Заля просто-ра, замість задухи робочого бараку — повно повітря, знесена тіснота, зникли поверхові ліжка і світло дня впало до простору. Нормальна лікарська опіка, задовільна санітарна служба, розмірна чистота (підлога мита щотижня або на приказ і щодня), ліпша якісно їда і 200 грамів білого хліба (при 400 гр. чорного) — обов'язково привертали хворим віру в себе і надію на майбутню волю. Туди при перегляді назначила Кир Йосифа лікарка і начальниця станіонару названого вище лягерного пункту. Сама ще дуже молода, але вирозуміла і душою вразлива. Вона була вольна і воєнну службу мала за собою. Тим назначенням вона піддержала Митрополита значно на здоров'ю, а там забрала з виду злісих і злорадних очей, що важило немало.

Осінню того року прийшлося нам залишити цей перший "очищений" табор. До того часу всі попередні мали загальний характер, мішаний. Тут уперше виділено й відправлено злочинний елемент, осталися самі "політичні". Період постійного терору внутрі табору скінчився. Нас перенесли в табор Н. 24 (пізніше 385/8) того самого району. Це великий табор, якого розмірно ще нові бараки давали тісне приміщення 2000 до 2500 в'язням. Порядок, як усі в гущі лісу, але сам без тіні. Тут я перебув із митрополитом Кир Йосифом дальші роки (1949-1953) з довшими або коротшими перервами в міжчасі. Цей період належить релятивно до найтяжчих, але заразом і до найприємніших днів моого заслання. Це звучить може мало ймовірно, парадоксально — тюрма-заслання і приємний спомин. А все ж таки це факт. Це період моїх історичних стріч і грань між буттям і небуттям. Нас радує зів'яла вже ростина, яку з неба післана роса підняла до дальнього життя...

Арешт, заслання, тюрма — що це таке? — Хіба ніщо інше, як матеріально до мінімум обмежена особиста свобода. Для думки однак і відчування, для духовости взагалі немає і не може бути ніякого обмеження навіть у тюрмі. — "Не скує душі живої", в кайдани не положить... І тим, дозволю собі сказати, живе свідомий себе в'язень навіть серед найтрудніших обставин, живе довгими роками. Думки, думки — коли б не вони?! Особливо коли його роєм облетять думки закованого слова.

— Я три роки в "одиночці" перебув, — сказав мені раз В., студент Кам'янець-Подільського Університету, — не сам щоправда, але з творами Достоєвського. Я їх у цілості перестудіював, не раз і не два рази. Він і другі з ним не тільки були розрадою моїй душі, але й об'єктивно помогли мені перетерпіти ті страхітливі дні.

Бібліотеки по російських тюрмах багаті, як багата російська література, оригінальна і перекладна. У дореволюційні дні ті книгодобірні були куди більші — за посередництвом управи даної тюрми, правда, у виймкових випадках, в'язням предоставлялись спеціальні закордонні видання. Так, оповідають, Троцький, будучи в царській тюрмі, довший час користувався книгами Лондонської Королівської Бібліотеки. Взагалі, в тюрмах (старого режиму") народжувалися і на світ виходили цілі політичні трактати пізніших лідерів революції і "нового режиму". Теперішні большевицькі тюрми менше ліберальні. Тут у тюрмі клаптика паперу не вільно мати і заборонене всяке письмо. В таборах праці преса і книжки з'явилися щойно в 50-ті роки, але писаного не вільно було нічого держати — до останнього дня, до волі.

Книгодобірні по тaborах росли достаточно скоро. У 1954 році угорі наведеному таборі було вже понад 2000 томів. Була класична і іншого роду література. Були газети на мовах в язнях, журнали, періодичні видання, були "Ізвестия" і "Советская Україна", "Правда" і "Радянська Україна", було радіо, в таборах діяли освітні кружки, давались концерти і вряди-годи заїздило переносне кіно. Все це в роках 1953/54. Для нас із Заходу незви-

чайно цінним набутком в обговорюваному таборі була наявність клясиків російської літератури з усім науковим апаратом про основи, ідеї й напрямні її розвою. Була і мoderна своя література і чужа; національна, в перекладах очевидно. Здається ні одна чужемовна книжка не появлялася без обов'язкового перекладу на московську мову. Оригінальної української літератури, за малими виїмками не було. Але от та перекладна література давала нам можність, нехай і неповним образом, слідкувати за розвитком національних культур, особливо ж українського слова. Зокрема паралеля росту духовости обидвох сусідських слов'янських народів, українського і московського, напувала нас нетасною гордістю й радістю на вид буйного розквіту першої і непогамованого стремління до вершин. Російська клясика в її досконаліх формах була ідеальним предметом наслідування, взвивала до культури слова, виразу, ідейного образу і закликала до порівняння. Будучи незримим глядачем і німим учасником того бенкету прискаючих з підземелля нових культур, малося враження, що ми на проповідні відродження досі незнаних або замовчаних народів Нової Ісії в їх напевно світлій і променистій майбутності й густим серпанком закритій долі країни. Був отже для ободрюючої думки необмежений простір і широке поле зацікавлення не без того, щоб у мелянхолійний задум попадати і отрій-думі віддаватись. Читаючи й пізнаючи, ми з нашими думками і їх чужим корелятом зживались і жили — вони наш ідеальний світ творили, який щоправда так різко різнився від нашого матеріального буту.

Коли в попереднім таборі я з митрополитом Сліпим познався більш конвенціонально, то тут, у новім і кінцевім, я його пізнав у всій висоті й глибині його незвичайної особовості. В частих стрічах, розмовах, принагідних діялогах я навчився його любити як друга і глибоко шанувати. Трохи не повних чотири роки лучив нас один простір табору, а то й один дах над головою. То були зверхні умовини, які, на жаль, нерідко переривалися: то він фіброзно хворий лежав у стаціонарі, то мене туди клали. Бували й довші промежутки, коли його в другий табор переводили, то кудись у незнане возили. За кожний раз однак повертали у вихідний табор: Так літом 1952 р. він довгими місяцями перебував на 7-мі млягернім пункті, де стрінув більше число в'язнів із Заходу, між ними таких, що займали експоновані місця як довірені надзору. Його враження з того табору були більш як мінорні. Весною 1953 року його возили в Київ на додаткові допити, пробу й спокусу. Встояв, не заломився, навіть не вгнувся. — Мабуть усі проби за мною — і був повний душевного спокою. Він детайлів не розказував, за звичкою уривками говорив, але слухаючи і дивлячись на нього, малося враження, що він там не за себе говорив, не як "в'язень Сліпий", а як "Митрополит Львова Кир Йосиф" за Церкву свою і за Народ свій! Ішов як в'язень, вернувшись як *Мученик*!

У митрополитові Сліпому я пізнав не тільки високого єпарха нашої Церкви, але разом із тим людину незвичайно високої культури, глибокого ума, широкого світогляду і глибокого знання.

Він володів усіми мовами більших народів Європи і був полілотом у найкращому значенні цього слова. Не для практичних буденних цілей він їх студіював і постійно плекав, а в першій мірі як помічні науки для студій Церкви, релігії й культури даних народів. Класичні мови — стро-грецька, латинська і єврейська — конечні для студій християнства в його основі, були йому такі ж легкі, як і модерні. Об'єм його мовних амбіцій і стремлінь до знань не мав границь. У тім глузді він належав до фавстівських натур і подобав більше на вченого, як на смирного християнина й пастыря; громадив знання без стриму і кінця.

Наука в таборі не була легка. Вчитись мови нпр. можна було тільки у когось, з уст до уст, і то, так мовити, крадькома — були труднощі внутрішнього режиму, особливо тоді, коли "вчитель" і "учень" жили не під одним дахом, а нарізно. Заходити в чужий барак заборонялося під загрозою карцеру. Підручників ані друкованих, ані писаних не було та й паперу не бачив ніхто. Писалося на т. зв. дранках, себто тонких пластинках, зрізаних відповідним ножем-стругом із пня дерева. Їх стругалось і чистилося битим шклом. На них писали всі рапорти в Санчасть і до Надзору, звичайний графіт заступав місце олівця. Такими самими дранками, але не шліфованими, покривали також дахи будинків табору.

Коли опісля (1948/49) були допущені посили, то з ними появився папір у таборі. Це були шкільні зошити в ціні 12 коп. за штуку. Тут у таборі вони платились пайкою хліба в 600 гр. або її рівновартником — 10 карбованців. Тепер можна було писати (олівцем натурально, чорнило було недозволене), однак зі строгою забороною написане держати. Органи надзору забирали безоглядно кожний клаптик паперу записаний рукою. З посилками усталилася з часом ще одна надрядна валютарна одиниця в таборі — "сало", а хлібові припала в такому випадку лише роля "розмінної" монети. На жаль, колишні посили могли діставати лише громадяни Союзу, інакше автохтони, тоді коли чужинці стояли взагалі поза всяким законом.

Наука в таких умовах була часто-густо недосяжною мрією і рівночасно деякого роду геройством, бо відбувалася коштом власного здоров'я. Кожний кусок із посили, виданий на ту ціль, минався з наміром і призначенням жертвовавця. Але митрополит ділився своїм добром тим радніше, коли "вчитель" був одним із "чужих". Будучи в тюрмі чи в таборі Кир Йосиф не тішився особливішими ласками ні в домі ні в людей. Близької рідні в нього, здається, не було, а другі, мабуть злякавшись, забули. Він належав до тих єпархів і духовних осіб у таборі, що гостили в себе дари серця — посили дуже рідко. Мимо того він ділився кожною посиликою, яка до нього заблудила, ділився не тільки з близькими земляками, але постійно з усіма принагідними співжителями спільногого бараку. При тому яскраво кидалась у вічі просто неймовірна ріжниця жертв-дарів, які йому "свої" приносили, і тими, якими вірні своїх православних владик дарили...

Поза науковою, читанням, студіями — йшли медитація, розва-

жання, тихі, нескінчені монологи і принагідні діялоги. Вони всі містились у трикутнику "Релігія — Церква — Україна". Це були питання, які його постійно займали і постійно журили, ранили. Адже не про абстрактні поняття йому йшлося, з ними не було ніяких розходжень, ніяких знаків питання, а про реальні величини, дієві конечності, про життя і майбутність народу. Того останнього він не міг собі подумати поза межами цього потрійного питання. — Або ми народ, що в націю цілить, у велике Завтра вірить, або... — він не кінчив, нагло замовкав, неначе сам лякався зловіщого антиподного "або". Думками все літав на Захід, робив перегляд своєї митрополії, не минав і підчинених дієцезій і все вертався сумнішій і більш заужурений, як був передтим. Усміхнувшись на його устах чи в очах здається мені не бачив ніхто в неволі. Він тяжко болів над долею нашої Церкви, страшно тяжко переживав її горе на верхах і на долах. А коли в меланхолію, у зневіру не попадав, то тільки тому, що вірив, глибоко вірив у чоловіка-людина і в сили Неба.

Католицька Церква — мовив — у час свого тисячелітнього існування переходила різні періоди росту й розвою, більш і менш світлі, періоди радісного підйому, але і хвилі кошмарних гонень, переслідувань, внутрішніх сварів і роздорів. Але все виходила з них обороною, переможною рукою. Вона у Бога! Кривавилася, терпіла, терпіла в ім'я Основника свого і ждала. А ждучи, святістю жевріла, кожен промінь сонця ловила, слово-ідею ХристаБога голосила і творила, творила. Вся велич європейської культури — це її діло! Коли ми нині ретроспективно поглянемо на ті дії, нам моторошно стає на душі з страху самого, що зло могло одоліти її, що могла не видергати смертельної загрози і проби; нас опускають сили, але тут же яка радість наші серця підймає, яка сильна віра огортає, проникає, що вона непереможна. Ми гордо і в покорі згадуємо слова заповіту Христа — "і врати адової не одоліють єї" — слова, що їй долю і призначення проголосили. Вічна Церква — ЕТЕРНА ЕККЛЄЗІЯ!...

Митрополит Йосиф не був красномовцем-ретором (принайменше я його таким не знаю, не мав нагоди пізнати), за ефектами не шукав ніколи, не говорив "до народу", а навчальні його мови тут, у неволі, були здебільша на-пів голосні розважання, свого роду монологи, змістом глибокі, філософічні формою. Він говорив сам із собою, говорив до себе без огляду на те, чи хто прислухувався йому. Він належав до людей контемплляції, які звикли пізнати речі і явища від кореня, до гетівських матерій добивався, в стилістичних формах не любувався. Він давав нам, що були з ним і кругом його, зразок мужа науки на митрополичному святоюрському троні. В кожнім явищі шукав аналогій у давнині, чи недалекій минувшині, схиляючись до погляду, що суть завжди одна, змінна лише її форма. Інтерпретуючи історію Католицької Церкви взагалі, він шукав і находив паралелі розвою і в нашій Церкві.

— Має Західня Церква свою мартирологію — говорив — має її і наша. Невеличка вона, в порівнянні до Західної, мінія-

турна, але долями—яка одна одній подібна! Більшість нашого народу ісповідує православ'я, лише мала його частина осталася вірна вірі прадідів і Католицькій Церкві. Колись, у недалекій давнині, наша католицька громада була куди більша і числом вірних і поширеним простором. Стан, як знаємо, змінився зі зміною політичного режиму. Коли на місце католицької Польщі східнimi землями православна Росія заволоділа, наші церкви були перші, що впали жертвою тої зміни. За наказом згори всі вони були переіменовані й обернені на православні церкви. На поліштучно визваної війни православних проти українських католиків наші землі останнім лишили двох святих — Йосафата Кунцевича й Андрія Боболю. Вони, як мученики за свою й прадідів віру, зложили свої голови під смертельними ударами роз'яrenoї товпи. Дальший похід царського режиму Николая I проти українських католицьких церков України не відбувався за середньовічною рецептою "чий край того і віра", як дехто думав, а був чисто політичної натури. У весь імпет і головне вістря того напору були направлені більш на прикметник "український" чим "католицький". Римо-католики нпр. або інші не ортодоксійні віроісповідання не підлягали круціяті православного походу. Так як терміни "православ'я" і "російський" покривалися, то православ'я в Україні мало дати Росії Романових зміст і форму національної російської держави. Воно дальнє мало бути тим коректором, що повинен був направляти "всі слов'янські ріки в одно російське море!"

Що православ'я в Україні, крім релігійної форми мало ще інший, політичний характер, те наглядно доказують наші дні. На місце самодержавної Росії поневолених народів постав Радянський Союз "свобідних" народів. І на Західній Україні покотилася події, точний праобраз, фотокопія таких же подій з-перед сотні років. Нова, соціалістична Росія, наслідуючи напрямні політики старого режиму супроти України, вступила в сліди царя Николая I і пішла походом проти Української Церкви в Галичині. Не тому, щоб, будучи вірним антирелігійній тезі, знищити Церкву в корені, як у Східній Україні і взагалі в цілій Росії, а на те, щоб переназвати і перетворити її в православну! Постав певний куріоз в історії Сходу і розвою комуно-большевицької ідеології. Два протилежні й діаметрально різні режими — абсолютно-монархічний і йому антиподний комуністичний — найшлися на одній політичній лінії в розв'язці кардинального питання: України. Новий виразно протирелігійний режим став не тільки оборонцем релігії, але її ревним пропагатором, ба навіть основником її ортодоксійної православної форми в Західній Україні.

Галичина, мала частина Великої України, що по розборі Польщі припала Австрії, користуючись її ліберальними законами, сповнила примірно і з честю свій національний обов'язок супроти цілості України. Вона виповнила цей обов'язок не навостаннє і завдяки своїй Церкві. Коли, як ми вище бачили, в Росії, поняття православний і російський покривалися, то тут у Східній Галичині (нині Західній Україні) такими синонімами були терміни

"католицький" і "український". Католицька Церква в Галичині була наскрізь українська національна Церква. Це був її зміст, її основа і проти тої основи, проти інвольуючої в ній сили виступила в минулому столітті царська Росія і в біжучому сторіччі комуністична Росія.

Тепер немає католицької Церкви в Західній Україні, але є там католицький народ. Хто сумнівається, хто може сумніватись, що він український? — Він ним був, є і буде, бо інакшим він бути не може. Його вірність народові основана на вірності його Церкві. А ця в катакомбах. Тут мимоволі насувається питання — що сильніше — традиція чи режим?! Воно важне, зловіщє заодно для нас і для режиму...

Митрополит Йосиф Сліпий був засуджений енкаведівським судом на вісім (8) літ примусових робіт. За які провини? — За провини його Церкви! Коли за царського режиму православ'я мало маніфестиувати національну єдність Росії, то тут, у новій національній Росії згл. державі національностей, православ'ю залишали одно завдання — бути лучником гетерогенних народів, зокрема слов'янських, в одну імперію — комуністичну в основі, російську у формі. За провину проти цього були заарештовані і вислані капітули всіх трьох галицьких дієцезій. За малими виміками всі єпархи зложили там свої голови. Жертва, як видно, цілопальна. За єпархами пішла мала, мінімальна частина низового духовенства, несучи свій і Церкви хрест у праліси й тайги необмеженої Росії, вона там і лишилась. Більшість, рятуючи себе і свої родини, воліла взяти на себе добровільний і всетаки вигідніший екзиль, а тим, що свої ризи змінили і Церкви перехрестили, хіба числа ніст... Українська католицька Церква в Західній Україні смутком сповілась і чорною киресю прикрилась. Митрополит над тим пресумним явищем і станом своєї Церкви невимовно тяжко терпів. І в тім своїм жалю і болю був неотулимий. — Судилося, видно, — вирвалось раз його глибоке зітхання — нести самому Хрест нашої Церкви до переможного кінця або зложити його у Господа трону!...

Був місяць травень, 15-тий день 1953 року. Митрополита Кир Йосифа в таборі вже від тижнів не стало. Його освободили, себто вивели за браму, як того домагався паперовий закон режиму. Хто йому вірив? — І нам переконання і певности бракувало.Хоч за звільненням говорили здогади, душа тому протирічила. Ми міркували: коли це правда, як говорять, то в нашім випадку жаліти треба, бо, за поговорами, в митрополита немає дому, себто — є Святий Юр у Львові, а там тепер його ворог! Наші стурбовані думки ніяк не находили собі спокою, але й пізнати ми не могли, куди, в які сторони Митрополита повезли. Логіка положення нам сугерувала, впевняла, що не до дому...

Нагло в названий день прибула "велика комісія" до табору. Самі офіцери, штабові, досі невидані в таборі. Пішли виклики, допити в'язнів. Викликали багатьох, чужих і наших, українців. До останніх належав м. і. композитор Б. Держали не довго, ма-бути спішилися. Покликали і мене. У малій кімнаті діжурного

офіцера я опинився перед обличчям сімох штабних офіцерів, у більшості полковників. Посипались питання, яких осередком була виключно особа митрополита Сліпого. Зразу чисто формальні справи, про особисте знакомство, його давнину і тривалість, а там усе ширше, глибше, інтимніше. Хотіли в нарисі бачити Митрополита (вони ж чужі) у його зовнішніх взаєминах зі світом і людьми. Хотіли й його характер пізнати, пізнати прикмети його ума й душі. Соціальна сторінка його появи їх зокрема інтересувала. Вони цікавилися не тільки його відношенням до свого народу, вірних митрополії, наставленням до чужих і їх гомоном, але й поза тим вони жадно хотіли віднайти, так мовити, сторінки його наскрізь приватної, суб'єктивної думки чи поведінки. Питали наприклад чи одержує посили, як часто і чи ділиться ними зі співвіязнями спільногого бараку.

Після такого введення прийшла черга на запити загального характеру, запити, що мали розкрити тези світогляду Митрополита, спосіб його думання на проблеми спеціального значення. Форма допиту скінчилася. На його місце наступила на-пів свободна розмова на тему відношення Митрополита до православ'я взагалі і православної Церкви зокрема, як також про його наставлення до Риму, згл. Папи й Ватикану. Питання було поставлене, але позитивна відповідь на нього їх не здивувала. Вони її, виділось, очікували, а всетаки поставили додаткове питання, яким зверталось увагу на факт, що в Україні велика більшість православних. — Годі було не відмітити, що наявність одного віроісповідання не тільки не виключає важності і значення другого, а навпаки його кличе і викликає. Евентуальна заміна одного другим, для ока лоскітлива, для держави і народу все шкідлива.

Розмова де дальше набирала змісту й форми теоретичного розважання. Наблизжалася до основного питання, що вже висіло над головами. Ріжниця між питанням і питаючими закривалася. Ось воно:

— Чи митрополит Сліпий знає, що зайдло в час його неприявності у його митрополії і взагалі в Західній Україні? І як ставиться він до цеї події?

— Знає і жаліє, дуже жаліє.

— Чому? — Невже ж православ'я гірше католицизму?

— Видно його хочуть зробити гіршим. Тут на Сході мабуть не знають, яких друзів мало православ'я у нас на Заході, на католицькому Заході! Ми його у многім подивляли, в дечім любили, а загально шанували. І те, що сподіялось на Західній Україні, сталося не волею православ'я. Узброєна рука держави, наслідуючи Николая царя, обернула сідоглаві католицькі Церкви на православні. Того віроісповідання червенські городи Галичини не знали, православ'я там не було ніколи!

Над тим боліє Митрополит Йосиф, іронія історії його грудь давить і серце стискає факт, що соціалістична Росія, яка свободу голосила, пішла слідами деспотів царів і його Церкви, майбутній світоч Країни, неймовірною насилою задавила.

Досі ввесь діялог вівся московською мовою, офіційальною табору. Тут у тій хвилині один із учасників комісії встав і заговорив по-українському. За десять років моого заслання був це перший випадок, що я на далекій півночі почув з офіційльних уст свою рідну мову.

— Ви — мовив — представили нам положення в Західній Україні так, що можна подумати, воно не відповідає ні інтересам краю, ні народові. Чи могли б ви нам сказати, що належало б зробити, щоб воно було більш відповідне?

— Якщо не помиляюся, то конституція Союзу забезпечує громадянам свободу віроісповідання. Це основний закон, який потребує тільки відповідного едикту, щоб надати йому життєву силу. Будь він даний перед нефортунним походом на Галичину, на її Церкву національну, то добровільно не найшлася би там ані одна душа православна. Віра не плаття, що з сезоном міняється, а ґрунт, основа, на якій кожна сильна держава спочиває...

На бажання комісії мені пришлося повторити заміти до другої частинни дивного діялогу на письмі. — Можете писати по-українському — дозволяв-прохав офіцер "без пагонів" — гарною українською мовою, — тільки прошу поспішити, щоб до провірки (таборове числення) було готове. — Так і сталося. Ще одна маленька перешкода: коротке про-меморія, написане "карандашем", треба було щераз переписати, вже на місці, чорнилом.

Так скінчилася "велика комісія" у справі митрополита Кир Йосифа у пропам'ятний день 15 травня 1953 року. В мене зродилося чомусь переконання, що комісія була з Києва. (Мене між іншим питали, чи мені відомо, що його, Митрополита, возили у свій час до Києва?). За всіми познаками була це незвичайна комісія зі спеціальним дорученням центральної влади. Її мовно-мішаний склад не вспів захитати моєї супозиції про її національний "український" характер.

Наступного дня ранним ранком несподіванка в таборі — на воротах деякі з в'язнів зазріли силуету митрополита Йосифа. Його саме пропускали до табору. Служба надзору вже знаходилась провірити зміст його багажу, коли від дижурного вийшов наказ, залишити це. Ще хвилина нерішучості і безділля, а там — задушевне тихе вітання замінилося болючим прощанням — Митрополита знову вивели за браму.

В оговорюваному таборі (385/8) находився від недавного часу відділ для "вольних". Частина бараку на 40 до 50 місць і невеличке подвір'я перед ним, обведене колючим дротом, творили свого роду "резерват", призначений для вчораших в'язнів, які покінчили свій "срок" і чекали на повне освободження й волю. Остання, видно, етапами давалась... Тут між іншими находився православний єпископ Антоній, в'язнений від 13-ти літ, тепер нарешті "вольний". Сюди був назначений і наш Митрополит. Усе було в резерваті для нього готове і адміністрація табору ждала щомінутно його прибуття. Так було щоправда до комісії; остання однак дала йому інше призначення. Митрополита в мо-

мент його появи забрали назад і він на довший час зник із наших очей, але ніколи з нашої уяви.

Пройшли довгі місяці, як по Митрополитові слід загинув. Шукали його в Галичині — не нашли. І адміністрація табору мовчала, не зрадила місця його перебування. Аж маленький епізод, незначний формою, але знаменний і проймаючий по змісті своїм, навів нас знову на тропу його нової тернистої дороги. У Навечір'я Рождества 1953 року, пишучий оцей спомин одержав першу посилку в неволі — 100 карбованців! Даток зразу анонімний розкрився щойно згодом, коли адміністрація табору рішила подати ім'я й адресу жертвоводавця. Був ним Й. Е. Митрополит Йосиф Сліпий із Красноярського Краю, станція Маклаково!

Наступаюча кореспонденція розкрила дальші детайлі його нової, неожиданої дороги. Для в'язнів, що виповнили свій присуд а були хворі, немічні, фізичні каліки, комплетні інваліди (все це наслідки тюрем) або не мали дому (довгі роки неволі до корня змінили його родинні відносини а соціальна структура країни знак запитання поставила над ним), для тих щераз покараних долею з уряду плянувались "інвалідні domi". Плянувались — але від пляну до його реалізації проходять у Росії роки. До того за сталінського режиму ледве хто на верхах турбувався в'язнями війни — з кінцем життя автоматично кінчиться і тюрма!... Тепер, після знаменної дати 5-го березня 1953 року інший вітер на верхах повіяв — Зефір весни (так його на Заході охрестили). Задумали ліквідувати табори, а з тим виникли думки про інвалідні domi. У Темніковській області під ту хвилю таких ще не було і от нашого Митрополита повезли в Центральний Сибір, у Красноярський Край!

Насувається злощасне питання — чому? — Чому взагалі Інвалідний Дім, а Красноярський Край зокрема? — Адже ж Митрополит був вольний, вольний за всіми писаними й практикованими законами! Чому по відбутию "кари" відпускали домів других, усіх, чому не відпустили його одного? — Не будемо твердити, що в Красноярському Краю Митрополит був такий самий в'язень, як над Горішньою Печорою або в Мордовській республіці. Ми можемо навіть на віру приняти факт, що він там індивідуально свободний і в пошані; але чому задержаний? — По своїй волі, чи по збріній, згл. обосторонній?

Із листів писаних іще до табору слідно, що Маклаково — місце його перебування — положене в глуші сибірських лісів недалеко дально-східньої залізної трансверзалі, але далеко від людей. Почував він там себе самітним, але не бездільним. Управа Дому виєднала йому дозвіл, користуватись об'ємистою бібліотекою краю. Найшлося товариство — знова, як у таборі, книги, студії, принародні "Пастирські листи" і з пралісом інтимні розговори. Він полюбивтишу дівичих лісів, "де навіть пташина мовчала і лише де-не-де лисиця зашелестіла, як стежку йому перебігала". Він його думу думав, у його душі читав, перериваний, то тут то там, письмом-листом із рідних сторін від вірних, відданіх, чутливих людей своїх. Він їм до зворушення, до сліз радів...

Щоб відповісти на поставлені вгорі питання, треба повернути до згаданого вже епізоду з 15-го травня 1953 року. Комісія, що приїздила в табор, була там ради Митрополита самого. Цей факт говорить, що в тій хвилі в'язень Йосиф Сліпий перестав ним бути і вона справлялась не за нього, а за українського (католицького) митрополита Львова Кир Йосифа. Це ріжниця і в тоні і в змісті! Вона говорила про нього його мовою, розбирава положення в його (бувшій) митрополії, кладучи наголос на його відношення до православ'я, другого України віроісповідання! Тепер ведених діялогів каже дальнє супонувати, що комісія була українська, себто провідними кругами Києва делегована й дигрована. Нехай своєчасний, крайнє нефортунний похід на Українську Католицьку Церкву Галичини лежав в інтересі православної Москви, нехай його диктувала істерика війни, він не лежав і не міг лежати в інтересі Києва. Відповідаючи на запити комісії, і вслухуючись у їх дискусійний тон, я виніс враження, що на-гальний напад на Українську Західну Церкву не вирішив ані її т. зв. питання, ані її існування. Вона не проблема, не теорія, а факт свише даний, природою закріплений. Вона дійсність, яку евентуально можна на час замовчати, але стерти, виелімінувати не можна. Католицький Львів не тільки конечний для Києва, він на дальшу мету необхідний і для Москви. Є багато доріг — каже одна народня приповідка — але всі вони вливаються в одну, що веде до Риму. Найде її і Київ, як найшов за княжих часів!...

Від того дня і хвилини, коли митрополит Йосиф Сліпий мав повітати волю, пройшло повних п'ять літ із гаком. Із в'язненіх єпархів галицької митрополії не стало вже ніодного. Лиш одному з них (Преосв. Лятишевський) була виявлена ласка неба перенести терпіння, але спочти на Рідній Землі. Других приняла сибірська земля, не довелось виждати переможного кінця. Остався лише один, Кир Йосиф, митрополит Галицької Землі, що свободу Церкви своєї поставив вище особистої волі. Немов старозавітній Єремія, оплакуючи її руїну і недолю, взяв радше Сибір і моральні терпіння чим проблематичну вигоду на оскверненій землі. "Або вольний із Нею, або нехай Господь прийме жертву мою!" — це його девіз іще з днів фізичної неволі. Пророк і Мученик за Церкву свою і народ свій! А Галичина мовчить, де вона не була б, мовчить і Україна. Ні слова, ні гомону!...

Писано 21 вересня 1958 року.

НАША МЕТА

цікавий, популярний тижневик у Канаді, що інформує Вас вірно і об'єктивно про всі світові події та українські справи.

Передплата: на рік — \$4.00; на пів року — \$2.00.

"OUR AIM"

278 Bathurst Street, Toronto 2 B, Ontario, Canada

Tel.: EM 8-3519

О. Сип

АВТОБІОГРАФІЯ ОДНОГО КАПЕЛЮХА

Народився я в одній фабриці під Нью-Йорком, 15 квітня 1939 р. Зараз після народження мене спакували в картонну коробку й кудись повезли. Коли мене розпакували, я очутився у великій крамниці. Почуття було непогане, бо в крамниці були тільки такі ж, як і я, капелюхи. Коли ж мене примістили за виставовою вітриною, життя загалом стало мені подобатись. Хіба може бути кращий джаб, як лежати ввесь час на чистенькому підвищенні, за чистою шибою й дивитися на чудернацькі паради людей на вулиці? На всякий раз тут було краще, ніж на споченій голові якогось бизнесмена, чи ковбоя. А то ще й на дурну голову попадеш...

Одне затроювало мое життя за виставою: покупці капелюхів. Стане вам таке чоловічище за шибою й ока з вас не зводить. І куди тільки нашому братові не заглядає — просто незручно стає. А вже як до крамниці ввійде, то на душі в мене холоне. Мої старші товариши на становищі впевняли, що нас — виставових рідко коли продають, але глупого почуття я таки довго не міг позбутись.

Після року такої лежанки я врешті повірив, що може таки мені з людською головою шлюбу не брати. Аж одної днини, 1940 року, мій рахунок вийшов. Перед крамницею зупинились два джентлмени слов'янського

вигляду, а один із них зараз же тицьнув пальцем на мене й радісно гукнув: — Врешті маємо! Цей!

Джентлмени говорили по-українському, проте я докладно розумів усе (ми — капелюхи з природи міжнародний народ, тому ю мови всі розуміємо). Я спокійно ждав, чим справа скінчиться.

Обидва джентлмени ввійшли до крамниці, викликали продавця й показали на мене. Той заміявся:

— Пардон мі, панове, це капелюх найбільшого сайзу, я не бачу ні в одного з вас такої великої голови...

Але джентлмени скинулись.

— По-перше, ви маєте діло з головою й містоголовою Українського Комітету — отже рахуйтесь зі словами. А по-друге, не говоріть багато, а давайте цей капелюх.

Продавець, ніяково здигнув плечима й рушив було до поліції шукати моого товариша по рості, але джентлмени завернули його:

— Hi, hi! Нам конче потрібний цей!

— Але ж він вилиняв на сонці — поясняв продавець. — Я дістану вам нового...

Тоді обидва покупці дали від себе пояснення: Так і так, цей капелюх (я — тобто!) купується не на чиюсь голову, а для спеціальних доручень. Ім треба са-

ме такого (капелюха), що справляв би історичне враження.

Я з радошів вискочив із рук продавцеві — аж на землю впав. Щойно від упадку я скаменувся й спитав себе: на які "спеціальні доручення" мене беруть? Хіба ж не курят у моєму нутрі виграватимуть? А може ці панове голубами торгують і мною голубів на голові прикривати хочуть?...

Серед таких дум мене спакували й кудись повезли. Розпакували за сценічними лаштунками величезної залі, на якій саме йшов якийсь мітинг. Зі сцени гrimіли промови, зі залі grimіли брава, а надо мною шепотом наради йшли.

— Ну, добре купили? — гордо спитали мої джентлмени.

— Нічого, нічого собі — вдоволено підтакнули батьки комітету. — Головне: сайд добрий.

— Є в що, лиш коби що — докинули другі.

— Тоді в ім'я Боже! — одноголосно рішили всі, і мене взяв до рук фінансовий секретар комітету. До речі, він заклав обидві свої руки за спину, так що я опинився за його плечима і, таким чудернацьким способом, увійшов зі мною на сцену.

— Ледійс енд джентлмен! — об'явив він зібраним. — Три дні нарад нашого комітету виявили, що ви любите українську справу з глибини серця. Доказ на це ми вже маємо. А тепер дайте ще доказ із глибини кишені. Ось-тут (і витягнув з-за спини мене) історичний капелюх, у який ще брати наші в старому краю на Український Город у Львові збирали. Пошануйте ж цей історичний капелюх і сповніть його вашими щедрими жер-

твами. Хай не знає лівиця, що дає правиця!...

Якби не гробова тиша, що раптом зацарила на залі, я був би луснув від сміху з моєї старокраєвості й історичності (ось чому вони конче полинялий капелюх купити вперлися!...). Але чого не робиться для ідеї?! Я змовчав, — і в моє нутро тихо попліли шелесткі одно-, дво-, п'яти — й десяти-долярівки. Деякі правиці хотіли кидати квадри, чи пів-долярівки, але лівиці в останній хвилині боялись компромітуючого дзенькоту й кидали папірці.

Коли мене знову взяв до рук фінансовий секретар, він ніс мене не злодійкувато (тільки вислів такий!) за свою спину, а гордо, попереду власного носа й вище власної голови. Підрахунок виявив: я зібрав три тисячі сімсот сорок вісім долярів. Добрий старт — ге?...

Після такого успіху, я в істинно-американському темпі, став для тутешніх українських комітетів і товаристів тим, чим колись був Клондайк для праотців нинішніх жителів Америки. Мене зичили навиривки, а далі від мене пішов цілий стиль американсько-української громадської економіки. Я став найважнішим персонажем усіх віч, концертів і святочних академій.

Але: де світла — там і тіні. Симпатіями я втішався (і все ще втішаюсь) тільки в батьків народу, в організаторів. Народ дедалі більше ненавидить мене і, з душі цілої, кричить: "Распни" (подри) його!" За мною слідять тисячні агенти, з метою вчинити на мене атентат. На всі національні імпрези мене вносять не йнакше як під погою плаща, чи в валізі. А новопри-

булі, з моєю появою на залі демонстративно виходять, мовляв, я не іх політичних переконань. (Яких? — спитаю. Адже виходять люди всіх прерізних, а радше одного спільногого переконання: не дати на народну ціль — і дац-о!).

В закінчення стверджую: не раз направду собі самому дивуюся, чому я, за таку заплату,

так вірно служжу цим людям. Адже я, з чистої англосаської вовни капелюх, міг би був зробити крашу кар'єру й дістти крашу заплату. А в них? — Неваже за зібраних мною дотепер двісті сорок сім тисяч доларів, не могли б хоч почесний докторат американсько-української економіки дати?...

Ех, народ, народ!...

МОСКОВСЬКІ КАТАКОМБИ

Як у часах переслідування перших християн, так тепер у московсько-більшевицькій дійсності вірні християни ховаються зі своїми почуваннями і практиками віри перед червоними московськими садистами.

Ось нещодавно італійська, а за нею англійська преса в ЗДА опублікували надзвичайний документ — підпільний молитовник, що його склали чотири літовські дівчини, вислані в числі 300 тисяч літовців ще в 1941 р., які досьогодні мучаться в більшевицьких лагерях.

Дівчата склали молитовник на прохання інших үв'язнених, що спостерігали, як вони молилися. Одна з дівчат, Ліона, призбирала необхідну кількість паперу, інша, Аделя, вписала до тих кусків паперу молитви, третя, Валія, прикрасила сторінки скромними взірцями, а четверта, Левуті, пристарала рослинного клею і поскеювала сторінки в невеличку книжечку, вигідну для переховування і пересилки.

Через одного звільненого з лагеря, цей молитовник переслано до Литви, а звідтіля таємними шляхами до Італії. Відтак молитовник перекладено на англійську мову й опубліковано у ЗДА. В передмові до нього

кардинал Кушинг із Бостону назвав молитовник невеликим, але безсмертним документом, а єпископ Нью-Йорку Дж. Грифітс порівняв його з документами часів катакомб і назвав твором високої вартості духа, що не стрічається часто і в найбільших святих і письменників світу.

Ось уривки ранньої молитви: "Важкий робочий день уже благословляється. Благословенна Тройце, хочу прославити Тебе терпінням і увагою до моих друзів по праці. Дай нам мудрість і силу витерпти спокійно всі непорозуміння, зневаги й ненависть"...

А оце вечірня молитва:

"Боже, поблагослови мій сон. День замикає свої очі. Мої почування притуплюються, сила моя залишає мене. О, Боже, дякую Тобі за всі Твої ласки сьогоднішнього дня: за здоров'я, силу і страву як духовну так і фізичну, за кожне добре серце, за кожне вдоволення, за надію, за мою рідну мову, що її чую в цій чужій країні. Дякую Тобі за всі терпіння, ненависть і злідні, що ними досліджуєш мене. Господи, благаю Тебе, пішли спокійний відпочинок мені і всім моїм дорогим. Амінь".

В. Буженко

ДУМКИ ПРИ ПАНАХИДІ ЗА ГЕРОЇВ

Тут треба взяти до уваги два моменти: а) молитва — та б) патріотичне наснаження.

а) МОЛИТВА

Вже сам християнський обов'язок кличе нас виконати одно з діл милосердя щодо душі, а це: "за живих і вмерлих молитися". Маємо взагалі за всіх померлих молитися, а ще більше за тих, що нам рідні, що були нашими провідниками і врешті поклали для нашого добра своє життя.

Ta щоб молитва наша мала успіх, повинна вона мати деякі умовини, бо каже вже св. Августин: "Ви не отримуєте того, про що просите, бо молитесь злі, зле і за зло". Найпершою умовиною того, що є молитвою, це: бути в стані Божої ласки. Ми самі, беручи по людськи, вдоволяємо прохання не наших ворогів, але наших приятелів, так само робить і Господь. Бог вислухує покірних, а не бунтарів, а хто має гріх, той Богозневажник-бунтар. А щоб утриматися в Божій ласці треба часто сповідатися, а при кожній молитві збудити щирий жаль за гріхи. Інакше наша молитва буде образою Бога, а не славою Йому та поміччю для нас.

Одного разу до захристії нашої української церкви в Римі зайшов один пан і попросив до сповіді. Сповідав його о. Лазар Березовський ЧСВВ. Один із молодих василіян, уже народжених у Бразилії, спитав: а хто то був до сповіді, що то за пан?

— Це полковник... що очолював український революційний провід, а від себе додав покійний священик, що він та його попредник, що місяця до сповіді ходили...

Кромі того Христос каже: моліться і не уставайте, стукайте доки вам не відкриють дверей. Молитва, це так як харчування: доки живемо, доти мусимо кормитись. Тому замало бувати тільки по панаахидах, але кожного дня треба відвідувати свої молитви, в неділю обов'язково бути на Службі Божій. На жаль, часто можна стрінути палкіх "патріотів", що вже забули навіть Отче наш, а ранком навіть, вибачте, лоба не перехрестяте, не то щоб відмовили якусь довшу молитву. Знову приходить нам тут на думку один із наших героїв, Чупринка: коли він був у тюрмі, то за його почином в'язні завели спільну молитву в келії, де він перебував, а сам він не соромився клякнути і скласти почесть Найвищому Вождеві!..

З того виходить, що наші панаахиди в першу чергу маємо виконувати з християнського обов'язку, а в нашій визвольній концепції повинні ми поставити молитву, як головну силу, що має нам дати вільну, самостійну, соборну Україну! Коли-як-коли, але тепер, при такій розвиненій техніці і глобальній політиці "вели-

ких держав", на земські рахунки ми не маємо просто якоїсь надії, щоб дочекалися мати чи вибороти Україну! Найвище могли б ми бути якоюсь буфornoю державкою при догідній політичній кон'юнктурі... Отже одинока зброя для нас, зброя, що напевно не заведе так, як заводили нас усе чужі нації, — це молитва! Як колись на молитві Юді Макавеєві з'явився померлій архиєрей Онія і сказав: "Цей є приятель своїх братів, що багато молиться за народ та город святий: Єремія, пророк Божий!" А сам Єремія подав золотого меча Юді Макавеєві, кажучи: "Бери цей святий меч, що є дарунком Божим і ним розгромиш ворогів твоїх" (2 Макавеїв 15).

б) ПАТРІОТИЧНЕ НАСНАЖЕННЯ

Спогад про героїв приводить до спасенного ревізіонізму-прорівки нашого шляху в питанні щодо любові до України. Бо хоча б герої нічого не зробили за свого життя, а тільки вмерли за народ наш, то вже вистачало б, щоб ми їх усе спогадували, бо ж "немає більшої любові, як хто душу свою покладе за братів своїх", як це сам Божий Син признає.

Казав Тарас Шевченко:

"Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені." (1847).

Так, неоднаково нашим героям і важко лежати їм у могилах, коли вони дивляться на наш убогий патріотизм: звихнений, рапітичний і безтолковий... Любов до батьківщини вимагає великого серця, пильних рук, старанної та невисипутої праці і врешті життя цілого аж до повного пожертвування ним!

Та що ми бачимо? "Патріотів" із вузьким серцем, лінівими руками й ногами, а ще з вужчою, хоч нераз і багатою, кишенею, а тільки з широкою... губою для критики всього наліво й направо.

Ми, правда, садимося на пропаганду, але з порожнього не наллеш, кажуть. Треба і пропаганди, але що вона варта, як ми самі в собі тої українськості не маємо? Як банди Муравйова займали Київ, то вистачило заговорити українською мовою, щоб заслужити на безапеляційний розстріл. Та були люди і нині там є посьгодні, що своєї мови не цураються; але в нас у "вільних" країнах ми навіть по наших установах тої мови не чуємо. Не тільки від молодих, але й старші собі це легковажать, не казати вже про інші національні зобов'язання: карнавалами, картограйством, масними жартами та плюгавими словами ще ніхто держави не здобув, і ми теж України тим не здобудемо!...

Та вернімося до губного патріотизму: рейвах — молодь пропадає! Та ж однак і понині є осередки, що не мають рідних шкіл, хоч на все інше є гроши. А ще кращий приклад: іде збірка на національний дім. Збірщик тричі ходить до даного патріота, а він

його нічим збуває, аж врешті дає марних \$2.00. За три рази по пів дня страченого часу стільки... Чи не краще, як би той збирщик пішов і став замітачем вулиці, то певне за півтора дня мав би при наймні \$21.00, себто в десятеро більше і то без вислухування "патріотичних" наказаній. Недаром казав колись поганський філософ: "Чим більше йду між людей, тим менше стаю людиною", а в нас треба так: "Чим більше йдеш між українців, тим меншим стаєш українцем!"

Не хочу тим сказати, що не треба розцінки нашого громадського життя; ні, її треба і то конче, бо це ознака, що ми живемо та думаємо. Але той критицизм повинен бути позитивний і конструктивний.

Треба говорити про те, що нам відоме й у чому ми обучені. Годі, бачите, ветеринареві говорити про плекання цвітів, а лікареві про архітектуру, знову ж про політику належить говорити фаховим політикам, а не дилетантам, а знов економічні справи повинні ми оставити знатцям економії, а церковні справи тим, що з тією ділянкою обізнані!...

Теж до говорення-критики треба мати моральне право, а це право осягається працею для народу та його установ. Хто до церкви не належить, той не має ніякого права про церкву говорити. Або хто християнських засад у житті не практикує, той не повинен на них покликуватися! Хто на свої установи цента не дає, чи не є їх членом, той повинен тихо сидіти і не підносити в них чи про них голосу.. Так, як ніхто не йде до сусіда і не диктує пані дому, що вона має варити на обід, або панові, яке вбрання він має брати, йдучи до міста.

Власне ті люди, які працюють пильно для рідних справ і щиро прикладаються до примноження української сили та слави, то такі не прив'язують ваги до слів і само собою не мають часу на наклепи чи злобні критики. Вони знають, що Україна потребує їхнього поту, крові, а навіть і життя. Вони не тиняються самотніми парубками, ради того, щоб не мати клопоту з родиною, чи бути свободним гулякою, але щоськорш творять її, щоб поправити наші популяційні страти. Та ж то жах: нас уже було до 50 мільйонів, а тепер і сорок немає! Хто буде в наших товариствах, хто піде до церков, хто візьме прапор Симона, Євгена, Тараса і Степана, як ми не оставимо нащадків?

Врешті коли наші браття в краю несуть велетенські жертви і серед найбільш непригожих обставин уміють постояти за своєї відважно його боронити, то ми на вільних теренах нераз і пальцем кивнути не хочемо, щоб направити наші щоденні страти! Як хтось має добру волю, то він може кожної хвилі і то в себе дома працювати над українською справою: той знайде час дитину по своєму навчити, у хаті зробити острів вільної України, вплинути на своїх сусідів, що може й були відхилилися від свого народу. Той у своєму бюджеті знайде місце і на нашу пресу, книжку, домівку й церкву.

Нехай приклад героїв заохотить нас до наполегливої праці для України!

СПОГАДИ СОВЄТСЬКОГО ЛЕЙТЕНАНТА

Осінь 1947 року.

Совєтський лейтенант авіакії Піrogov у 1948 р. "вибрав волю". В 1952 році видрукували його книжку "За курс".

Ось що він пише на стор. 253 (переклад на українську мову):

"І от осінь 1947 року. Наш полк стаціонує в Галичині, що тепер називається Західна Україна. Почекез неї за ці роки три рази прокотилася хвиля війни та, не дивлячись на це, населення живе тут куди краще й багатіше, як ми жили в ССРЩ в мирний час. Приїзжим звідти ця країна здається раєм. Усі намагаються отримати призначення сюди. Місцеві селяни і після приєднання до ССР вперто проводять своє одноосібне господарство та живуть багато краще за наших колхозників, а колхозів бояться гірше вогню. Ні на який агітаційний гачок не піддаються. Але "влада" не дрімає.

— Вас викликають до політвідділу корпусу. Вирушайте негайно.

— Слухаю! — кажу й просто зі штабу полку йду на вказане місце.

У приймальній політвідділу вже чекає десятків два старшин із частин місцевого гарнізону. Всі дещо піднесені й тихо один з одним перемовляються.

— Я не пойду, — чую збоку, — не діло летунів цим займатися. Для цього існують енкаведисти...

— Ти краще мовчи, — повчально шепоче йому сусід. —

Затарахторив своє "не пойду!" Та ще й як поїдеш! За милу душу. А не поїдеш, то "повезуть".

— Куди повезуть?

— А туди, де Макар телят не пас.

— Здоров, Петре! — гукає на мене знайомий летун із другого полку. — Ну, як справи?

— Добре, — відповідаю бадьоро й весело.

— А ти чого тут?

— А от покликали, а чого, ще не знаю.

— А ти кажеш: "добре!", а не знаєш, що нас посилають у гуцулів хліб вибивати!

— Не розумію.

— Тъху, ти чорт, та на хлібоzagotіvлю.

Тепер я зрозумів. Мені відрazu стало тоскно, але відкрились двері й нас покликали до великого, подібного на замю, кабінету начальника політвідділу, полковника Кобякіна. Поруч із ним за столом сидів секретар коломийського городського комітету партії.

Перевірили список викликаних.

— Товариші старшини, — почав Кобякін, — ми вас зібрали для того, щоб сказати, що горком партії звернувся до нас із проханням про допомогу. Він просить у нас групи старшин із найбільш активних членів і кандидатів партії для вирішення важливого завдання. Місцеві селяни, піддавшись впливовій агітації ворожих агентів, ухиляються від здачі хліба державі.

А ви, надіюсь, пам'ятаєте безсмертні слова Владимира Ільїча Леніна: "Боротьба за хліб — це боротьба за соціалізм". Ми не маємо права обернутися в м'якотілих міщен, щоб няньчитися із цими людьми. Ми повинні з притаманною большевикам наполегливістю й упертістю взяти в них хліб, коли навіть для цього будуть потрібні й жертви. ЦК партії України так власне і ставить це питання. Ніякої жалості, ніякої пощади саботажникам!

Потім він відразу перейшов на "технічні деталі".

— У вас буде охорона по 14 автоматчиків. Вийдете завтра.

Отримавши ще більш докладні інструкції від нього та секретаря горкому, ми мовчки розійшлися. Ранком я отримав у своє розпорядження 14 людей, сержантів нашого полку, з автоматами, і ми пішли до горкому за останніми вказівками.

— Ви поїдете в село Іспас. Під час побуту там ви повинні приняти міри забезпечення й самоохорони. Мешканці в більшості до советської влади ставляться вороже. З МГБ вам дадуть собаку-шукача й кілька бійців. Ви повинні працювати в тісному контакті з відділами МГБ й помогати їм виловлювати бандерівських бандитів, коли такі виявляться. Але при тому не забувати про своє головне завдання. Не пізніше як за тиждень ви повинні зібрати і прислати єоди 200 сотнарів хліба.

— Так що ж? Маємо право вжити зброю? — питав я.

— Вам її для цього й дають. Ви повинні прийняти всі засоби самоохорони. Будьте уважні. Працюйте сміливіше. Ні на які

стогони й слози уваги не звертайте! Вам ясно?

Мені стало все ясно...

Вантажна машина помалу суне по розбитій, давно не ремонтованій дорозі. Сиджу з шофером, а ззаду, в нутрі машини, мої бійці. Мені не по собі. Гнітить отримане завдання. Не наше авіаційне діло займатися грабуванням селян. А крім того я відчуваю страх за себе й своїх людей після отриманих попереджень. Щоб, бува, не влетіли в халепу.

— А що, чи правда, що бандерівці так сильно розпаношуються в цьому Іспасі? — питався шофер.

— Як я думаю, то це найбільш неспокійне село в цілому районі.

— І що ж, так просто й нападають на наших, убивають?

— І вбивають з-за рогу, і вішають, як живим зловлять. Але вас трудно ім буде взяти, коли не прогавите, 14 автоматчиків — це браття, не жарт.

Я заспокоююся. В'їжджаємо в невеличке село. На вулиці й у хатах ні душі. Тільки зрідка мигне дитяча постать і вмить зникає при нашему наближенні.

— Бояться, — завважує шофер.

— Хто?

— Та всі місцеві мешканці, гуцули. От ми тепер ідемо тут, а вони вже в Іспасі ховаються. З хати до хати передають: "Совети, совети ідуть..."

— Але чого ж ім так нас боятися? Що ми, звіри?

Шофер наводить на мене допитливий промінь своїх зіщулених очей, неначе прожектор. Після декількох хвилин мовчанки, глядачи перед себе, пояснює:

— У кожному тутешньому се-

лі стоять маленький гарнізон МГБ. Оце вони й дають гуцулам зрозуміти, що таке советська влада. Ви б також побоялись. Ну, тепер тільки через міст і ми в Іспасі.

За мостом починається велике, видно, багате село. Ніде ж душі. Машина підходить до великого, окремого дому. Це сільрада. Ми вивантажуємося. Голови нема і ніхто не знає, куди він пішов. Секретар пропонує нам мешкання для побуту "більше безпечне" — і веде до цегляного дому, обведеного кам'яною огорожею. Швидко влаштовуємося. Ставлю на подвір'ї вартового, а сам із трьома автоматниками вертаюсь до сільради.

З переулка назустріч вивалюється півтузина енкаведистів. Серед них понуро йде якось жінка середнього віку. Згадую інструкцію про "контакт", підходжу й знайомлюсь із лейтенантом МГБ.

— Що сталося?

— Не бажає стерво хліб здавати. Каже — нема, а як почали її шмаття забирати, так ото оце знайшли... — і лейтенант урочисто показує мені світлину групи якихсь мужчин у напіввійськовій уніформі й серед них жінка.

— А що ж тут такого? — не тямлячи, розглядаю фотографію.

Лейтенант просто вражений моєю недотепністю.

— Та хіба ж ви не бачите? А це ж вона. А ці інші, хто? Це ж і є бандити-бандерівці! От її гадину в Коломії навчать...

Жінка мовчить. З-заду підіждає і стає фіра, навантажена різним домашнім скарбом: скриня, перини, подушки...

— Це з її хати. Сконфіскува-

ли за небажання здати хліб. Її зараз відправлю до міста.

На згадку міста, жінка здригається і беззвучний плач стряєє її плечі.

Мені стало її шкода. Я уявляю собі, який "допит" її чекає. У минулому році на риболовлі в околицях Стрия пропали без сліду інженер ескадрилі Зінатулін із сином і старшином. Негайно НКВД оточило розташоване недалече сільце й забрало всіх дорослих мужчин. Офіцер із полку Зінатуліна був призваним на слідстві й через нього до нас дійшло оловідання про порядок допиту. Робив допит офіцер-енкаведист. Тих, хто відмовлявся говорити, передавав своїм солдатам. Вони тут же били їх так, що ломили ребра, проривали м'язи й шкіру. Один із катів так озвірів, що викручував рукою ребра й кидав у куток. З тридцяти арештованих 16 померли до вечора. Але й ці тортури не могли змусити їх признатися. Всі клялися, що в цій справі нічого не знають.

— Так, не солодко їй прийдеться!... — тільки це нахожду я сказати.

— Її стерво провчать! — погрожує лейтенант і підводить свою банду до машини.

На вулиці ні душі.

Голоза сільради вже прийшов. Довідусося, що завтра зранку почнемо "операцию". Але як я повинен діяти — мені неясно. Ввечері приймаю всі засоби для самоохорони. Всі ми почуваємо себе багато гірше, як під час війни на ворожій території. Ставлю другого вартового. Приїзжу на дворі переданого нам від МГБ собаку. Частина людей спить, не роздягаючись, решта кладуть автомати біля себе. Ме-

ні дещо стидно перед моїми сержантами. Як-н-е-як, а ми в Советському Союзі, у недавно "звільненій від панського ярма" рідній країні. Але ж я відповідаю за іхню безпеку, за їхнє життя. Я повинен зробити все, що каже інструкція. Збираюся сплати. Стук у вікно.

— Товариш лейтенант, тут до вас якихсь двоє людей! — викликає мене вартовий.

Наказую впустити.

— Логінов, уповноважений від міністерства заготівлі, — рекомендується перший, простягаючи руку. Молодий, плеєстистий, із крісом на рамені. Одна нога обута в високий чобіт, на другій черевик без обмотки.

— Що за мода? — жартую я.

— Добре, що тільки черевик, а не протеза. Підранили мене тут.

Другий також уповноважений і також із крісом, але не зі Советського Союзу, як Логінов, а місцевий. Скаржиться, що вже рік, як не очував у дома.

— Хіба жінка набридла? — хочу створити веселу й непримушенну атмосферу.

— Зовсім навпаки, але боюсь приходити додому. Минулої осені зайшов я раз уночі, так воно мене там і злапали. Вже вішати вели. Чистим чудом урятувався...

— Замучились! — тяжко зідхнув Логінов.

— Так, із цими бандитами трудно, — підтверджує другий.

— Але що з бандитами, — розсердився Логінов, — не в одних бандитах діло. Ми тут між двома вогнями. Одні не розуміють, що відбирати хліб для мене зовсім не радість, що мене самого змушують, а другі на верхах не хочуть розуміти, як це труд-

но. Почнем активничати, бандерівці вб'ють. От ще й року не пройшло, а з шістьох, що сюди приїхали, троє вже на тому світі. А не виконаєш точно наказу, то з партії вигонять із "животим білетом".

— Товариш лейтенант, — звернувся другий, — дозвольте нам у вас цю нічку переспати. Хоч поспимо спокійно на одному місці, а то щоночі по 3-4 рази треба нічліг міняти, щоб замести сліди.

— Розуміється, прошу!

Після таких розмов я щераз вийшов надвір перевірити і зайвий раз повчити вартових. Ніч пройшла спокійно. Ранком розподілили роботу. По селі з обшуком я не пішов. Пішли уповноважені, з 5-ти автоматчиками кожний. Я ж із чотирьома засів у сільраді, куди після яких чотирьох годин мешканці почали звозити зерно. Розмовився з головою.

— Чому вони так затягнули хлібоздачу? Знають же, що здавати його треба. Хіба за Польщі вони податків не платили?

— Так у тому ж і справа, що вони вже раз своє виконали. А тепер ім треба здавати додатково. Ну, і шкода давати за дру-

КУПЛЮ КНИЖКИ

давнішого видання, календарі,
збірки поштових марок.

Подайте, що маєте за кільки
на адресу:

A. M O C H

6 Churchill Ave., Toronto 3, Ont.
Canada

тих. Страшно, що самі на зиму залишаться без хліба.

Я не розумів. Голова з пересердям вияснив: — Із села багато народу розбіглося. Наложили на деяких більше, як вони зібрали. Куди ім дітися? От і втікли до бандерівців у ліси та гори. А за них, щоб норму накладену на село виконати, тепер ті, що залишились, покутують.

— Як так розбіглись? А хати, а родина?

— Та так із цілою родиною і втікають. Навантажать на фіру, що можуть і вій. Хати кидають. Двох так і хати підпалили. Не вірять, що колибудь повернуться.

— Це не те, що у вас, у Сovетському Союзі, — тягнув він, — там діло просте. ясне. З поля все йде до колхозу. Нікуди не сковаєш. Держава своє відразу бере й клопоту йї менше. А тут з одноосібниками така волокитня, така заморока, що чекаю не

дочекаюсь, коли нарешті колхози побудують. Замучились.

Так просто й ясно сформулував переді мною галицький комуніст увесь сенс колективізації, без ідеологічних і економічних основ, без покликання на "Маркса-Енгельса-Леніна - Сталіна".

**

Так свідчить советський офіцер про обставини, що панували в Галичині осінню 1947 року, т. є 2 і одна третя року після закінчення світової війни. Як видно з його оповідання, УПА, себто по советській термінології "бандерівські бандити", ставили ще грізний опір і влада мусіла оглянатися й остерігатися. Та "рідна, визволительська влада" доказала, що за часів історії не було більш брутальної, брехливої і жорстокої. Монголи рубали, палили, кололи, але не викручували ребер живому чоловікові.

Велика любов міриться дрібними ділами. Довершувати великих діл не є важко, бо до того ми схильні. Дрібні ж щоденні діла вимагають витривалості. А до того мало хто здібний.

о. Р. Плю

ДРУКАРНЯ ОО. ВАСИЛІЯН

ІЗ ВЛАСНОЮ ПЕРЕПЛЕТНЕЮ

виконує сумлінно й за умірковані ціни всякі друкарські роботи:

ЧАСОПИСИ, ЖУРНАЛИ, КНИЖКИ, ВІДОЗВИ, АФІШІ,
ЛЕТОЧКИ, КАНЦЕЛЯРІЙНІ ДРУКИ, КОВЕРТИ, ВІЗИ-
ТІВКИ, ВЕСІЛЬНІ ЗАПРОШЕННЯ, ДРУКИ У ДВОХ АБО
Й БІЛЬШЕ БАРВАХ, ТОЩО.

THE BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto, Ont., Canada

Tel.: LE. 5-6483

Зелені Свята

о. Теофіл Горникевич

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

Хто із нас у ці свята не лине думкою в той час, коли це обходили ми ці радісні свята на нашій Рідній Землі? І пригадуються нам наші свіжою зеленню замаєні біленькі хати, що саме в ці свята якось так особливо чепурно відзначалися від темної зелені оточуючих їх садків. Неначе бачимо білі берізки з яснозеленим, молодим листям побіч Царських Воріт у наших прегарних сільських церковцях. Вся ця величава Богослужба, що тільки раз у рік відправляється в світлих ризах зеленої барви і яка починається тією торжественною літургічною піснею "Царю небесний, Утішителю, Душі істини..."

Прегарні, радісні спомини, немов ясне, тепле проміння весняного сонця...

Кожного року загощує до нас це радісне Свято. Кожного року навколішках у церкві прохаемо, молимо Св. Духа, щоб Він зійшов на нас, як оце 50 днів по воскресінні Христа зійшов був у виді воїнів язиків на Христових Апостолів, довершуючи в їх душах ту, людським розумом незбагнути, цілковиту переміну. Бо не тільки стали вони говорити різними мовами, але під впливом діяння Св. Духа змінилися їхня психіка, їх настрій. Із цих ще перед хвилиною заляканіх, стривожених і зневірених малодухів, які зі страху перед жидами замкнулися були в одній хатині в Єрусалимі, стали правдиві мужі, які з геройською відвагою починають таки в цій самій хвилині проводити в життя місійний наказ Христа: "Ідіть і навчайте всі народи..."!

Вони сміливо виходять на вулиці Єрусалиму й отверто стають проповідувати віру в Розп'ятого і по трьох днях Воскреслого Христа. Вони відчувають у собі надзвичайну силу, яка каже їм нехтувати всякими небезпеками, всіми ворожими погрозами й заборонами, яка каже їм ради любови Христя з радістю приймати й переносити всякі терпіння, в'язницю, а навіть муки і смерть.

Св. Петро виступає відважно зі своєю першою проповіддю в центрі Єрусалиму; проповідуете Розп'ятого Христа, і проповідуете Його з такою силою, що негайно навертаються до Христової віри 3000 жидів.

Це було оживлення Христової Церкви, радісна хвилина її проклямації — проголошення Церкви перед усім світом.

Від цієї хвилини поширюють Апостоли з подиву гідним, просто надлюдським зусиллям Христову віру в цілому тодішньому світі.

Однаке цей світ поставився крайнє вороже до проповідей Апостолів. І не диво! Панами тодішнього світу були римляни.

Римському цісареві віддавали у святах Божу почесть нарівні з почестю інших поганських божищ. А ті боги були не тільки обтяжені всіми людськими недосконалостями, але теж і проступками; був між тими богами навіть бог-покровитель злодіїв, а навіть і розпусти.

І ось стають серед цього світу апостоли Христа, і говорять науку, яка визнає тільки віру в одного Бога, жадає безоглядної чистоти душі й тіла, відказання всім пристрастям, признає рівність усіх людей перед Богом і навчає любові ворога. І це все під загрозою втрати вічного спасіння.

Хіба ж диво, що тодішній світ, репрезентований цісарями римської імперії, підноситься наче той колос, щоб у зародні здатити цю нову науку, яка потрясає основами римської імперії? Цей колос зосереджує всю свою могутність, із якою він завоював увесь тодішній світ, зосереджує до завдання смертного удару ненависній науці Назарея. Звідусіль оточує він визнавців Христа смертю. Все стойте по його боці: могутність, фізична сила, поганська філософія, поганські жреці, які бачать у Христовій вірі безпосередню загрозу, і не менш могуча публична опінія.

Та все дарма! Христова віра віднесла — мимо всіх жахливих, кривавих переслідувань — світлу перемогу, і після трьох сторіч безоглядного поборювання християнства всіми можливими засобами, навіть сам римський ціsar, колишній бог імперії, став християнином, даючи рівночасно дозвіл на свободне поширювання віри у розп'ятого Христа, Богочоловіка.

Так ось Св. Дух, третя Божа Особа, Дух правди переміг без жадних насильств, проти всіх людських перешкод і насильств, переміг світ!

Свідомість цього є для нас великою розрадою. У деяких частинах сьогоднішнього світу, головно ж на наших Рідних Землях проходить люте гоніння Христової Церкви. Ми не можемо й ма хвилину допустити сумніву, що в цій боротьбі проти Христа переможе Св. Дух. При цьому не вільно нам забувати на одно, а саме: історія поодинокої людини, як теж і історія всього народу, це ніщо інше, як тільки історія боротьби Бога проти диявола. І що так же Бог, як і диявол послуговуються людьми як засобами у веденні цієї боротьби. Тому просімо в день свята Зіслання Св. Духа, щоб Св. Дух зійшов і на нас, як зійшов колись на апостолів та просвітив наш розум і скріпив нашу віру на те, щоб у цій боротьбі Бога проти зазіхань диявола стали ми — як колись апостоли — зброєю в руках Бога, та щоб так ми причинилися до перемоги Христа і Його Правди на наших Рідних Землях.

Існування людини Заходу спирається на двох основах: на грецько-римській гуманітас; на єдиний раз провіденціонально відкритім природним Логос, яке в годині поганського Різдва, в годині Вергелія прагнуло надприроди, — і на об'явленні, на вірі, на християнстві і його безпосередніх попередниках, на пророках...

Теодор Геккер

Ірина Ванчіцька

ОПОВІДАННЯ ГІТЛЕРІВЦЯ

Правдива історія

Не пригадую вже докладно дня, мабуть було це в квітні 1945 р. два тижні перед капітуляцією Німеччини.

Ми поспішно втікали перед большевиками з Австрії через Чехословаччину. Задержались у селі на південь від міста Клято-ва. Цього дня не могли дальше втікати, бо всі залізничні шляхи, автостради й пільні дороги були під сильним обстрілом аліантських літаків. Цього гарного весняного дня спокійна багата Чехія перемінилася в пекло. Вибухи бомб, артилерійські зрыви й безупинні обстріли із скоро-стрілів, творили несамовиту симфонію. Чорні дими і вогонь закривали сонце — здавалося горить земля і небо.

Карні німецькі жовніри втікали в безладі. Втома, жах і апатація відбивалися в іх очах, а знищенні, обдерти однострої вказували на тяжкий шлях відвороту.

Малий відділ голодних і зму-чених вояків розтаборився в домі чеха, у якого ми перебували. Від них ми довідалися про причину безпереривних аліантських налетів: цього дня Герман Герінг, шеф німецького летунства, втікав зі своїм почотом через Чехословаччину до Баварії.

— На шляхах ми бачили смерть — оповідав білявий високий Курт.

Розбиті колони, люди, авта й

коні, лежать у ровах. Конають ранені, нема жадної помочі.

— Бачите цю бляшку? — і він показав пігнений медальчик Божої Матері з Альтетінгу*).

— Ця бляшка врятувала мені життя. Мої товариши називають це щасливою долею, збіgom обставин, призначенням, але я називаю це чудом.

— Ви дивуетесь, що жовніри з труп'ячими головами на шапках ще вірють у Бога? Не дивуйтесь, а послухайте моого короткого оповідання.

— Цей медальчик дала мені моя мама, коли я відходив на східній фронт. Я спочатку противився, але мама просила: — Візьми це сину як пам'ятку від мене.

Я дуже любив свою матір і ніколи в нічім їй не відмовляв, то й узяв медальчик і сковав, щоб товариши не насміхались. Наша армія успішно йшла вперед і перемагала на всіх фронтах. Та під Сталінградом заломилася наша сила, ми перестали вірити в щасливу зірку Гітлера. Тоді пригадав я дарунок моєї доро-гої мами і повісив собі його на шию. Не боявся вже насміхів товаришів, бо в цій катастрофі багато повірило в старосвітські "забобони" своїх батьків. Я ща-

*) Альтетінг — місто в Німеччині, де є чудотворна ікона Божої Матері.

сливо перейшов пекло відвороту і повернув на рідні землі.

Не довго тішився відпусткою, бо положення ставало чимраз грізніше і наші пробоєви відділи команда вислава знову на східний фронт.

У липні минулого року остаточно заломилася наша сила і ми почали панічно втікати. Під час тієї безпереривної втечі я беріг дарунок моєї матері, а щоб його не згубити, склав у нагрудну кишеньку моєї однотстрою.

Служив я при панцерних відділах, які постійно доповнювалися новими жовнірами, бо сила іх гинула. З моєї сотні остало при житті всього кілька, а з-під Дрездену, втік тільки я один. Подорозі пристав до іншої панцерної частини і з нею пробивався до Баварії, до рідних.

Під Пільзном захопило нас страшне бомбардування. Ми скрилися в малому ліску, який скоро перемінився під бомбами у велику яму. Мої товариши були тяжко ранені, а багато з них погинуло.

Я вийшов цілий.

— Бачите цю подіравлену кишеньку? — він показав на діру в нагрудній кишенні. — Ось саме в ній куля спинилася на медалику.

Перервав оповідати, а по хвилині звернувся до товаришів:

— Поясніть мені, як могла куля з тяжкого танкового скорострілу не пробити тонкої бляшечки?

Всі заскочені його запитом, мовчали, а білявий Курт із Баварії кінчив: — Це ж було чудо. Вірю, що молитва моєї матері зробила чудо.

"ЗОЛОТИ ВОРОТА"

ЧИТАНКА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДІ

Читанка має 264 сторін, видана на гарному папері, з мистецькою обкладинкою М. Дмитренка, з численними ілюстраціями й прикрасами в тексті, виконаними мистцями: М. Дмитренком і М. Левицким. Матеріал читанки дуже багатий і добірний, для кращого користування поділений на різні циклі-відділи. Тут увійшли кращі зразки українських авторів від найдавніших аж до найновіших. Є теж окремий відділ з релігійно-виховною тематикою. Читанку вміло зредагувала учителька-виховниця п-і д-р Марія Овчаренко, що злагодила текст читанки короткими поясненнями, замітками й коментарями.

Читанку "ЗОЛОТИ ВОРОТА" повинні набути українські школи, духовні і світські учителі й івховники молоді.

Читанка в розпродажі коштує тільки 2.50 дол.

При більших замовленнях велика знижка.

Замовлення прохаемо слати на адресу:

THE BASILIAN PRESS

286 Lisgar St., Toronto 3, Ont., Canada.

о. Орест Купранець ЧСВВ

ШЕВЧЕНКО Й МИ

Цього 1961 року минає 100 років від смерти Т. Шевченка. А проте й сьогодні, по одному сторіччі від його смерти, наче могутній рев Дніпрових порогів, долітають до нас ген-ген із-далека повні скромності й сердечного бажання слова нашого народнього генія — Тараса Шевченка:

*I мене в сім'ї великий,
В сім'ї вольний, новий,
Не забудьте пом'янути
Не злім, тихим словом.* (Заповіт)

Цими словами відзывається Шевченко й до нас, що знайшлися, щоправда, далеко від рідних Шевченкових і наших сторін. Не цю сім'ю, вольну, нову і велику, Шевченко мав на увазі, в якій ми сьогодні живемо. Однак до нас уповні відносяться Шевченкові слова, бо хоч живемо не в українській сім'ї, то однак, для нас, у новій і вольній, куди прийшли наші пionери й ми самі:

*Шукати доброго добра,
Добра святого, волі, волі,
Братерства братнього...* (Посланіє)

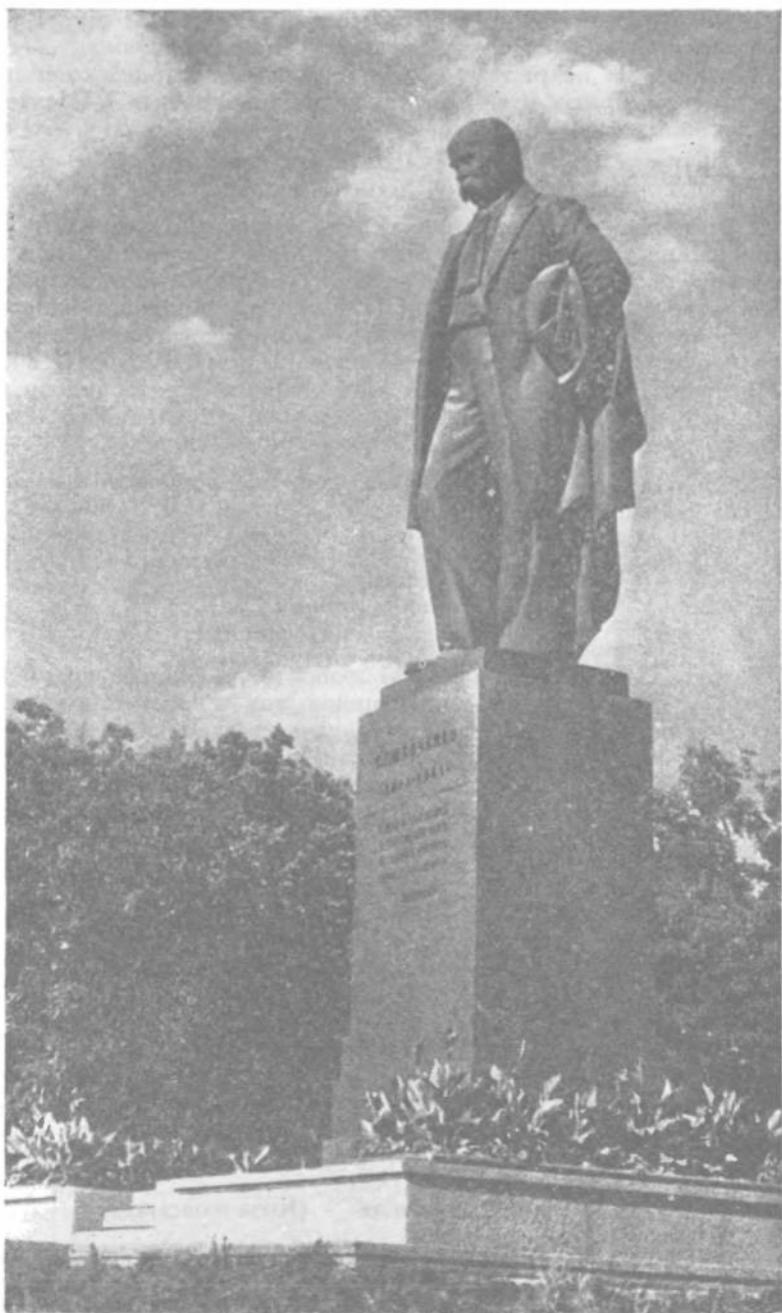
Bo:

*За горами гори, хмарами повиті,
Засіяні горем, кровію політи.* (Кавказ)

Хоч у серцях нераз гомоніло чи гомонить:

*Україно, Україно,
Ненько моя, ненько!
Як згадаю тебе, краю,
Зав'яне серденько.* (Тарасова ніч)

Жодний інший письменник у світі, ніякий інший поет у всіх народів усіх часів, не здобув собі більшої популярності та любові всього народу, як саме наш Шевченко. Це нераз може привести декого до застанини, чому воно так? Кожний свідомий і здорово-думаючий українець знайде на це питання легко ясну відповідь, коли візьме в руки Шевченкові твори та прочитавши їх, відчує в них українську народню душу, відчує себе самого. Можемо коротко сказати, що Шевченко тільки тому такий близький і зрозумілий українській душі, бо його твори є живою відбиткою української народньої душі, а його життя у великій мірі подібне до життя всього нашого народу. Хто не розуміє Шевченка, хто не відчуває краси в його творах, хто не має спочуванням ідеям Шев-

Пам'ятник Т. Шевченка

ченка, — цей, можемо поставити твердження, не має щирої української душі, удари його українського серця послабли.

Подібно, як це робили святі Христові Апостоли, коли посилали до своїх братів у вірі послання, подібно робить і Шевченко, який полішив своє:

"І мертвим і живим і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні сущим, мое дружнє послання".

Сам наголовок указує на те, що Шевченко звертається до всіх українців усіх часів і на всіх просторах вселеної. Коли і де б українці не жили, то до них завжди стосуватимуться думки, що їх викладає в своєму "Посланні" Шевченко. Ми якраз належимо до тих, що не в Україні сущі, однак слова Шевченка не тратять і для нас на вартості, ані теж на актуальності. Думки Шевченка з "Послання", підсилені іншими його творами, дають чудову канву, на якій ми можемо різними барвами вигалтувати його провідні ідеї.

Перша ідея — це національна ідея, яка прекрасно вміщається в ось-таких словах:

*Подивітесь на рай тихий,
На свою Україну.
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну!... (Послання)*

Поезії Шевченка переповнені любов'ю до рідного краю. Рідко в кого б'ється серце за батьківщиною так тепло й щиро, як саме в Шевченка. Це любов, що виходить із глибини чуйного серця, яку буденній людині тяжко навіть зрозуміти. Даремне будемо розглядатися по різних світових літературах за подібною появою. Всюди знайдемо в письменників любов народніх пристрастей, любов політичних мрій і утопій, любов народніх буднів, але дуже рідко знайдемо справжню полум'яну любов батьківщини, що має її Шевченко до України. В Шевченка Україна — це найвища земна святість. За неї він радо приносить життя в жертву Богові. Для неї ввесь він живе і страдає. Це не націоналізм, шовінізм чи партійність, але найдоляхетніший патріотизм, яким навіть найдальші потомства можуть підкріплювати свого національного духа, що послабав би.

*I благав би я о смерті,
Так ти й Україна,
I Дніпро кругоберегий,
I надія, брате,
Не даете мені Бога
О смерті благати! (Козачковському)*

Нічим ставить Шевченко своє особисте життя, коли справа йдеться про добро краю. Він зумів поставити вище особистого щастя й добра добро загальнє — українське. Навіть до тієї міри йде він, що йому зовсім байдужа стає пам'ять про нього, хоч би прийшлося йому загинути посеред снігів у чужині:

*Мені однаково, чи буду
Я жити в Україні, чи ні —
Чи хто згадає чи забуде
Мене в снігу на чужині —
Однаковісінько мені!*

Зовсім відмінний погляд висловлює він у другій частині о-цього самого вірша, бо там ідеться про добро й щастя не особисте, але всенародне — українське:

*Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять лукаві і в огні
Її окраденую збудять —
Ох не однаково мені!*

Шевченко в своїй любові до України наче ангел-хоронитель хоче над Україною чувати та слідкувати за її життям, як теж і служити їй своєю поміччю, бо каже:

<i>А ти моя Україно,</i>	<i>О півночі падатиму</i>
<i>Безталанна вдово —</i>	<i>Чистою росою...</i>
<i>Я до тебе літатиму</i>	<i>Порадимось, посумуєм,</i>
<i>З хмарі на розмову,</i>	<i>Поки сонце встане,</i>
<i>На розмову тиху, сумну,</i>	<i>Поки твої малі діти</i>
<i>На раду з тобою;</i>	<i>На ворога стануть... (Сон)</i>

З гарячої любові Шевченка до України постали теж повні краси та різнородності описи української землі з її мальовничими селами, садками, золотоколосими ланами пшениці, бурхливим Чорним морем, козацькими могилами, розлогими степами чи слов'янім співом, як ось-цей:

*Село! — і серце одпочине...
Село на нашій Україні —
Неначе писанка: село
Зеленим гаєм поросло;
Цвітуть сади, білють хати,
А на горі стоять палати
Неначе диво... А кругом
Широколистій тополі;
А там і ліс, — і ліс, і поле,
І сині гори за Дніпром:
Сам Бог витає над селом!.. (Княжна)*

Не тільки природа України цікавить Шевченка, але також і її славне чи сумне минуле, її історія, бо на гадку Шевченка, історія народу — це найкраще джерело, на основі якого ми приходимо до рефлексій:

*...Хто ми?
Чиї діти? яких батьків?
Ким, за що закуті?*

На гадку Шевченка історія — це найкраща вчителька життя власного народу в минулому та будування народнього життя

в майбутньому. Шевченко на багатьох місцях показує нам наші історичні помилки, що їх допустилися наші провідні мужі. Він виказує нікчемну ролю таки своїх власних розпиначів України, які при тому горлали, що люблять Україну, але дивилися на долю своєї батьківщини та народу під кутом власної чести чи користі. Їх Шевченко гостро засуджує. Для нього "домашній" ворог гірший зовнішнього.

Шевченкова любов до України каже рішуче виступити теж проти ворогів народу, що гнетуть народ і не дають йому жити вольним життям. Шевченко закликає український народ розкутися з тяжких кайдан неволі, як теж і вказує шлях, як народ має поступити з ворогами: "*i вражою злою кров'ю волю окропіте*".

Друга ідея, що різко висувається в Шевченкових творах — це суспільно-політичні проблеми. Шевченко підходить до цих питань зі становища людини, що найкраще відчуває народній біль, який зроджується з політичної та соціальної несправедливості. Він же ж син кріпака, він засланець, він скривдженій несправедливим московським законом, розуміє долю того великого кріпака — українського народу. Шевченко каже, що поступування тодішніх мажновладців зовсім не відповідало законам будь-якої людянності: "*I звір того не робить дикий, що ви...*" (Марина), бо:

*Оглухи не чують,
Кайданами міняються,
Правдою торгується,
I Господа зневажають!* (Посланіє)

У багатьох Шевченкових творах, що особливу увагу звертають на суспільні та політичні проблеми, вичитуємо рішучий протест проти народної кривди; протест, за який Шевченко і самий особисто мусів важко пострадати.

Ні на краплину не стратили своєї вартості його ідеї взаємного братерства та єдності. Звертається він і до нас:

*Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, —
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати...

I забудеться срамотня
Давняя година,
I оживе добра слава —
Слава України...*
*Обніміте ж, брати мої,
Молю вас, благаю!* (Посланіє)

Може ніяка інша ідея з Шевченкових не має стільки стійності та актуальності в нашому отут житті, як саме ця ідея взаємної любові та братерства. Шевченко кличе обняти свого брата, і то найменшого, щоб мати-Україна всміхнулася, щоб зрадила щастям своїх дітей. Хто цей найменший наш брат? Тяжко сказати, бо залежить воно від того, яке розуміння будемо мати, себто який ми можемо йому надати глузд. Однак дивлячись об'єктивно, можемо сміло сказати, що кожний із нас є цим найменшим братом. Всі ми маємо своїх недомагання, як теж і всі маємо настільки критичного змислу, що вмімо дати собі самооцінку. Нема наймен-

шого сумніву, що багато є серед нас таких, які вважають себе "найбільшим братом", а до яких можна сказати за Шевченком:

*I ми — не ми, і я не я!
I все те бачив, все те знаю:
Нема ні пекла, ані раю,
Немає Бога, тільки я... (Посланіє)*

Отакі людці не мають зрозуміння для цього саме Шевченкового найменшого брата, якого вони, замість любити та пригорнути до себе, відштовхують, щоб тільки сповнилася їх амбіція чи інтерес, на яких хочуть будувати власне життя, не оглядаючись ані на що, хоч нераз здоровий розум каже оглянувшись і довкола себе, щоб не руйнувати вже збудованого. У таких людей нема доброї волі змінити свої злі діла, покаятися, як ми це бачимо нпр. у Шевченковій "Наймичці", яка, свідома свого промаху, гірко покутує до кінця свого життя.

Та ще пригляньмося Шевченковим релігійним ідеям. Нераз доводиться чути, що Шевченко не був релігійною людиною, що релігійна справа була поза його життєвою сферою. Правда, в деяких місцях його творів можемо подибати, що так скажу, менш побожні моменти. Однак це були моменти принаїдні, написані в хвилини повного душевного одчаю чи зневіри. Переглядаючи ж усю творчість Шевченка, бачимо, що в нього пробивається наскрізь щира релігійність і знання релігійних засад. Знаємо, що його улюбленою книжкою було Св. Письмо та твір католицького автора Томи Кемпійського "Наслідування Христа". Коли Шевченко виступав із протестом, то не проти Бога чи Церкви, як такої, а проти російської Церкви, якої духовенство було нічим іншим, як тільки державним поліційним апаратом, подібним до того, чим і сьогодні є воно на наших Рідних Землях.

Шевченків підхід до Бога можна б стягнути до думки, що

*Не нам на прою з Тобоюстати,
Не нам діла Твої судить...
Ми віруєм Твоїй силі
І слову живому:
Встане правда, встане воля
І Тобі Одному
Поклоняється всі язики
Во віки і віки. (Кавказ)*

Вся творчість Шевченка навіяна сердечною любов'ю до рідного українського народу, для якого він не бажає нічого більше, тільки щастя та добра, які ж можуть прийти тільки тоді, коли наш народ прийде до повного пізнання самого себе, визбудеться своїх головних блудів, та, об'єднавшись братерською любов'ю, здобуде волю. Це станеться тоді, коли ми, як і взагалі наш народ, піде за словами Шевченка, що відзвиваються до нашої українсько-християнської душі:

*Все покину і полину
До самого Бога
Молитися. (Заповіт)*

ЗГАДКИ ПРО МОЮ СМЕРТЬ

Оце містимо виїмок із прекрасної книжки споминів бл. пам. доктора В. Королева-Старого. Книжка вийде цього року в нашому видавництві.

А на весні пише мені о. ігумен з Імстичева (сама назва села, яка прекрасно-архаїчна): — Так що ж, Вуйку, зачнем?

Відповідаю: — Гасіть вапно, зачнемо. Те а те вже приправлено.

Приїхав я до милого Імстичева. Манастир — на середині високої гори. Довкола — також блакитні гори. Скромна стара обитель. Тепло в хатах, тепло й на душі. Сади цвітуть, а з усіх боків — оксамитові зозулини стукають.

Дали мені двох предобрих братів, що мали велике бажання працювати, але жадного вміння. Я ж, хоч уже й чимало знат теоретично, також не мав найменшої рутини. "Откуду ж зачну плакати?" — I почали ми з пресвітерії, тобто з найпоказнішого місця. I, дійсно: на початку мало-мало не "плакав я гірко", бо ж "алія рес плектра, алія ж рес фарба електра", як сказав би нам старчик Сковорода. Що не зроблю — все не так, як думалось і хотілось. Бачу: банкрутую. Перестав я спати і нарешті, прийшов до висновку, що мушу резигнувати.

А старий, веселий ігумен мені й каже:

— Не гарячіться, Вуйку. Як прийшли були в Галичину москалі, то від них я чув добру річ. Казали вони: "Поспішність хараша только при ловле блох". То ж працюйте ще та будемо молитись: молитва багато зможе, а "добрі діла трудом сніскаваються".

I молились ми всі, хто був у монастирі. Молились св. Василієві, і св. апостолові Луці-маляреві, та св. маляреві лаврському Аліпієві.

Та й ніби повторилася в Імстичеві стара лаврська легенда Київопечерська! Спочатку ніби від нашої завзятої праці не було нічого, аж нараз усе зійшлося докупи, і коли ми зняли риштування, то й самі собі не повірили, що такої доп'яли. Щоправда, хотів би я ліпшого. Але ж усі замовники були такі задоволені! Аж одного дня об'явився сусідній парох, що його церкву в тій околиці вважали за найкраще помальовану. Подивився, розглянувся й промовив нездадовано:

— Тож бачу, хочете зробити ліпше, як зроблено в мене!

А наш дотепний о. ігумен йому на те: — Так, отче! Напевне вас переключаємо!

На пресвітерії іспит закінчився. Далі пішло наше малювання, як у найвправлениших майстрів-професіоналів. Ніде — жадної цятки, раз покладеної — не треба було перероблювати. Пра-

ця йшла з подивугідною швидкістю. Наприклад образ у пляфоні (на стелі), який я поперше в житті робив, напів-лежачи на спині, дарма, що був той образ чотири з половиною на чотири з половиною метрів, олійними барвами був намальований за неповних п'ять днів!

І мої помічники — брати, яких я навчав тієї чи іншої праці, сам перед тим ніколи її не робивши, відразу виходили зі свого завдання з найліпшим вислідом.

Отже Святі наші Протектори помагали нам цілком явно. Та й не тільки помагали в праці, — вони охороняли нас від небезпек, бо ж, як це й не дивно, при малюванні церкви є чимало старих небезпек. Що ж я й мої помічники віддавались нашій праці з незвичайною загарою, то часто й зовсім забували про ті небезпеки. А що запал наш, справді, був великий, говорило вже те, що ми починали працю враз по шостій ранку, а закінчували її при свічках аж по десятій увечорі. Навіть о. ігумен монастиря мусів був у дечому змінити регулямін монастирського життя й раз-у-раз робити нам пробачення наших "кульп", коли ми, захоплені працею, не чули дзвінків і на все спізнялися. Тож коли восени приїхав брат-«інженер», що навесні приводив нам стіни, він — люди на досвідчена — рішуче заявив, що ми з ним жартуємо, запевняючи, що ми три доказали за цей короткий час перевести таємну колосальну працю, тим більше, що ми ж — людці без практики й рутини. Для нього й для нас (бо ж і я, хоч живу й у новітній добі, але сучасником її не став), було це очевид-

ним чудом, однак, мовляв, такого спеціального порядку, що сторонні люди не могли бачити й збегнути його очевидності. Але ж побіч із тим раз-у-раз були чудеса наглядніші.

Кожного тижня той чи інший із нас більш або менш небезпечно зривався з риштування, летів згори додолу з дошками, зсувається над порожнечею з драбини. Бо всі ті приладження, з огляду на конечність економії для бідного монастиря, були зроблені примітивно, з невідповідного матеріалу й принагідними нефаховими людьми. Однак рішуче ніколи не дійшло до найменшого поранення. Тобто, говорячи ляцькою мовою, нам "завжди везло".

Нарешті, коли вже було закінчено другу третину стелі й ми мали вже пересувати алаш (риштування) до третьої третини церкви, сталась подія, що всіх приявних, а також декого з селян, що брали живу участь у малюванні церкви, просто струснула жахом і дивиною.

Теслі вже почали розбирати дошки на риштуванні, повітіягали з них гвізда й зісунули всі дошки на один бік. Тепер можна було здолини оглянути зроблену нами працю. І от, бачу я, що брат забув оправити на однім з янголів авреолю.

— Почекайте рушити! — сказав я майстрям. — І швидко погліз нагору.

Знову поклали кілька дощок до належної стіни, поставили на них столик, що на ньому був асортимент горняток із розведеними, рідкими красками. Я наложив, скільки було треба, на палету, швидко зробив три-четири тяги й відступився задки, щоб поглянути здаля. В той момент

почув, що під мною зникла опора, побачив іще, що наді мною феєрверком лягуть горщечки з красками. Далі вчув гуркіт, брязкіт, крики здолини й отяминвся, коли вже сидів верхи, мов на коні, на поперечині-бальці, до якої раніш були прибиті дошки, що тепер позлітали додолу. В одній моїй руці я тримав палету, в другій — пензля. Тепер уже зрозумів, що був ступив на край дощок, уже неприбитих цвяхами, що ті дошки під вагою моого тіла звелись угору, стали цапки, як на орелях, столик із фарбами підлетів під стелю й шугнув понад моєю головою на кам'яну підлогу, що була під риштуванням приблизно на шість із половиною метрів! Полетів туди ж і мій цвікер (пенсне) зо спеціальними склами, яких без сумніву на Підкарпатті замінити не було б можна.

Поки мені подали драбину, я пильно оглядав пляфoni й частину вже закінчених стін. Був певен, що наша праця попсована потоками й бризьками фарб.

Та ж, де! Не було ні одної цяточки, дарма, що під мною, на долівці вилискувались різnobарвні озерця. Коли ж я зліз додолу й почав поміж розбитим чеп'ям, по яких уже так довго метушились брати й теслярі, — розшукувати скалки моїх окулярів, — загальне здивування не знalo меж: мій цвікер був цілісенький, лише залитий фарбами.

Що сталося надприродне чудо Боже, тепер уже ні в кого не було найменшого сумніву, як не було ж — також — сумніву й у тому, що, коли б я був злетів на кам'яні плити з вишини май-

же сімох метрів, напевне живий не лишився б. Коли б же тільки розбились скла на моїм пенснє, довелося б спиняти працю прикраймні на якийсь тиждень, чи — певніше — на два, а тоді плян робіт на даний рік не був би виконаний.

Восени другого року всі праці закінчено. Лишились тільки деякі колюмни, що мали бути побарвлені так, як уже для взірця було зроблено дві-три.

Я мусів від'їздити: був останній день мого "дешевого" залізничного квитка. Та ж саме в останній хвилині брат щось мене запитав, як має бути на капітелі колюмни. Вже у верхній подорожній одежі, я швиденько виліз на драбинку з пензлем у руці, мазнув де було треба, — і раптом драбинка нараз уся розвалилась під мною. Отець ігумен і брати, що стояли довкола, підхопили мене на лету, і я не дістав ані шкрябнуття. А тимчасом була це та драбинка, що ми всі один по одному протягом повних чотирьох місяців день-у-день, буквально висіли на ній над пропастю, одним кінцем упираючи її в стіну над порожніявою, що була між риштуванням і стіною. Отже, кожної хвилини хтось із нас трьох міг злетіти з тієї драбинки на кам'яну долівку щонайменше з семиметрової височини, ще й злетити без можливості за щось ухопитись, бо обидві руки були непорожні.

Тоді ж був це явний оказ опіки Божої: тепер, коли вже праця була закінчена, було нам ясніше ясного показано, в якій смертельній небезпеці ми перебували постійно.

о. Петро Голинський

ГОСПОДИ, ХОРОНИ НУЖДАРІВ ПЕРЕД НАДМІРОМ ГРОША

Проходячи разом з апостолами країну Гергесенців уздоровляє Ісус по дорозі двох біснуватих, що жили у гробах і постійно непокоїли прохожих так, що люди зі страхом оминали цю дорогу, бо ці біснуваті були виїмково злочі. Та ось прогнані біси просьться, щоб Ісус дозволив їм увійти в стадо свиней, що паслося недалеко. Ісус дозволив. Услід за цим велике стадо біснуватих свиней кинулось у поблизькe озеро й потонуло.

Що сталося з двома звільненими від бісів людьми, про це в Євангелії не має згадки. Можемо хіба здогадуватися, що з вдячності за цю велику ласку вони пішли вслід за Ісусом, як багато інших, що їх Спаситель уздоровив із різних недуг. Зате виразно читаемо в Євангелії, що настражені пастухи з місця повтікали в поблизький город і сповістили про все, що сталося. А тоді — читаемо в Євангелію — ввесь город вийшов назустріч Ісусові й усі просили, щоб Він пішов собі геть з їхніх сторін.

Гергесенці просто прогнали Христа зі своєї країни. Тим самим відкинули Його Боже післанництво, Його науку і загалом відпекалися від принадлежності до Божого Царства. Причина ясна: з Його вини вони втратили значне майно, бо велике стадо свиней потонуло в озері. Свині були власністю поодиноких мешканців того міста; отже насправді були пошкодовані одиниці не аж так діймаюче, щоб ця шкода рішально заважила на основі вдергання їх родин. Напевно Спаситель передбачив це і нарочно допустив незнанчу втрату дотичних родин із того, що їм на майні могло збувати, або що могло навіть принести шкоду для їхніх душ. Про тих захланних Гергесенців не знаємо нічого більше. Можливо, що якраз це нещастя спонукало їх опісля до призадуми та що вони навернулися до Христа. Шляхи Божого Провидіння незбагнуті.

Біблійні Гергесенці були напевно погани, бо жиди не могли годувати свиней, ані їсти їхнього м'яса. Напевно й у тих часах свині належали до тих соторінь, що назвати людину свинею, вважалося більшою обидою, як назвати її волом, пском, лошаком чи якоюсь іншою домашньою твариною. Напевно теж усякі брудні матеріальні спекулянтські інтереси вважалися тоді нечистими і "свинськими", бо свиня завжди і всюди була брудна, а спекулянтські справи теж мало коли бувають чисті.

Задля втрати грошевого зиску поганські Гергесенці відкинули Боже Царство. У Євангелії це рідкий випадок, бо часто саме

поган ставить Христос за зразок сильної віри, як нпр. римського сотника з нагоди чудесного уздоровлення його слуги, або пізніше уздоровлення доньки поганської хананейської невісти і багато інших.

Сьогоднішній світ небагато змінився. Як тоді, коли Спаситель ходив по грішній землі, багатство становило одну з найбільших перепон у тому, щоб людина могла стати причасником Божого Царства. Так і сьогодні, живими членами Церкви були й є найчастіше бідні, або такі, що ледве стільки посідають, що можуть із того разом із родиною бідно прожити. З багатих дійсними, практикуючими членами Божого Царства сьогодні є тільки такі, що свого майна вживають згідно з вимогами Божих заповідей та з лишнього допомагають радо бідним.

Не находять доступу до Божого Царства ті, що хоч нічого не посідають, отже бідні, але тільки про те мріють, щоб чесно чи нечесно здобути майно, щоб вести при його помочі ледаче життя, що завидують посідаючим, що ввесь зміст життя бачать у вигоді, у вживанні дочасних дібр, і в такому довкіллі, де можна вмістити напис: "Тут Божих заповідей ніхто не зберігає".

Чимало наших скитальців доробилося в чужій землі більшого або меншого майна. Декому з них те майно засліпило очі, а що гірше, й душу. З дому вийшли бідолахи і просили Бога, щоб дав їм здоров'я і стільки заробити, щоб могли прожити і дітей виховати. Як довго жили в такому стані, пам'ятали про обов'язки супроти Церкви, складали гріш на її потреби, підpirали рідну пресу, пам'ятали про бідних і патріотами голосилися. А як грізна нива зародила надміром багатства, тоді все забулося: чоловіки пілши в чужі пани, ще вчера бідні жінки стали "дамами" і перестали призначатись до своїх, діти пішли на похилий шлях життя, храми Божі опорожніли, у хатах незгоди, а все через надмір монети. Таких людей не вичитаєте ні в списках про пожертви на будову церкви, ні між передплатниками християнської преси, ні між жертводавцями на добродійні цілі. Вони уже затратили себе самих.

Часом видається нам, що треба молити Бога: Господи, хорони нуждарів перед надміром гроша...

На щастя, все це не є ще загальне, бо ще є і такі, які розуміють якслід свої обов'язки супроти Церкви й рідного народу і такі повинні служити прикладом для заблуджених.

У цьому житті не можемо Бога досконало пізнати так, щоб ми знали, хто Він є, але можемо пізнати з Нього, чим Він не є. І в цьому полягає досконалість пізнання серед дороги. Подібне не можемо в цьому житті Бога досконало любити так, щоб ми постійно були до Нього дійсно звернені, а тільки так, щоб наш ум ніколи не звертався на противне Богові.

Св. Тема Аквінат

СТРАШНИЙ СОН

Спить крамар Онисько Вага і сниться йому, що він помер. Га! Старість — не радість, а смерть не потіха... Але змер — пропало. Дихавичний був сарака. Бувало як збігне з гладушника молоко, як накоптить у хаті, то Ониська так душить, аж очі на верх лізуть ,

Душило його, душило, аж задушило.

Стала крамарська душа перед небесною брамою:

Стук! Стук!

Заспівав райський ключ і вихилилася сивезна борода св. Апостола Ключника:

— А хто там?

— Я крамар, Онисько Вага, з кооперативи "Тримаймося - Недаймося", спілка з обмеженою порукою в Заплотові пошта в місті.

— Ага...

Наложив св. Петро окуляри й розгорнув грубезну "Книжку приходів" із доземного світу.

— Як, кажеш, називаєшся?

— Вага, Онисько Вага. Мама Текля, тато Яким. Жонатий. Жінка Параска, дай ій Боже царство небесне, вже давно переставилася...

— Чекай, чекай... Вага, кажеш. А, Б, В... Гм!.. Нема тут такого: Ти помилився, чоловіче. На інші двері.

Ониськова душа подрапалася за вухом.

— Неможливо, каже, Достойна Особо, щоб я помилився. Я 15 літ був крамарем і найменшої помилки не зробив у рахунках.

— А крамар! — покивав головою св. Петро. — То готово бу-

ти пекло. Йди, чоловіче туди просто в сутерини і там замельдуйся. Крамар!.. Звісна річ...

І небесна брама зачинилася перед самим Ониськовим носом.

Га, трудно. Зліз Онисько під пекольні врати і калатає, щоб його пустили. Вискочив Люципер із цап'ятою бородою і з радості дригнув ратицями. — А, гості...

Але і в пеклі є свої книги і статистика, бо нині без рахунку ніхто не жив. Перевертає Люципер Книгу Грішників, сюди, туди, геть і назад — нема Ониська.

Скривився чорт, посумнів.

— У наших книжках, каже, тебе нема. Шкода нам тебе дуже, бо від прибутику голова не болить, але мусимо триматися того, що в книжці стоїть, щоби був якийсь порядок. Ти, каже, напевно небесний пташок.

— Та де — каже Онисько небесний.... Нема мене в тамтих книгах.

— А то йди до чистилища.

У чистилищі переглянули Архангели свої друки і кажуть:

— Hi, ти до нас неприналежний. На інші двері.

Онисько скаржиться:

— Де ж, каже, я врешті подіуся? До неба не приналежний, до пекла — не приналежний і до чистилища — ні. А десь муши подітися, пустіть хоч десь за двері, бо не буду в люфті висіти. Холодно, зима йде.

— Ти, — кажуть Архангели,— скокни щераз до неба. Хай вони ліпше переглянуть свої скрипти. Може старенький апостол

не доглянув, або що. Скажи, нехай він сконтрлює загальний список душ.

Вертається Онисько Вага до неба.

— Сконтрлюйте, каже, список душ. Десь, каже, мушу бути записаний, бо я з тої самої планети, що й усі. З Заплотова.

Кликнув св. Петро св. Івана — шукають разом. Перевертають книги від самого початку світу. Врешті св. Іван знайшов.

— Є, каже, Онисько Вага, правда?

— Ага!

— Крамар?

— Так...

— Літ 60?

— Минуло на Покрови.

— Бодай же тебе, — кажуть апостоли, — а що ж ти тут робиш?! Та ж ти мав ще жити 10 літ! Чого ж ти так поспішився? В Єспанії воював, чи що?...

— Ні, каже Онисько, в Єспанії я не був, але мене Каса Хворих трохи лікувала.

— Ага! Так, так, вона нам завжди скорше душі присилає. Але нема ради. Виїмково десь тебе тут притулимо, як показеться, що ти чесна душа і нічого не наброїв.

Глянув св. Петро на Ониськове конто і здивувався: чисте, як сонце.

— Гарно, гарно. 15 літ був у кооперативі і ні разу не зробив манка? Але, чекай но: чи ти комусь чогось не завинив?

— Ні, каже Онисько, я ні грейцара нікому не завинив.

— А ну, пригадай собі ліпше.

Онисько стукнув себе в чоло.

— Такий ні — каже. — В мене все йшло рехтельно. Винен був, що правда, в Повітовім Союзі за паперові торби, але вчора заплатив.

А св. Петро тиць йому під ніс конто: А то що? Незаплачена передплата за пів року!!! цілих 10 золотих!..

Ониськова душа зісунулася до п'ят. Зітхнув сердега аж зорі небесні закліпали віями.

— Так... признаюся до гріха. Винен, винен. Мав я вже тих чеків і тих упімнень за гроші повно за образами, а все зволікав. Був би й вислав, як би та Каса Хворих мене так скоро не вилікувала... Пропало...

— Так, пропало! — каже гостро св Петро. — За тих 10 золотих будеш, мой, 10 літ висіти в повітрі і ніде тебе не приймуть. Не караємо тебе за злу волю, бо ти, може був би і вислав ті гроші, але за через руське недбальство! Махай Парасю!

Гримнула небесна брама, аж наш Онисько захитався й полетів стрімголов у міжпланетні простори.

Летить, летить, летить — і збудився. Холодний піт облив його цілого. В одній сорочці виліз із постелі, добув із-за образу переказ і зараз рано вислав нам гроші. Написав теж листа про свій дивний сон. А на кінці додав:

— Будьте такі добре по картотеках, може я ще вам що винен! Може за календар? Може за книжки? Напишіть зараз що й як, бо мене далі Каса Хворих лікує, а як що до чого, то най мене Бог не карає на тім світі за руське недбальство.

Бувайте здорові!"

ЧИТАЙТЕ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ПОШИРЮЙТЕ!

"СВІТЛО"!

В. Буженко

РІДНА МОВА – БОГОДАННИЙ ТАЛАНТ

Останніми часами щораз дужчечується голоси за правами й пошаною нашої рідної мови.

При тім наводиться й різні докази, які повинні б нам виробити ясний погляд на ті речі.

Оті докази різні і з різних джерел. Ось деякі з них: самопошана, пошана народніх надбань, передання предків-традиція, приклад інших народів, вимога обставин і хвили, що в ній так жорстоко вороги розправляються з усім, що українське...

Ми задержимось тут над одною з тих моральних спонук. Це, за 4-тою Божою заповіддю, яка виразно наказує нам пошану наших батьків і пошану до всього їм дорогоого, а між тим, ясно, і їх мови, це спонука може найсильніше промовиста за збереженням своєї української мови.

А вона така: *рідна мова це талант даний нам до розпорядності самим Господом Богом.*

Спонука, треба признати, не нова і не вперше згадувана. Бо вже тому майже п'ять десяток літ про неї досадно й виразно висловлюється редактор жовківського "Місіонаря" о. Яким Фещак, василіянин. Він написав у календарі "Місіонаря" на 1913 рік знамениту статтю-розвідку п. з. "Український народ, його мова і письмо".

Розказавши широко і глибоко про наш народ і мову нашу нашу рідну, о. Фещак вкінці запитує: "От написане те про красу нашої української мови, та нашо? Нашо? Насамперед на те, щоб кожний із нас знов, яким великим добром наділив нас Господь Бог. Бо то чоловік говорить та й говорить, не багато, а лішне скажавши, нічого не розважаючи, як говоритъ та яка його мова. Не розважає; а то розважати треба, бо й мова — це талант, який Господь дав кожному поодинокому народові. Талант — кажемо, який не годиться закопати, як той чоловік, про якого Господь Ісус Христос говорить у притчі про таланти.

І наша українська мова, це також талант, даний нашему народові від Бога, а талант великий. Як у тій притчі розповідає Ісус Христос, що цар дав одному слузі десять талантів, а другому п'ять, а третьому один, так без помилки базично мусимо признати, що нашему українському народові дав Бог у нашій мові не один, не п'ять, а цілих десять талантів — дав більше, як другим народам.

Дав, — а нашо? Чи на те, щоб закопати його, як той слуга, якого Ісус Христос називає лукавим рабом? Чи на те, щоб відцуратися і висміяти?... Знасте, що каже Ісус Христос далі про такого лукавого раба у тій притчі? Каже: "Візьміть же від нього той

талант, та дайте тому, хто має десять талантів. І киньте нікчемного раба в темну вязницю, там буде плач і скрігот зубів".

Тъма кромішня рабам, що запропостили б свою мову, її відцурались би, з неї насміхалися б. Тъма рабам-зрадникам, нехтувателям, запроданцям, відступникам, перебігчикам, перекінчикам, рабам лукавим!

Отже не закопати — але доброблятися!

Мова наша це талант, даний народові від Бога, а даний кожному з нас, хто належить до цього народу по батькові-неньці, даний нам, і ми, кожний зокрема, відповімо за нього не то перед людьми, але перед своїм Суддею, своїм Господом Ісусом Христом, який спитає нас кожного зокрема, що ми з тим талантом зробили?

Може закопав? Може сказав, що його мова не є та, якої вчила його ненечка, якою відспіувала йому доленьку над колисочкою, якою промовляла до нього, якою і він сам перші слова вимовив?

Горе тобі, рабе лукавий! Відповіси перед Христом.

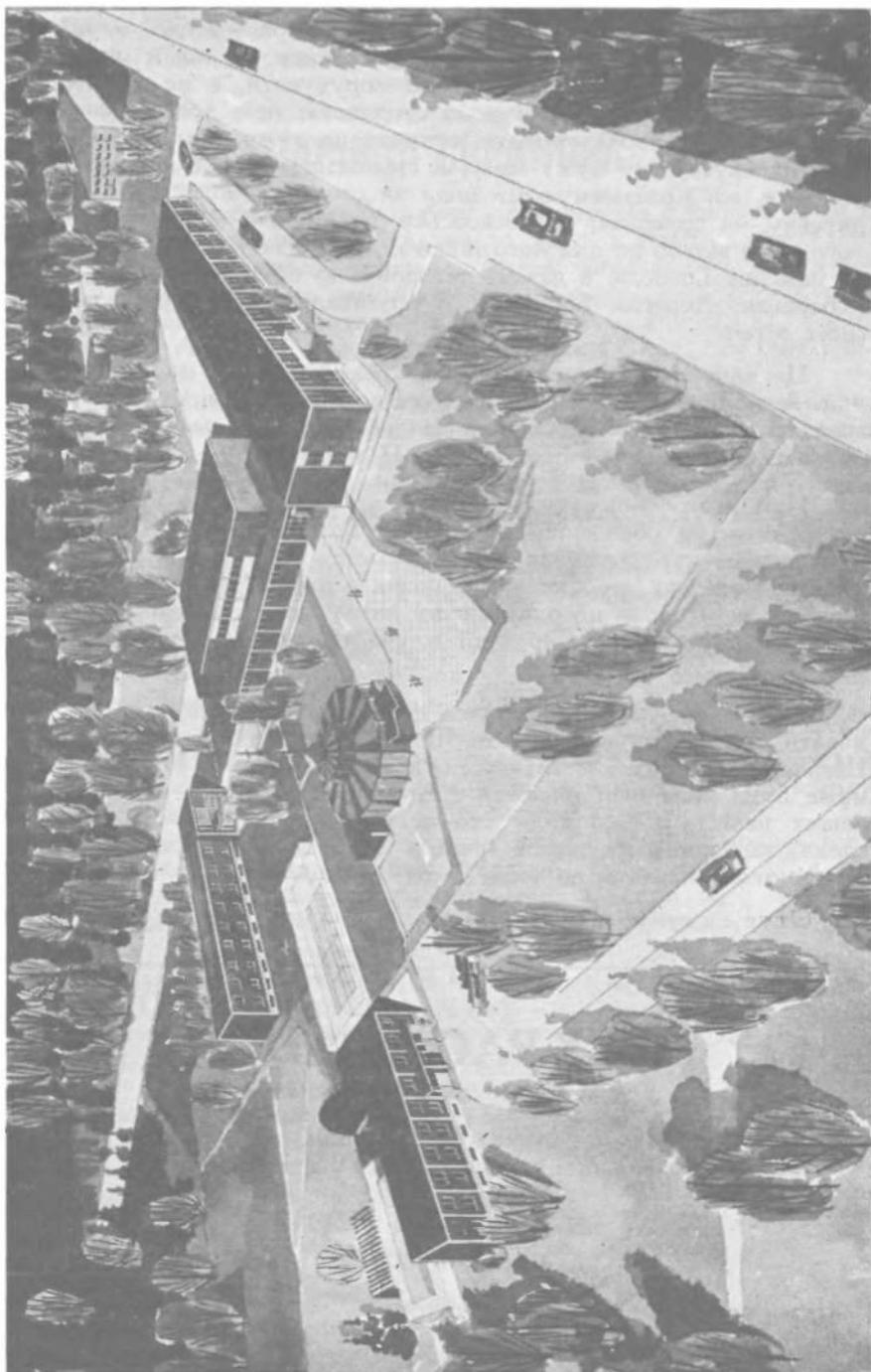
А може, може тобі, рабе лукавий, запахла якась інша мова, московська, волоська, мадярська, польська і ти, рабе лукавий, став своєю рідною помітіувати, висмівати її, прозивати її хамською, хахольською, пастушою — ти, рабе негідний, підлій, без чола, горе тобі, сто разів більше горе, як тому, що свій талант закопав! Він закопав, але не зогидив його, а ти, огидо, висміваючи нашу мову, перекручуючи її, робиш як та птиця гидка, нехлюйна. Горе тобі, рабе!

А може ти за гріш підкупний не то, що сам закопав талант своєї мови, а ще других у пропасть цю тягнеш? Тягнеш, бalamутиш, словом, письмом? Рабе лукавий, запроданче, горе тобі!

Ти смієш, не соромишся, розз'явити губу та говорити, що мова твого народу і московська — це одне і те саме, коли ти сам тому не віриш? Рабе запроданче! Юда жадний гроша, запродав Христа, а ти продаєш талант свого народу, його мову... Свої справедливо погорджують тобою, а чужі сміються з тебе! А може ти не за гріш, а зо страху перед якимсь там недоуком, безбожником, незнаючим любови християнської чоловіком, може для примхів недовареної примхуватої паннусі, що тобі вподобалася, постидався своєї рідної мови, відрікся, і своїх дітей учиш чужої? Рабе лукавий, ти знаєш чим той лукавий раб у притчі викручувався? Казав, що боявся і закопав талант! Ти не маєш відваги постояти за свою мову, ти її закопуєш? А де відвага, де мужество, де хоробрість християнська, де кров батьків наших? Боягузе, і тобі тьму кромішню судить Христос!"

А свої цінні міркування кінчить геройський духовник УГА такими висновками:

Найновіший плям Колегії св. Василія Вел. в Теронті, у якій наші діти будуть навчатися рідної мови

"Знаєте тепер, нащо ми написали про красу нашої мови? На те, щоб ми знали, який великий талант маємо в нашій мові, щоб ми знали, що тим талантом маємо орудувати, а не закопувати його. *Нам не вільно* нашої мови стидатися, *нею погорджувати*, з неї *сміята*ся, її *перекручувати*, огидити на чужий лад, *нижче* ставити як якусь іншу чужу мову, а ще більше *нам не вільно* її *відрікатися*, *ані приймати* якусь іншу за свою, чи волоську, чи мадярську, чи польську, чи московську, чи німецьку... Нам не вільно того, а не вільно не для чого іншого, лише для того, що нашу мову нам дав Господь, а дав на те, щоб *нею* орудували ми, щоб ми її берегли, стерегли, боронили, її розвивали, вчили *нею* говорити своїх дітей.

Це наш обов'язок не людьми, а самим Богом на нас вложеній. А як Богом, то цього обов'язку не можна самохіть безгрішно зректися, скинутися; навпаки, ми всіма силами маємо за нього дбати.

Нам цього обов'язку не може, не сміс ніхто в цілому світі заперечити, бо обов'язок цей на нас Богом вложений. А хто б нам це перечив, стримував би нас у цьому обов'язку, в такого нема християнської любові, а ми повинні перед таким боротися. При тім усім однак на одну важну науку треба нам добре пам'ятати, яка таке каже: "*Своє любім, своїм дорожім, а чуже шануймо!*"

Нічого вже нам не остається до таких промовистих слів і додавати, але підмітимо, що о. Я. Фещак, подібно як і великий Шевченко, не опускає зазиву до пошани чужого. Бо інакше не може бути правдивої рівності. А підкреслюємо це ради деяких наших невігласів, що коли хто вступається за правами рідного слова, зараз такому поміж іншими солом'яними протидоказами закидають ненависть до інших мов та народів...

Отже шануймо наш Богом даний талант: рідну мову!

ESSEX PACKERS LTD.

MEAT PACKERS

Flavortite Meat Products

Canned meats

NEWEST TASTE TREAT

CABBAGE ROLLS

HAMILTON

WINDSOR

MERRITTON

Яр. Чумак

ЧАРІВНА СКРИНЬКА

Сучасна техніка йде безупину стомилевими кроками вперед. Її винаходи будуть подив і зчудування, іноді ж навіть захоплення. Годі тому дивуватись. Модерні технічні винаходи стоять дуже часто просто на межі неможливого, на порозі здійснення уяви, що зродилась у голові таких письменників-мрійників, як Жюль Верн, I. X. Андерсен і інші. До таких незвичайних, хоч і не найновіших, винаходів належить телевізія.

На срібному екрані невеликої скриньки, наче на завороженному плесі якогось чарівного озера, відбуваються події, історії з широкого й далекого світу. Наче на барвистій канві просуваються там образи небачених краєвидів, людей, подій і новин. У пригадній, чисто мистецькій формі інформують вони глядачів і слухачів про все, що діється в ділянці політики, бізнесу, спорту, мистецтва, науки, техніки, медицини, виховання. Нема мабуть ділянки людського життя, яка не була б включена у програму телевізійних передач.

Якраз ця різноманітність програм і, звичайно, добірність її виконання були притокою до того, що телевізія стала щодennим духовним кормом для мільйонів людей.

Сучасна людина, втомлена за-швидким темпом життя і виснажена одноманітною працею, шукає якоєсь відпруги й розваги. Найлегше, найдешевіше й найвигідніше знайде її в другій кімнаті власної хати, перед екраном чарівної скриньки-телевізії.

Інші мотиви й причини кажуть нашим дітям і молоді бути беззастережними прихильниками телевізії. Вони отримали в дарунку чудовий інстинкт цікавості і раді би при його допомозі пізнати ввесь складний світ і всі його чуда по можності якнайшвидше, сьогодні або вже завтра. Тимчасом звичайне щоденне життя є для них одноманітне й нецікаве. Іноді навіть чудне. Що робити? Порятунком утеча: у крайній мрії, до кіна, до лекції, до такого або іншого товариства. Але найчастіше рятаються діти перед нудьгою й рутиною буднів і найкраще заспокоюють свою цікавість — перед чарівною скринькою телевізії.

Там стільки гарного й переконливого, стільки руху, стільки новин, стільки небаченого й нечуваного! — Що ж дивного, що діти залюбки пересиджують цілими годинами перед телевізійним апаратом, забиваючи про їжу, відпочинок, науку й інші обов'язки.

На вплив телевізії на дітей і молодь звернули вже давно увагу видатні діячі в ділянці релігійного виховання. Між ними найперше місце належиться тут Свт. Вітцеві Пієві XII, який іще 1957 року, в енцикліці "Міранда прорзус", писав:

"Треба класти особливий наголос якраз на цей сугестивний характер, який телевізія має на родинний дім. Телевізійні про-

грами можуть у великій мірі заважити на релігійному, культурному й моральному житті усіх членів родини, зокрема ж дітей, які без сумніву будуть під сильним і особливим впливом і чаром цього винаходу."

Свт. Отець пише дальше у згаданій енцикліці, що телевізійні програми можуть мати великий вплив на формування дитячої душі, але під умовою, що будуть безумовно стояти на ґрунті християнської етики й моралі.

На жаль, знаємо з досвіду, що не завжди так діється. Дуже часто телевізійні програми не мають не то християнського почутия відповідальності, але навіть дрібки людської гідності, розуму і стиду. На телевізійні програми, на їх якість і добір, мають вплив нехристи, яким християнство не тільки байдуже, але і до якого вони вороже стоять. Вони навмисне і пляново добирають програми, де моральні покидьки й сальонові большевики насміхаються з релігії, християнських чеснот, морального родинного життя, а, навпаки, хвалять усе, що грішне, неморальне, безсorumne й гідке.

Легко можна уявити собі, що діється в некритичній душі дитини, яка оглядає напр. телевізійну програму, що прославлює зло, дійство, вбивство, подружню зраду або інші "подвиги" нехристів із джунглів сучасного великого міста. Поруч інстинкуту цікавості діє в душі дитини другий сильний інстинкт: наслідування. Дитина йде за знаними прикладами, наслідує їх і присвоює собі їх іноді на всенікє своє життя. Так є напр із питтям алькоголю, куренням тютюну, крадіжками й усіми іншими пороками, що творять язву т. зв. язву злочинності серед молоді (джувенайл делінквенсі).

Христос сказав, що ліпше прив'язати собі камінь до шиї й кинутися в воду, як згіршити одно з дітей і стати причиною його упадку. На жаль, на цю пересторогу не звертають сучасні люди належної уваги. Тільки в одному місті Торонті упродовж останнього року зросла злочинність серед молоді на 11%. Хто ж цьому винен? Той, хто друкує неморальні книжки, магазини й камікси, хто продукує безстыдні, негідні фільми та телевізійні програми. І розуміється той, хто дозволяє це все дрантя дітям читати й оглядати.

Велике й відповідальне завдання родини, особливо батьків, полягає в безупинному нагляді над дитиною, над товариством, перед якого вона перебуває, над лектурою, що вона читає, над оглядами нею фільмами й телевізійними програмами. Це не легка справа такий нагляд. Треба бути завжди на поготові, часто резигнувати зі свого відпочинку, постійно мати отверті очі, вуха і... кишеню.

Знаю одного батька в Торонті, який виховав своїх дітей на дуже гарних людей. У відповідь на питання, в чому була тайна його успішного виховання, він сказав мені:

"Справа дуже проста. Я ніколи не лишав моїх дітей самих, але старався завжди бути з ними, особливо в часі розваг і вільного часу."

Нема, здається, кращої виховної рецепти. Бути з дітьми

скрізь, особливо керувати їх дозвіллям, дискретно й тактовно вказувати на світла й тіні сучасного помішання яzikів та давати добрий приклад — це єдина дорога, що може захоронити нашу дітству перед усіми небезпеками великих міст, перед нещаствам приналежності їх до молодечої злочинності.

Коли мова про телевізію, то і тут обов'язує ця сама вказівка й порада: постійно наглядати й контролювати, що діти оглядають і коли.

Католицька Асоціація для справ радія і телевізії (у Франбурзі — Швайцарія) уточнила цю загальну пораду, проголошуючи сьоми-пунктовий кодекс для католицьких родин, що оглядають телевізійні програми. Ось постанови цього кодексу:

1. Діти не повинні оглядати телевізії довше, як дві години на добу.
2. Ані діти, ані молодь, ані старші не можуть оглядати програм із терористичним змістом (горрор).
3. Не оглядати телевізійних програм під час їжі.
4. Треба призвичайти дітей до того, що деякі телевізійні програми не є для них, тільки для старших.
5. Батьки повинні згори знати, корта телевізійна програма годиться для дітей і тільки таку вони можуть оглядати. Інші невідповідні програми повинні бути виключені, а діти про це навчені.
6. Батьки й учителі мають обов'язок протестувати проти морально шкідливих програм та закликати продуцентів творити вартильні програми.
7. Батьки повинні домагатися, щоби для дітей були опрацьовані спеціяльні програми і в доступному для дітей часі.

Цей кодекс, дуже популярний серед католиків Європи, в останньому часі став притчею во язиціх на терені протестантської Англії. Британська державна радіовисильня й інші засоби радіокомуникації гаряче поручають його всім, особливо батькам.

Ми тільки пригадуємо і просимо примінити його у вашій хаті, для вашого і ваших дітей добра.

J. BOYKO -- Real Estate LIMITED

Коли купуєте або продаєте дім, підприємство чи фарму звертайтеся з повним довір'ям до української фірми в

**TORONTO, Ont. — 383 Roncesvalles Ave. — Phone: LENnox 4-8821
— 795 Queen St. W. — EM 4-5481**

HAMILTON, Ont. — 1052 Barton St. E. — Phone: Liberty 9-3527

M. Бозьо

ЧЕРВОНИЙ І СИНІЙ СВІТ

Група українських прочан, яка верталася зі св. Землі, прибула 24. 8. 60 до столиці Португалії Лісbonи та подалася окремим автобусом до Фатіми, славного на ввесь світ місця. У Фатімі перед 43 роками Пречиста Діва Марія явилася кілька разів фатімським дітям-пастушкам: Лукії де Жезус Дос Сантос, її 11 річному родичеві Франкові Марто і їого съомирічній сестричці Жасінти.

Вже на саму згадку про Фатіму постають у нас незвичайно величні почування. Особливо глибока ніжність, що ми вдостоїлися ласки, бачити своїми очима та цілувати місце, на якому стояла 43 роки тому назад наша Небесна Мати. Зволила Вона прйти туди з небесних висот, щоб у своїй безмежній печалі перестерегти негідних дітей своїх перед нещастям, яке грозить людству, та разом із тим рятувати наші безсмертні душі.

Приїздимо до Фатіми та приміщуємося в будинку, де будемо перебувати через 2 ночі і 2 дні. Вже темно, 10.30 вечором. Перед нами величезна площа, яка може помістити 1.000.000 людей, слабо освічена. Це Кова да Ірія. Тут перед 43 роками було пасовище для овець, яке не різнилося нічим від інших таких пасовищ, яких у Португалії багато.

Тепер стоїть тут величава базиліка Пречистої Діви Марії Фатімської. Своїм маєстатичним виглядом і красою ця святиня вже на перший погляд нагадує площу й базиліку церкви св. Петра в Римі.

Тут серед кущів португальського пасовиська Пречиста Діва явилася кожного 13-го дня в місяці, від 13 травня аж до 13 жовтня 1917 року; тут і відбулось чудо сонця свідком якого були 70.000 людей.

Розміщуємося якось по кімнатах, а вже пізна ніч і ми дуже помучені; адже ж були ще попередньої ночі в Назареті, встали в 1.30 у ночі та від того часу переїхали з Лідди (в Ізраїлі) до Риму, далі — Мадрид, Лісbonи. А проте ті з нас, що менше втомлені, спішать до печери гроти, на місце, де явилася Пречиста Діва. Хочуть у стіп святого місця відмовити молитву широї подяки за велику ласку, що могли сюди приїхати. Шепочемо молитву й відмовляємо вервицю. Це ж молитва, якої просила Пречиста Діва у тих бідних діточок, що вдостоїлися ласки бачити і говорити з Нею. З Нею, Яка сама називає себе тут "Царицею Вервиці". Це Вона, Пречиста Діва Марія, просила зі слізами в очах, молитися за грішників, яких душі пропадають, бо "ніхто за них не молиться."

Стараюсь зчислити всі ласки, які я одержав від Пречистої Діви Марії чи зерез її заступництво, щоб за всі їх подякувати. Але трачу число: хіба ж я в силі зчислити всі ласки, яких я зазнав

від першого дня моого життя по сьогоднішній день. Ні, я не в силі цього зробити.

Кінчу молитву-вервицю і вертаюся до місця нашого побуту в Фатімі.

Біля гроти появ Пречистої Діви Марії ще багато вірних. Одні невпинно шепочуть молитви, інші співають "Вітай, вітай Маріє". Перед брамою горять свічки, які вже перетворюються в масу воску. Така велика тут кількість їх горить, що вже їх і не ставлять, а звичайно кладуть і вони одна від одної загоряють.

Другого дня раненько при гарній погоді йдемо до величавої базиліки вислухати Службу Божу та Богородицю й Матір світу в піснях возвеличати.

Вдумуюсь у положення теперішнього світу. Бачу мариво безбожницького комунізму, яке чорною хмарою висить над безрадним світом. Бачу безрадними могутніх цього світу, які і при найбільшому своєму зусиллі не можуть осягнути мети — миру для світу.

Вертаюся думкою 43 роки назад, немов хочу щераз почути слова Пречистої Діви Марії. Так виразно сказала Вона їх фатімським дітям передаючи для нас послання: одинока запорука миру для світу це молитва за грішників, принимати страждання й жертувати їх у винагороду за обиди, що їх завдають Ісусові Христові і Пречистій Діві безбожні й закаменілі грішники.

Хочу пригадати собі обов'язок св. Причастя, винагородного св. Причастя. Просила ж його Пречиста Діва, впевняючи нас

Базиліка в Фатімі

через тих діточок, що тільки заступництво Її може виєднати людям ласку, ласку миру.

Хочу пригадати собі обов'язок молитви на вервиці, на яку вказала Пречиста Діва Марія, як на незрівняну зброю проти безбожницького комунізму. Як мало вживасмо ми цієї одинокої зброї проти найбільшого ворога!... Ворога, який убиває і душу і тіло, ворога, якому на ім'я червоний комунізм. Ворога, який поширює свої блуди по цілому світі.

Кляюча перед гротою і молю в Пречистої Діви Марії ласки, бути її ревним почитателем, ласки сповнити її бажання, про які просила Вона 43 роки тому на тому святому місці, в тій Богом благословенній країні Португалії, у Фатімі.

Молю в Пречистої Діви Марії ласки, бути її воїном, гідним воїном армії Пречистої Діви — Синьої Армії.

Щоб сповнити бажання Пречистої Діви Марії та рятувати світ перед комунізмом, організується в 1947 році Синя Армія, якою основником є Mons. Г. Б. Колган. Синя Армія це армія Пречистої Діви Марії, тому її розвиток і боротьба з комунізмом справді є подиву гідні. Сьогодня від 1917 року вже понад 70 країн світу належить до Синьої Армії, яка начисляє понад 25 мільйонів членів. Про можливість вступу в члени Синьої Армії й обов'язки можна довідатися у Видавництві оо. Василіян (286 Лісгар Ст., Торонто З, Канада), яке висилає даром летючки про Синю Армію.

Образки з Фатіми: вгорі — діти з Фатіми, площа з джерелом, родичі Марто; вдолі — базиліка, каплички зі статуєю ПДМ.

Головним завданням членів Синьої Армії є в першій мірі бути гідними воїнами Армії Пречистої Діви Марії, робити жертви, припиняти винагородні св. Причастя, молитись кожного дня на вервиці, творити один молитовний фронт проти антихриста червоного комунізму, молитися за навернення червоної Росії, за перемогу над безбожним комунізмом.

І тому ми, українці, які найбільше потерпіли і терплять від московського комунізму, повинні масово вступати в ряди Синьої Армії, і разом з іншими народами йти в молитовному поході до остаточної перемоги-побіди над ворогом людства червоним комунізмом.

Тоді, коли різні народи включаються в ряди Синьої Армії, поширюють її і мають у ній своїх духовних представників, які заступають їх у цій міжнародній організації, то ми, українці тут іще позаду всіх, якщо не останні. Тут про нас не знають, бо ми не даємо про себе знати, хоч жалуємось, що про нас ніхто не говорить.

Я мав нагоду бути в головній кватирі Синьої Армії і говорити з її директором та переконався, як конечно нам, українцям, потрібно мати там свого представника, бо в нашому імені говорять там чужі нам люди.

Та щоб мати свого представника, перше треба мати членів, яких можна заступати-репрезентувати в цій же організації.

Тому використаймо велику нагоду "Синьої Армії", нагоду, яка принесе нам подвійну користь: сповнимо бажання Пречистої

Правдива світлина з пастушків, яким об'явилася Преч. Діва Марія.

Діви і подамо правильне світло про нашу переслідувану Церкву і Її мученицьких Епархів.

Тому й не дивно, що на мою скромну згадку про Синю Армію в Фатімі, всі паломники нашої групи вступили у ряди Синьої Армії, сладаючи свою постанову на місці появи Пречистої Діви Марії: постанову бути до кінця життя вірним і гідним воїном Пречистої Діви Марії.

Робив і я постанову тут у стіп ікони Пречистої Діви Марії, зробити все, що в моїй скромній силі, щоб змобілізувати якнайбільше українців у ряди Армії Пречистої Діви Марії — Синьої Армії.

Вибір належить до нас. Або словнимо бажання Пречистої Діви і настане мир, або скоріш чи пізніше досягне нас антихрист-комунізм.

Тому й усі, без винятку й без відкладання, включімося в розбудову синього світу, нації царства Божого на землі, проти червоного світу комунізму — царства сатани. Щоб сповнилась обітниця Пречистої Діви Марії: "якщо буде відповідна кількість людей робити те, що Я прошу, то Росія навернеться і настане мир на світі."

СВЯТИ. Що перш кидається нам у тих велетнів в очі, це факт їх похликання. — Святі — верхами сягають понад людство, а проте відзначає іх глибока покора. — Надлюдськими є святі хіба тільки задля своїх страшних досвідів. — Святий підносить світ з основ, там, де в глибині бурлять сили. — Рівночасно з жахом пекла, крізь яке він мусить внутрішньо перейти, святий досвідчає тем ущасливлюючої близини Бога. — "Коли ми в небезпеці всумнінитися в людство задля його неподільності, — то в тих величніх, високих людях (святих) віднайдемо довір'я в перемогу добра та захист, щоб і ми нашою боротьбою і трудами причинилися до тієї перемоги

о. Августин Бруннер, Т. И.

30 YEARS EXPERIENCE IN CANADA
PHONE LE 6-0982

ANDREW TAILORS

The place where CUSTOM clothes are made.

High-Grade Alterations, Repairs, Etc.

Cleaning and Pressing.

Invisible mending.

1076 QUEEN STREET WEST

Toronto 3, Ont.

ANDREW NAKONECZNY, Prop.

B. Кирилас

ВОСКРЕСНИ ГОСПОДИ!

Воскресни Господи!
Крізь темряву сімох віків
До Тебе кличем, просим долі!
Царю небес, Царю царів,
До Тебе кличем, просим волі.
О, Господи, о, Господи,
О, воскресни й землі суди!
Народам сонце Ти післав,
Нема його лиш в Україні!
Нас лютий меч розшматував,
І зойк у нашій всій родині!
Бездольні, скорбні лежимо,
В московській темній домовині!
О, Господи, о, Господи!
Будучність нашу роз'ясни,
Дай волю й долю Україні!
О, Господи, о, Господи!
О, воскресни й землі суди!
Тебе благаємо в слізах
Серцями нашими, не лиш устами,
Вязні ж в тюрях, мертві в гробах
Тебе благають разом з нами:
Вкраїну нашу воскреси,
Щоб жила для Твоєї слави!
О, Господи, о, Господи,
О, воскресни й землі суди!

M. Орест

**

Ти — цвіт землі! Тебе люблю, бо знаю:
Я виріс серцем у твоїм теплі,
І, вдячний, з ніжністю я повторяю:
Ти — цвіт землі!

Прийдешні бурі сплять у дальній млі,
І долю всемогутню я благаю:
Хай поминуть тебе негоди злі.

Хай янголи із золотого раю
Несуть тобі на білому крилі
Небесну ласку і любов безкраю:
Ти — цвіт землі!

1939 р.

ЯК “ПРИДБАТИ” НЕДУГУ СЕРЦЯ

Недомагання серця спричинюють найбільшу кількість смертних випадків. Ні одна недуга не збирає такого щедрого жнива, смерти, як саме недомагання серця.

Місячник “Лайф енд Гелт” подає в насмішливій формі 12 способів, як найшвидше “придбати” собі цю недугу.

Варт над ними призадуматись:

1) Ваша праця повинна бути на першому місці. Усі інші справи разом із вашим здоров'ям — це другорядні справи.

2) Не занедбуйте праці вечорами, в суботи, неділі і в часі відпустки. Працюйте без відпочинку.

3) Коли можете, приносіть до дому те, чого ви не полагодили в бюрі. Це буде добра нагода відновити всі клопоти й турботи.

4) Ніколи не кажіть “ні”, але завжди “так” на всі домагання ваших приятелів і знайомих, навіть тоді, коли ви перевантажені працею, радо годіться на нові обов'язки й турботи.

5) Приймайте всі запрошення на засідання, збори, панелі, весілля, хрестини і свята.

6) При обіді й вечері завжди можна полагодити якусь справу. Не тратьте отже нагоди і не марнуйте часу.

7) Ловлення риби або інша розвага — це проста витрата часу і гроша. Ви ніколи не зловите стільки риби, скільки варт час і гроші, витрачені на цей непотрібний спорт.

8) Це простий нерозум користати з всієї відпустки.

9) Ніколи не дозвольте, щоб інші допомагали вам у праці. Тягніть самі, скільки можете, нехай і понад ваші сили.

10) Коли мусите іхати в далеку дорогу ніччу — працюйте ввесь день. Час — то гроші.

11) Не відвідуйте ніколи лікаря.

12) Не турбуйтесь надмірною вагою вашого тіла. Руханку винайшли люди невеликого розуму.

ПЕРША І ЄДИНА В КАНАДІ УКРАЇНСЬКА КЛІШАРНЯ

AURORA

PHOTO - ENGRAVING CO. LTD.

525 King St. W., Toronto, Ont. Phone: EM 8-4995

виконує всякі роботи з ділянки стереотипних робіт і клішарства.

СКОРО — СОЛІДНО — ДЕШЕВО!

ВІДРОДЖЕННЯ СЕРЦЯ

Сто п'ятдесят років тому, 6 листопада 1811 року, в селі Підлісся, недалеко містечка Олеська в Галичині, прийшов на світ син тамошнього католицького священика Семена Шашкевича. О хрестили його ім'ям Маркіяна. Дітей у родині о. Семена було багато: Крім Маркіяна, найстаршого, було ще чотирьох синів: Микола, Антін, Осип і Захар та й дві доньки, Марія і Юлія.

Маркіян учився наперед у німецьких (нормальних) школах у Золочеві, а потім віддали його до латинських шкіл у Бережанах. Уже тоді, виявляв сердечне відношення в пожитті з товаришами; зате всі горнулися до нього й слухали радо його дотепної мови. Коли вчився в Бережанах, став писати вірші, особливо тоді, як приїхав домів на свята або на вакації, писав бувало вірші з побажаннями для родичів, а браття й сестри радо виучувались тих творів Маркіяна.

Коли Маркіян скінчив науку в латинських школах, то вступив до української духовної семінарії у Львові. (Називали її "руською", бо в тих часах ніхто в Галичині не вживав назви "український, Україна, українці", тільки казали "руський, Русь, русини". Назви Україна почали в Галичині вживати тільки від 1914 р., щоб виразно відрізнити себе від москалів, які взяли нашу назву "Русь" для себе та

так стали нас утотожнювати зі своєю московською Росією). У семінарії дістав Маркіян Шашкевич не тільки мешкання й харч, але й одягу, отже його батько почув велику пільгу, бо не потребував видавати грошей на вдержання свого сина у великому місті. На жаль, не довго пробував Маркіян у семінарії. Тут треба було піддатись строгим правам, якими гамувалась воля молодого чоловіка. Не вільно ні кому виходити поза мури цього духовного заведення, хіба що за приволом старшого. Раз дозволено Маркіянові та його товаришеві Базилевичеві вийти до міста, коли ж вони там забавилися поза приволені години та ще й прийшли, попивши добре вина, то ригористичні наставники прогнали обидвох богословів із семінарії.

Гірко прийшлося тепер Маркіянові жити на світі. Батько загнівався на нього й відказав йому своєї помочі. Треба було самому старатися про хліб, та в біді дальше вчитись. Журба про долю далась Маркіянові добре в знаки й з'їдала його здоров'я в слабосильному тілі. Але молодий Шашкевич не впав духом. Недоля навчила його дбати про себе самого, він оглянувся в світі, пізнав людей, відтак став учитись рідної мови і познайомився з історією свого народу.

Хоч Маркіян не мешкав у семінарії, проте слухав дальше вищих наук філософії й читав багато книжок. Тоді були такі часи, що не можна було свободно висказувати своїх гадок. Скрізь в Європі потворилися гуртки тайної безбожної секти т.зв. вільномулярів (масонів). Вони старалися тоді, вже близько сто років, підкопати науку Католицької Церкви. Тоді були ще скрізь монархи (королі, цісарі) начальниками держав, як консерватисти монархи обстоювали релігію. Отже масони й інші безбожні революційники поборювали також завзято і монархію. Не диво, що тодішні монархи дали наказ поборювати революційників. Та ті, що мали поборювати наспіваючу безбожну революцію, або не визнавалися добре в тих справах, або й самі належали тайно до масонів, як напр. усі тодішні директори поліції у Львові. Отже вони поборювали революційників нездalo, тільки так, щоб виглядало, що вони виконують цісарські розпорядки. Пакували до в'язниці когонебудь, за щонебудь, але все малих, дрібненьких, а не провідників. Між іншими багацько тоді було переслідувань у нашій Церкві, навіть самого митрополита (пізнішого кардинала) Михайла Левицького стрінули такі переслідування. Не диво, що тоді не тільки в семінарії, але й на світі треба було стерегтися, щоб за нерозважне слово не попасті в руки поліції. Бажаючи багато навчитися, Шашкевич відвідував часто бібліотеки при університеті й інші. В них дізнався, що крім українців, москалів і поляків є ще чехи, лужичани, словінці, серби з хорватами й бол-

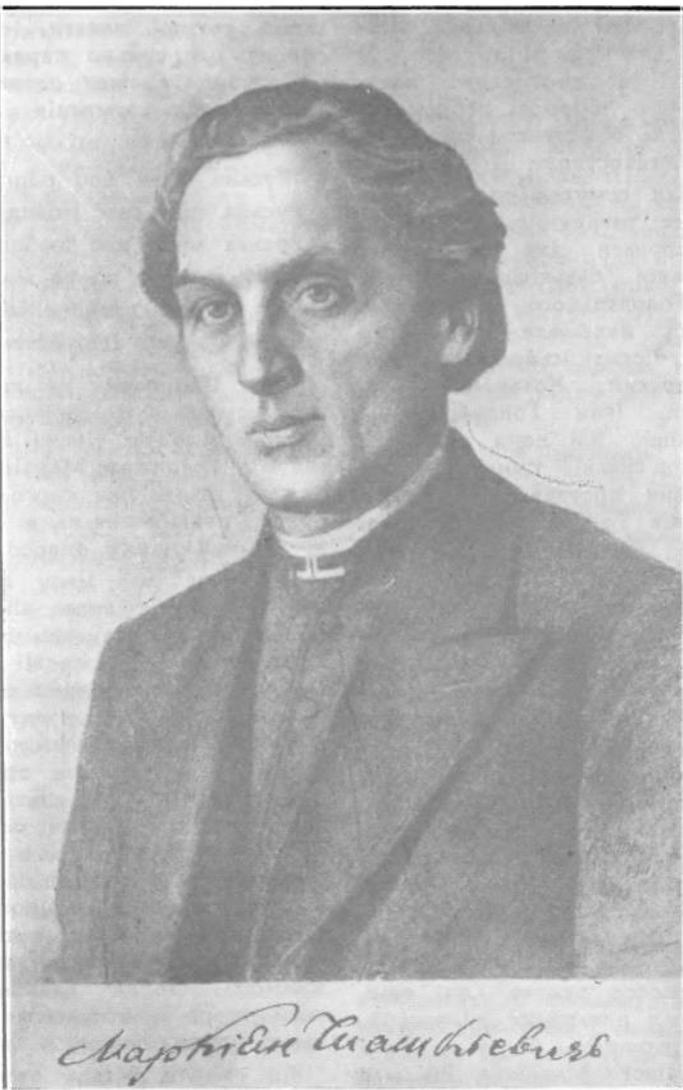
гари. Всі ті народи творять світ слов'янський або слов'янину.

Тоді також познайомився з двома молодими українцями, що вчилися філософії у Львові, — з Яковом Головацьким та Іваном Вагилевичем. Головацький побачив у бібліотеці збірник народніх пісень, які видав 1827 р. вчений українець Михайло Максимович. Головацький переписав цілу ту книжку й відтак познайомив з тими піснями Шашкевича. Саме тоді дідич села Княжого, Тадей Василевський, що жив у Львові, давав Маркіянові читати книжки польські й сербські. Крім Василевського пізнав Шашкевича між поляками також Вацлава Залеського, який під назвою Вацлава з Олеска видав 1833 р. польській українські народні пісні.

В тім часі став Маркіян читати "Енейду" Івана Котляревського. Це була перша книжка писана на Великій Україні чисто народною українською мовою. Котляревський — це перший письменник нової доби, що на Великій Україні підніс народну мову до висот літературної мови.

Маркіян пізнав також одного ученого чеха, що звався Ян Православ Кавбек. Той давав йому книжки чеські й розказував про долю своїх земляків.

Коли ж Шашкевич довідався, що деякі слов'янські народи піднеслися з упадку, став промишляти, чи не міг би й руський (український) народ бодай свою мову охоронити від загибелі. Сумно стало молодому Маркіянові, що його народові між другими народами "судилося бути послідним", що цей безсталанний народ не має своєї письменної мови, коли інші під-

Маркіян Шашкевич

носяться просвітою й здобувають собі поважання навіть у німців. Він пізнав добре, що українці не пробудяться ніколи з глибокого сну, коли ім перше не засяє зоря рідної мови.

Довго йшов Маркіян навпомацки без провідника, довго не

знав, чи засвітає йому світло в тій блуканині, аж ось пізнавши велику родину слов'янську, став він шукати за українським народом і нашов його під сільською стріховою. Але ж цей народ виглядав, як бідна сиротина, що всіма покинена пропадає

під чужим плотом. Треба було до тої сироти по людськи заговорити, двигнути її з упадку й завести її до зруйнованої хатини, де при допомозі добрих людей, могла б розвести своє власне господарство.

Маркіян оснував тоді кружок шкільних товаришів, що обіцяли працювати для добра своєї української батьківщини. Крім Якова Головацького й Івана Вагилевича належали до цього кружка Лопатинський, Ількевич, Бульвинський, Козанович, Козловський, Іван Головацький і деякі інші. Всі вони прибрали собі слов'янські імена, і так Шашкевич прозвав себе Русланом, Яків Головацький — Ярославом, Вагилевич — Далибором.

Члени цього товариства обічовали словом чести, що все своє життя будуть трудитися для просвіти українського народу. Вони вписувались у книжку, що звалася "Руська Зоря".

У цьому кружку визначались особливо три товарищи, Шашкевич, Головацький і Вагилевич своїми працями в хосені української мови, так що їх звали "Руською Трійцею". Душою цеї трійці був Маркіян Шашкевич. Середнього росту, тонкий, меткий; волосся русяве, очі сині, тужні, ніс невеликий, кінчастий; лице худощаве, бліде — от і образ нашого Маркіяна. Він мав рідкий дар у товаришів запалити любов до рідного слова, промовити до серця, захочити до праці. Сам був м'якого, доброго серця, в товаристві дотепний і забавний. Коли ж розговорився про українську народність, про українську мову, тоді показалася вся сильна його душа: очі ясніли живо, чоло тоді при-

морщувалося, обличчя набирало якоїс грізної поваги, говорив сердечно й сильно переконував. Ось яким гарячим словом захочував він земляків любити рідну мову:

"Руська мати нас родила,
Руська мати нас повила,
Руська мати нас любила, —
Чому ж мова сїй не мила?
Чом ся нев стидати маєм?
Чом чужую полюбліям?"

Отже Шашкевич не дармував від часу, як його вигнали з семінарії. Але не тільки по світському працював Маркіян, він учився також для свого священичого покликання та в 1832 році скінчив науку філософії.

Відбувши за малу провину велику кару, подався він знову за прийняття до семінарії, бо хотів учитись богословії та стати священиком. Бачивши його покликання, митрополит прийняв його знову до семінарії, коли довідався, що він три роки без догани жив на світі. Ледве вступив до духовної семінарії, як недоля вразила його тяжким громом: умер його батько (1833), а мати лишилася з сиротами без усякої помочі. Деяку пільгу подавав нещасним сиротам дідич Княжого, Тадей Василевський, який ними заопікувався й займився щиро долею Маркіяна.

Від смерти батька став Маркіян часто западати на здоров'ю. Що весни виїздив із семінарії до села Княжого, де по смерти о. Симеона Шашкевича поставлено завідателем парохії о. Терентія Сметану, що був оженився з Юлією, сестрою Маркіяна. Цей панотець удержував при собі також жінчину матір, то й тим милішим був Маркія-

нові побут на батьківщині, при мамі.

У семінарії не міг Шашкевич розстatisя з тими думками, якими переймився тоді, коли гірко бідував на світі. Отже вступив у тісніший зв'язок із українським кружком богословів і був провідником молодих товаришів у патріотичних змаганнях.

Уже в наступному 1833 році доказав Маркіян, що тою українською мовою, якою говорить "хлоп і поп", можна розмовляти з людьми письменними і в ній списувати найкращі думки. В семінарії такий звичай, що час від часу збираються питомці з настоителями в кімнаті, що зветься "музей". Тоді виступає з-поміж них один товариш і виголошує промову - проповідь. Давніше виголошували такі мови по-польськи, а часом по-латинськи й по-німецьки; аж ось Шашкевич відважився перший у зборі старших і молодих відізватись по українському. Ця новина всім велими подобалася і відтоді намагалися деякі богослови говорити між собою рідною мовою. В тім самім часі написав Шашкевич також пісню, прославляючи відвагу й мужність давніх галичан, що в році 1139 побороли польського короля Болеслава Кривоустого. Ця пісня написана під заголовком: "Болеслав Кривоустий під Галичем".

Рік опісля семінаристи хотіли звеличати письменним словом день народин тодішнього цісаря Франца I. І знову відізвався український соловій, Маркіян Шашкевич, українською піснею в честь австрійського монарха. Цей вірш надруковано у Львові

1835 р. під наголовком: "Голос Галичан".

Маркіян завжди заохочував товаришів до невисипущого труду для української справи, радив ім записувати народні пісні, приповідки й казки та пізнавати рідну мову, звичаї й обичаї. Питомці горнулися до свого розумного провідника, знаючи, що без нього марна була б іх праця для добра земляків. "Руська Трійця" не загнула рук, а підносила духа своїх товаришів, бажаючи цілим серцем, щоб вони полюбили рідну мову й свою народність.

Щоб ліпше піznати український народ, вибрався Головацький пішки в далеку дорогу. Звидів округи стрийський, станиславівський, коломийський, а відтак удався на Угорщину, де піznав звичаї й обичаї тамошніх русинів. Скрізь збирав він народні пісні й записував важніші прикмети української мови. Відтак і Вагилевич пішов між народ, щоб його просвітити наукою, але його арештовано й відставлено під сторожею до Станиславова. Звідси відіслано його до батька та наказано, щоб по селах не волочився й не "бунтував" народу.

Маркіян хотів видати книжку, що в ній, крім народніх пісень, находилися б стишки, казки й наукові розправи молодих товаришів. Цю книжку думав він назвати "Зорею".

Але тодішньому цензорові не подобалася чиста українська мова, в якій Маркіян зладив свою "Зорю". Тому цензор рішив, що тісі, першої української книжки в Галичині, друкувати не вільно. "Руська Трійця" впала на дусі, на неї звернула бачне очко поліція. Невдовзі явились у

семінарії комісарі з поліції, щоб зревідувати Шашкевича, чи нема в нього книжок заборонених урядом. Комісарі перетрясли всі речі, але не знайшли нічого такого.

Разом із Шашкевичем був тоді в семінарії Яків Головацький, тільки ж у науці був він два роки молодший. А що духовна консисторія в намірах семінаристів не добавувала нічого каригідного, то Маркіян став із Головацьким обдумувати спосіб, як би то довершити почате діло. Маркіянові забаглось конче видрукувати бодай частину давнього рукопису, що звався "Зорею". Немалу поміч у тій справі подав йому Головацький. Рік бо передше вчився він на Угорщині в Пешті, де познайомився з кількома молодими сербами. Так отже обидва товариші врадили випечатати рукопис на Угорщині в Будимі, коли в Галичині цензура не дозволила друкувати. Мадяри користувалися тоді більшою свободою ніж другі народи австрійської держави, тож легше приходилося видати таку книжку на Угорщині.

Все ж таки треба було поробити деякі зміни в давнішому рукописові. Викинено розправу про Хмельницького враз із його портретом, викинено й деякі стихотвори й додано дещо нового. Відтак Маркіян назвав новий збірник "Русалка Дністровая".

У 1836 році післав Головацький рукопис до Пешту, де будимська цензура позволила Русалку друкувати. Друк мав коштувати чотириста золотих ринських. А що богослови не мали грошей, то треба було постарається помочі в якогось добродія.

Головацький написав листа до Миколи Верещинського, директора головної школи в Коломії, і він обіцяв дати жадані гроші. Це був великий український патріот, що словом і ділом підпомагав всяki змагання своїх земляків.

Із видрукованих 1000 книжечок "Русалки Дністрової" післано в 1837 році 900 примірників на руки Головацького до Львова, а 100 книжечок вислано до Відня. Але львівська цензура не дозволила "Русалці" бачити Божого світу. Поліція забрала ті примірники "Русалки", що були у Львові, а Маркіяна і його двох товаришів поставили під свій догляд. Тому в 1837 році не багато книжечок "Русалки" розійшлося по Галичині.

Отже іза видання такої невинної книжечки Шашкевич діждався немало клопоту. Та коби хоч земляки були повітали радо цю першу широ-українську книжечку! Але ж мало кому з українців припала "Русалка" до вподоби. Про це пише Яків Головацький у "Вінку", що його уплів Іван, брат Якова, у Відні (1846 р.) "Русинам на обжинки". Ось слова того товариша Маркіянового:

"В нещасливу годину віндилася тая Русалка. Замість помочі та підохочування, найшлися посмішки... ба й ворогування. Показалося, що голова, то й розум. Були такі, що радо би її вітали, але не в тім строю. Одному за це, другому за те не вподоба; одному в цім, другому в тім недогода. Не взяв ворог і таких, що зовсім цураліся таюю невидальщиною й бісом на неї якосі дивилися".

Відай Маркіян не догадувався такого лиха, коли свою Русалку

РУСАЛКА

ДНІСТРОВАЯ.

Ruthenische Volks-Lieder.

Так виглядала наголовна сторінка "Русалки"

пускав у світ з ось такими словами,

"Не журися Русалочко з-над Дністра, щось не прибрана в наряді, що його від природи й простодушного й добросердно-го народу твого ти приймила, стоячи перед своїми сестрицями. Вони добрі, приймуть тебе й прикрасять".

Не всі земляки прийняли рабо- до цей перший плід на ниві рідного слова. Так ровесники, як і старші нераз дорікали гірко Маркіянові, бо неодному не сподобалась "хлопська" мова "Русалки". Ті наруги й посміхо-

вище з "Русалки" спонукали деяких товаришів Маркіяна жалитися на таку щербату долю рідної мови.

Однак Маркіян зносив терпеливо всякі незаслужені догани й наруги від своїх земляків, бо знов, що тільки та дорога, що не-сі він ступає, веде до гарадду батьківщини. Як німці переслідували і в'язнили святих Кирила й Методія за рідну мову, то чому і йому за таке не постраждати?

Коли Маркіян скінчив науки богословії й перебував на селі в своєї родини, став він думати

тоді про свою женячку і в лютні 1838 р. відбулося його вінчання з Юлією, донькою о. Крушинського, священика в Деревні.

Прийнявши від митрополита Михайла Левицького свячення, пішов Маркіян на адміністрацію парохії в Нестаничах, а звідтам перенісся до Гумниськ. Потім дістався на парохію в Новосілках лісових у Золочівщині.

Шашкевич не дізнав на селі щасливої долі, хоч добра його дружина старалася осолодити гіркі хвили в життю, бідував тяжко і просив нераз у сусідів грошової підмоги.

Також тілом став западати, бо, не зважаючи на слабе здоров'я, без перестанку віddавався наукам і писанню творів. Бажаючи піднести рідну мову з упадку, звернув він увагу на Велику Україну й дуже радувався, що там видається книжки в такій самій мові, в якій він сам зладив свою "Русалку". Так дізнався Маркіян, що вже 1818 року Петро Гулак-Артемовський написав казку "Пан та собака", що Григорій Квітка-Основяненко видав у Москві (1834 і 1837 р.) чудові свої повісті, між якими найбільше подобалась йому повість "Маруся". Шашкевич читав думи й пісні, які видав у Харкові Амвросій Могила (1839 р.) й познайомився з "Ластівкою", альманахом, що його видав (1841) Євген Требінка в Петербурзі, зібравши твори важніших українських письменників. Але ж найбільшою радістю зрадів Маркіян тоді, коли прочитав "Кобзаря", це є поетичні твори Тараса Шевченка, видані 1840 р. в Петербурзі. Дух Маркіяна підносився вгору, бо він вірив, що вже не запропастить-

ся рідна мова, якщо й в Україні такі славні письменники пишуть нею свої твори.

Коли ж побратимові о. Миколі Устияновичеві переслав українські пісні, то писав до нього:

"От так, Николаю, вкраїнські
вірлята
І веселять душу й серце за-
гривають,
От так, Николаю, руські со-
колята
То в голос, то стиха матері
співають.
Аж мило згадати, як то серце
б'ється,
Коли України руська пі-
сенька
Так мило-солодко коло серця
в'ється,
Як коло милого дівка руся-
венька..."

Маркіян бажав цілим серцем, щоб Галичина в розвитку рідної мови не осталась позаду, а йшла з Великою Україною рівним кроком у просвітнім змаганні. Отже працював без перестанку й заохочував давніх шкільних товаришів служити без догани народній справі.

Але його тіло не віддержало безнастancoї праці: він нидів і марнів щораз більше. Вже лежачи в тяжкій недузі, втішився вісткою, що дістав презенту на парохію в Золочеві. Здавалося йому, що перестане бідувати, якщо врешті осяде в тому місті. Та от подобалося Божій волі, щоб він не зазнав у цьому житті ліпшої долі. Його приятель о. М. Устиянович запрошуав Маркіяна для порятування здоров'я, приїхати до нього в гори (до Славська) на жентицю. Однаке Маркіянова недуга легенів зростала, він стратив зір і слух, а дnia 7 червня 1843 р.

вмер у молодому віці, бо ще не скінчив був 32 роки життя.

У Маркіяна були два сини: Святослав і Володимир. Святослав умер недолітком, а Володимир, що написав деякі гарні поетичні твори, упокоївся у Львові 16 лютня 1885 року. Жінка Маркіяна, Юлія з Крушинських, померла у Львові 1896 року.

В чім головна заслуга Маркіяна?

Якщо хто порівняв би літературну працю Маркіяна з подібною працею інших письменників, то не без підстави міг би спитати: "Чого ж бо ви його так величаете й за що: за тих кілька стишків, малі оповідання, за переклад евангелій і ще кілька дрібниць? Чого, святкуючи пам'ять найбільших своїх письменників, ставити його попри Шевченка чи Федьковича — він же ж між ними талантом найменший!" Ото ж бо ні, не найменший! Вправді він не дорівнює одному й другому, але Шевченко йшов дорогою вказаною Котляревським, Федькович жив далеко пізніше і не потребував уже думати, якою мовою має писати, а Маркіян мусів сам-самісінський шукати тої дороги і то в такій темноті, яка налягла була галицьку Україну в 30-ти роках. Селянин був слугою пана, його гідність і мову зневажали, інтелігенція, з роду українська, говорила по польськи й по німецьки, школі не було, ніяких українських книжок, газет не було, одним словом: не було ні мети життя, ні проводу. І от у ту непросвітну годину молодий бідний семінарист, Маркіян Шашкевич, слабий тілом та могутній духом, шукає дороги,

ходить по бібліотеках, читає пильно, як живеться другим народам, учиться слов'янських мов, — складає собі спілку з товаришів — і по довгих заходах і великих невзгодинах видає "Русалку Дністрову", не в Галичині, де свої й чужі косодивилися на таку роботу, а в Будимі на Угорщині. Завдяки помочі українця Миколи Верещинського виходить у світ книжка, що дивувала тоді кожного, кому лише попала в руки. І тих, що в письмі вживали мертві пів-московщини, і тих, що говорили та писали лише по польськи, а навіть проповіді по церквах говорили народові по польськи, дивувало найбільше те, що ця книжка написана мовою, досі в галицьких книжках не виданою, мовою "хлопською, простою", якою говорили ті прибіті панцирні люди з-під сільських стріх. Дивує їх, що такою мовою все виповісти можна. Вони не можуть зрозуміти цього, вони в своєму назадництві дорікають видавцеві, тягнуть з нього протоколи, мов за який злочин, кладуть на книжку цензуру... А з другого боку товарищі "Руської Трійці" (Шашкевича, Головацького й Вагилевича) приглядаються цій "новій мові", задумуються, і в них рождається нове розуміння, нова ідея - бажання — поставити ту хлопську мову поруч зі світовими мовами, вчити на ній незрячий народ і писати нею всяки твори й для інтелігенції. Виробляється розуміння народньої словесності, любов до "найменшого брата" — і ось не минає й кілька літ по смерті Маркіяна, а вже в 1848 р. проголошують галицькі українці програму, що вони самостійний народ, не

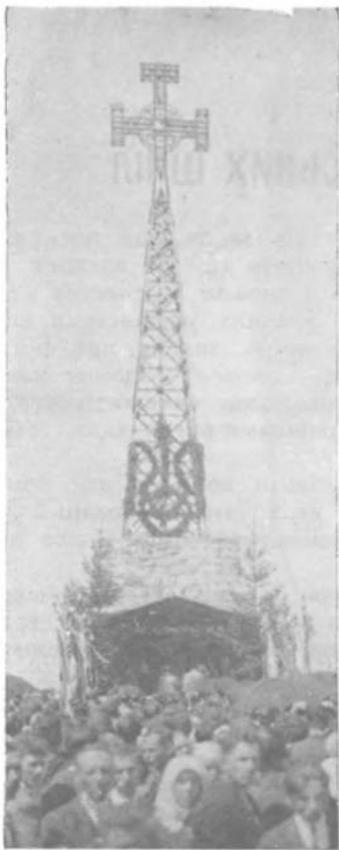
москалі й не поляки. Свідомість народня дозріла — і почалася робота на народній ниві, видобули на світ досі занехану та прегарну мову, що нею можемо повзеликатися перед цілим світом. Ось у чому заслуга Маркіяна! Не так у його творах, від котрих ми маємо тепер далеко кращі, але в тому, що він надав мові селян вагу літературної мови, ось у чому його заслуга, і за те ми його ставимо поруч Шевченка й Федьковича.

Коли розглядати велике діло Шашкевича в площині тодішнього нашого народного положення в Галичині, то виглядає воно на якесь нечуване чудо морального порядку. Не тільки почин М. Шашкевича виглядає на таке якесь чудо: "вибух України", але ще більшим чудом стає інша річ: Шашкевичеве вiderжання в цьому чуді. Не тільки відродилося тоді в галичан "руське (українське) серце", але й вiderжало воно своє життєдайне биття в особі Маркіяна аж до його смерті. І не перестає битися там і досі, в пору найгіршого переслідування нас, не тільки як католиків, але і як українців. Чудо живого серця — українського серця. Чи українського тільки?

П'ять років по смерті Маркіяна настала "весна народів" 1848 року й серед неї "Головна Рада Руська" у Львові 2 травня 1848 р. заявила іменем галицьких українців, що "ми Русини Галицькі належимо до великого руського народу, котрий одним говорить язиком і 15 мільйонів виносить... Той народ був колись самодільний, рівнявся в славі наймогутнішим народам Європи, мав свій власний письменний язик, свої власні уста-

ви, своїх власних князів, одним словом був у добром у буттю, заможним і сильним..."

Здавалось би: настало повне відродження Галицької України, що його хотів викликати своїм великим, гарячим українським серцем Маркіян Шашкевич. Але... Не спав диявол. Руками своїх прислужників — одною лівою: польських поганських націоналістів, що підшивалися під марку римокатоликів, другою правою: московських язичників, що грали на дудку православ'я й слов'янщини — старався диявол погнобити те, що Бог природно вложив у наші серця: українську національність. Бо за нею диявол бачив те, на чому ця національність у нас спиралася: принадлежність і вірність Католицькій Церкві. (Читайте про те в статті п. н. "Національна солідарність", на 43 і дальших сторінках цього календаря!). З двох найближчих товаришів о. Маркіяна Шашкевича — о. Яків Головацький перейшов на православ'я і скінчив як русский, а знову Іван Вагилевич перейшов на лютеранство й покінчив як поляк. Тільки Маркіян Шашкевич, слабий тілом, вiderжив до кінця свого життя при українстві: бо билося в ньому правдиво українське серце. Бо Маркіян Шашкевич мав українське серце на властивому місці, там де б'ється Серце Спасителя. Католицький пан-отець Маркіян Шашкевич вiderжив у вірі своїй Церкві бідним, голодуючим нераз сільським сотрудником, хоч міг стати таким же багатим професором, як став ним був о. Я. Головацький, завдяки переходові на православ'я. Але о. Маркіян Шашкевич був інакшим:

Під Маркіяновим хрестом
на Білій Горі

він мав Божий намір — служити Божій правді, а не світській карієрі. Він був вірний до смерті католицькій правді — і тому видержав в українстві до гірко-го кінця, безкористовно, без ка-

рієри. Вся його "карієра" була в Божому, в духовному. Віра його основувалася на вченю-догмах Католицької Церкви, намір був у послугі Церкві, сум-ління давало провід життю, а серце запалювало до християн-ського чину найбільша чеснота християнства: любов. То й не диво, що о. Маркіян видержав до кінця. Та й зрештою, сам він признається нам до цього, як і чому. Бо ось у його "Псалмах Русланових" читаємо:

"Віра серця мого, як Бескид, твердо постановилась на любові. Смуток твій знайді, а радість сліди его позмітає, а сумна північ буде ясним полуднем, і звеселишся, а око твое заблищить зірничкою в бурній пітьмі житя своєго, і горнешся зоревою світою тихомиря, і линяє над тобою милості божая, бо надія із серця твого не втікла — бо хто яко Бог?"

Сполошиш ми долю і проженеш щастя, день ми споморочиш і світ ми западе, нуждов ми вдариш і нашлеш ми злідні, світ ми спустіє і йме ворогувати, знайді радость і плач мя огорне, туга ми ранком і вечером журба, і ніч ми несонна і горіюванє з сонцем, вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмиш милости і віри не возьмеш, а не видреш любови і віри не видреш, бо руське ми серце тай віра руська".

(Псалми Русланові, II).

У цьому світі мусимо працювати, мусимо боротися. Зате колись зможемо спочивати всю вічність.

Св. Іван з Аре

Хто починає мати себе за Бога, кінчить тим, що трактує свого ближнього як худобу.

Лорд Геліфекс

о. Мих. Шудло, ЧНІ.

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛ

Треба похвалити українських батьків за те, що посилають свої діти до шкіл, бо годі нам — уживаючи гіркого вислову Тараса Шевченка — назавжди залишатися синами "гречкосів". Отже треба найперше висилати діти до власних українських шкіл, де б вони могли навчитися світських наук, знання про Бога і себе самих і власну Церкву й обряд. Головне завдання наших парафіяльних шкіл у тому, щоб їх вихованці вийшли з них не тільки добрими католиками, але українцями-католиками, свідомими членами нашої Церкви й народу.

Вище знання про виховання не тільки корисне, але просто конечне в сьогоднішніх часах, бо ці часи "змоторизовані". Хто не визнається на модерній "моторизації", тому буде тяжко проживати у "змоторизованому світі".

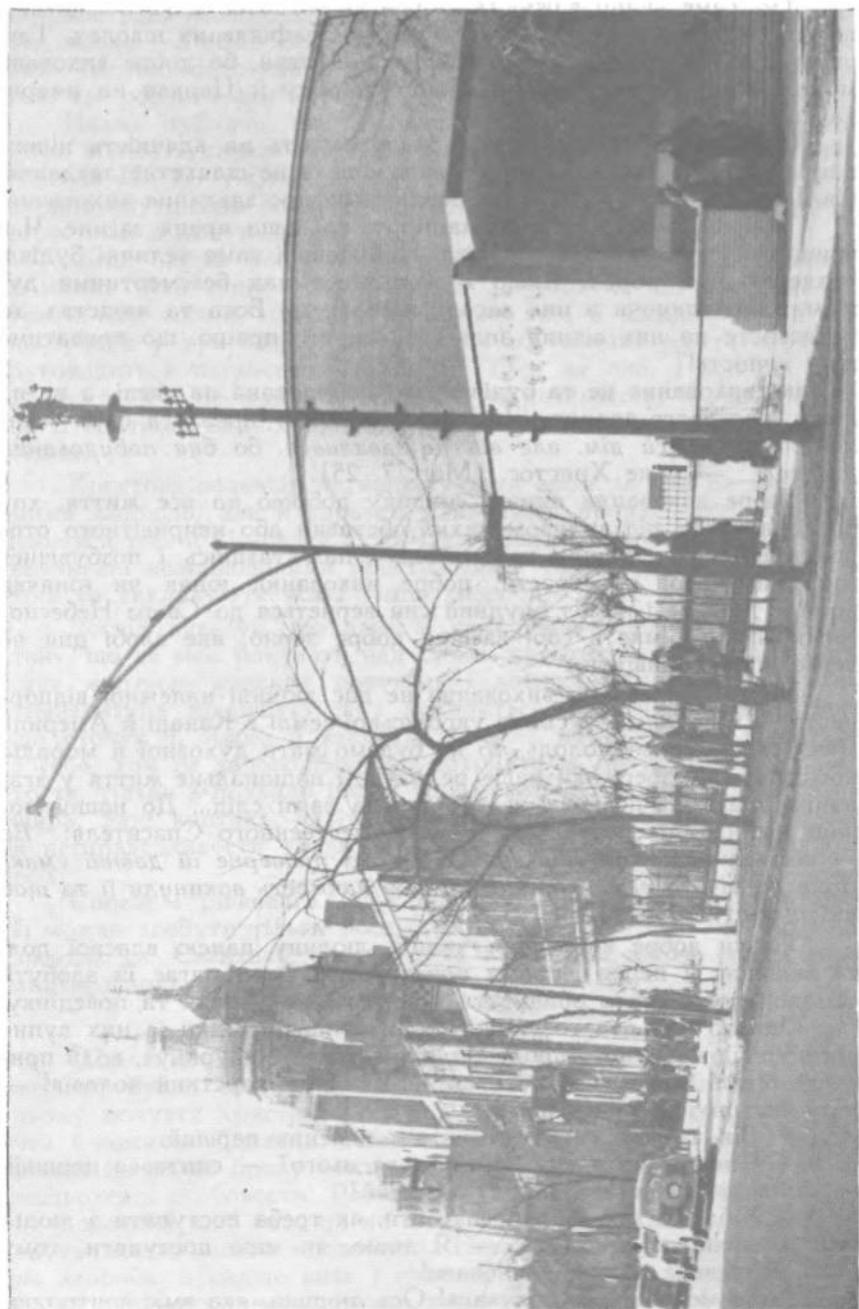
Наші школи мають різні завдання. *Перше завдання* школи це просвітити розум дитини та подати їй науки приписані державою, щоб вона згодом могла свободно обертатися і працювати в модерному світі.

Друге завдання парафіяльних шкіл у тому, щоб виховати волю дитини, себто допомогти вишколити характер, який допоможе людині пізніше бути паном себе самої, а не бездушно плавати по хвилях життя.

Третє завдання це навчання Бога і Його Закону, без яких ніхто не зможе опанувати своїх пристрастей і стати "самим собою". Це діло за велике для впaloї людини, бо гріх послабив її. Треба Божої ласки. Знання Бога і Його Закону з щоденным християнським життям запевнить людині Божу поміч і ласку, що вможливлять цей вишкіл характеру й особовости.

Четверте завдання наших шкіл є питоме нам українцям. Воно полягає в тому, щоб школа скріпила у своїх вихованців почуття українства або витворила його там, де не було його, бо батьки дитини не мали змоги або занедбали зasadити це національне зеренце в серце рідної дитини. Це почуття українства постане як висліди знання свого походження, історії, культури й обрядової принадлежності.

Школа, що не дає нашим дітям почуття українства й обрядовости, не має права зватися українською, бо вона не є такою. Тільки український дух, що панує у школі, може вчинити вихованців українцями. Коли цього духа нема, то саме матеріальне навчання читати й писати українською азбукою не зробить їх українцями так, як навчання французької мови в німецьких школах не вчинило німців французами.

Школа и церкви св. о. Николая в Чикагу

Тут саме видно важність українського католицького виховання, яке діти мали б отримати у наших парафіяльних школах. Такі школи це забороло нашого обряду та Церкви, бо добре вихована молодь це запорука розвою нашого народу й Церкви на американському континенті.

Отже вчителі наших шкіл заслуговують на вдячність цілого нашого народу, якщо сумлінно виповняють це шляхетне завдання. Св. Іван Золотоустий отак висловлюється про завдання виховання:

"Якщо різьбите щось із мармуру, то ваша праця загине. Час знищить те, що викуєте з заліза. Побудовані вами величні будівлі розлетяться в порох. Якщо ж трудитеся над безсмертними душами, защіплюючи в них засади любові до Бога та людства, то витискаєте на них вічний знак і виконуєте працю, що триватиме цілу вічність!"

Таке виховання це та будівля, що побудована на скелі, а не на піску людського знання. "І линула злива... і зірвалася буря і накинулася на цей дім, але він не завалився, бо був побудований на скелі" — каже Христос. (Мар. 7, 25).

Добре виховання чинить людину доброю на все життя, хоч би вона часом під впливом лихих обставин або непривітного оточення на часок зійшла на манівці. Опам'ятавшись і позбувшись задурманюючої пристрасти, добре вихованій юнак чи юначка прийде до себе і немов блудний син вернеться до Свого Небесного Батька; бо має в собі засіянє добро зерно, яке злобі дня не легко вповні знищити.

Нехристиянське ж виховання не дає людині належної відпорності та не вчинить її сіллю української землі в Канаді й Америці. Якщо ж утратимо молодь, то не будемо мати духовної й моральної солі, щоб зберігали наше релігійне і національне життя у згаданих країнах і невдовзі загине тут за нами слід... До нашої молоді можна сміло звернути слова Божественного Спасителя: "Ви — сіль землі. Якщо сіль звітре, то що приверне їй давній смак? Вона до нічого вже непридатна, хіба щоб геть викинули її та щоб люди топтали її!" (Мат. 5, 13).

Тільки добре виховання чинить людину панею власної долі та захищає її перед вітрами пристрастей, бо помагає їй здобути самоконтролью себто опанувати себе, свої почування та поведінку.

Одного дня два товариші йшли вулицею. Один із них купив часопис від вуличного продавця, який тільки відбуркнув, коли приятель подав йому п'ять сотиків. — Який це шорсткий чоловік! — підмітив другий приятель.

— Він завжди такий самий! — пояснив перший.

— Чому ж ти такий чемний для нього? — спітався перший,

— коли він шорсткий і некультурний?

— Хіба він має мені показувати, як треба поступати з людьми? — закінчив приятель. — Я знаю, як маю поступати, тому ніщо не виведе мене з рівноваги!

Ось самоконтроля почувань! Ось людина, яка вміє контролювати себе саму і не відплачується злом за зло, але за прикладом Спасителя віддає чемність за шорсткість, добро за зло! Хіба така

самоконтроля можлива, якщо людина не присвоїть собі Христової засади: "Любіть своїх ворогів, чиність добро тим, що ненавидять вас, благословляйте тих, що проклинають вас, і моліться за тих, що роблять вам криєду!" (Лк. 6, 27-8).

Невже публичні школи навчать наших дітей так поступати і так володіти своїми почуваннями, щоб ніщо не вивело їх з рівноваги? Ні, бо тільки глибоке християнське виховання запевняє людині внутрішню рівновагу та контролю над розбурханими пристрастями й почуваннями.

Загал людей поступає з близькими так, як вони поступають із ними. "Яка акція, така реакція!" Людина ж, що має самоконтролю над собою, знає, хто вона така, які її засади і як її слід поступати у пригожих і непригожих обставинах життя. Вона не руководиться поганською засадою "Око за око, і зуб за зуб!" (Мат. 5, 38), не віddaє нечесноти за нечесність, бо тоді не мала б контролі над своєю дразливістю, гнівом і іншими пристрастями.

Христова заповідь не відплачує злом за зло це не тільки Божа заповідь, але й заразом найкращий припис, щоб зберігати здоров'я тіла й рівновагу духа. Це ж факт, що душевні забурення, викликані неопанованими пристрастями, сильно шкодять здоров'ю тіла та викликають усякі умові хвороби.

Досвід виказує, що нема в світі нещасливішої людини над таку, що не вміє панувати над своїми пристрастями. Така людина стає жертвою власних почувань і зовнішніх подій. Її духовна температура підвищується і знижується відповідно до клімату, що оточує її. Якщо її хвалять, то вона почувається вдоволеною з себе, хоч це задоволення не походить із почуття власної варності, тільки з похвали інших, яка буває часто поверховна та нещира. Зате критика, навіть заслужена, викликає почуття кривди й несправедливості та кидає такого чоловіка в розгарячення до всіх.

Спокій і рівновага духа це дуже цінна прикмета людини. Її можна здобути тільки постійним вихованням, що спирається на засадах св. Євангелії, і таке саме виховання дають дітям католицькі школи.

Шкільний вік дитини це підготовка до життя в світі. Цей же світ буває часто немилосердний, бо матеріалізм послабив у ньому почуття християнської любові й вирозуміlosti для немо-чей і помилок близьких. Невдоволення, бунти, нарікання й замішання це вплив браку контролі над власними почуваннями й не-вишколеної особовости. Розчарування в праці, подружжі й житті це щоденний хліб тих, що не стоять на власних ногах, а шукають внутрішнього щастя в оточенні. Незадоволення та нарікання це не хвороба, а радше вияв і познака духової малолітності, себто браку сильного християнського характеру. Не дивниця, бо пророк Давид вже давно заявив: "Якщо Господь не збудує дому, то на-марне трудяться будівничі!" (Пс. 126, 1).

Одна мати, яка не дала синові нагоди ходити до нашої католицької школи, коли поліція заарештувала його разом з іншими молодими хуліганами, сумно плакала: "Я дала йому все, чого бажав! Чому ж він пішов на злу дорогу?"

Батько вчителя М. скаржився: "Мій син пішов на манівці! Він не брав шлюбу в церкві!" На це сусід відповів йому: "А ви чому не послали його до парафіяльної школи? Думали, що публична школа зробить із нього доброго християнина? Тепер бачите наслідки свого нерозуму!"

Хаос у душах, родинах, народах і світі це наслідок відвернення від Бога та занехтування Божого Закону. Хто порушить Божі закони, той не може почуватися щасливим. Фізичні закони керують фізичним світом, а моральні — моральним, себто життям дум. Хто невторопно перетяжує себе працею, той знищить своє здоров'я та передчасно зажене себе до гробу. Хто порушує Божі моральні закони, той засуджує себе на злиденне життя на землі і вічний плач по смерті.

ЛЮДИ І ЦВІТИ

Наші легені — це великий ковалський міх, що витворює в грудях порожнечу, від чого до легенів входить үстами повітря, себто гази: азот і кисень. Кров, що доходить кровоносними начинями до легенів, має в собі особливі тільци, які розносять кисень по всіх тканках тіла, а звідси цією самою дорогою виносять шкідливий газ: двокис вугілля, O_2 . Цей двокис вугілля разом з азотом, що залишився ще в легенях, видихаємо назовні.

Як у кімнаті, де ми знаходимся, знаходиться багато людей, то, через часте дихання двокису щораз більше, а кисні щораз менше, і тому, наприклад, нездорово, коли в одній кімнаті спить багато людей, бо тоді легені, маючи обмаль кисні, мусять багато працювати і ціле тіло дуже виснажується.

Те саме відноситься й до цвітів, якщо вони є в кімнаті, де люди сплять, бо цвіти вночі віддихають, так як люди. Отже не добре спати в такій кімнаті, де

є багато цвітів. Тому по лікарнях виносять наніч цвіти з кімнат на коридор. Але перебувати серед квітів і дерев у день дуже здорово для людини, бо цвіти, дерева і вся рістня вдихають у себе з повітря двокис вугілля, підо впливом сонця вугілля залишається в листках, а чистий кисень вони відихають назовні. Отже хто може, повинен улітку проводити якнайбільше днів серед дерев і зелені.

Скільки волосся на голові?

Обчислили і це люди. Повідують, що на квадратоз:й цаль іде 1076 волосків. А що людська голова має понад 20 квадратових цалів, то число волосся вийде на скільки волосся на голові?

**

На світі три ріchi ростуть без дощу: каміння, відсотки і дівчата.

**

Річ має звичайно смак солодкий, гіркий або солений.

НАША СИЛА У ВЛАСНІЙ ШКОЛІ

Українська суспільність торонтонської єпархії, розуміючи вагу школи в житті народу, за проводом Торонтонського Єпарха Кир Ісидора й Отців Василіян, піднялася Богом благословленного діла — побудови Колегії св. Василія Великого в Торонті.

Начеркнений плян розбудови Колегії коштуватиме півтора мільйона доларів. Для зібрання такого фонду минулого року почалася кампанія на цілу торонтонську єпархію, і під цю пору далі продовжується.

Наше громадянство здало іспит зрілості й усі до заплянованого діла дуже прихильно поставилися. Кампанія розложена на протяг двох років. На цю благородну ціль напливають жертви не лише з торонтонської єпархії, де кампанія ведеться, але і з інших провінцій Канади, зі Сполучених Держав, з Європи, а навіть із малої Азії. Це ознака, що наш народ доцінює вагу школи в своєму народньому й релігійному житті.

ЩО ДАЄ ШКОЛА

Одно зі завдань, яке школа має в ладі людської суспільноти, це дати доростаючому поколінню потрібне знання. Обов'язок навчання дітей природне право накладає вправді на самих родичів: родичі, що дають природне життя дитині, мають теж обов'язок вивінувати її відповідним знанням, щоб вона могла дати собі раду в житті і стала корисним членом своєї суспільноти. Це право, надане природою, є нетикальне і ніхто не може родичів від нього звільнити.

Вимоги знання в людській суспільності такі великі, особливо в модерних часах, що родичі ледве чи всілі цьому обов'язкові задовільно відповісти. Тут до помочі родичам приходить школа. До навчання в школі поставлені фахові сили, програма навчання випробувана довголітньою практикою й достосована до умового розвитку школярів, так, що вона одиночка всілі дати молодому поколінню краще знання як родичі самі.

Школа також виховує дітей. Виховання дитини, вироблення в ній ідеалів, здорових засад — перш за все належить також до родичів. Але показується, що велику ролю в вихованні дитини відіграє також і школа. Дитина велику частину дня перебуває в школі; на неї мають великий вплив учителі, книжки, оточення, напрям навчання, так, що практично виховання дитини залежить у великій мірі від школи.

Нарід буде боротися за такі ідеали, які вщеплено його молоді на шкільній лавці. Нарід буде мати таке відношення до релігії, добра і зла, яке було вщеплене в нього через школу.

Це дуже добре розуміють комуністи і тому за всяку ціну,

де лише можуть, починають ширити свою отрую від шкільної лавки. Вони добре розуміють, що який дух панує в школі, така буде душа народу.

ШКОЛА ВИРОБЛЯЄ ЛЮБОВ ДО ВСЬОГО, ЩО НАМ РІДНЕ

Любов добра бере почин у пізнанні. Заки полюбимо якусь добру річ, особу чи високий ідеал, мусимо перед тим запізнатися з її благородністю, величністю, добрими прикметами. Любов ніколи не буває без причини.

Тому й справедливо можна завважити, що любов свого народу, його стремлінь, культурних набутків, духових цінностей, народжується через пізнання. Наше майбутнє покоління тільки тоді буде горде на своє національне походження, коли знатиме свою славну минувшину, свої культурні набутки на полі штуки, культури і т. п. Наша молодь тільки тоді буде працювати для свого народу, коли буде обзанайомлена з його ідеалами, стремліннями й довголітньою тугою за свободою. А це знання національних здобутків, а послідовно і любови до всього, що рідне, можна вщепити дитині лише через свої власні школи.

Серед наших кругів часточується нарікання, що молодь цурається свого, що наша інтелігенція відчувається від свого середовища. Якщо це нарікання слухне, то слід спитати, де наша молодь чи інтелігенція мали нагоду запізнатися зі своїм народом, його минувшиною, культурними набутками, його стремліннями до незалежності? Хіба не в публичних чи чужих школах? У цих школах англійці чи французи вчать про свій народ, заціплюють любов до свого народу, вщеплюють ідеали на користь свого народу, як зрештою і ми таке, на їх місці, робили б. Наша ж молодь, учащаючи до їхніх шкіл, набирається свідомо чи несвідомо любові того чужого народу, починає його любити, для нього працювати, а послідовно і відчувається від свого власного, рідного середовища.

Заключення зі сказаного — очевидне: щоб наша молодь любила свій народ, дорожила й боролася за ідеали свого народу, мусить вона в першій мірі з ними належно запізнатися. А те знання, і, послідовно, любов до свого можемо влити в молодь тільки через систематичне навчання в своїх власних школах.

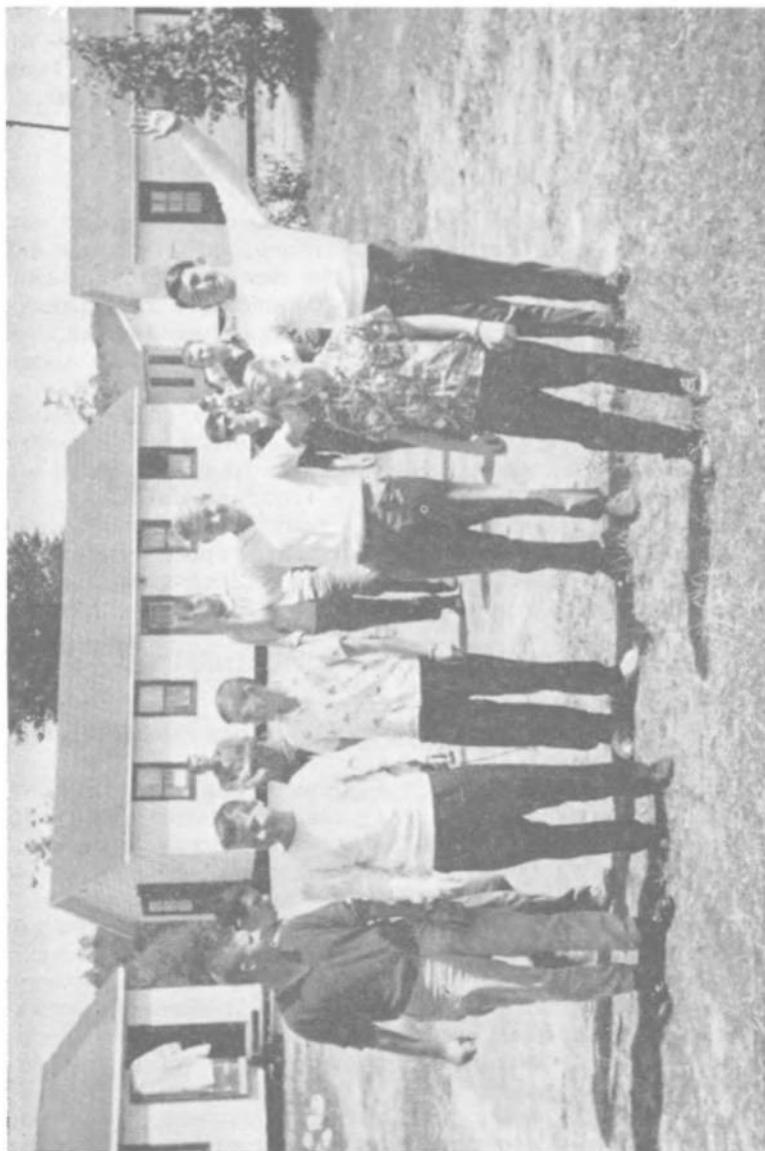
ШКОЛА ДАЄ НАМ ПРОВІДНИКІВ

Кожний народ, що хоче осягнути Богом дану йому ціль, мусить мати свою інтелігенцію, свою провідну верству. Без цього народ безсильний, беззваргісний.

Яку ролю в житті народу відіграє інтелігенція, провідна верства, знаємо добре з нашої історії на рідних землях. Окупуючи держави ставили великі труднощі вихованню української інтелігенції, провідної верстви, знаючи, що легше втримати підбитий народ без проводу.

Під час другої світової війни, коли комуністична хвиля залила

До кого підуть вони? До нас, чи до чужинців?

наші землі, то першою ціллю її було зліквідувати нашу інтелігенцію, провідну верству народу. Ворог знов, що нарід без проводу буде безсильний.

Наше існування в Канаді залежить від того, чи будемо ми мати своїх провідників, свою інтелігенцію. Коли говоримо про свою інтелігенцію, то розуміємо не таку, що є лише українського

походження, а таку, яка працювала б для нас, для наших ідеалів, разом із нами і в нашім українськім середовищі. А це немислиме, якщо не будемо мати своїх власних шкіл. Хто має школу, той має душу народу, хто має школу, той виховує нею своїх працівників. Це добре видно з того, що і як роблять у Канаді англійці чи французи.

НАША СУСПІЛЬНА БУДОВА В КАНАДІ

Словом, будова нашого суспільства в Канаді виглядає так: маємо ноги, тулууб, а не маємо голови. Маємо велику масу людей, але пропорційно маємо за мале число своєї інтелігенції, своїх провідників. Маємо багато інтелігенції українського походження, але вона вихована в чужих школах, захоплена чужими ідеалами, відчужена від свого середовища. Остався між нами тільки малий її відсоток.

Нашу інтелігенцію має той, хто її виховав у своїх школах. Якщо ми дорікаємо тим, що від нас відчужуються, то спіттаймо себе, з рукою на серці, скільки часу, уваги, гроша вложили ми, щоб цю інтелігенцію для себе виховати й затримати?

Наше теперішнє завдання повинно бути таким, щоб будову нашого суспільства завершити, щоб виховати провідну верству, яка працювала б для нас, разом із нами і посеред нас. Цього ж ніколи не осягнемо, якщо не зчнемо розбудови власних шкіл.

ДУМАЙМО ПО-ДЕРЖАВНИЦЬКИ

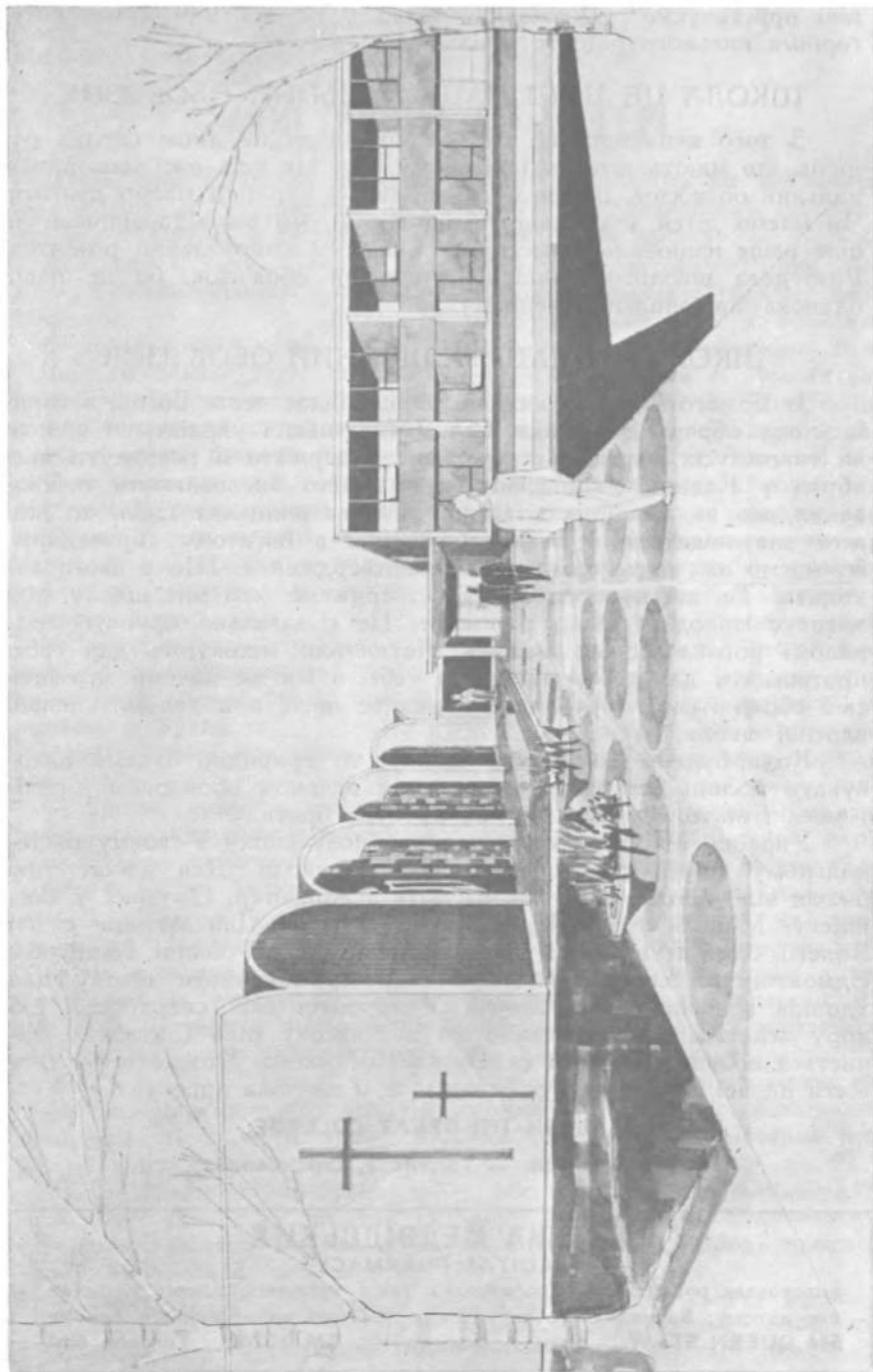
Державний нарід думає по-державницьки, а думати по-державницьки це значить думати категоріями школи, виховання покоління у власній школі.

Державні і культурні народи пайбільш уваги присвячують шкільництву. В Канаді більшу частину наших податків уряд обертає на шкільництво і вдодатку великі суми з державної каси видає на ту ціль. Так думає державницький нарід, що розуміє вагу школи.

Ми вважаємо себе за державницький нарід. Та чи думасмо ми по-державницьки? Минув уже час, щоб ми вдоволялися виховуванням свого молодого покоління по домівках, галях, церковних підвалах, вечірніх школах чи в якийсь інший доривоччий спосіб. Нарід із такою доривочною системою і з такими засобами виховання ставить своє існування на доривочності, то й не може довго затримати себе при житті.

Коли глянемо яку увагу присвячують шкільництву англійці, французи, жиди, то ми, що вважаємо себе за державницький нарід, не сміємо лишатися позаду їх. Чи ми заїжді магмо бути останніми? Одиночкою запорукою нашого тривкого існування в Канаді є наші власні школи. Скільки уваги, праці і гроша ми тій

Головний вхід до каплиці, авдиторії й до шкільних кімнат нової Колегії св. Василія Великого в Торонті

цілі присвячуємо?.. Державний нарід у першій мірі думає катеріями сильного рідного шкільництва.

ШКОЛА ЦЕ НАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК

З того випливає, що будова школи це не лише справа родичів, що мають дітей у шкільному віці. Це усіх нас, наш національний обов'язок, це тягар, який ми всі українці маємо двигати. Чи маємо дітей у шкільному віці чи ні, ми всі відповідальні за ціле наше національне життя, за наш тут національний розвиток. Розбудова школи це наш національний обов'язок, бо це наша одинока національна твердиня.

ШКОЛА ЦЕ НАШ РЕЛІГІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК

Із Божого Провидіння наш нарід віддає честь Богові в українському обряді. Бажанням Свт. Отця, нашої української єпархії як також усіх українців-патріотів є задержати й розвинути наш обряд у Канаді. Українські родичі часто висловлюють побоювання, що як пішли до римо-католицьких шкіл, то їхні діти златинщаться. І такі побоювання в багатому справедливі, бо маємо аж надто фактів на їх підтвердження. Що з цього виходить? Те, що попередно було стверджено: хто має школу, той виховує молодь і нарід для себе. Це є загально приняте правило і його ніхто не змінить. Латинники виховують для себе, протестанти для себе, жиди для себе, а ми як хочемо заховати свій обряд і свою віру, то це можливе лише при допомозі нашої власної школи.

Коли будемо мати свою школу, то природно будемо виховувати молодь для себе також і під оглядом обрядовим і релігійним і ніхто нам того за зло не буде брати.

Українці в Канаді творять тепер нову епоху в своєму національному житті: розбудовують власні школи. Для дівчат такі школи від якогось часу вже існують в Анкастор, Онтаріо, у Вінніпегу, Манітоба і в Йорктоні, Саскачеван. Для хлопців є дві Колегії, одна в Йорктоні, Саскачеван, друга в Робліні, Манітоба. Едмонтонська єпархія задумує вкоротці збудувати школу для хлопців і дівчат в Едмонтоні. У торонтонській єпархії під цю пору ведеться вже кампанію на цю високу ціль і невдовзі зачнеться побудова Колегії св. Василія Великого. Хто хотів би зложити на неї свою жертву, нехай шле її на така адресу:

ST. BASIL-THE-GREAT COLLEGE,
286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

АПТЕКА МЕДВІДСЬКИХ SANITAS PHARMACY

виготовляє рецепти як європейських так і тутешніх лікарів і доставляє додому. Висилає ліки летунською поштою до всіх країн Європи.
546 QUEEN ST. W. (коло Думина) EM 3-3746 Toronto, Ont.

Михайло Острівєрх

МОЯ ПРОЩА ДО МАТЕРІ

...І це була либоңь остання моя проща до чудотворної ікони Божої Матері в Зарваниці.

А ходив я туди з моєю мамою й наймолодшою сестрою Іванкою.

Це було в 1929 році.

Небо й земля були огорнені молодолітом: тоді наш український світ такий ситий запахом цвіту, такий багатий густо-росистою зеленню піль, садів, лісів, такий розгомонілій співом птаства й молодими шумами ланів. А жайворонки — від світанку до смеркі між небом і землею творять мир.

На літні місяці приїхав я з Італії й на короткий час затримався й у матері своєї, там за замком, у Бучачі.

Одного ранку моя мама й каже:

— Знаєш, сину, я так подумала... Передживні роботи в полі я вже закінчила... Чи не пішли б ми до Зарваниці?...

— А чому ви, мамо, так "із-надовкола" заходите до мене, Хіба ж я колинебудь відказувався йти на прощу до Зарваниці? Та ж казали ви мені не раз, що на руках носили мене туди!...

— Е-е! Дитиною чи, пізніше, хлопчиськом! Та тебе ніяка сила не могла втримати, щоб ти туди, до Матінки Божої, не пішов. Але, тепер, ти приїхав із широкого світу... А хто його знає? Буває таке, що світ людину зміняє, псуює...

— Мамо!...

І, щоб бути в Зарваниці на

суботу й неділю, ми вибралися у п'ятницю ранесенько, до схід сонця — на прощу.

Ми йшли втрійку. Пішки.

Мама з сестрою, йдучи, вервию відмовляли: і я з ними. Потім ішли ми мовчки. Тоді став я розмовляти з шумами зелених просторів. За хмаринки, мої мрії як чічки зачіпляв і, разом із мамою і з сестрою, солодкий тягар нашого сонця на собі ніс. А воно осмаглювало мене з якоюсь непогамованою, але доброю, здорововою снагою. Біля польових джерел і криниць ми охолоджували сонце, а воно вхітно ці холодні, подільські струми приймало. Час до часу мама спокійно розказувала, як долотом довбала, про життя наших сусідів, про іхне горе й журби, але не про свої: вона завжди була щаслива, лиш інколи виривалось і в неї нарікання. Але швидко вмовкала.

І так, легкою ходою паломників, усім працюючим на полі, по дорозі "Дай Боже щастя!" сказавши, коли вже сонце з насолодою над ланами лягало, ми побачили перед нами зарваницьку церкву. Сонце заглядало й у середину церкви, золотим гомоном по долівці розстиляючись. Ми змовкли — серце стало молитись.

Ми ввійшли в церкву. Тут, у лівій наві, перед чудотворною іконою Божої Матері припали й ми на коліна.

Чи пам'ятаєте ще ту ласкаву, ніжну, ясну вимову очей, обличчя Матері на цій іконі?

Зарваницька ікона. Зліва церква, з-права каплиця над джерелом, яку 1960 р. батьківши висадили динамітом.

Я — напевно й у вічність понесу ласкавість Матері зарваницької ікони!...

**

На нічліг — ми пішли до батьків моого знайомого, львівського редактора, Осипа Боднаровича.

Наши ранки — ми перебували в церкві на молитві, на Службі Божій. Пополудні, я сам ішов у близький ліс, у співну, соняшну, зелену тишу, або над спокійне тут, тихе плесо Стрипи.

Перед відходом до дому пішли ми всі троє до каплиці, до чудесного джерела води. Ген, там під лісом! Нема ж прочанина, щоб був у Зарваниці, а не був у каплиці, під якою дзібонить джерело цілющої води.

Брешті, тут же й була появилася Божа Мати, вперше ще в 17-ому столітті. Тут найповніше свою душістю відчуваєте її привіність. Тут, на цім місці, кожен раз коли я бував, чомусь завжди на думку приходила поема про 300-літній сон ченця, що її написав мій виховник у гімназії, учитель Володимир Масляк. Ця поема була в шкільних підручниках.

Мама, помолившись і прикрасивши своє втомлене обличчя

усміхом своєї душі в щасті, сказала до мене:

— Піди сину й начерпни цієї цілкомої води, бо вона найпевніший лік у хаті!...

Я ввійшов, мов у печеру, до джерела, сперся на залізне поруччя й, слухаючи бриніння струму цієї води, що дивно-лагідним плюскотом у душу мою вливалася, начерпнув її до пляшки. І ще раз згадав: колись, дитиною, іду з татом до цього ж джерела, тато береться за залізне поруччя й нахиляється зачерпнути цієї води, а я з дитячим острахом, непорушний, слідкую за рухами батька: аби, бува, мій тато та не втопився...

**

Нині — цю каплицю Москвою збаламучені наші яничари висадили в повітря.

Але Божа Мати далі ходить по нашій тернистій землі — Україні.

Та мало-мало між нами тут таких, що б хотіли призадуматись над цим явищем:

Божа Мати далі ходить по нашій скервавленій землі — Україні!...

Бронкс, Н. Й., 25 серпня 1960.

о. Вільгельм Гюнерман¹⁾

ПІСНЯ НА ШАФОТІ

Був день свята Божої Матері 1790 р., жахливого року французької революції. Камелітанки французького містечка Компієнь співали саме Вечірню в малій каплиці, коли входова брама залижала від сильних ударів. Всі здригнулися зі страху, але, скріплени прикладом старої ігумені Марії Терези, не переривали співу. Саме почали співати "Величить душа моя Господа", як двері вискочили з завіс і до каплички вдерлося кілька революційників у червоних шапках, з розбуреним волоссям і диким обличчям.

— Скінчіть уже раз із тим співом! — закричав один із них, п'яній. — Уже не будете тут довше зачинені. Ми виломили вашу в'язницю і виведемо вас із вашої святої клітки.

Та Сестри немов не чули і співали далі.

— Ви мене не розумісте? — закричав п'яній. — Ви вільні і можете йти, куди хочете.

— Розігнав сильних думкою серця їх, — лунала пісня.

— Та це ж революційна пісня — сказав іронічно один із них, що знов латину.

Сестри закінчили вечірню і вийшли з каплички. Залишилася одна ігуменя, яка спокійно підійшла до революціонерів.

— Вийдіть і ви з каплички і з монастиря, — сказала вона. — Подумайте над тим, що чините святотатство.

— Святотатство? — засмія вся безбожний провідник тої групи революційників. — А який злочин чините ви, замикаючи молоді дівчата на ціле життя в цих мурах? Ми маємо доручення конвенту²⁾ вияснити їм, що вони можуть покинути цей дім.

— Хочете прогнati нас із монастиря? — спитаила ігуменя.

— Прогнати? Ні! — відповів він. — У нашій країні кожний може робити, що захоче. Коли ви і старші монахині схочете залишитися тут, ми вам не заборонимо.

— Добре, — промовила ігуменя по хвилині надуми. — Ходіть зі мною до рефектара. — Ні, ні, не всі, тільки ви одні, і самі спітайте Сестер.

Революційник просто оставпів, коли всі монахині відмовилися вийти з монастиря, та вивів свою банду.

— Я дуже боялася — прошептала Сестра Агнета, наймолодша з них.

¹⁾ Подаємо тут переклад оповідання відомого німецького католицького письменника. Його цікава історична повість із часів французької революції п. н. "На Божих окопах" вийде 1961 р. в нашому видавництві.

²⁾ Тодішня революційна влада.

— Ми повинні одного Господа боятись, а не людей — відповіла поважно ігуменя. — Від сьогодні будемо співати щоденно пісню до Святого Духа, щоб виблагати в Нього ласку боятися Бога. Це найкращий спосіб проти того, щоб люди боялися людей, проти боязni, якої не повинні відчувати християни, а головно монахині.

Засоромлена Сестра Агнета схилила голову.

Рік пізніше знову появився в монастирі висланець революційного уряду. Цей мав кращі манери, як попередній. Він чесно вияснив ігумені, що вона і всі Сестри обов'язані підписати присягу.

— А коли ми цього не вчинимо? — спитала ігуменя, держачи письмо в руці.

— Тоді буду приневолений замкнути монастир — відповів він, здвигаючи раменами.

— Я мушу надуматися, — сказала монахиня — чи буде це згідне з моїм сумлінням. Залиште мені тиждень часу.

— Ясно. Прийду після тижня.

Ігуменя провела більшість свого життя в монастирських мурах і не була якслід ознайомлена зі світовими справами. Тому звернулася до священика:

— Що ж я можу вам порадити — зідхнув священик. — І ми всі подіставали таке саме...

— Що каже на це Рим? — спитала вона.

— Ми ще не отримати звідти відповіді.

— Отже, що мені радите?

— Підпишіть в ім'я Боже, бо інакше замкнуть монастир.

І всі Сестри підписали.

Однаке 13 вересня 1793 р. юрба вдерлася до монастиря та прогнала монахинь. Вони порозходились і замешкали в католицьких родинах. І аж тоді довідалась ігуменя, що Апостольська Столиця виключає з Церкви кожного, хто зложить присягу революційному урядові. Ігуменя написала письмо до революційного уряду, що не знала, якого роду була присяга та що вона і Сестри відкликають присягу. Ігуменя пішла до Сестер, і кожна з них підписалася на письмі.

— А що буде з нами? — спитала Сестра Агнета, коли ігуменя поклала перед нею документ.

— Мабуть поведуть нас на гільтотину³), — відповіла спокійно ігуменя.

— На гільтотину? — застогнала смертельно бліда Сестра і закрила руками обличчя. Як часто в останніх часах чула вона про те криваве страхіття, як часто була вона приневолена проходити мимо... і тепер уся дрижала на думку, що і її мали б повести туди.

— Бачу, що ти не хочеш підписати, — промовила ігуменя, відбираючи від неї документ.

³) Це прилад, яким у той час у Франції відтинали голову засудженим на смерть.

— Ні, ні, я підпишу! — прошепотіла. Її рука дрижала так, що не могла вдергати пера. Ігуменя обняла її сердечно.

— Спокійно, Сестричко! — сказала. — Ми всі в Божих руках. А боятись нам треба тільки одного — щоб не образити Господа. Чи ти молишся щоденно до Святого Духа?

— Так! — сказала Сестра зі сльозами в очах.

— То добре. Святий Дух скріпити тебе.

Ігуменя післала те письмо до революційної влади в Компієнь. Незабаром забрали всіх Сестер до в'язниць. Безбожна влада засудила їх на кару смерти.

Був гарячий день коли везли їх зв'язаних на гільотину. Біля них товпилася юрба. Деякі безбожники обкідували їх камінням і іншими речами. Ігуменя притягнула Сестру Агнету до себе:

— Відважно, Сестричко! — прошепотіла. — Ми в дорозі до небесного бенкету, а Господь хоче бачити веселі обличчя.

— Так, — вистогнала Сестра, дрижачи зі страху, — щоб тільки не було тих жахливих людей біля нас.

— Замкни очі і не дивися на них! — порадила ігуменя.

— Гільотина — застогнала Сестра, дивлячись на неї широко відчиненими очима.

— Брама до вічності! — сказала ігуменя. — Співаймо, Сестрички! — Коли монахині скінчили співати ангельський привіт "Радуйся Мати милосердя" — понеслися звуки пісні до Святого Духа. Юрба людей, що дико вигукувала, замовкла і немов заворожена слухала святих слів дзвінкіх голосів.

Забубнили в барабани. Одна Сестра за одною клякала перед ігуменою, отримувала від неї благословення, входила по ступенях риштування і схиляла свою голову під ніж гілотини. Щораз слабше чути було пісню, вкінці співали її тільки — ігуменя і с. Агнета.

— Боїшся ще, Сестричко? — прошепотіла ігуменя, коли її Сестра Агнета клякнула перед нею.

— Ні, вже ні трохи! — засміялася Сестра Агнета.

— То йди з Богом в свою останню путь! — і рука старушки спочила на її голові. А Сестра Агнета піднялася і помалу, з близкучими очима, входила на риштування. І станув перед очима її душі той день, як то йшла вона до ступнів віттаря, щоб із рук єпископа прийняти хрест. І дзвінким голосом заспівала "Величить душа моя Господа".

А юрба зі стриманим віддихом дивилася на молоденьку монахиню, яка всміхнена клякнула перед топором.

Остання вступила на риштування старенька ігуменя, співаючи старечим голосом пісню, що її почала Сестра Агнета. І та, що не боялася нічого в житті, тільки одного Господа, закінчила своє життя з героїчною відвагою.

П'яна, дика юрба розбіглася з-під гілотини, а 60 Кармелітанок одержали з рук Господа вінець слави.

27 травня 1906 р. Папа Пій X проголосив започаткування беатифікаційного процесу тих героїчних монахинь, мучениць за вірність Христовій Церкві.

НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ

Д-р ЙОСИФ БУЛАНЖЕЙ з дружиною

DR. JOSEPH BOULANGER

PHONE 22009

—
BOULANGER BLDG.

EDMONTON, ALTA

КНИГАРНЯ І ВИДАВНИЦТВО ОТЦІВ ВАСИЛІЯН У ТОРОНТО

поручають такі книжки:
за азбучним порядком:

АПОСТОЛЬСТВО МОЛИТВИ МІЖ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ. Підручник для членів Апостольства з усіма його набоженствами та молебнами. Зладив о. А. Трух ЧСВВ. Сторін 77. Ціна 50 центів.

БАБУНИНІ КАЗКИ. Написала Т. Білецька. Для дітей кожного віку. Багато різноманітних образків. Стор. 64. Ціна \$1.50, в опр. \$2.00.

БАЙКИ КАЛИНЦЯ, ілюстровані, 80 сторін. Ціна 20 центів.

БЕЗ БОГА АНІ ДО ПОРОГА, О. Запорожець, повість. Ціна \$1.00.

БЕН ГУР. Історична повість з часів Ісуса Христа. Написав Луїс Вуллес. З образками. Стор. 191. Ціна \$2.00.

БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ СТАРОГО ЗАВІТУ, о. А. Лугового. Двома мовами. Стор. 127. Ціна 50 центів.

БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ НОВОГО ЗАВІТУ, о. А. Лугового. Двома мовами. Стор. 156. Ціна 50 центів.

БОЖА КРИНИЦЯ — сім св. Тайн це Божа криниця для нашого цього-того-часного добра. Написав о. А. Трух ЧСВВ. Стор. 39. Ціна 40 центів.

ВОРЕЦЬ ХРИСТА, св. Василій Великий. Святогородське "Наслідування Христова". Оправлене в скіру — \$2.00; опр. в полотно \$1.00.

ВУЛО ТРОЄ МАЛИХ ДІТЕЙ, О. Бартас — історія про життя троїх дітей у місцевості Фатіма, яким об'явилася 1917 року Маті Божа. Книжка має 264 сторінки друку, ілюстрована, гарна обгортка. Ціна \$2.50, а з переплеті \$4.00.

ВЕЛИКА ОБІТНИЦЯ СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО, о. М. Щудло ЧНІ. Ціна \$1.00.

ВЕЛИКИЙ ВАСИЛІЯНІН, Слуга Божий Митрополит Андрій Шептицький. Написав М. Островерх. Ціна 50 центів.

ВІДПУСТОВІ МОЛИТВИ — Ціна 10 центів.

ВИКЛЯТИЙ ГЕТЬМАН МАЗЕПА — пера Ореста

Купранця. Про те, як Москва виклинала І. Мазепу. Ціна 25 цнт.

ВІРА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, пам. Берестейської Унії. Ціна 15 ц.

ВІДРОДЖЕННЯ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ 1917—1930 рр. Що тоді там діялося в описі самого митрополита В. Липківського. Стор. 336, 36 ілюстрацій. Ціна \$3.00.

ВІРИТИ ЧИ НЕ ВІРИТИ — найбільш оспорювані правди віри. Сторін 57. Ціна 35 центів.

ВПИСОВІ ЛИСТКИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ в українській або англійській мовах, сотня \$1.00.

ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА. Найновіша історія тієї Держави, від якої пішла Українська Нація. Написав Павло Грицац. Сторін 176. Ціна \$2.50.

ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ Й УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ — написав д-р Іван Тесля. 3-те змінене видання. 240 сторін, 108 образків, мап і діаграм. Ціна \$3.00.

ГОМІН З ДАЛЕКА, М. Острoverха, нариси. Стор. 144. Ціна \$1.00.

ГОРБАТЕНЬКА, М Головінська. Оповідання для дітей про добру дівчинку Марусю. Сторін 48, 4 образки. Ціна 50 центів.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, о. А. Трух ЧСВВ. Ціна \$2.00.

ГРАМАТИКА церковно-слов'янської мови — зладив о. Дамаскин Попович ЧСВВ. Конечно потрібна всім, що хочуть краще пізнати й зрозуміти літургічну мову, якої щодня вживаємо у Богослуженнях. Ціна \$1.50.

595 ДНІВ СОВЄТСЬКИМ В'ЯЗНЕМ — написав б. редактор "Діла" й "Українських Вістей", бл. п. д-р Іван Німчук. Як то жилося йому за большевиків по різних тюрях. Сторін 235. Ціна \$1.50.

ДОБРА СПОВІДЬ — написав о. А. Г. Й. Трух ЧСВВ. Що кожному треба знати про сповідь. Стор. 48. Ціна 40 центів.

ДУШЕХВАТ, з життя св. Йосафата, 4 дії й аптеоза, о. М. Гнесько ЧСВВ. Ціна 25 центів

ЕМІГРАЦІЯ В ПОХОДІ, гуморески, Ст. Вулатий. Ціна \$1.50.

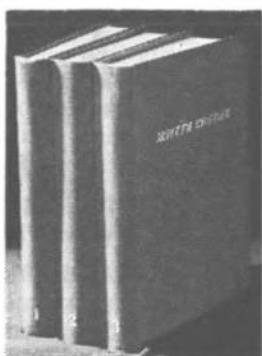
ЕНЦИКЛІКА "СХІДНІ ЦЕРКВІ" — Папа Пій XII. Ціна 15 центів.

ЖИТТЯ СВЯТИХ, о. Гр. Труха ЧСВВ.

1-ий том "Життя Святих" — має 384 сторінок великого формату, ілюстрований 80 образками. Містить життя Святих від січня до березня. Описує життя 217 Святих.

2-ий том "Життя Святих" — має 478 сторінок, з 81 образками, описує життя 165 Святих, які приходять у календарі під місяцями квітень, травень і червень.

3-ий том "Життя Святих" має 462 сторінки з 78 образками й містить

описи життя 160 Святих, які є в календарі в місяцях: липень, серпень і вересень.

4-ий том "Життя Святих" має близько 400 сторін і містить описи життя Святих, які приходять у календарі в місяцях: жовтень, листопад і грудень. — Ціна кожного тому — \$5.00.

ЖИТТЯ І СЛОВО, Видавн. "Добра Книжка". Частина I. Ціна \$1.00.

ЗАПИСКИ ПОЛІТВ'ЯЗНЯ, Ю. Мозиль. —

Опис життя у польській слідчій тюрмі. Сторін 128 у гарній обкладинці. Ціна \$1.00.

ЗБІРКА українських народніх пісень—для дітей. 20 найкращих пісень — слова авторів таких, як Т. Шевченко, Б. Грінченко, М. Коцюбинський, О. Кониський С. Черкасенко, Л. Українка, В. Самійленко й ін. Ціна 50 центів.

ЗОЛОТИЙ МІТ, збірка поезій, М Галичко. Ціна \$1.50.

ЗОЛОТИ ВОРОТА, читанка укладу д-р Марії Овчаренко. Це збірка найкращих творів різних наших письменників-белетристів, призначена для українських вищих класів. Книжка з ілюстр., мист. М. Дмитренком. Стор. 264, 46 образків. Ціна \$2.50.

ІСТОРІЯ ВСЕЛЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ — написав о. М. Дядьо. Коротка історія всієї Католицької Церкви від її початків аж до 1940 рр. Сторін 44. Ціна 45 центів.

ІСТОРІЯ ДУШІ — це книжка, яку написала найбільше в наших часах популяризаторка Свята: Тереса від Дитяти Ісуса. Це її святе життя а таке просте, що кожний може його наслідувати. Сама Свята називає свою дорогу життя "віндою" (-ліфтом) до неба. Книжка видана вже в мільйонах примірників на різних мовах, а ось і нашою мовою в перекладі з французької. 284 сторінки друку, гарна обгортка — коштує \$2.50, а в переплеті — \$4.00.

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ — життя й подвиги та мучеництво Перемиського Владики Й. Коциловського ЧСВВ. Написав о. проф. д-р Іриней Назарко. Сторін 56. Ціна 50 центів.

КАЗКА ДІТЯМ НЕВЕЛИКА ПРО КУРЧАТКО Й ПРО ШУЛІКУ. Є. Яворівський. Нове, змінене видання, з розкішною віньетою О. Судомори, цілосторінкові ілюстрації Е. Козака. Ціна 75 центів.

КАТОЛИЦЬКА ВІРА В ПРИКЛАДАХ, о. А.

Труха ЧСВВ. 573 коротеньких оповідань-прикладів, що пояснюють різні правила віри, напр. чуда, пророцтва, пізнання Бога, про секти і т. п. Дуже цікава, але і повчальна книжка. Сторін 352. Ціна книжки \$2.00 в полотні \$3.50.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В ЗАХІД. УКРАЇНІ.

Це коротка історія церковної Унії, мучеництва нашої Церкви, християнства в галицькій землі, історії Закарпаття і його Церкви. Сторін 64. Ціна 25 центів.

КАТОЛИЦЬКЕ ЖИТТЯ. 30 духовних наук

про католицьке життя в парохії. Написав о. Є. Теодорович. Сторін 200. Ціна в полотні \$2.00.

КАТОЛИЦЬКИЙ КАТЕХИЗМ — найновіше видання, написав відомий місіонар та редактор "Світла" о. Андрій Гр. Й. Трух ЧСВВ — з додатком 15 пісень під нотами — в українській і англійській мовах. Сторін 112. Ціна 75 центів.

те ж саме тільки в українській мові. Сторін 72. Ціна 50 центів.

КАТОЛИЦТВО І ПРАВОСЛАВ'Я — це книжка, що основно роз'яснює відносини між католицтвом і православ'ям у світлі науки віри й історії Церкви. Основний підручник для тих, що хочуть пізнати такі питання, як першество в Христовій Церкві та причини роздору. Сторін 328, гарна обгортка. Ціна \$3.00, у перепліті \$4.00.

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКИЙ МАНАСТИР, о. І. Д. Попович. Ціна 50 центів.

КНИГА ТОВИТ одна з найкращих книг св. Письма Старого Заповіту про тодішніх "емігрантів". У перекладі вперше на українську мову о. д-ра В. Дзьоби. Ціна 25 цнт.

КНИГА ЧУДЕС СВ. АНТОНІЯ З ПАДВИ. Переклад о. Й. Ананевича ЧБМ. Сторін 64. Ціна 65 центів.

КОЛЯДИ АБО ПІСНІ НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ (з нотами). 162 коляди. Найбільший колядник укладу Йосифа Когута. Сторін 288. Ціна \$2.00.

КРІЗЬ ЗАЛІЗНУ ЗАНАВІСУ. Ю. Мозіль. Спомини про життя в таборах по війні й утечу від червоних. Стор. 104. Ціна \$1.00.

КНИЖКИ І ЛЮДИ — пера католицького редактора Олександра Можаха. Пише про відношення людей до книжки, про католицьких редакторів і т. п. Сторін 128. Ціна \$1.00; у півполотні \$1.80.

ЛЕГЕНДИ ПРО ХРИСТА. Гарфа Леїлі. Написала Костянтина Малицька. Ілюструєвав Юрій Кульчицький. Сторін 34. Ціна \$1.50; в твердій оправі \$2.00.

ЛІТУРГІКА для українських шкіл — частина I. Святі речі. Написав о. М. Соловій ЧСВВ. Англійську версію зладив о. Й. Шкварок ЧСВВ. Книжка багато ілюстрована. Ціна \$1.00.

ЛІТУРГІКА — частина II. Святі часи, святі богослужіб, Служба Божа, святі молитви і практики. Тих же авторів. В українській і англійській мовах. Ілюстрована. Сторін 128. Ціна \$100. Обі частини разом в переплеті — ціна \$3.00.

МАРІЯ І ТИ. Ця книжка о. проф. д-ра Іринея Назарка ЧСВВ. 16 високо-поетичних розважань про Преч. Діву, основаних на писаннях найкращих богословів і поетів-письменників. Сторін 123, 17 образків. Ціна \$1.25, в оправі \$2.00.

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ, на тлі відродження галицької України, о. Д. П. Ціна 35 центів.

МИТРОПОЛИТ МИХАЙЛО РАГОЗА, о. С. Семчук. Ціна 10 центів.

МОЛІМСЯ СПІЛЬНО НА ВЕРВИЦІ. Стор. 46. Ціна 15 центів.

НА БОЖИХ ОКОПАХ. Історична повість з часів страшної французької революції. Написав о. В. Гюнерман. Ціна \$2.00.

НА ВРОНКАХ. Спомини політв'язня Юрія Мозоля, що просидів 5 років у польській тяжкій в'язниці Вронки. — Стор. 128. Ціна \$1.00.

НАЗУСТРІЧ ЖИТТЮ. Це прекрасна книжка про те, як маємо розвивати наше життя для свого і близьких щастя та Божої слави. Написав о. Равль Плю. Переклад із французької мови Я. Чуми. Сторін 102. Ціна 75 центів.

НА ЗАКРУТИ. Написав М. Острoverха. Стор. 142. Ціна \$1.75.

НА ЧЕРНЕЧІЙ ГОРІ АТОС, о. д-р Юрій Федорів. Записки паломника. Ціна \$1.25.

НАСЛІДУВАННЯ ХРИСТА Томи Кемпійського — це книжка, яка — по св. Письмі — має найбільші наклади в світі. Тут маємо її у гарному перекладі на українську мову пера св. пам. Єпископа Йосифа Бочиня. Сторін 520, формату молитовника. Ціна оправленої в мороко \$3.25; у полотно \$2.50.

НАРИСИ З ЦЕРКОВНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ Х-ХII СТОЛІТТЯ. Теофіл

Коструба. Найважніші питання з історії нашої Церкви за княжих часів, іпр. яку віру приняв св. Володимир і под. — подає тут учений автор досить приступно, але впovні науково. Ця книжка про старі часи, саме на часі якраз тепер, коли ворог Церкви багато неясного і неправдивого старається ввести між наших людей. Сторін 142, в гарній обкладинці. Ціна \$2.00; oprав. \$3.00.

НАСЛІДНИК СВ. ПЕТРА. Б. Дмитренко. Ціна 15 центів.

НАУКИ Й ЧИТАННЯ НА НЕДІЛІ Й СВЯТА,
119 наук, приступних для всіх, також і
для молоді, зібрав о. Кирило Лотоцький.
Сторін 283. Ціна \$2.50.

НАША ХОЛМЩИНА, о. С. Семчук. Ціна 10 центів.

НАША ХАТКА, оповідання для дітей, ілюстроване,
І. Савицька. Ціна \$1.50.

НОВИЙ СВІТОГЛЯД СЬОГОЧАСНОЇ НАУКИ. Теперішня правдива
наука йде щораз більше за Богом — пише в тій книжці відомий
наш учений-природознавець проф. д-р Іван Раковський. Стор.
63. Ціна 50 центів.

ОБ'ЯВЛЕННЯ СЕРЦЯ МАРІЇ У ФАТИМІ. о. О.
Штавдінгер. 2-ге видання. Ціна 50 цнт.

ОБНОВА ЛЮБОВІ — науки на восьмиден-
ні духовні вправи на основі навчання
св. Василія Великого, опрацював о. В.
Ковалік ЧСВВ. Сторін 430. Ціна \$5.00.

ОБНОВЛЕННЯ ДУШІ — читання на восьми-
денні духовні вправи. Уложив о. Р. Голо-
вацький ЧСВВ. Стор. 434. Ціна \$2.50.

**ОГЛЯД Богословсько-літературної діяльно-
ети Йосафата Кунцевича,** д-р Юрій Герич.
Ціна 50 центів.

ПАСТУШОК ІЗ НАЗАРЕТУ — оповідання
для дітей. Ціна 50 центів.

ПЕРШІ ЗАКОВАНІ. Біла книга про пере-
слідування віри в Україні. Ціна \$1.00.

**ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ Й БІЛОРУСЬКОЇ ЦЕРКВИ РОСІЙ-
СЬКИМИ ЦАРЯМИ.** Це найновіша книжка д-ра Стахія Стеблецького
про переслідування нашої Церкви за царських часів. Багато об-
разків. Невідомі досі речі. Сторін 103, 33 образки. Ціна \$1.00.

ПІНІСТИЙ, пригоди дика, Е. Сетон, 99 сторін. Ціна 25 центів.

ПІСНЯ ПРО БЕРНАДЕТУ, Ф. Верфель. Це світової слави повість про св. Бернадету Субіру, книжка перекладена на всі мови культурного світу. Сторін 528. Ціна в полотні \$4.00.

ПО ВАСИЛІЯНСЬКИХ МАНАСТИРЯХ — пера о. М. Ваврика ЧСВВ. Ця книжка це немов мандрівка по василіянських монастирях Галичини й Карпатської України, які тепер топче нога безбожника. Як основувались ті монастирі, як там у них жили й освячували себе й наш народ українські монахи, як клали своє життя за віру в останніх часах. "Дорогоцінна книжка" — пише про неї один місіонар, — хоче пригадувати постійно про те, що "земля, на якій стоїмо, свята..." Сторін 286, має 112 образків із Старого Краю, які Вам його пригадають. У гарній обкладинці \$2.50, у переплеті \$4.00.

ПОДОРОЖНІЙ, Наталена Королева. Це дуже гарна книжечка найбільшої української католицької белетристки (що ій саме в 1958 р. минуло 70 років) — містить ряд прекрасних легенд-оповідань, які зворушать кожного. Сторін 48. Ціна 50 центів.

ПОЯВИ ПРЕЧ. ДІВИ від 1830 до 1958 р. і що М. Божа передсказувала в тих появах. Стор. 140 (багато образків). Ціна \$1.50.

ПОКЛІН МАРІЇ. Збірник що його видала українська еміграція в честь Преч. Діви Марії, Владичиці й Опікунки України. Містить статті ѹ гарні вірші, пісні (з нотами), молебен і б. і. Пише 27 авторів, 55 ілюстрацій (переважно ікони Преч. Діви в Україні). Сторін 160. Ціна \$1.50.

ПО РІДНОМУ КРАЮ. Як його відвідувала авторка О. Кисілевська. Ціна \$2.00.

ПРЕСВЯТА ЄВХАРИСТІЯ — Догматична студія Митрополита Йосифа Сліпого. — Ціна \$1.00.

ПРОКЛЯТИЙ КАМІНЬ. Дуже цікава історична повість В. Лозинського — М. Ценевича. Виходить вона вже четвертий раз друком, так її люди собі сподобали. Стор. 184. Ціна \$2.00.

ПРОКЛЯТИЙ, цікаве оповідання, К. Май. Ціна 50 центів.

"ПРОСВІТА" — її заснування й праця, В. Дорошенко. Ціна \$1.20.

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА ОО. ВАСИЛІЯН У КАНАДІ —

Це книга, що оповідає про ОО. Василіян за 50 років їх трудів у Канаді (1902-1952). Про духа василіянського монашества. Історія ОО. Василіян у Канаді. Монастири, domi й душпастирські станиці. Пом'янник канадських Василіян. Сторін 435, 55 образків. Ціна в полотні \$5.00.

РЕЙД У НЕВІДОМЕ, Юрій Тис. Дивні пригоди знатного молодця пана Миколи Претвича. Ціна \$1.80.

РОЗВАЖАННЯ ПРО ПРЕСВЯТУ БОГОРОДИЦЮ, о. Ст. Решетило.

Ціна 50 центів.

РОЗМОВИ З ІВАНОМ ЗАГІРНИМ, о. М. Гнесько ЧСВВ. Ціна 10 цит.

РИМ І ВІЗАНТІЯ, І. Нагаєвський. — Коли книжка "Католицтво і православ'я" розглядає ті відносини більш із догматично-історичного становища, то книжка о. д-ра І. Нагаєвського це дуже цікаво написаний твір про історію візантійських патріархіз, про перший розлам між Церквами за Фотія, про його поворот до Католицької Церкви й і. досі невідомі речі, тісно пов'язані з історією нашої Української Церкви. Сторін 243, у гарній обгортці. Ціна \$2.50, у переплеті \$3.50.

РОМКО БОМКО. Сценічна картина-байка, написала О. Федейко. Сторін 24, з образками. Ціна 40 центів.

СВ. ЄВАНГЕЛІЯ по українськи з поясненнями о. д-ра Т. Галущинського ЧСВВ, опр. у мороко \$5.00; опр. у полотно \$3.50.

СВЯТА ЄЛИСАВЕТА Геновеви Дардель. Це гарненьке оповідання для дітей про життя дуже милосердної Святої. Прочитають радо і старші, так гарно написана. Ціна 25 центів.

СВЯТА ЗЕМЛЯ — о. д-р Юрій Федорів, спомини паломника. 74 ілюстрацій. Сторін 175. Ціна \$2.00.

СВ. ТЕРЕСА ВІД ДИТЯТИ ІСУСА. Життя цеї великої Святої написав Монс. Лявей у перекладі о. В. В., ЧСВВ. Сторін 320, 32 образки. Ціна \$1.25.

СЛУЖБА БОЖА Й ЦЕРКОВНІ ПІСНІ на 2 голоси під нотами. Ціна \$1.00.

СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ І КУЛЬТУРИ. — написав о. М. Ріпецький.

- 1) Початки християнства в Україні. Сторін 64. Ціна 35 центів.
- 2) Св. Володимир Великий. Стор. 76. Ціна 40 центів.
- 3) Церква й культура за Ярослава Мудрого. Стор. 64. Ціна 35 центів.
- 4) Великий Князь Володимир Мономах. Стор. 55. Ціна 35 центів.
- 5) Києво-печерський монастир і його подвижники. Ціна 50 центів.
- 6) На склоні київської княжої доби. Ціна 50 центів.
- 7) Київський літопис і Слово о Полку Ігоревім, о. М. Ріпецький. Ціна 60 центів.

ТАЙНА ЧЕРВОНОГО ПОСОЛЬСТВА. Я. Боженський. Ціна \$2.00.

ТАЙНИ ХРЕЩЕННЯ Й МИРОПОМАЗАННЯ. Догматична студія Митрополита Йосифа Сліпого. Сторін 94. Ціна \$1.00.

ТАТАРИ, драма у двох картинах, С. Калинець. Ціна 10 центів.

ТЕОФІЛ КОСТРУБА вчений і праведник. Життєпис цього василіаннина, що помер в опінії святої, а при тому був великим ученим. Ціна 25 центів.

ТРУДНОЩІ ЗАГРНОГО, о. М. Гнессько ЧСВВ. Ціна 10 центів.

УКРАЇНСЬКИЙ БУКВАР — Свою Україну любіть — написав д-р Кость Вагилевич. Багато ілюстрований. Уложеній за найновішими вимогами навчання. Ціна \$2.00.

УКРАЇНЦІ В БРИТИЙСЬКІЙ КОЛЮМБІї. Цікава праця ред. д-ра Івана Німчука. Ціна 25 центів.

УКРАЇНСЬКІ РЕЛІГІЙНІ ПІСНІ — на хори мішані, чоловічі й жіночі зладив Мирон М. Федорів, у двох частинах. Ціна комплекту \$5.00.

УКРАЇНСЬКА МОВА. Це письмові й граматичні вправи для початкових класів української школи. 93 сторінки з ілюстраціями. Ціна \$1.00.

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДИ. 78 різних із нотами: 1) церковні коляди, 2) народні коляди, 3) колядки, 4) Щедрівки. 167 сторін. Ціна \$1.00.

ХРЕЩЕННЯ, о. М. Горішний ЧСВВ, в українській і англійській мовах. Ціна 10 центів.

ХРИСТИЯНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА ЕТИКА, о. проф. Леоніда Лужницького. Це підручник, який пише про морально-добре життя людини, як його вчить Церква на основі Божого Об'явлення. Сторін 98. Ціна \$1.00.

ХРИСТИЯНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ. Як має виглядати правильний націоналізм у світлі Христової віри — написав о. Дамаскин Попович ЧСВВ. Ціна 25 центів.

ЧІЧКА. Це оповідання про дітей нашої визначної письменниці Марії Головінської, видане з нагоди її письменницького ювілею, з відповідним вступом про життя і творчість авторки. Видання люксусове, на дорогому папері, у прекрасній обгортці проф. А. Андрушевська. Ціна \$1.75.

ЧИМ є ЛЮДИНА, о. Н. Саварин ЧСВВ. Ціна 25 центів.

ЧОРНОКНИЖНИК ІЗ ЗУБІВКИ — М. Острозверх. Ціна 50 центів.

ЧОРТ НАПРАВДУ! Чого вчить Церква про злих духів. Як чорт навідує человека в наші часи. Ціна 25 центів.

Папак Мироновів

УКРАЇНСЬКА
МОВА

МАРІЯ ГОЛОВІНСЬКА

ЧУДЕСНЕ ЖИТЯ СЕСТРИ ВАРВАРИ. Славний аскетичний письменник, бл. пам. о. Йосиф Схрейверс ЧНІ написав по французьки книжку про українську монахиню с. Варвару зі Згромадження св. Йосифа. Тут маємо переклад на нашу мову чудесного життя тієї святої української душі. Книжка стане близька всім українцям, що побачать із неї шлях до святости, яким ішла українська людина. — Сторін 198, у гарній обгортці. Ціна \$1.50; у перепліті \$2.50.

ШКОЛА ВІЧНИХ ПРАВД. Славна книжка духовних вправ (реколекцій) і розважань про найважніші на світі справи — пера о. Г. Шільгена Т. І. Такі розважання звернули на шлях святости св. Ігнатія Льюїса. Сторін 485. Ціна \$3.00.

У СТЕПАХ УКРАЇНИ. Повість із часів визвольних змагань 1918-1922 року. — Написав Яків Хомичів. 2 томи, сторінок 349 + 347. Ціна \$3.00.

ЩОБ УСІ БУЛИ ОДНО. — Ціна 25 центів.

ЮНАЦТВО В ОБОРОНІ РІДНОЇ ЗЕМЛІ — спогади про участь української молоді у визвольних змаганнях 1918-1920 років. В. Татомир. Ціна \$2.00.

Я БУЛА СВІДКОМ ЧУДА. Що написала про чуда в Людрі протестантка? Сторін 53. Ціна 50 центів.

THE CLASH OF CIVILIZATION, A. Arabska, 10 ¢.

BAPTISM, Rev. M. Horishny OSBM, — 10 ¢.

CATHOLIC CATECHISM, Rev. A. Truch OSBM.
In Ukrainian and English — 75 ¢.

CROSS IN THE UKRAINE. — Introduction of Christianity — \$0.10.

CULINARY TREASURES — cook book published by St. Basil's Ukrainian Catholic Womens' League, South Edmonton, Alberta. About 500 different recipes. Price \$2.00.

THE UKRAINIAN SETTLERS IN CANADA AND THEIR SCHOOLS 1891-1921. With reference to government, French Canadian and Ukrainian Missionary influences. By Rev. J. Skwarok, OSBM. Price \$2.00.

THE BLACK DEEDS OF THE KREMLIN. A White Book. Vol. I. Testimonies of Communist terror in Ukraine. Price \$5.00.

THE BLACK DEEDS OF THE KREMLIN. A White Book. Vol. II. The great famine in Ukraine in 1932-33. Price \$7.00.

АВТОБІОГРАФІЧНІ РУКОПИСІ св. Гереси від Дитяти Ісус, переклад із французької мови. — Ціна \$3.00.

КНИЖЕЧКИ ВИДАННЯ “СЛОВО ДОБРОГО ПАСТИРЯ”

Кожна в гарній барвистій обкладинці — по 35 центів.

- Большевицький церковний собор у Львові — А. В.
Божі люди і малоплюди — о. С. Сабол ЧСВВ.
Брунатний параман — о. М. Горішний ЧСВВ.
В руках диявола — о. С. Сабол ЧСВВ.
Василіянин в українському народі — о. М. Войнар ЧСВВ.
Велика обітниця Серця Христового — о. М. Станканинець ЧСВВ.
Відродження водою і Духом Святим — о. А. Пекар ЧСВВ.
Вірю в Апостольську Церкву — о. М. Ваврик ЧСВВ.
Вірю в одну Христову Церкву — о. С. Сабол ЧСВВ.
Вірю в Соборну Церкву — о. М. Соловій ЧСВВ.
Де Петро, там Церква — о. В. Ваврик ЧСВВ.
Дивен Бог во Святих своїх — о. Р. Головацький ЧСВВ.
Добре діла — о. В. Гавліч ЧСВВ.
Дорога до щастя у подружжі — 2 випуски — о. Ю. Катрій ЧСВВ.
Душі з чистилища — о. С. Сабол ЧСВВ.
Епископ Сотер Ортніський ЧСВВ — о. В. Ваврик ЧСВВ.
Жертва Служби Божої — о. М. Соловій ЧСВВ.
За душу молоді — о. І. Назарко ЧСВВ.
За святість подружжя — о. І. Магура ЧСВВ.
Забороло Христової Правди — д-р Гр. Лужницький.
Заповіти тисячеліття — М. Брадович.
Защо мене б'єш? — о. В. Ковалик ЧСВВ.
“Ідіть до Йосифа” — о. В. Ваврик ЧСВВ.
Католицький священик — о. Гр. Трух ЧСВВ.
Католицька Церква — добродійка людства — о. М. Марисюк ЧСВВ.
Комунізм і релігія — о. В. Ваврик ЧСВВ.
Ласка Божа діюча — о. В. Ваврик ЧСВВ.
Люрд — його історія — о. В. Ваврик ЧСВВ.
Люрд — його чуда — о. В. Ваврик ЧСВВ.
Мати святої Єдності — о. В. Ковалик ЧСВВ.
Марія наша взір — о. Є. Пащак ЧСВВ.
Марія — наша Цариця — о. І. Магура ЧСВВ.
Мир, війна та Ватикан — о. С. Сабол ЧСВВ.
Митрополит Андрій Шептицький — о. І. Назарко ЧСВВ.
Могутній Покровитель св. Йосиф — о. Ю. Прокопів.
Могутність преси — о. І. Назарко ЧСВВ.
Молітвся на вервиці — о. М. Горішний ЧСВВ.
Найсвятіша Євхаристія — о. С. Сабол ЧСВВ.
Найцінніша оздоба нашої душі — о. І. Назарко ЧСВВ.
Наша Свята Церква — о. Гр. А. Трух ЧСВВ.
Недокровне християнство — о. С. Сабол ЧСВВ.
Отруя в чарці — С. Ягодовський.
Пастир миру і любови — о. І. Назарко ЧСВВ.
Перша хрестителька України — о. М. Ваврик ЧСВВ.
Першенство Папи і Вселенські Собори — о. С. Сабол ЧСВВ.
Першенство Папи і Святі Отці — о. С. Фединяк ЧСВВ.

Печать Дару Святого Духа — о. А. Пекар ЧСВВ.
 Піст — д-р М. Грушевич.
 Поглянь на світ — побачи Бога — о. Т. Дурбак.
 Посів крові — о. І. Назарко ЧСВВ.
 Почитання Богоматері в Україні — д-р Д. Бучинський.
 Поширення культу Богородиці — о. І. Назарко ЧСВВ.
 Пояснення Служби Божої — о. М. Соловій ЧСВВ. — Ціна 50 центів.
 Правдива любов у подружжі — о. Л. Тимків.
 Приписи Євхаристійного посту — о. М. Ваврик ЧСВВ.
 Про спокуси — о. С. Сабол ЧСВВ.
 Релігія і музік науки — о. С. Сабол ЧСВВ.
 Робітниче питання і Католицька Церква — д-р М. Тимків.
 Розводи — о. С. Сабол ЧСВВ.
 Святі Тайни — джерела ласк — о. В. Ваврик ЧСВВ.
 Святій Папа Пій X — о. Гр. А. Трух ЧСВВ.
 Святе Письмо—Боже слово—о. В. Ваврик ЧСВВ.
 Святе Письмо — о. В. Ваврик ЧСВВ.
 Святий Рік 1950 — М. Острoverха.
 Терпіння — о. В. Гавліч ЧСВВ.
 Трагедія модерної молоді—о. В. Ваврик ЧСВВ
 Усміх у смерті — о. А. Пекар ЧСВВ.
 Устрій Христової Церкви—о. М. Ваврик ЧСВВ.
 Хочеш бути священиком? — о. М. Щудло ЧНІ.
 Хресний шлях українського католицизму, А. В.
 Церква і спорт — О. Гайський.
 Церква — мій скарб — о. В. Гавліч ЧСВВ.
 Цариця Вервиці — о. Т. Є. ЧСВВ.
 Через Марію до Ісуса — о. Ю. Катрій ЧСВВ.
 Чи Бог дбає про нас? — о. С. Сабол ЧСВВ.
 Чи треба сповідатися? — о. М. Марисюк ЧСВВ.
 Щоб усі були одно — о. М. Соловій ЧСВВ.
 Що нас роз'єдинує? — о. І. Магура ЧСВВ.

Окулістки

БУКОВСЬКА Б., R.O. БУКОВСЬКА В., O.D.

274 Roncesvalles Ave. — Phone: LE 2-5493 — Toronto, Ont.

Приймають: Від 10-ої рано до 9-ої вечора. В суботу 10 ран. — 6 веч.

"B I B L O S"

344 Bathurst St. Tel.: EM 8-5243 Toronto 2 B, Ontario

КНИЖКИ — КАНЦЕЛЯРІЙНЕ ПРИЛАДДЯ — ПОДАРКИ

Власники: М. і Н. Реплянські

BAZAR CO.

1609 Dupont St., Toronto, Ont.

LE 1-2197

Пачки до Европи. 44 фунтові живностеві пачки, дарункі, нитки до вишивання ДМЦ та інші європейські імпортовані вироби.

БОГОСЛУЖЕБНІ КНИГИ, МОЛИТОВНИКИ, МОЛЕБНІ Й ПОДІБНЕ

АПОСТОЛ НА НЕДІЛІ І СВЯТА, 6 x 9, опр. у мороко \$7.50; оправлений у полотно \$5.00.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ СВ. ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО, оправлена в мороко \$7.50; оправлена в полотно \$5.00; малий формат, опр. у мороко \$4.25; малий формат, опр. у полотно \$3.00.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО, малий формат, опр. у мороко \$4.25;

ГЛАСОПІСНЕЦЬ (Чини вечірні, утрені, літургій Преждеосв. Дарів і св. Василія Великого, паастас і б. і.) під нотами — 140 сторін великої формату, опр. у півскіру. Ціна \$10.00

ЄВАНГЕЛІЯ НА НЕДІЛІ І СВЯТА, 6 x 9, опр. у полотно \$5.00; опр. у мороко \$7.50.

ІРМОЛОГІОН, (літографічна відбитка львівського з 1906 р.), що містить усі напіви осмогласія, канони на кожний день року і всі інші церковні напіви, що не підлягають осмогласію. — Величина 8 і пів X 11. Гарно оправлений у мороко з золотим написом. Ціна \$30.00.

ЛІТУРГІКОН, три св. Літургії, оправлений у мароко — \$8.00.

СЛ. БОЖА ПРЕЖДЕОСВЯЩЕНИХ ДАРІВ І СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО, разом, опр. у мороко \$7.50.

СЛ. БОЖА ПРЕЖДЕОСВЯЩЕНИХ ДАРІВ, опр. у мороко \$4.25; опр. у полотно \$3.00.

ТРЕБНИК — малий у мороко. Ціна \$7.00.

ЧАСОСЛОВ — Ціна \$15.00.

ВІДПУСТОВІ МОЛИТВИ. — Ціна 10 центів.

МОЛЕБЕНЬ ДО СВ. ЙОСАФАТА. Ціна 15 цнт.

НАБОЖЕНСТВО В ЧЕСТЬ СВ. АРХАНГЕЛА МИХАІЛА. — — — — — Ціна 10 центів.

МОЛИТОВНИК ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, 496 стор., малий формат, у першій білій оправі	— — — — —	\$6.00
у мороко, золочений	— — — — —	4.50
у білій оправі, золочений	— — — — —	3.50
у полотні	— — — — —	2.50

МОЛИТОВНИК ХРИСТИЯНСЬКОЇ РОДИНИ, опр. у мороко \$6.50; опр. у полотно \$5.00.

OTCHE NASH	для молоді в перловій білій	
оправі, золочені береги	— — —	\$5.00
у мороко, золочені береги	— — —	3.00
у білій оправі, золочені береги	— — —	2.25
у білім полотні або чорнім	— — —	1.50

KLYUCH DO NEBA	в білім целюлоїді з барв-	
ним образком Серця Христового або		
Матері Божої (Пам'ятка Першого св.		
Причастя для дітей) — — — — —		\$3.50
опр. у мороко, золочені береги	3.00	
опр. у біле полотно. золочені бе-		
реги — — — — —		2.25
опр. у біле або чорне полотно, не-		
золочені береги — — — — —		1.50

THY KINGDOM COME (латинкою), опр. у чорне або біле полотно. Ціна \$1.25.

Молитовник БОЖА ДИТИНА — CHILD OF GOD — українсько-англійський, зладив о. Д. Попович ЧСВВ. Молитовник дистосований до умовного рівня дітей, має 164 стор. Бельгійська оправа, в іміт. чорної або білої шкіри — \$1.50; у мороко, золоті береги \$2.25, у целюльоїді \$3.00.

ХРЕСНА ДОРОГА. Ціна \$0.15.

ДВА МОЛЕБНІ Й ВЕРВИЦЯ. Ціна \$0.15.

ПОМ'ЯНИК УСОПШИХ. Ціна \$0.25.

Для передплатників "Світла" даємо книжки по знижених цінах.

При більших замовленнях великі знижки в цінах для всіх.

Усі замовлення висилайте на адресу:

THE BASILIAN PRESS

286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada.

J. & J. HARDWARE

745 Queen St. W., Toronto, Ont. — J. J. Stefaniak — EM 6-4863

Paints, Waxes. Kitchen and Enamel Ware, Electrical Supplies etc.
Plumbing — Heating Supply — Pipe Threading

ЗА ОДНОГО ЦЕНТА ДЕННО?

Чи можна дістати щось направду доброго за суму одного цента на день? Таке питання здається майже кожному жителеві Америки чи Канади питанням смішним. Бо ж обезвартнення доляра таке сьогодні велике, що за одного цента денно, мабуть, нічого мудрого не купиш. Хіба паршивою, злою краскою потягненого, нездорового цукорка...

Але, кажуть, хто має 999,999.99 доларів, а не має ще одного цента, такий іще не мільйонер. Отже й один цент, приданий там, де його конечно треба, має свою певну вартість навіть і при обезцененому долярі. А один цент денно через один рік дає \$3.56, три долари й 56 центів. Але, як би навіть узяти до уваги цілу суму \$3.56 та розложить її на рати по 1 центові на день, то така рата навіть і для найбільш небагатого чоловіка, що живе тільки з самої старечої пенсії, чи для дитини в школі, якій батьки всетаки дають по кілька центів на тиждень, — навіть для них така рата: 1 цент на один день — не є великим обтяженням.

Чоловік складається з тіла й душі, то й велику правду каже св. Письмо, що "не одним хлібом живе чоловік, але і словом, що виходить з уст Божих". Коли б чоловік забув про те, а спирається виключно тільки на поживі-страві для тіла, то жив би гірше від скота. Отже "не самим хлібом". Значить: кожна людина мусить дати своїй душі також *поживу Божого слова*. Боже слово, яке ми маємо обов'язок дати своїй душі, це наука релігії, це утвердження нашої душі в науці віри й обычай Христової Церкви. Це Боже слово ми чуємо в науці релігії в католицьких сепаратних школах. Це Боже слово чують діточки з уст мами, коли навчає їх молитви. Це слово чуємо на проповіdal'нициях у церквах щонеділі й свята. Це слово Боже чуємо в католицьких товариствах, напр. БУК, ЛУКЖ і УКЮ, коли там є доповіді, науки, відчiti.

Але найбільш поширеним сьогодні способом подавати душі Боже слово є католицька преса і книжка. Найбільш поширеною в світі книжкою, навіть іще в теперішніх безбожних часах, є всетаки св. Письмо. По ньому йде "Наслідування Христа" Томи Гемеркена Кемпійського. Далеко-далеко позаду цих двох книг стоять інші католицькі книжки, напр. відомі кожному катехизми й інші книжки духовного змісту. Далі йдуть книжки красного письменства в християнському дусі написані. Тут маємо таких авторів, як напр. о. Рич. Г. Бенсон, Г. К. Честертон, Ж. Бернанос, А. Геон, з українців: Н. Королева, М. Головінська й інші письменники, які в гарний спосіб представляють у повістях, віршах чи оповіданнях якісь події чи душевні переживання так, що при читанні їх ми відчуваємо красу їх стилю та захоплюємося пред-

ствленням людського життя, але представленням у християнському дусі.

Але безсумніву найбільш популярним, найдальше поширеним способом проголошування Божого слова сьогодні є таки *преса*. Преса це все те, що ми інакше називаємо газетами, часописами, журналами. Преса це сьогодні страшна проповіdal'ničia доброго або злого. Ось така напр. зла бульєвицька щоденна газета, яку на глум комуністи назвали "Правда", бреше щодня людям у величезному накладі понад 5 мільйонів примірників. Яке страшне спутошення приносить щодня мільйонам людей зла, протихристиянська преса!

Не диво, що проголошений святым Папа Пій Х сказав був виразно, що шкода християнам будувати церкви, ставити школи, шкода таких добрих християнських діл, бо вони всі підуть намарне, якщо католики не навчаться орудувати тією страшною зброєю оборони й наступу, якою є *преса*. Отже Христовий Намісник і до того Святий виразно каже ставити на першому місці *католицьку пресу*. (Чому, про те найдете більше в книжечці о. д-ра І. Назарка п. н. "Могутність преси"; ціна 35 ц.).

Недавно донесли були часописи, що одна фармерка не хотіла впустити до хати зайдлого чоловіка: "Ай донт кер"... На другий день уранці знайшла його замерзлого на смерть на порозі хати... Скільки таких нещасних душ замерзає на порогах наших домів, бо ми не даємо їм притулку й теплої страви Божого слова. Во ми жалуємо їм того одного цента денno, цента на передплату доброго католицького часопису, який просвітив би їх, нагодував стравою Божого слова, захоронив би їх перед морозом невіри й безбожництва!... А може це навіть *нашій власній душі* ми жалуємо того одного цента на день та так кажемо - даємо їй *помалу конати-нідіти* під порогом власної таки хати!... Бо душа наша мусить мати страву Божого слова, інакше, спрагнена й голодна духової страви, вона прийме страшну, хоч і принадну страву-отрую безвірної або так же злу, бо приховану, страву так званої "невтральної" преси. І помаленьку від такої отруї душа християнина стає щораз із кожним днем менш християнська, як оті нещасні діти, що їх навчили вживати геройні чи кокаїни, — аж скотиться в багно, з якого вже може й вороття не буде! Отже чи не віджалуєте цього одного цента денno, щоб дати добру й поживну страву вашій душі: страву Божого слова через католицьку пресу?

Одного цента денno. Чому: бо звичайно стільки коштує річна передплата християнського часопису. Ось, для прикладу, католицький місячник "Світло" коштує \$3.00 (три доляри) річно. За ті гроші передплатники дістають річно 12 чисел журналу, великого формату 528 (або й більше нераз!) сторінок, що, перечислене на книжковий формат дало б 21 книжок по 100 сторінок друк, з яких кожна коштувала б одного долара; отже за них треба було б заплатити \$21.00. Кожне число "Світла" має багато обrazkiv-ілюстрацij. Кожне число містить: оповідання, добре й цікаві; історичні повісті (напр. у 1961 р. історичну повість про козацького отамана Сулиму, яка ще ніде не була друкована); правдиві

спомини різних авторів про всякі цікаві переживання; постійну рубрику п. н. "Зі світу й Церкви", в якій подано найважніші події в світі й Церкві; постійну рубрику про події приватного й публичного життя п. н. "Із церковно-громадського життя", багато ілюстровану; багацько статей з історії Церкви й українського народу; спогади й описи з подорожей; огляди книжок, що в них добре, а котрих не читати; постійно "Сторінку Апостольства Молитви" з поясненнями щомісячних намірень цього Апостольства; гарні вірші добрих поетів; і цілий ряд наук про Божі правди. А все, що в "Світлі" надруковане, спирається на католицькому світогляді і в світлі цього Христового світогляду видить читач, що в світі діється і як треба християнам до того всього ставитися. "Світло" так як світло: освічує й показує, де що стоять і куди нам іти, показує дорогу до Божого Царства. Уплативши на "Світло" три долари річно, маєте все те, що вище подано, маєте сіраву Божого слова, маєте світло серед темної ночі теперішнього світу. А кромі цього маєте ще, як передплатник, різні "побічні продукти": можете брати участь у різних конкурсах "Світла" та виграти на них і по \$100.00 за ваших \$3.00; можете дістати дешевіше деякі книжки, можуть вам помістити дописи нпр. про ваш ювілей чи весілля, і багато подібного.

Отже: купіть собі "свинку" і складайте до неї щодня по 1 центові. Коли так навчитеся щодня робити, то не тільки викажете силу *характеру*, але й дістанете майже ніяким коштом гроші на передплату "Світла", такого дуже для вас корисного. Та ще лишиться вам 56 центів. Що ж із ними зробити?

6 центів піде на оплату почти й папір. А 50 центів можете вислати на пресовий фонд "Світла". Або: доловіть іще \$1.50 та вишиліть \$2.00 як передплату на "Слово Доброго Пастиря" в Нью-Йорку. "Слово Доброго Пастиря" це книжечки, які виходять що два місяці. Дуже гарненько видавані, містять у кожнім випуску якусь важну науку Божого слова. Заплатити передплату на "Слово Доброго Пастиря" можна також через "Світло". Отже що вишилі до адміністрації "Світла" \$5.00, той діставатиме через рік "Світло" й "Слово Доброго Пастиря". А як хтось долучить іще одного долара, то дістане ще й календар "Світла", що має звичайно 212 сторінок друку. Так за два центи на день дістанете дісбру християнську сіраву для своєї душі на цілий рік.

Як би хтось давав нам 2 центи на день на сіраву, то наше тіло не дуже тим було б задоволене: це було б стільки, що на одну пайду-кромку хліба. Але як би так нам і того не дали, то чи не згинули б ми зовсім? То хіба наша душа, яка має, як ми віримо, вічну вартість, не варта вже тієї одної пайки Божої сірави на десять... Подумаймо, рішімо й виконаймо.

Адреса "Світла":

THE LIGHT

286 Lisgar St. — Toronto 3, Ont., Canada

УСМІХНІТЬСЯ!

Кажуть, що кохання сліпє... В такому разі одруження треба визнати за найкращий лік проти цієї сліпоти...

Покупець: Чи є у вас щось на тему "Чоловік — господар хати"?

Книгар: Запитайте у відділі фантастичних повістей.

Коли Абрагама Лінколна запитали, що таке тактозність, він відповів:

— Це вміння розуміти інших так, як вони самі себе розуміють.

Суддя: Розкажіть, підсудний, де ви взяли це авто?

Злодій: Біля цвінтаря. Воно там стояло без нікого, і я подумав, що власник його помер.

ПІМСТА

— Не розумію, як це твоя мама могла згодитися, щоб ти стала жінкою Петра? Та ж вона його просто ненавидить?

— Саме тому й хоче стати його тещею.

Модерне українське
Артистичне Студіо

Steven PHOTO STUDIO

виконує по мистецьки
всі фотографічні роботи

Власники: Ст. і О. КУТОВІ
927 Bloor St W. — Toronto Ont.
(Ossington — Dovercourt)

Tel.: LE 1-0777

C
BOOK T STORE
S

For All Catholic Books

669

CATHOLIC
TRUTH SOCIETY OF CANADA
67 Bond St., Toronto

EM 4-4871

НЕ ВАРТА...

— Як же ж там було на зборах? — питается жінка чоловіка.

— Вибрали мене заступником голови нашого союзу — відповідає гордо чоловік.

— О-ва! І тобі оплатиться туди ходити? Та ж ти в мене в хаті маеш таке становище...

НІЧОГО ТАКОГО НЕ СТАЛОСЯ

Касир банку не прийшов до праці. Вполудні впадає возньй до офісу й каже задиханий:

— Пане директоре, нашого касира переїхало авто!

— Яке щастя! — каже той. — Нічого такого надзвичайного не сталося: я вже був думав, що наш касир утік із грішми...

АДРЕСАР

УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛІЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА В КАНАДІ І З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

Archearchy of Winnipeg

HIS GRACE MOST REV. ARCHBISHOP METROPOLITAN MAXIME HERMANIUK, CSSR, DD.	KURYLO SEBASTIAN, OSBM 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.
235 Scotia St., Winnipeg, Man. Ph. JU 6-5657.	KUSHKO EVHEN, OSBM 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.
BALA JOSEPH 390 Marion St., St. Boniface, Man.	KUSHNIR WASYL, Msgr. Vicar-General 115 McGregor St., Winnipeg, Man.
BORYS STEPHAN Box 694, Selkirk, Man.	KUSSY LUTOSLAW 374 Stella Ave., Winnipeg, Man.
BOZYK VOLODYMYR Box 377 A — R.R. 1, Gonor, Man.	LEHKY IVAN Rossburn, Man.
BZDEL MICHAEL, CSSR St. Vladimir's College, Roblin, Man.	LUCHKIW VOLODYMYR Sandy Lake, Man.
CORMYLO JOSEPH 965 Boyd Ave., Winnipeg, Man.	LUHOWY ANTHONY 1954 Logan Ave., Winnipeg, Man.
DAREWYCH PETRO 773 Flora Ave., Winnipeg, Man.	LUHOWY WSEVOLOD 2 Hiawatha St., Flin Flon, Man.
DENISCHUK JOSEPH, CSSR 250 Jefferson Ave., Winnipeg, Man.	MALANCHUK VOLODYMYR CSSR, Provincial 250 Jefferson St., Winnipeg, Man. Ph.: JU 2-2821.
DOBRIANSKY ROMAN 965 Boyd Ave., Winnipeg, Man.	MELNYK RAPHAEL, OSBM 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.
DVBKA YAROSLAW, CSSR St. Vladimir's College, Boblin, Man.	MULYK BENEDICT, OSBM. 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.
DZIURMAN MYROSLAW, CSSR St. Vladimir's College, Roblin, Man.	OLACH VOLODYMYR Box 28, Elphinstone, Man.
FORNALCHUK JOSEPH 1020 Corydon, Winnipeg, Man.	OLESKO MYROSLAW Holy Family Home, 165 Aberdeen Ave. E., Winnipeg 4, Man.
FYK ANTHONY Mountain Road, Man.	OLYNEK EUHEN Fisher Branch, Man.
GNESKO MODEST, OSBM, J. U. D. 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.	OLYNEK HRYHORY Box 43, Komarno, Man.
HAWRYLIW CONSTANTINE 390 Marion St., Boniface, Man.	OUCHARYK HRYHORY Box 2, Sifton, Man.
HODOWANY NESTOR, CSSR St. Vladimir's College, Roblin, Man.	PANCHYSHYN VOLODYMYR Box 102, Winnipegoside, Man.
HOLOWATY YAROSLAW Gilbert Plains, Man.	PEREJDA YURY, CSSR St. Vladimir's College, Roblin, Man.
IWANCHUK IVAN Box 114, Beausejour, Man.	PILKWI EMILIAN Camp Morton, Man.
IZYK SEMEN 418 Aberdeen Ave., Winnipeg, Man.	PULAK JOSEPH 110 Hallet St., Winnipeg, Man.
KAMENECKY JOSEPH Box 114, Beausejour, Man.	ROMANCHUK MICHAEL Camp Morton, Man.
KLYMCHAK MICHAEL Box 85, Ethelbert, Man.	ROMANYSHYN PETRO Box 82, Oakburn, Man.
KOTOWICH MATTHEW, OMI Tyndal, Man.	RUDACHEK EVHEN 235 Scotia St., Winnipeg, Man.
KRISTALOWICH IVAN 816 Lorette Ave., Winnipeg, Man.	RUDACHEK YAROSLAW 418 Aberdeen Ave., Winnipeg, Man.
KULAK STEPHAN Komarno, Man.	RUH PHILIP, OMI Cooks Creek, Man.

SEMCHUK STEPHAN
 239 Brooklyn St., St. James, Man.
 SHAWEL HRYHORY, CSSR
 250 Jefferson St., Winnipeg, Man.
 SHEWCHUK DMYTRO, Chancellor
 Box 156, Transcona, Man.
 SHOLDAK IVAN
 Rorketon, Man.
 SHPYTKOWSKY IHOR
 480 Montrose Ave. E., Kildonan, Man.
 SHYSHKOWYCH HRYHORY
 250 Jefferson St., Winnipeg, Man.
 SLABY VOLODYMIR
 620 First Ave., Portage La Prairie, Man.

SLOBODA BONIFACE, OSBM, Provincial
 612 Flora Ave., Winnipeg, Man.
 TARNAVECKY STEPHAN
 927 Assiniboine Ave., Brandon, Man.
 TEPLY HRYHORY
 Holy Family Home,
 131 Aberdeen Ave., Winnipeg, Man.
 ZAKREWSKY ROMAN
 Box 17, Vita, Man.
 ZIAC ANDREY
 Pine River, Man.
 ZOLOTY ZACHARY
 376 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Eparchy of Edmonton

MOST REV. BISHOP NEIL SAVARYN, OSBM, D. D.
 6240 Ada Blvd., Edmonton, Alta.

BAZIUK DEMETRIUS
 Box 160, Redwater, Alta.
 BILYK MARKIAN
 814 St. Andrews St., New Westminster, B. C.
 CHEHOVSKY STEPHEN
 Cook & Caledonia St., Victoria, BC.
 CHERKAWSKY JOHN
 Box 141, Derwent, Alta.
 CHOPEY BASIL
 11125 - 55 St., Edmonton, Alta.
 DACIUk MYRON, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 DIADIO NICHOLAS
 640 - 12 St., C. N., Lethbridge, Alta.
 DMYTRUK EUGENE
 11139 - 110-A Ave., Edmonton, Alta.
 DRIBNENKY BERNARD, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 FEDUNYK JAROSLAV
 11946 - 55 St., Edmonton, Alta.
 GRESCHUK MARTIN
 9648 - 108 Ave., Edmonton, Alta.
 GURAL MICHAEL
 Box 8, Radway, Alta.
 HANNAS METHODIUS, OSBM
 8317 - 105 St., Edmonton, Alta.
 HANUSHESWSKY BOHDAN
 Box 105, Two Hills, Alta.
 HNAT DEMETRIUS
 Box 68, Glendon, Alta.
 HRABEC PETER, OSBM.
 8317 - 105 St., Edmonton, Alta.
 HRADIUK PAUL
 6240 Ada Blvd., Edmonton, Alta.
 HURKO THEOPHILE
 715 - 13 St., N. Lethbridge, Alta.
 IWANEC PETER
 12107 - 91 St., Edmonton, Alta.
 JEAN JOSAPHAT, OSBM.
 431 Princess Ave., Vancouver, B. C.

JUNYK SOTER, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 KACHUR PETER
 6240 Ada Blvd., Edmonton, Alta.
 KAMENETZKY BASIL, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 KAMINSKY EUGENE
 11302 - 95 A. St., Edmonton, Alta.
 KOWALSKY GEORGE
 9648 - 108 Ave., Edmonton, Alta.
 KRYWUCKY MYRON, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 LABA BASIL, D.D., Vicar General
 6240 Ada Blvd., Edmonton, Alta.
 LOZYNSKY BOHDAN
 Box 215, Holden, Alta.
 LYSAK BORYS, OSBM
 8317 - 105 St., Edmonton, Alta.
 MALY GEORGE
 Box 1873, Camrose, Alta.
 MAKTYNYK BASIL
 702 - 6th St., N. E., Calgary, Alta.
 MELNYCHUK EUTHIMIUS
 High Prairie, Alta.
 MOYSIUK PETER
 Thorhild, Alta.
 NAKONECHNY EMILIAN
 Box 502, Hines Creek, Alta.
 OLENCHUK MICHAEL
 Box 237, Whitelaw, Alta.
 PASICHNY CORNELIUS, OSBM.
 Box G, Mundare, Alta.
 PAULUK MATWIJ
 Grassland, Alta.
 PETRYSHYN PETER
 Box 225 Athabasca, Alta.
 PIDSKALNY SOTER, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 PIDSKALNY VITAL, OSBM
 431 Princess Ave., Vancouver, BC.
 POPOWYCH DAMASCENE, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 RICHLARK EUGENE, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.

SHEVCHUK MICHAEL
 6240 Ada Blvd., Edmonton, Alta.
 SLOBODIAN OREST, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 SLOTA JUVENALIS, OSBM.
 Box G, Mundare, Alta.
 SOPULAK MICHAEL
 6240 Ada Blvd., Edmonton, Alta.
 STANGRET CONSTANTINE
 Box 322, Vilna, Alta.
 STARODUB ROMAN
 Box 227, Innisfree, Alta.
 STECK MARKO, Stud. Monk
 118 Don St., Kamloops North, B.C.
 STEFANIW VOLODYMYR
 9698 - 106 Ave., Edmonton, Alta.

SYVENKY LUBOMYR
 Box 933, Drumheller, Alta.
 TARNAWSKY VOLODYMYR
 11302 - 95 St., Edmonton, Alta.
 TYMOCHKO JOSAPHAT, OSBM.
 8317 - 105 St., Edmonton, Alta.
 WELESCHUK DAMIAN, OSBM.
 431 Princess Ave., Vancouver, B.C.
 WYNNYK AMBROSE, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 YAKYMYSHYN SEVERIAN, OSBM
 Box G, Mundare, Alta.
 ZUBACK RICHARD
 1209 Hall Mines Rd., Edmonton, Alta.
 ZACHARIASEWYCH ALEXIUS
 6240 Ada Blvd., Edmonton, Alta.

Eparchy of Toronto

MOST REV. BISHOP ISIDORE BORECKY, D.D.
 61 Glen Edyth Dr., Toronto, Ont.
 BACHTALOWSKY STEPHAN, CSSR.
 St. Mary's Seminary, Meadowvale, Ont.
 BALAGUSH MARTIN, OSBM
 1245 Kilborn Ave., Ottawa, Ont.
 BARANECKY MICHAEL, CSSR
 438 King St. E., Toronto, Ont.
 BARANYK BENJAMIN, OSBM, Superior
 3100 Weston Road, Weston, Ont.
 BAYRAK MYROSLAW
 707 Nelson St., London, Ont.
 BILYK EUGENE, OSBM
 447 Vaughan Rd., Toronto, Ont.
 BORSUK ALLAN
 77 Golden Blvd., Welland, Ont.
 BENESH YAROSLAW
 284 Bathurst St., Toronto, Ont.
 BLAZENKO MICHAEL
 131 Victoria St. S., Kitchener, Ont.
 BOBOWNYK EUGENE
 78 Beech St., Sudbury, Ont.
 BODNAR GEORGE
 1256 Giles Blvd., Windsor, Ont.
 BOSEY MORRIS
 78 Beech St., Sudbury, Ont.
 BOYKO GREGORY
 19 Gray St., Hamilton, Ont.
 BYCE PATRICK, OSBM
 447 Vaughan Rd., Toronto, Ont.
 BUTRYNSKY MARIAN
 244 David St., Welland, Ont.
 CHABURSKY STEPHAN
 18 Pearson St., Toronto, Ont.
 CHAYKA LEO
 Box 578, Val d'Or, Que.
 CHARNY BASIL
 480 Lacroix St., Chatham, Ont.
 CHOMYN PETER
 278 Bathurst St., Toronto, Ont.
 CHRAPLYWY JOSEPH, OSBM.
 Box 122, Grimsby, Ont.
 CHIMY JEROME, OSBM
 3100 Weston Road, Weston, Ont.

CHYZ YAROSLAW IVAN
 14 Rolls Ave., St. Catharines, Ont.
 CIUPKA GREGORY
 151 Rusholme Rd., Toronto, Ont.
 CURKOWSKYJ MARIAN
 234 Bathurst St., Toronto, Ont.
 DZYGOLYK DIONISIUS, OSBM, Superior
 P. O. Box 122, Grimsby, Ont.
 DZULYNSKY PAUL
 Waterford, Ont.
 DZURMAN BASIL, B.A.
 136 Pine St. S., Thorold, Ont.
 ERDEI JOSEPH, OSBM
 Box 122, Grimsby, Ont.
 FEDORIW GEORGE, Ph.D.
 4 Bellwoods Ave., Toronto, Ont.
 FIGOL STEPHAN
 42 Jackson St., Oshawa, Ont.
 FILEWYCH BASIL, Msgr.
 143 Franklin Ave., Toronto, Ont.
 FIRMAN VOLODYMYR
 29 - 7th St., Toronto 14, Ont.
 FUGA FRANCES
 1406 Barton St. E., Hamilton, Ont.
 GLUTE BASIL, CSSR
 Box 302, Fort Frances, Ont.
 HABRUSEWYCH JULIAN
 118 Pittsburgh St., Sault Ste. Marie, Ont.
 HARASYMCHUK TARAS
 629 McIntosh St., Fort William, Ont.
 HAWRYLUK JOHN
 2350 Tillemont St., Montreal, Que.
 HAWRYLUK MICHAEL
 6705-14 Ave., RSMT., Montreal, Que.
 HOMOLYSKY MICHAEL
 2 Adrian Ave., Toronto, Ont.
 HOROSHKO MICHAEL
 1505 Langlois Ave., Windsor, Ont.
 HRYNCHYSHYN MICHAEL, CSSR
 St. Mary's Seminary, Meadowvale, Ont.
 HUMENIUK BASIL, S.T.L.
 Ancaster, Ont.
 KAMENECKY PETER, Msgr.
 284 Bathurst St., Toronto, Ont.

KARPINSKY GEORGE
 2248 Main St., Niagara Falls, Ont.
KOLANKIWSKY STEPHAN
 2567 Iberville St., Montreal, Que.
KOMAR NICHOLAS, DD.
 19 Gray St., Hamilton, Ont.
KOWALSKY GEORGE
 1611 Mountain Ave., Fort William, Ont.
KRAFCIK ANDREW, CSSR
 St. Mary's Seminary, Meadowvale, Ont.
KRAYEWSKY WOLODZMYR, CSSR, Superior
 438 King St. E., Toronto, Ont.
KUTNEY JOSEPH
 1505 Langlois Ave., Windsor, Ont.
KUSHNIRYK NICHOLAS, S. T. L.
 2388 Iberville St., Montreal, Que.
KUZMA BASIL
 Box 122, Grimsby, Ont.
LAWRYSHYN BASIL
 68 Oakmount St., Toronto, Ont.
LYPSKY BOHDAN, D. D.
 2 Bellwoods Ave., Toronto, Ont.
MARKIW MAXIM, OSBM
 Box 122, Grimsby, Ont.
MARKIW NICHOLAS
 01065 Richmond St., Point St. Charles,
 Montreal 22, Que.
MOKRYCKY JUVENAL, Studite Monk
 560 Parkinson Rd., Woodstock, Ont.
NABEREZNYJ ROMAN
 99 Wende Ave., Timmins, Ont.
NEBESNY JULIAN, D. D.
 729½ Barton St. E., Hamilton, Ont.
NYIKA BELA, D. D.
 Box 3, Welland, Ont.
ONUFRIW GREGORY
 R. R. # 2, Scarboro, Ont.
PAPP GEORGE, D. D.
 213 St. James St. N., Hamilton, Ont.
PASCHAK EPIPHANY, OSBM
 447 Vaughan Road, Toronto, Ont.

PELECH MICHAEL
 Ancaster, Ont.
PEREYMA JOHN
 42 Jackson St., Oshawa, Ont.
PRYMA MARTIN, OSBM
 447 Vaughan Road, Toronto, Ont.
PRYMA THEODORE
 Box 9, Coniston, Ont.
REDKEWICH AMBROSE, Dr.
 1505 Langlois Ave., Windsor, Ont.
REVECZ DESIDERIUS
 631 Giles Blvd., Windsor, Ont.
RIOTTE C. E. JULES
 278 Bathurst St., Toronto, Ont.
RUSNAK MICHAEL, CSSR
 438 King St. E., Toronto, Ont.
SHFWAHA THEOPHANE, Studite Monk
 560 Parkinson Rd. W., Woodstock, Ont.
SHEWCHUK VLADIMIR, OSBM
 270 Preston St., Ottawa, Ont.
SHEWCHUK SEBASTIAN, OSBM
 Box 122, Grimsby, Ont.
SHUMAY BASIL GEORGE, S. T. L.
 629 McIntosh St., Fort William, Ont.
SIMBALIST ANTHONY
 439 - 4th St. N., Kenora, Ont.
SIERMACHESKY GREGORY, OSBM
 1245 Kilborn Ave., Ottawa, Ont.
SIRY NICHOLAS
 1139 Shearer St., Montreal, Que.
SKWAROK JOSAPHAT, OSBM, M. Ed.
 3100 Weston Road, Weston, Ont.
SWIRSKY NICON, OSBM
 3100 Weston Road, Weston, Ont.
TATARYN JOHN
 143 Franklin Ave., Toronto, Ont.
TELIZYN JOSEPH
 92 Terrace Hill St., Brantford, Ont.
WAWRYK BASIL, OSBM
 Box 122, Grimsby, Ont.
WAWRYK, Rev. Michael M. OSBM
 3100 Weston Rd., Weston, Ont.

F. Lynett Limited

FUNERAL DIRECTORS

668

3299 DUNDAS ST. WEST

RO 7-1176

Toronto, Ont.

RO 7-0164

WERBICKY VLADIMIR
6185 - 10 Ave., RSMT., Montreal, Que.
YAKUBIW LEO, OSBM, B. Ed.
1100 Huron Line, Windsor, Ont.
YAREMA EDWARD
2388 Iberville St., Montreal, Que.
ZALESKY MICHAEL Dr.
6552 - 11 Ave., RSMT., Montreal, Que.

ZAYAC MICHAEL
Waterford, Ont.
ZARSKY CONSTANTINE
West St., Sydney, N.S.
ZOLKEWYCH WOLODYMYR
118 Roxton Rd., Toronto, Ont.
ZOUZAL ANTHONY
2120 Byng Rd., Windsor, Ont.
ZWARYCH BASIL
Box 904, Kirkland Lake, Ont.

Eparchy of Saskatoon

MOST REV. BISHOP ANDREW ROBORECKY, D.D.
866 Saskatchewan Crescent East,
Saskatoon, Sask.
BACHINSKY BOHAN
922 — 108th Str. N., Battleford, Sask.
BOSKY FRANCIS, CSSR
Box 340, Ituna, Sask.
BUZ NICHOLAS
Box 208, Vonda, Sask.,
CHOMIAK ROMAN, CSSR
Ukrainian Catholic Mission, Yorkton, Sask.
CHORNEY NICHOLAS
Preeceville, Sask.
CHORONZY ANDREW
Box 111, Alvena, Sask.
FERENZ MICHAEL, STL, CSSR.
Catherine Str., Yorkton, Sask.
FLAK VLADIMIR
Box 388, Wadena, Sask.
HARVANKO STEPHAN, D.D.
Box 102, Wakaw, Sask.
HOMENKO ROMAN
Box 1375, Melfort, Sask.
IWASHKO VLADIMIR
214 Ave. M.S., Saskatoon, Sask.,
KOLODEY MYROSLAW
1731 Toronto Str., Regina, Sask.,
KOPIAKIWSKY NICHOLAS, CSSR
Box 340, Ituna, Sask.
KORBA VLADIMIR, CSSR
1402 - 11th St. E., Saskatoon, Sask.
KOSTIUK VLADIMIR
215 - 3rd Ave. S.E., Swift Current, Sask.
KRYWORUCHKA PETER
Box 57, Canora, Sask.,
KUCHAREK CASIMIR, B.A.
Box 37, Norquay, Sask.
KUCHMIAK MICHAEL CSSR.
Ukrainian Catholic Mission, Yorkton, Sask.
KURYLO MICHAEL
Box 1076, Melville, Sask.
LASHKEWICH JEROME
Box 161, Cudworth, Sask.
LISOWSKI PETER
Box 508, Buchanan, Sask.
LUZNEY RUDOLPH
1236 College Drive, Saskatoon, Sask.

MARTYNIUK ROMAN, CSSR
Ukrainian Catholic Mission, Yorkton, Sask.
MUZYCHKA ROMAN, CSSR
Box 340, Ituna, Sask.
MUZYKA ANDREW, B.A.
St. Joseph's College, Yorkton, Sask.
NOVAK GREGORY, CSSR
1402 - 11th St. E., Saskatoon, Sask.
OBARIANYK BASIL
751 - 14th St. W., Prince Albert, Sask.
OLYNYK JOHN
214 Ave. M. S., Saskatoon, Sask.
OLYNYK STEPHEN, CSSR
Ukrainian Catholic Mission, Yorkton, Sask.
OSADEC BASIL
Box 207, Hafford, Sask.
PASICHNIAK ONUFRIJ
71 -- 14th St. W., Prince Albert, Sask.
PAWLIAK ANTHONY
Box 3, Parcpine Plains, Sask.
PYLYPCHUK MYRON
621 Fifth Ave. SW, Moose Jaw, Sask.
RESHETUCHA MICHAEL
Rama, Sask.
SAWCHUK BASIL, D.D.
214 Ave., M.S. Saskatoon, Sask.
SCHESENIAK ALEXANDER
Box 1076, Melville, Sask.
SCHUDLO MICHAEL, CSSR
Ukrainian Catholic Mission, Yorkton, Sask.
SHYVEL STEPHEN, CSSR
Ukrainian Catholic Mission, Yorkton, Sask.
SHEK VLADIMIR
Box 403, Kamsack, Sask.
SHYRY STEPHEN, CSSR
Box 340, Ituna, Sask.
STASIW MYRON, D.D.
1731 Toronto St., Regina, Sask.
SYROTA JOHN, CSSR
Box 340, Ituna, Sask.
WASILISHEN WALTER
Box 73, Krydor, Sask.
WORONA JOHN
Box 254, Montmartre, Sask.
YAKIMISHEN NICOLAS, CSSR.
Ukrainian Catholic Mission, Yorkton, Sask.
ZABAWA JOHN
Box 70, Arran, Sask.

Archeparchy of Philadelphia, USA.

- His Grace Most Reverend Archbishop-Metropolitan
CONSTANTINE BOHACHEWSKY, D.D.
705 Medary Ave., Philadelphia 26, Pa.
- SCHMONDIUK, Most Rev. Joseph, D.D.
871 N. 24th St., Philadelphia 30, Pa.
- ADAMIAK, Very Rev. Msgr. Leo
526 W. Rayen Ave., Youngstown 10, Ohio
- ATAMANIUK, Rev. Joseph
1195 Deutz Ave., Trenton 10, N.J.
- ATAMANIUK, Rev. Theodosij
1195 Deutz Ave., Trenton 10, N.J.
- BACHYNISKY, Rev. Stephen
242 N. Mill St., St. Clair, Pa.
- BACHYNISKY, Rev. Zenobius
16 Bentley Ave., Jersey City 2, N.J.
- BADAN, Rev. Joseph
710 Fox Chase Rd., Philadelphia 11, Pa.
- BALABAN, Rev. Orest
3877 Clippert St., Detroit, Mich.
- BARANETSKY, Rev. Nicholas
425 W. Walnut St., Pottstown, Pa.
- BARYLAK, Rev. Thomas
224 N — 4th St., Allentown, Pa.
- BATZA, Very Rev. Msgr. Joseph, B.S.
109 S. 7th St., Pittsburgh 3, Pa.
- BENYO, Rev. Basil
1120 Dolman St., St. Louis 4, Mo.
- BERDAR, Very Rev. Constantine
303 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
- BILANYCH, Rev. John, STD, JUD
706 Warren St., Berwick, Pa.
- BILOS, Rev. Leo
649 Sibley St., N. W., Grand Rapids 4, Mich.
- BILYNSKY, Rev. Walter
42 Van Buren St., Passaic, NJ.
- BLAWATSKY, Rev. John
2944 Poplar St., Philadelphia 30, Pa.
- BLAZEJOWSKY, Rev. Dmytro, STD, HED
9135 Airline Drive, Houston 9, Texas
- BOBERSKY, Rev. Michael
Route 1, Belfield, ND.
- BOCHNEWICH, Rev. Michael
3877 Clippert Ave., Detroit 10, Mich.
- BODNAR, Rev. Eugene
850 Starkweather Ave., Cleveland, Ohio
- BODNAR, Rev. Roman
309 Grier Ave., Elizabeth 2, NJ
- BORSA, Rev. Anthony
69 Grand St., Jersey City, N. J.
- BOUNCHALK, Rev. Andrew
135 River St., Olyphant, Pa.
- BURAK, Rev. Paul
11700 McDougal St., Hamtramck 12, Mich.
- BYBLOW, Rev. Demetrius, CSSR.
661 High St., Newark 2, NJ.
- CHEHLSKY, Rev. Eugene
3803 Tuxedo Ave., Cleveland 34, Ohio.
- CHARYNA, Very Rev. Myroslav
2236 Orthodox St.,
(Frankford), Philadelphia 37, Pa.
- CHAWS, Rev. Peter
6988 Parkwood St., Detroit, Mich.
- CHEHANSKY, Very Rev. Msgr. Stephen, DD.
1343 Newport Ave., Northampton, Pa.
- CHLYSTUN, Rev. Andrew
635 N. Rixer St., Wilkes Barre, Pa.
- CZERVINSKY, Rev. John
N. Paxton St., P. O. Box 203, Centralia, Pa.
- DANUSIAR, Rev. Theodore, STL
3900 — 4th St. NW, Washington 11, D.C.
- DANYLCHUK, Rev. Russell
730 Washington Ave., Carnegie, Pa.
- DASHO, Rev. Stanislau
1312 Iowa St., Madison, III.
- DOROSH, Rev. Leo
514 — 4th St., N.E. Minneapolis 13, Minn.
- DROZDIAK, Rev. Cyril OFM
P. O. Box 70, Sybertsville, Pa.
- DUBITSKY, Rev. George
147 N. Centre St., Frackville, Pa.
- DUBITSKY, Rev. Nicholas
2222 Gwayling Ave., Hamtramck 12, Mich.
- DURBAK, Rev. Taras
185 Abel St., Akron 11, Ohio
- DYRDA, Rev. Mark N., OSBM,
2238 W Rice St., Chicago 22, Ill.
- DZYDZORA, Rev. Basil
329 Marguerite Ave., Wilmerding, Pa.
- FECICA, Very Rev. Nestor N., OSBM
2238 W Rice St., Chicago 22, Ill.
- FEDASIU, Rev. Dmytro
380 Meredith St., Perth Amboy, NJ.
- FEDOREK, Rev. Joseph
114 S. Chestnut St., Shenandoah, Pa.
- FEDOROWICH, Rev. Michael
2026 Bath Rd., Bristol, Pa.
- FEDYK, Rev. Jaroslav
721 Roosevelt Ave., Carteret, NJ.
- FISANICK, Rev. Nicholas
240 Center St., Nanticoke, Pa.
- GABRO, Very Rev. Msgr. Jaroslav
380 Meredith St., Perth Amboy, NJ
- GILL, Rev. Mark
Great Meadows, NJ.
- GRER, Rev. Thendosius, OSBM
4952 S. Paulina St., Chicago 9, Ill.
- GRESKO, Very Rev. Msgr. Dmytro
2280 W — 7th St., Cleveland 13, Ohio
- GUMOWSKY, Rev. Basil
115 Wilker St., Aliquippa, Pa.
- HALUSHKA, Very Rev. Ignatius
1013 Gaskill Ave., Jeannette, Pa.
- HANAS, Rev. Roman
438 W. Pine St., Mahanoy City, Pa.

- HANIAK, Rev. Joseph
114 S. Chestnut St., Shenandoah, Pa.
- HARSHON, Rev. Paul
69 Grand St., Jersey City 2, N. J.
- HOLOWINSKY, Very Rev. Basil
69 Grand St., Jersey City 2, N. J.
- HOLOWINSKY, Rev. Myron
300 Campbell Ave., Barnesboro, Pa.
- HOTRA, Rev. Stephen
608 S. Claymont St., Wilmington 1, Del.
- HRABEC, Rev. Vladimir, STL, Sc.DL
101 Lehigh Ave., Palmerton, Pa.
- HRYNICK, Rev. Stephen, STL, Ph.D.
135 River St., Olyphant, Pa.
- IVANISZYN, Rev. Tarsicus, OSBM
2238 W. Rice St., Chicago 22, Ill.
- IWANCHUK, Rev. Simeon
2408 Natchez Ave., Cleveland, Ohio
- IZAK, Very Rev. Bohdan
430 N — 7th St., Scranton 3, Pa.
- JAREMAK, Rev. Basil
3877 Clippert Ave., Detroit 10, Mich.
- KACHMAR, Rev. Walter
3290 E — 105th St., Cleveland 4, Ohio
- KARMAZYN, Rev. Vladimir
1708 E. 3rd St., Bethlehem, Pa.
- KINDEY, Rev. Michael
109 S — 7th St., Pittsburgh 3, Pa.
- KIRZECKY, Rev. Stephen
111 W Green St., Nanticoke, Pa.
- KLEPARCZUK, Rev. Stephen
405 Monroe St., Passaic, NJ
- KNAPP, Very Rev. Stephen V., Ph.D.
11700 McDougal St., Hamtramck 12, Mich.
- KOBRYN, Rev. Alex
816 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
- KOCHERZUK, Rev. Julian
312 Chapman St., Newark 6, N. J.
- KOHUT, Rev. Isidore, OSBM
12211 S. Parnell Ave., Chicago 28, Ill.
- KOLLAR, Rev. Sylvester S., OSBM
2238 W Rice St., Chicago 22, Ill.
- KOLTUTSKY, Rev. Michael
5154 De Longpre Ave., Hollywood 27, Calif.
- KOSTIUK, Rev. Roman, STL, JCD
1606 Kenneth Ave., Arnold, Pa.
- KOWAL, Rev. Vladimir
502 S — 7th St., Reading, Pa.
- KOWALSKY, Rev. Onufrey T.
Table Rock, Sloatsburg, N. Y.
- KROCHMALNY, Rev. Alexander
404 — 6th St., Ambridge, Pa.
- KRUCHOWSKY, Rev. Stephen
2444 Park St., Muskegon Heights, Mich.
- KUCHER, Rev. Marian
Box 91, Belfield, N.D.
- KUZMA, Rev. Andrew
42 Van Buren St., Passaic, N. J.
- LAPPUTA, Rev. Demetrius G., CSSR, Superior
661 High St., Newark 2, NJ.
- LAPPUTA, Rev. Peter, CSSR
725 Sanford Ave., Newark 6, N. J.
- LAZAK, Rev. John
518 Virginia St., St. Joseph 46, Mo.
- LEBEDOWYCZ, Rev. Ivan
Chesapeake City, Md.
- LESKIWI, Rev. Peter
514 — 4th St. NE, Minneapolis 13, Minn.
- LEVITSKY, Rev. Vladimir
131 N. Beech St., Box 295, Mt. Carmel, Pa.
- LITWAK, Rev. John
812 Huey St., McKeesport, Pa.
- LIZAK, Rev. Nicholas
254 N Mill St., St. Clair, Pa.
- LOBODZICH, Very Rev. Roman
1825 W Lindley Ave., Philadelphia 41, Pa.
- LOSTEN, Rev. Basil, STL
815 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
- LUBACHIVSKY, Rev. Myroslaw, STD
2280 W — 7th St., Cleveland 13, Ohio
- LUCIW, Rev. Alexander
846 N. Ringgold St., Philadelphia 30, Pa.
- LUKACHYK, Rev. Francis, OFM.
P. O. Box 70, Sybertsville, Pa.
- LYPPYN, Very Rev. Peter
816 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
- MAKSYMEC, Rev. Basil
2020 — 20th St., Altoona, Pa.
- MAKUCH, Very Rev. Basil, STD, Ph.D., HEL
201 Taylor St. NE, Washington 17, DC
- MALANIAK, Rev. Stephen
472 Emmett St., Phoenixville, Pa.
- MALASCHUK, Rev. John
526 W. Rayen Ave., Youngstown 10, Ohio
- MARTYNIUK, Rev. Joseph
816 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
- MELNYCZUK, Rev. Peter
524 S. Wolfe St., Baltimore 31, Md.
- MELNYK, Rev. Andrew
819 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
- MILANICH, Rev. Simeon E.
39 N. W. 57th Court, Miami 44, Fla.
- MOTA, Rev. John
43 Rittenhouse St., Simpson, Pa.
- MOLODOWETZ Augustin
871 N. 24th St., Philadelphia 30, Pa.
- MYCHAJLIW, Rev. John
1810 E — 2nd St., Bethlehem, Pa.
- MYCHAJLIW, Rev. Makar
1006 W. Camplain Rd., Manville, NJ
- MYKYTA, Rev. Andrew
857 Gerrard St., San Francisco 24, Calif.
- NAHAYEVSKY, Rev. Isidore, PhD.
2221 S — 7th St., Camden 4, NJ
- NASVESCHUK, Rev. Methody
17 Sunset Blvd., East Brunswick, N. J.
- NESEVITCH, Rev. Joseph
1606 Kenneth Ave., Arnold, Pa.
- OLEKSIUK, Rev. John
1025 S — 11th St., Milwaukee 4, Wis.
- OLEKSIW, Rev. Peter, LL.B.
30 Hansen Ave., P.O. Box 512, Lyndora, Pa.

- OLESH, Rev. Bohdan
194 E Main St., Glen Lyon, Pa.
- ONUFERKO, Rev. Jeremiah
Box 205, Ramey, Pa.
- ORYSHKEWYCH, Rev. John D.
4136 Jacob St., Wheeling, W. Va.
- PANASIUK, Rev. Joseph
7 S. Jefferson Rd., Whippany, N. J.
- PASDREY, Rev. George C.
24 E — 25th St., Bayonne, NJ
- PASHKOWSKY, Rev. Vladimir
204 Olivia St., McKees Rocks, Pa.
- PASCHAK, Rev. Patrick, OSBM
2238 W. Rice St., Chicago 22, Ill.
- PASICHINSKY, Rev. Yaroslav
209 W. Chestnut Hill Ave., Philadelphia 18, Pa.
- PELICH, Rev. Vladimir, Ph. D.
515 Front St., Minersville, Pa.
- PLEKON, Rev. Myron
210 W. Blaine St., McAdoo, Pa.
- PODOLAK, Rev. Peter
404 — 6th St., Ambridge, Pa.
- POLOWAY, Very Rev. Michael
816 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
- POSPISHIL, Rev. Victor, LL.D., JCD, SEOL
514 - 9th St., Ford City, Pa.
- PROCENTY, Rev. Irenaeus, OSBM
12211 S. Parnell Ave., Chicago 28, Ill.
- PROKOPOWYCH, Rev. John
6160 Chase Rd., Dearborn, Mich.
- PRYTULAK, Rev. Nicholas
96 — 1st St., Passaic, NJ
- PYLYPEC, Rev. Wolodymyr
110 N. Higgins Ave., Sayre, Pa.
- PYRIH, Rev. Michael
2050 N — 6th St., Philadelphia 22, Pa.
- REVAK, Rev. Roman
3010 W. — 3rd St., Chester, Pa.
- ROMANOVICH, Rev. Nestor E.
321 — 4th St., West Easton, Pa.
- ROZKO, Rev. Vladimir
133 Walnut St., Rossford, O.
- RYCHKUN, Rev. Innocent J., OSBM
4952 S. Paulina St., Chicago 9, Ill.
- SAGAN, Rev. Andrew H.
100 Penn St., Clifton Heights, Pa.
- SHARY, Rev. Joseph, B.A.
5000 N. Cumberland Ave., Chicago 31, Ill.
- SHECHOWYCH, Rev. John
2311 Grayling St., Hamtramck 12, Mich.
- SHEREMETA, Rev. Basil O.
519 Union Ave., P.O. Box 152, Bridgeport, Pa.
- SHYMANSKY, Rev. Paul
1622 W. Blavis St., Philadelphia 40,
(Nicetown), Pa.
- SHYMANSKY, Rev. Stephen P.
74 N. Laurel St., Hazleton, Pa.
- SIRKO, Rev. Yaroslav
606 Maple Ave., Johnstown, Pa.
- SKORODINSKY, Rev. Michael
RT. # 1, Wilton, N. D.
- SKROTSKY, Rev. Yaroslaw
1357 Stewart St., Northampton, Pa.
- SKURLA, Rev. Anthony, OFM
Box 70 Syberstville, Pa.
- SLONSKY, Rev. Julian
882 N — 21st St., Philadelphia 30, Pa.
- SMAL, Rev. Paul
4100 Shoshone St., Denver 11, Col.
- SOCHOCKY, Rev. Isidore
303 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
- SOLOWIJ, Rev. Basil
1506 Church St., Baltimore 26, Md.
- SOROKA, Rev. Victor, OSBM
2238 W. Rice St., Chicago 22, Ill.
- SOZANSKY, Rev. Myron, CSSR
733 Sanford Ave., Newark, N.J.
- STARUCH, Rev. Nicholas
363 Carmel Rd., Millville, N. J.
- STEBELSKY, Rev. Basil
415 Front St., Minersville, Pa.
- STERNIUK, Rev. Myron
20 Turner St., Plymouth, Pa.
- SULYK, Rev. Stephen, S.T.L.
45 S. 2nd St., Frackville, Pa.
- SWYSCHUK, Rev. Yaroslav
1513 Martha St., Omaha 8, Neb.
- SYDORIW, Rev. Joseph, Ph. G., S.T.L.
1123 - 170th Place, Hammond, Ind.
- SZUL, Rev. Dmytro
150 Rhode Island Ave., N. E., Washington 2, DC.
- TANCZAK, Rev. Basil
202 Somerset St., New Brunswick, N. J.
- TERESCHUK, Rev. Vladimir
204 Miller St., Latrobe, Pa.
- TREMBA, Rev. Basil
301 North St., Keiser, Pa.
- TRESZNEWSKY, Very Rev. Alexander
427 Pine St., Philadelphia 6, Pa.
- TRESZNEWSKY, Rev. Andrew
20161 Mackay St., Hamtramck 11, Mich.
- TYMKIWI, Rev. Athanasy
2892 W. 14th St., Cleveland 13, Ohio.
- TYMKIWI, Rev. Leo
3038 Charleston Ave., Lorain, Ohio.
- ULANITSKY, Rev. Antonin A.
600 W. Phil-Ellena, Philadelphia, Pa.
- ULICKY, Rev. Andrew
3403 Lucerne Ave., Parma 30, Ohio.
- WESOLOWSKY, Rev. Eustachius
44 Doerr St., NS, Pittsburgh 33, Pa.
- WIWCHAROWSKY, Rev. Vladimir
5000 N. Cumberland Ave., Chicago 81, Ill.
- WOZNIAK, Rev. Vladimir
414 S. Central Ave., Chisholm, Minn.
- WYNNYUKY, Rev. Nicholas
1023 Waterloo St., Los Angeles 26, Cal.
- WYSOCZANSKY, Rev. John
109 S. 7th St., Pittsburgh 3, Pa.

YACYKEWYCH, Rev. Leo
15-17 Louisa St., Passaic, NJ
ZAKREVSKY, Rev. Lawrence
87 Zerby Ave., Edwardsville, P.O. Kingston, Pa.

ZBYR, Rev. Nicholas
3010 W — 3rd St., Chester, Pa.
ZYDAN, Rev. George, OSBM
2238 W. Rice St., Chicago 22, Ill.

Eparchy of Stamford, USA.

SENYSHYN, Most Rev. Ambrose, OSBM, DD
161 Glenbrook Rd., Stamford, Conn.
ANANEVICH, Rev. Josaphat, OFM
4 Ponos St., New Canaan, Conn.
ANDREYCHUK, Rev. Bessarion B., OSBM
37-09 - 31st Ave., Long Island City 3, N.Y.
ANDRUSHKIW, Very Rev. Vladimir
160 N — 5th St., Brooklyn 11, NY.
BABAIK, Very Rev. Msgr. Nicholas, M.A.
Clovelly Road, Stamford, Conn.
BALANDIUK, Very Rev. Stephen
23 Walnut St., Hartford, Conn.
*BARANOWSKY, Rev. Peter
404 E - 10th St., New York, N. Y.
BARNYCH, Rev. Jerome, OSBM
22 7th E. St., New York 3, N.Y.
*BARTOSH, Rev. Eugene
2410 - 4th Ave., Watervliet, NY.
BOHATIUK, Rev. Theodore
25 Chestnut St., Yonkers 2, N.Y.
BOHOLNICK, Rev. Theodore, STL
134 Clifton Ave., Ansonia, Conn.
*CHAIKOWSKY, Rev. Joseph
125 Seymour St., Buffalo 10, N. Y.
CHMILAR Rev. Gregory, OSBM
22 E - 7th St., New York 3, N. Y.
CHOMKO, Rev. Stephen A.
569 George St., New Haven 11, Conn.
CHREPTA, Very Rev. Stephen
24 Wenzel Terrace, Stamford, Conn.
CRIVELLI, Rev. Joseph OFM
4 Ponos St., New Canaan, Conn.
DERESH, Rev. Nicholas
33 Brookfield St., Ludlow, Mass.
*DOWHOWICH, Rev. Waldimir B.
46 W. Mt. Kirk Ave., Norristown, Pa.
*DURBAK, Rev. Savyn
410 Manderville St., Utica, NY
DYHLA, Rev. Eugene
115 Sugar Loaf St., So. Deerfield, Mass.
DYKY, Rev. Roman
54 Walnut St., Manchester, N.H.
FEDDISH, Rev. Basil, Ph.D.
Table Rock, Sloansburg, NY.
FEJORCHUK, Rev. Peter, MS
Clovelly Road, Stamford, Conn.
GALYSH, Rev. Joseph
394 Blackstone St., Woonsocket, R.I.
GRASKOW, Rev. Paul
829 Pond View Ave., Riverhead, N. Y.
GRUSHETSKY, Rev. Philip
333 Central Ave., Lancaster, N. Y.
*HARASYMCHUK, Rev. Peter
555 George St., New Haven 11, Conn.

HAWRYLYSHYN, Rev. Elias
18 Watson St., Pittsfield, Mass.
*HNATYSHAK, Rev. Jurij
28 Bridge St., St. Johnsville, NY
HOLOWEKY, Rev. Dionisius, D.D., OSBM
Box 231, Glen Cove, L.I., NY
HOLYK, Very Rev. Soter, OSBM
Provincial, St. Josaphat's Monastery
Box 231, Glen Cove, L. I., New York
HORNYAK, Rev. Augustine, OSBM.
Box 231, Glen Cove, L.I., N.Y.
HORODECKY Rev. Stephen
21 Willite Dr., Rochester 21, N. Y.
HRYNSHYHN, Rev. Benedict, OSBM
22 E - 7th St., New York 3, N. Y.
HUMANITZKI, Rev. Theodore
Clovelly Road, Stamford, Conn.
HUSAR, Rev. Lubomyr
Clovelly Road, Stamford, Conn.
*ILEWYCH, Rev. Nicholas
886 Smith St., Buffalo 6, N.Y.
IWACHIW, Rev. Paul, STD
190 Ontario St., Cohoes NY
KATRY, Very Rev. Julian, OSBM
22 E. 7th St., New York, N.Y.
KAWOLA, Rev. Marion Francis, O.F.M.
4 Ponos St., New Canaan, Conn.
*KEKISH, Rev. Yaroslav
517 E. 147th St., Bronx 55, N.Y.
KLOS, Rev. Basil
25 Chestnut St., Yonkers 2, NY
KNIAHINYCKY, Rev. Yaroslaw
133 River St., Rome, N. Y.
KOCABA, Rev. Theodore
Box 665, Bath, NY.
KORCHYNISKY, Rev. Vladimir
6 Pleasant St., Colchester, Conn.
*KOSTEK, Rev. Joseph
315 E — 158th St., Bronx, NY
KOZORIZ, Rev. Vladimir
161 Tyler St., Boston, Mass.
*KRAWCHUK, Rev. Michael
77 Northampton St., Buffalo 9, NY
KUCZMA, Rev. Anthony
283 Higbie Lane, West Islip, L. I., N. Y.
*KUCIL, Rev. Roman
79 Chevalin St., Rochester 21, NY
*KULMATYTSKY, Rev. Dennis
98 Bridle Path Circle, Ludlow, Mass.
*KULYNYCH, Rev. Michael
101 St Marks Pl., New York, NY
KUZMIAK, Rev. Josaphat, OSBM
22 E — 7th St., New York 3, NY

* — retired, sick, or absent.

- LAR, Rev. Basil
134 Clifton Ave., Ansonia, Conn.
- LAZORE, Rev. Titus T., OSBM.
6 Holland St., Binghampton, N.Y.
- LEWYTSKY, Rev. Theodore
2713 Ferry Ave., Niagara Falls, NY
- LISCHYNSKY, Rev. Leo
24 Pulaski St., Amsterdam, NY
- ILONKEWYCZ, Rev. Alexander
76 Vienna St., Rochester 5, NY
- LOTOCKY, Very Rev. Innocentius, H., OSBM
Box 231, Glen Cove, L.I., N.Y.
- *LUCYSHYN, Rev. John
152 Avenue "C", New York 9, NY
- *LUKASZEWCZ, Rev. Joseph
804 Fay St., Utica, NY
- MACELUCH, Rev. Eugene
34 Collins Ave., Spring Valley, N.Y.
- MAK, Rev. John
245 Church St., Little Falls, N.Y.
- MANASTERSKY, Rev. Emil, B.A.
Clovelly Rd., Stamford, Conn.
- MASELKO, Rev. Vladimir
23 Walnut St., Hartford, Conn.
- *MECINSKY, Rev. George
160 N. 5th St., Brooklyn 11, N.Y.
- MORAN, Very Rev. Aloysius, OFM
4 Ponius St., New Canaan, Conn.
- MOSKO, Rev. Leo
Clovelly Rd., Stamford, Conn.
- MUDRY, Rev. Lubomyr
1 Lemon St., Salem, Mass.
- *MYHOCKY, Rev. Dmytro
219 E. 12th St., New York 9, N.Y.
- MYSCHYSHYN, Rev. Miroslav J.
409 Garfield St., Elmira Heights, N.Y.
- NAZAREWYCH, Rev. Andrew
74 Oak St., Willimantic, Conn.
- *OBUSHKEWCZ, Rev. Vladimir
Table Rock, Sloatsburg, N.Y.
- OHIRKO, Rev. Peter
132 Washington St., Auburn, N.Y.
- OSIDACH, Rev. Bohdan
29 S — 2nd St., Hudson, NY
- OSTAPOWYCH, Rev. Bohdan V. N.
1172 Ridge Rd., Lackawanna 18, N.Y.
- OSTASH, Rev. Basil
132 Washington St., Auburn, NY
- PASKA, Rev. Walter
709 Front St., Hempstead, NY
- *PRAWLOWYCH, Rev. Zenon
18-39, 25 R.D., Astoria, L.I., N.Y.
- PELENSKY, Rev. Ihor G.
35 Allen St., Terryville, Conn.
- PELENSKY, Rev. Leo R.
288 Vanderbilt Ave., Staten Island 4, N.Y.
- PINCHAK, Rev. Stephen, O.F.M.
4 Ponus St., New Canaan, Conn.
- QUARTUCCI, Rev. Samuel
97-41 — 91st St., Ozone Park 16, NY
- *RABIJ, Rev. Vladimir
86 E — 4th St., New York 3, NY
- RUDAKEVICH, Rev. Marian J., OFM
4 Ponus St. New Canaan, Conn.
- SABOL, Rev. Sebastian, OSBM
22 E — 7th St., New York 3, NY
- SEREDOWYCH, Very Rev. Basil
104 S. Wilbur Ave., Syracuse 4, NY
- SHALOKA, Rev. Joseph L.
104 S. Wilbur Ave., Syracuse 4, NY
- SHARANEWYCH, Rev. Emile
459-2nd St., Troy, N.Y.
- SHUST, Rev. Yaroslav
110 Grant St., Bridgeport 10, Conn.
- SIUTYK, Rev. Benedict V., OSBM
1745 Washington Ave., Bronx 57, NY
- *SKRINKOSKY, Very Rev. Peter
Casa Santa Maria, Via dell' Umita, 30
Rome, Italy
- SMYK, Rev. Bohdan
1104 State St., Utica, N.Y.
- SOLOVEY, Rev. Meletius, OSBM
22 E - 7th St., New York 3, N.Y.
- SQUILLER, Rev. John, S.T.L.
Clovelly Rd., Stamford, Conn.
- STASIUK, Rev. Andrew
310 Fillmore Ave., Buffalo 12, N.Y.
- STERANKA, Very Rev. Alexander
261 - 19th St., Brooklyn 15, N.Y.
- STOCK, Very Rev. Msgr. John
Clovelly Road, Stamford, Conn.
- TOM, Rev. Gregory H.,
146 Forest Hill St., Jamaica Plain 30, Mass.
- VOLOSIN, Very Rev. Bohdan, STD
2410 — 4th Ave., Watervliet, NY
- WOJAKOWSKY, Very Rev. Nicholas
308 Fillmore Ave., Buffalo 6, N.Y.
- WOLANSKY, Rev. Onufry
569 George St., New Haven 11, Conn.
- WOLENSKY, Very Rev. Nicholas
303 Hudson Ave., Rochester 5, NY
- ZASEYBIDA, Very Rev. Orest, OSBM, Super.
22 E — 7th St., New York 3, NY
- ZUCK, Rev. John
158 Germain St., Buffalo 7, NY

* — retired, sick or absent.

"Світло", це конечна річ у кожній хаті — особливо у хаті священика. Чи Ви вже його маєте? — Всього 3.00 дол. річно.

Eparchy of Krizevci — Yugoslavia

MOST REV. BISHOP GABRIJEL BUKATKO, D. D. Krizevci, Rackoga 12	JURISTA MIHAJLO Gkt. zupni ured, Kozarac, kod Prijedora
BABIJ PETAR Gkt. zupni ured, Devetina, p. Hrvacani, Bosna	KALAJ Dr. JANKO Zagreb, Tita Brezovackog 3
BESERMINJI DMITR VONKO Gkt. zupni ured, Miklusevci, p. Srem Cakovci	KIS Dr. SILVESTER Djakovo, Bogoslovija
BESERMINJI KIRIL Gkt. zupni ured, Bacinci, kod Sida	KOLOSNJAJ JOAKIM Gkt. zupni ured, Pecno, p. Kalje, via Jastrebarsko
BESERMINJI MIHAJLO Gkt. zupni ured, Djurdjevo, Backa	LEHENJKYJ EUSTAHIJE Gkt. zupni ured, Cerovljani, p. Bos. Gradiska-Bosna
BILENKIJ FELIKS Gkt. zupni ured, Lisnja, kod Prnjavora	LEVYCKYJ IVAN Derventa, ul. Hasana Kikica 9
BILJAK ALEKSANDER Gkt. zupni ured, Berak, p. Orolak	MAKAJ MIHAJLO Zagreb, Cyrilometodska 1
BILJAK HRIHORIJ Gkt. zupni ured, Prnjavor, Bosna	MATUS STEFAN Gkt. zupni ured, Kaniza, P. Bebrina, kod Sl. Broda
BILJAK METODIJ, CSVV Kula, ul. 16 divizije br. 61, Backa	MELENJUK JOSIP Gkt. zupni ured, Sibinj, kod Sl. Broda
BUDINSKI JANKO Gkt. zupni ured, Petrovci, p. Vukovar	MIKLOS DJURO Gkt. zupni ured, Kucura, Backa
BUILA MAKSIM, Novi Sad, ul. Milutinovica 2/1	MUDRI KIRIL, kapelan Kucura, Backa
CERNJAK MIHAJLO u penz. Mostar, ul. Rudarska 3a—18/11	MYZJ BOHDAN Gkt. zupni ured, Lipovljani, kod Novske
DUDAS GABRIJEL Vinkovci, ul. Lenjinova 86	MYZJ ROMAN Gkt. zupni ured, Prnjavor, Bosna
DUMKA TARAS Vrbas, ul. S. Kovacevic 164, Backa	PAP VLADIMIR Gkt. zupni ured, Djurdjevo, Backa
ERDELJI NIKOLA Gkt. zupni ured, Sid	PLANCAK KIRIL Gkt. zupni ured, Nov Orahevo, Backa
FIRAK MIHAJLO Krizevci, ul. Rackoga 2	RAMAC LJUBOMIR-KIRIL Krizevci, Rackoga 12
HARHAJ VLADIMIR Gkt. zupni ured, Rajev Selo via Gurnja-Brcko	SEGEDI Dr. JOAKIM Gkt. zupni ured, Ruski Krstur, Backa
HERBUT DJURA Gkt. zupni ured, Berkasovo, p. Sid	STEFANJUK DMITRO Zagreb, Cyrilometodska 1
HERBUT JOAKIM Ruski Krstur, Backa	SABOV Dr. VENEDIKT CSVV Kula, ul. 16 divizije br. 61, Backa
HIRJOVATIJ MIHAJLO Gkt. zupni ured, Miklusevci, p. Srem. Cakovci	SAGADIN ZINOVIJ Gkt. zupni ured, Lisnja, p. Prnjavor-Bosna
HIRJOVATIJ MIRON Gkt. zupni ured, Srem. Mitrovica	SANDOR JANKO Osijek IV, Wilsonova 2
HORNJAK KUHAR JULIJAN Gospodjinci, ul. Partizanska 47, Backa	TIMKO ONUFRIJ Vrbas, Sivccova 91, Backa
HROMIS SIMEON Banja Luka, Marticeva 14	

Хорватські

HERAK DANIEL
 Gkt. zupni ured,
 Kast, Zumberak
 HERAKOVIC JANKO
 Krizevci, Rackoga 8
 HRNJAK JURE
 Gkt. zupni ured,
 Radatovici, via Metlika-Suhor
 KEKIC NIKOLA
 Gkt. zupni ured,
 Metlika, Nova Cesta
 KUSTIC ANTUN-ZIVOKO
 Gkt. zupni ured,
 Mrzlopolje, p. Kalje, Zumberak
 LATKOVIC ZLATKO
 Zagreb, Cyrilometodska 1
 PAVIC Dr. JURAJ
 Zagreb, ul. 8 Maja br. 44
 PAVKOVIC IVICA
 Zagreb, Cyrilometodska 1
 RAPLJENOVIC JANKO
 Zagreb, Cyrilometodska 1
 VISOSEVIC Iv. DJUR
 Zagreb, Cyrilometodska 1
 VISOSEVIC STANKO
 Gkt. zupni ured,
 Sosice, Zumeberak

Македонські

ANGELOV GEORGI
 Bogdaci, N. R. Makedonia
 DMITROV HRISTOFOR svestenik,
 Radovo Strumijsko, p. Bosilovo, Makedonia
 DZAGOLOV DMITAR, svestenik,
 Nova Maala, p. Bosilovo
 IVANOV ATANAS
 Stremica, ul. M. Tita 48, Makedonia
 KAPSAROV GEORGI
 Gevgelija, ul. Risto Farsinini 9
 STOJANOVSKI IVAN
 Stremica, ul. Mavrovo 1
 TASEV DIMITAR, svestenik,
 Radovo Strumijsko, p. Bosilovo, Makedonia

Румунські

MICLEU VASILIU
 Gkt. zupni ured,
 Markovac, p. Gudarica, Banat

Мадярські

ROMER Dr. JOSIP
 Zagreb, Trg Bratstva i Jedinstva 3/1

Exarchate of Australia

MOST REV. IVAN PRASKO, D.S.O.
 35 Canning St., North Melbourne, Vict.
 BIALECKY, Rev. Roman
 35 Canning St., North Melbourne, Vict.
 BOWEN, Rev. John, CSSR
 Mount St. Alphonsus, Mayfield, NSW.
 DIACHYSHYN, Very Rev. Peter, V. G.
 57 Church St., Lidcombe, NSW.
 GORCHINSKY, Rev. Joseph
 16 Cameron St., Lidcombe, NSW.

IVANCO, Rev. Nicholas
 32 Whatley St., Mount Lawley, W.A.
 LACYK, Rev. Euhen, OSBM
 35 Canning St., North Melbourne, Vict.
 KACHMAR, Rev. Dmytro
 Archbishops Residence, West Terrace, SA.
 MELNICK, Rev. Michael
 35 Canning St., North Melbourne, Vict.
 MYHAL, Rev. Spiridion, OSBM
 35 Canning St., North Melbourne, Vict.
 MASLO, Rev. Stefan, CSSR
 St. Joseph's, Oxford Park, Brisbane, Queensland.

Exarchate of Germany

Most Rev. Bishop
 PLATON V. KORNYLIJK, S.T.D., Ph. D.
 Muenchen 27, Sschoenbergstr. 9.
 HOLYNSKYJ, Msgr. PETER, General Vikar
 Muenchen 27, Schoenbergstr. 9. Tel. 483398
 LESKOWYCZ JOANNES, Kanzler
 Muenchen 27, Schoenbergstr. 9. Tel. 483398
 ARVAY VOLGYMYR, CSSR
 Stuttgart Botnang, Lortzingstr. 19,
 Redemptoristenkloster, Tel. 69033.
 CHYROWSKYJ STEFAN, Geistl. Rat.
 Rosenheim, Bogenstr. 1.

DMYTRYSZYN STEFAN
 Crailsheim/Muertt., Burgbergstr. 39/0
 IWANCIW NIKOLAUS
 Krafeld-Traar, Maria Sohmannstr. 45.
 KOPANSKYJ DIONISIUS
 Muertster/Westf., Kinderhauserstr. 32/1.
 KULCZYCKYJ DIONISIUS
 Krefte/Taunus, Paul Dudenstr. 6.
 MALKOWYCZ BASILIUS, Geistl. Rat,
 Ingolstadt/O., Brucknerstr. 24/1.
 MOSKALYK MICHAEL, Dr.
 Goslar/Harz, Sommerwohnenstr. 1. A.
 POLANSKYJ JAROSLAU
 Trier, Nordallee, Kloster d. Barmh. Brueder

PROSKURNYCKYJ MYROSLAU
Regensburg, Landshuterstr. 65, Krankenhaus
SENDECKYJ IHOR
Osnabrueck, Paulusstift, Magdalenenstr. 49.
SOLOWIJK WOLOODYMYR
Schongau/Lech, Staedt. Altersheim

TOMASZIWSKYJ JOANNES, Dechant
Hamburg Neugraben, Falkenbergsweg 71.
TURKOWYD BASILIUS, Msgr.
Neu-Ulm, Vorwerkstr. 35/I. Tel. 0731-9040
KUC CHRYSSTOPHOR, Diakon, O. Stud.
Krefeld-Traar, Maria Sohmannstr. 45.

Exarchate of England

MALUGA, Very Rev. Paul, CSSR, Vicar General
14 Newburgh Rd., Acton, London, W. 3.
BADJ ALEXANDER
15 Dowling St., Rochdale, Lancs.
DZIOBIA WOLOODYMYR, DD.
21 Brideoak St., Cheetham, Manchester 8,
Lancs.
HASIAK IWAN
126 Castle Rd., Bedford.
HAWRYLUK JAREMA
294 Withington Rd., Chorlton cum Hardy,
Manchester 21.
MARKEWYCZ ALEXANDER
14 Newburgh Rd., Acton, London, W. 3.
Tel. ACOrn 1732.

MATYCZAK MYKOŁA
6 Mansfieldhouse Rd., Edinburgh 9, Scotland.
MUZYCZKA IWAN, DD.
2 Avondale Rd., Wolverhampton, Staffs.
MYCHALSKYJ ANTIN, DD.
46 Thornewood Mount, Nottingham.
ORACZ STEFAN
14 Newburgh Rd., Acton, London, W. 3.
PASLAWSKYJ WASYL
36 Peel Square, Lumb Lane, Bradford, Yorks.
RATUSHYNSKYJ MICHAEL
36 Peel Square, Lumb Lane, Bradford, Yorks.
TYSAK THEODOR, DD.
14 Newburgh Rd., Acton, London, W. 3.
WIWCHARUK STEFAN, DD.
442 Foleshill Rd., Coventry, Warwicks.

France — Spain — Italy

HIS GRACE MOST REV.
ARCHBISHOP BUCHKO IVAN
Pontifico Collegio di St. Josaphat
Passagata del Gianicolo 7, Roma, Italy

PADRI BASILIANI
Padri Basiliani
Via Icilio 40 (Aventino), Roma, Italy

Very Rev. M. VAN DE MAELE, CSSR
Vicaire General
186 Blvd. St Germain. Paris VI. France

BACHYNSKYJ J.
Rue Labrouste 62, Paris XV, France.
BOJCZUK I.
Rue Brulee 25, Reims (Marne), France
BREZDEN H.
Presbytere a Semoy, Orleans (Loiret)
BUCHKO N.
Rue de la Source 8. Vesines-Chalette.
(Lloiret) France

JACKIW I.
Rue Labrouste 62, Paris XV. (Seine), France
KARYCZEK B.
Camont. St Martin de Valgaigues, (Gard) France
KOHUT P.
Rue Finkmatt 11, Strasbourg (B. Rhin), France
LEWENETZ M.
186 Bd. St. Germain, Paris VI, France
LUZECKYJ I.
Rue de la Chevre 23, Metz (Moselle), France
NAROZNIAK Z.
Rue P'iraon de Winter 3, Lille (Nord), France
PROKOPIW J.
Rue des Crigrons 2, Amiens (Somme), France
PRYJMA W.
Avenue E. Billieres 42, Toulouse (Hte Garonne)
France
WASYLYK M.
Rue Eugène Pons 68, Lyon VI. (Rhône), France
MORILLO S.
Conde de Cartagena 17, Madrid, Spain

BLOOR SUPERMARKET

Власники:

СТЕПАН МИСАКОВЕЦЬ

i

МИКОЛА ЧЕРВІНСЬКИЙ

Великий вибір свіжого м'яса і м'ясних виробів. Свіжа ярина, овочі, молоко і молочні вироби. Безкоштовна доставка додому.

ВІДКРИТО: год. 9-та рано — 7 вечора, в четверги та п'ятниці до год. 9-ої вечора.

1052 Bloor St. W.

(at Havelock St.)

LE 5-2811

Українські Жіночі Чини й Згромадження в Канаді і в З'єднених Державах Америки

Sisters of St. Basil the Great (OSBM)

ASTORIA, NY, 2719 — 4th St.	NORTHAMPTON, PA., 1343 Newport Ave.
BALTIMORE, Md., 2223 Gough St.	NEWARK, NJ, 85 Baldwin St.
BERWICK, PA., 702 Freas St.	NEW KENSINGTON, PA., 1612 Kenneth Ave.
BRONX, NY, 1745 Washington Ave.	NEW YORK, NY, 30 E — 7th St.
BROOKLYN, NY, 165 N — 6th St.	ST. BASIL'S MONASTERY
CENTRALIA, PA., 510 Troutwine St.	711 Fox Chase Rd., Philadelphia 11, Pa.
CHESAPEAK CITY, Md., Box 148	PHILADELPHIA, PA., 1825 Lindley Ave.
CHESTER, PA., 3010 W — 3rd St.	PITTSBURGH, PA., 109 — 7th St. South
CHICAGO, ILL., 2247 W — Rice St.	SCRANTON, PA., 430 N — 7th St.
CLEVELAND, OHIO, 2280 W — 7th St.	SYRACUSE, NY, 118 Tennyson Ave.
COHOES, NY, 190 Ontario St.	WASHINGTON, DC, 1248 Monroe St. NE.
HAMTRAMCK, MICH., 2227 Grayling Ave.	WATERVLIET, NY, 2410 — 4th Ave.
JERSEY CITY, NJ, 55 Sussex Ave.	YONKERS, NY, 33 Chestnut St.
MOUNT CARMEL, PA., 131 N. Beach St.	AUBURN, NY, 105 Cottage St.

Sisters Servants of Mary Immaculate (SSMI)

in Canada:

ANCASTER, ONT.
Mount St. Mary Immaculate Novitiate

ANCASTER, ONT.
Mount St. Mary Immaculate Academy

CALGARY, ALTA, 66 — 6th St. N. E.

EDMONTON, ALTA, 9638 — 108 Ave.

DAUPHIN, MAN., St. Paul's Convent, Box 273

FORT WILLIAM, ONT., 633 McBain St.

ITUNA, SASK., St. Ann's Orphanage

KOMARNO, MAN., St. Basil's Home

KITCHENER, ONT., 49 Michael St.

MONTREAL, QUE., 6635 — 3rd Ave., Rosemount

MUNDARE, ALTA, St. Joseph's Orphanage

MUNDARE, ALTA, General Hospital

PRINCE ALBERT, SASK., 799 — 15-th Street W.

REGINA, SASK., 2075 St. John's St.

SASKATOON, SASK., 417 Clarence Ave. N.

TORONTO, ONT., Provincial Home SSMI

5 Austin Terrace

WINNIPEG, MAN.

1. St. Nicholas School
650 Flora Ave.
2. Holy Family Home
165 Aberdeen Ave. E.
3. Immaculate Heart Academy
131 Aberdeen Ave. E.

VEGREVILLE, ALTA

St. Mary's of Perp. Help Convent, Box 147

WILLINGDON, ALTA, General Hospital

WINDSOR, ONT., Home of Infant Jesus
1394 Parent Blvd.

in U. S. A.

AMBRIDGE, PA., 542 Melrose St.

BUFFALO, NY, 248 Oneida St.

CLEVELAND, OHIO, 4119 Biddulph

CHICAGO, ILL., 4952 S., Paulina St.

DETROIT, MICH., 3883 Clippert Ave.

ELIZABETH, NJ., 307 Grier Ave.

KEISER, PA., 332 Melrose St.

MINERSVILLE, PA., 509 Front St.

PASSAIC, NJ, Market & Bergen Strs.

PASSAIC, NJ, 214 President St.

PHILADELPHIA, PA., 719 Brown St.

PHILADELPHIA, PA., 209 W. Chestnut Hill Ave.

ROCHESTER, NY, 311 Hudson Ave.

SHAMOKIN, PA., 129 N. Shamokin

SLOATSBURG, NY

Sisters Servants of Many Immaculate Motherhouse
St. Mary's Villa Academy

SLOATSBURG, NY

St. Joseph's Home for the Aged

YOUNGSTOWN, OHIO, 5512 Youngstown Poland Rd.

Missionary Sisters of Christian Charity (MSCC)

Grimsby, Ont., Box 180

Sudbury, Ont., 77 Louis St.

Missionary Sisters of the Mother of God

Stamford, Conn. — 111 W. North St.

Українські школи й установи в Канаді і в З'єднених Державах Америки

in Canada:

ST. NICHOLAS SCHOOL
650 Flora Ave., Winnipeg, Man.
ST. JOSEPH'S COLLEGE, Yorkton, Sask.
ST. VLADIMIR'S COLLEGE, Roblin, Man.
ST. JOSAPHAT'S INSTITUTE
8820 — 111 St., Edmonton, Alta.
UKRAINIAN CATHOLIC STUDENT'S HOME
SHEPTYCKY'S INSTITUTE
1236 College Dr., Saskatoon, Sask.

Дівочі Інститути:

SACRED HEART INSTITUTE, Yorkton, Sask.
MOUNT MARY IMMACULATE ACADEMY
Ancaster, Ont.
IMMACULATE HEART ACADEMY
131 Aberdeen Ave., Winnipeg, Man.

Сиротинці:

ST. JOSEPH'S ORPHANAGE, Mundare, Alta.
ST. ANN'S ORPHANAGE, Ituna, Sask.

Доми старців:

ST. BASIL'S HOME FOR THE AGED
Komarno, Man.
HOLY FAMILY HOME
165 Aberdeen Ave., Winnipeg, Man.
ST. PAUL'S HOME
Dauphin, Man.

Запомогове Братство св. о. Николая

UKRAINIAN MUTUAL BENEFIT ASSOCIATION
OF ST. NICOLAS OF CANADA
Head Office: Box 3641, Station "B",
Winnipeg, Man.

in U. S. A.:

ST. JOSAPHAT'S SEMINARY
201 Taylor St. N.E., Washington 17, D.C.
UKRAINIAN CATHOLIC MINOR SEMINARY
Stamford, Conn.
ST. BASIL'S ACADEMY (for girls)
Fox Chase Station, Philadelphia, Pa.
ST. MARY'S VILLA ACADEMY (for girls)
Sloatsburg, NY.
MOTHER OF GOD ACADEMY (for girls)
111 W. North St., Stamford, Conn.
ST. BASIL'S ORPHANAGE
832 N. 7th St., Philadelphia, Pa.
ST. BASIL'S ORPHANAGE
1825 Lindley Ave., Philadelphia, Pa.
ST. BASIL'S ORPHANAGE
Box 148, Chesapeake City, Pa.
ST. MARY'S HOME FOR THE AGED
209 Chestnut Hill Ave., Philadelphia, Pa.
ST. MARY'S HOME FOR THE AGED
719 Brown St., Philadelphia, Pa.
ST. JOSEPH'S INVALID HOME FOR THE AGED
St. Mary's Villa, Sloatsburg, NY.
PROVIDENCE ASSOCIATION
817 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.
UKRAINIAN CATHOLIC COMMITTEE FOR REFUGEES
161 Glenbrook Rd., Stamford, Conn.
UKRAINIAN CATHOLIC CAMP
Stratford, Pa.

RYAN & ODETTE

Lawrence G. Odette

FUNERAL DIRECTORS

1498 Dundas St. West

LE 2-5965

Toronto, Ont.

BRUNSWICK HOTEL

Власники: Дмитро Познахівський і Іван Самець

481 Bloor St. W.

Toronto, Ont.

Найкращих успіхів
в апостольській праці

бажає

ОО. ВАСИЛІЯМ

АСЕКУРАЦІЯ
ВСІХ РОДІВ

Y. ONYSCHUK & CO.
LIMITED
LE. 4-4241
333 RONCESVALLES AVE., TORONTO

НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ

засилає

АНДРІЙ ЗАПАРИНЮК

представник найбільшої
дестиллярні в Канаді:

Res.: CR 8-1466

GOODERHAM & WORTS LIMITED

2 Trinity St.

—

Toronto, Ont.

—

EM 2-1832

Gestetner

Найкращий у світі дуплікатор

Цей сильний, дешевий, ручний дуплікатор є дуже простий і легко ним оперувати. Скорі й дешево репродукує рукописи чи машинописи, а також чорнильні ілюстрації — на чорно, або в кольорах — без зайвих коштів на кільші й матрици. Повний вибір стенсілів, чорнил, пер і всього приладда.

БЕЗПЛАТНА ОБСЛУГА ТАК ДОВГО, ЯК ДОВГО ПРАЦЮВАТИМЕ ВАША МАШИНА.

Пишіть про дарові прібки робіт, виконаних на цій машині, або жадайте дарового показу без жодного зобов'язання з вашого боку.

Gestetner (Canada) Limited

117 KING STREET W. TORONTO, ONT.

Sales and Service Offices Across Canada

HO. 6-3634

HO. 6-3484

INDUSTRIAL COATING CO.

manufacturers of

INDUSTRIAL LACQUERS, LEATHER FINISHES
VARNISHES, SYNTHETIC ENAMELS & PAINTS

T. M. BOYER

P. L. 5 - 4382

838-840 EASTERN AVE.

Toronto, Ont.

UBA TRADING CO. LTD.

Одніока українська гуртівна споживчих і тютюнових продуктів

WA 2-6115-6 — 420 Bathurst St.

При купні чи продажу нерухомостів, бізнесів, фарм, — звертайтеся з довір'ям до популярної української фірми:

R. CHOLKAN, Real Estate Limited

527 Bloor St. W. (near Bathurst St.) — LE 2-4404
східне бюро: 1794 Danforth Rd. (near Coxwell) — HO 9-1123

Власники: Р. ЧОЛКАН і Я. СПОЛЬСЬКИЙ

Маємо великий вибір домів, бізнесів і апартаментових домів у всіх частинах Торонто.

75 кваліфікованих представників нашої фірми до Ваших услуг.
Із справ, які Ви ім доручите до полагодження, напевно будете
задоволені.

Полагоджуємо фінансування мортгеджове і персональне.

“Загально відомим є, що молоко — солодке, квасне — гуслянка, ма-
слянка та всі молочні вироби і морозиво з української молочарні

GREEN-VALE DAIRIES LTD.

3156 DUNDAS ST. WEST

RO. 7-1728

TORONTO, ONT.

це якостево безконкурентні вироби. Просимо домагатись цих наших виробів у всіх крамницях, або замовляти їх безпосередно в молочарні телефоном RO. 7-1728.

Доставляємо до домів!"

ЗАМОВЛЯЙТЕ:

хліб, паї, кейки й усякого роду печива най-
кращої якості в українській
пекарні Торонто

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. — Toronto, Ont. — Tel.: LE 5-7445

CLOVER FARM — DUNDAS MARKET
1161 Dundas St. W. — LE 6-1464 — Toronto, Ont.
Я ХОРОСТИЛЬ — Е. ИВАЦЕНКО

Свіже м'ясо, ярина, споживчі товарі, імпортовані деликатеси.
Безплатна доставка.

21 DUNDAS SQUARE
Suite 815

Phone: EM 6-1681-2-3

DANIEL D. STOKAL, B. A.

Barrister, Solicitor, Notary

Res. BE. 1-2982

TORONTO, ONT.

Residence: 2 Vesta Drive, HU 5-1365 EM 4-1394 EM 4-1395

ANDREW E. MCKAGUE, Q. C.

Barrister, Solicitor, Notary Public

1008-9 Northern Ontario Building

330 Bay Street

Toronto, Ont.

Corner of Adelaide and Bay Sts.

TAGLIETTI HARDWARE

КРАМНИЦЯ ЗАЛІЗНИХ ТОВАРІВ

Власник: П. ГОЛОВАТИЙ

Залізні товари, різні пристрійства, скло та дитячі ровери.

Багатий вибір фарб, найкращих фірм у Канаді —

FLO GLAZE i LOVE BROTHERS

Кухонне начиння: Великий вибір порцеляни та скляних виробів.

Робітня ключів та направа замків та електричного устаткування.

1477 DUNDAS ST. W. (блізько Dufferin) — LE 6-3826

УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

J. CARDINAL & SON

366 BATHURST ST.

TORONTO, ONT.

EM. 8-8655

ДО ВАШИХ ПОСЛУГ

У ВСІХ БАНКОВИХ ТРАНСАКЦІЯХ

BANQUE CANADIENNE NATIONALE

596 відділів в Канаді

With the compliments of

FUEL OIL & SERVICE

259 Lakeshore Blvd. East

Tel.: EM 2-5777

М. С. МОЛОЧАРСЬКА СПІЛКА ОБМ. ВІДП.

M. C. DAIRY CO. LTD.

212 Mavety St. Toronto, Ont., RO 6-6711

СМЕТАНА, СИР — звичайний повнотовстий,
пісний (для дистників), сметанковий (в короб-
ках), ЙОГУРТ.

Turner and Porter

*Four Generation
of
Funeral Directing Experience*

436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954

2357 Bloor St. W.
RO 7-3153

С. КРИП'ЯКЕВИЧ

S. KREPAKEVICH, LL.B.

АДВОКАТ І НОТАР

11 Adelaide St. West
Suite 404

Toronto 1, Ontario
EMpire 3-4448

Office: EM 4-6217

Res.: PL 7-0612

СТЕФАН ЗАГУМЕННИЙ — АДВОКАТ

STEPHEN ZAHUMENY, B.A.

BARRISTER & SOLICITOR

1009 Lumsden Bldg. — 6 Adelaide St. E. — Toronto, Ont.

Л. В. ЛИТВИН

Адвокат і нотар

575 Queen St. W. — Toronto, Ont. — EM 6-7040

Дім книгарні "АРКА"

N. L. KUTNEY and E. F. WRISCINSKI

Wish to Announce the Removal of their Law Office to

330 Bay St. Toronto 1, Ont. Suite 1501 Tel.: EM 8-6445
EM 8-2482

Кажуть:

Штурм, Марконі й Левіс,
Тавропулос, Лещинські й Дейвіс
І земляк наш Петро Кучер,
Що найкращий—це хліб „Фючер”

Українська пекарня

“БУДУЧНІСТЬ”
“THE FUTURE BAKERY”
737 Queen St. W. Toronto, Ont.

КНИГАРНЯ “АРКА”

575 Queen St. W. Toronto, Ont. Phone: EM 6-7061

Книжки, журнали, часописи, шкільне, бюрове приладдя, різьби, вишивки, нитки, панама, грамофони, пластинки, телевізійні апарати, радіоприймачі, телефони, машинки до писання, чоловіча гал., обручки

LANDY & COMPANY LTD.

All religious supplies for the home and church.

Bci релігійні речі для дому і церкви.
The traditional home for religious supplies.

16 Dundas St. West Toronto, Ont. EM 3-8828

JACK A. OSTAFEW SALES & SERVICE Limited

HEATING — AIR CONDITIONING

EM 4-4618 — 668 Queen St. W., Toronto — RO 6-2157 (night service)
We sell quality fuel oil 24 hour service

DNIPRO OIL CO. LTD.

Toronto — 204 Bathurst St.,
EM 6-6539; night: RO 6-8446

Oshawa — 190 Bloor St. E.
Tel.: RA 8-0762

Замовляйте в нас ОПАЛОВУ ОЛИВУ. Першорядна обслуга.

Направляємо і вставляємо нові печі (форнеси)

ANNE PHOTO STUDIO

як теж випозичальня мужеських одягів на весілля і забави

Власник: В. ТРАЧ

865 Queen St. W. — Tel. Bus.: EM 8-3147 — Res.: RO 6-6375

BOB HORBAY B. A. SERVICE STATION

Tune ups — Minor repairs — All makes and models — Roar service
1260 Dundas St. W. (cor. Dovercourt) Naptha Gas, Stove oil
Bus. LE 1-3422 _____ Res. BE 9-6707

PARKWAY AUTO BODY REPAIR

1974 Dundas St. W. — LE 1-1227 — Toronto, Ont.
Власник фірми — АЛЕКС ПРЕДКО
РОБОТА ГАРАНТОВАНА — ЦІНИ ПРИСТУПНІ.

MAGIC FOODS

Wholesale

Sandwiches

S. SKURA

256 Adelaide St. W. — EM 8-5551

ONTARIO MEAT PRODUCTS & GROCERY

783 Queen St. West Toronto, Ont. EM 4-7720
поручач найсмачніші і найкращі європейські м'ясарські вироби, з доставкою на місці в Торонті й поза містом — гуртом і детайлічно.

THE GREENHILL LAUNDRY LTD.

& DRY CLEANERS

ROger 7-1323 — 1014 Weston Road

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

FUNERAL DIRECTORS

455 Queen St. W. — EM 8-5370 — Toronto, Ont.
W. Zaleschook — director

TRULL FUNERAL HOMES LTD.

1111 Damforth Ave. Toronto, Ont. 2704 Yonge St.
Tel.: HO 5-4661 HU 8-1102

ВАСИЛЬ МИКУЛА

АДВОКАТ І НОТАР

352 Bathurst St.

EM 6-9651

Toronto, Ont.

Д-р ПРАВ І. К. МИХАЛЬСЬКИЙ

Завірені переклади документів з української, польської і німецької мов. Полагодження справ еміграції з Польщі.

57 Queen St. West (at Bay)

EM 8-9430

JAMES B. TROTTER, B.A. M.P.P.

АДВОКАТ І НОТАР

372 Bay St. — Suite 808 — Toronto 1, Ont. — Tel.: EM 4-8318

DANIEL G. HARPER

BARRISTER, SOLICITOR AND NOTARY PUBLIC

57 Queen St. W. — Toronto, Ont.

Tel.: EM 8-8801

Res.: HU 3-6636

Telephone: EM 4-5137

347 Bay St., Toronto

WILLIAM J. BLAINY

BARRISTER and SOLICITOR

T. M. CREIGHTON, Q.C.

BARRISTER, SOLICITOR, Etc.

Federal Building — 85 Richmond St. West

Phone: EM 8-7311

Toronto 1, Ont.

GARVEY, FERRISS & MURPHY

Barristers, Solicitors, Etc.

80 Richmond St. W., Toronto 1, Ont.

Tel.: EM 3-8483

GERALD P. SCULLY, B.A.

BARRISTER AT LAW

100 Adelaide W.

EM 6-9292

Toronto, Ont.

BLANEY, PASTERNAK, LUCK, SMELA, EAGLESON & WATSON

BARRISTERS & SOLICITORS

57 Bloor Street West (Bloor and Bay Streets)

Toronto 5, Canada

Tel.: WA 4-9755 — WA 4-9035

JOSEPH H. SEGUIN

NEIMAN, BISSETT & SEGUIN

Barristers and Solicitors

35 Hayden Street

WA 4-9501

Toronto, Ont.

NIREN'S
1335 Dundas St. (at Lisgar)

Prompt, Courteous Service

R DRUG STORE
Tel.: LE 2-4711

25 years' of dependable service

Ковбаси та вуджене м'ясо поручає

I. ПАВИЧ

809 Queen St. West

Toronto, Ont.

EM 4-0658

ALBERTA FUEL OIL LTD.

Перше цього рода українське самостійне підприємство, що застуває
рафінерію Canadian Oil Co. Ltd. без посередників.

Точна доставка, направа та інсталляція печей.

EM 2-3224 — 278 Bathurst St. — LE 7-1577

EKO CONFECTIONERY

Дарунки, довоціоналія, діточі іграшки, шкільне і канцелярійне
приладдя, часописи і т. п.

656 Queen St. W. — Tel.: UN 1-0556
Власниця: ДОЗЯ МИХАЙЛЮК

ФАРБИ — ТАПЕТИ — купітте найліпше в українському складі

METROPOLITAN PAINT & WALLPAPER

823 Dundas St. W. — Tel.: EM 4-6597
Власник: О. ОХРИМ

TRINITY POULTRY & EGGS

FRESH KILLED POULTRY

793 Queen St. West — Toronto, Ont.
Phone: EM 8-5676 — Pinchak & Son

NORTH AMERICAN HARDWARE LIMITED

Builder's Finishing Hardware

2032 Dundas St. W. — Toronto 3, Ontario
LEnnox 4-7576

Compliments

CLIFTON HOTEL

A. M. БОРИС — власник

298 Queen St. W. — EM 3-9520 — Toronto, Ont.

STRATHCONA

HOUSE OF HOSPITALITY

Завжди до Вашої обслуги

60 York St. — EM 8-5601 — Toronto, Ont.

Compliments of

ACADIAN HOUSE

1795 Danforth Ave. — Tel.: HO 1-6161 — Toronto, Can.
J. Diakiw

INTERNATIONAL RADIO & T. V. SERVICE

716 Queen St. W. EM 8-3163 Toronto, Ont.

Направляємо і продаємо телевізійні апарати і радісві приймачі.

Інсталюємо антени — скоро, фахово і дешево.

SUPER VALUE MARKET**Meats — Groceries — Produce**

"Supervalue shopping with Free Delivery"

1095 Bathurst at Dupont

Tel.: LE 2-0769

BLOORDALE MEAT & FISH MARKET

1564 Bloor St. W.

LE 5-0344

Choice quality meats and fish

Prompt—Courteous delivery

CORRY CLEANERS

For efficient pick-up & delivery, phone LE 1-2526

Head office & plant

1331 Dundas St. West

KALYNA MOTORS & SERVICE STATION

STEVE DROZD

157 Delaware Ave., Toronto 4, Ont.

Tel. Bus.: LE 6-7800

WEST LODGE AUTO BODY

USED CAR SALES

83 West Lodge Ave., Toronto, Ont.

LE 1-4248

Spray painting, body & fender repairs

J. Boris

Compliments of

BOROVOY'S SERVICE STATION

1334 Dundas St. W.

LE 2-6811

NICK'S GARAGE & SERVICE STATION

Bus. LE 3-8624

1715 Dundas St. West

BODY & MOTOR REPAIRS

Prop. Nick Rewenko

Res. WA 1-8769

24 hour towing.

Guaranteed Work

Refinishing

JARVIS AUTO BODY
EXPERT COLLISION REPAIRS

EMpire 3-7861

61 Duchess St.

J. H. GARDIAN, prop.

Toronto, Ont.

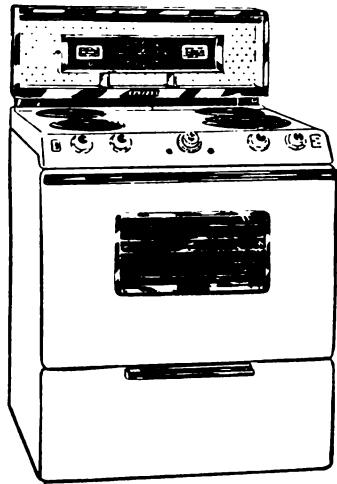
Compliments from

UXEDO JUNCTION
FORMAL RENTALS

432 Parliament St.

WALnut 4-8427

Toronto, Ont., Canada

E
M
P
I
R
E

•
•
•
•
•

Furniture & Ap-
pliances Co. Ltd.

668 BLOOR STREET WEST
Tel.: LE 1-4771
TORONTO • ONTARIO

Gurney -- Taffan

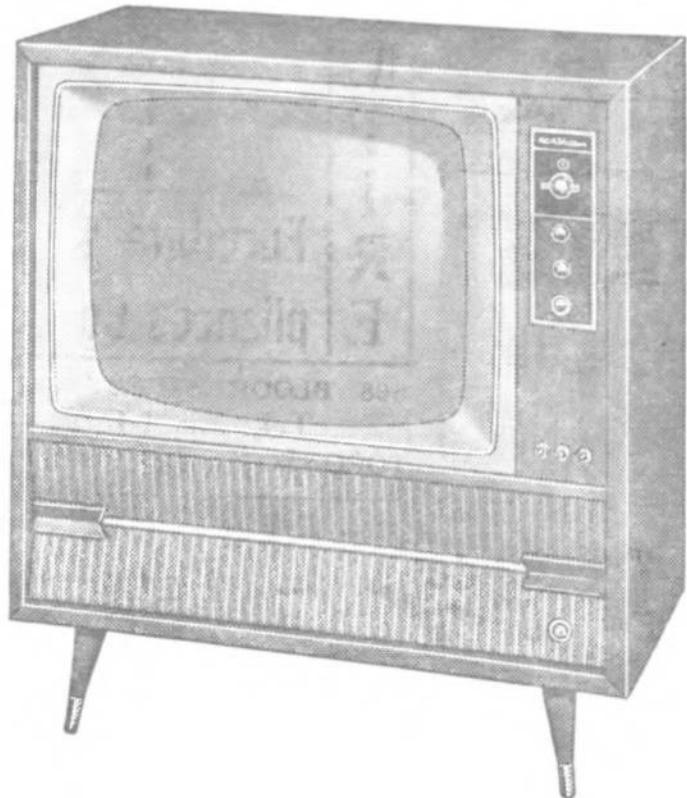
НЕ ШИПІТЬ НІ НЕ КОПТИТЬ!
АВТОМАТИЧНИЙ РОЖЕН ДО ЖАРЕННЯ — (В. Q.)
СПЕЦІЯЛЬНО ХРОМОВАНА КУХНЯ.

- 1) Пальник не має місця на за-
кіпчування. Все гріє одно-
стайно.
- 2) Паливо, автоматично контро-
льоване, дотримує рівномірно-
го тепла. Не треба пильнува-
ти.
- 3) Автоматичний годинник кон-
тролює тепло братрури, лише
нарегулювати і сам у своєму
часі спинить печення.
- 4) Прозрачність братрури дає
змогу бачити все печиво, не
отираючи дверей кухні.

GURNEY ДАЄ СПРОМОЖНІСТЬ
БУТИ КРАЩОЮ МАМОЮ.

НАГІБЛЪШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД МЕБЛІВ

THE ENFIELD — Console Model

— 23 цалевий повний образ. 20,000 ватів на світловальної сили. Подвійний голосник — рівномірна контроля звуку й тону. Насвітлений показчик стацій. Скринка 34 цалів висока, 31 ц. широка й 17 ц. глибока — у магановій, горіховій або ясно-дубовій красках.

ЦЕЙ ТЕЛЕВІЗОР І БАГАТО ІНШИХ РЕЧЕЙ ПО ДУЖЕ ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ МОЖЕТЕ НАБУТИ У

**ROCHESTER FURNITURE
CO. LTD.**

423 COLLEGE ST.

TORONTO, ONT.

● Tel.: EM 4-1434 ●

М. ГЕРУС

власник

М. ДЕЙНЕГА

НОВИЙ ВІДКУРЮВАЧ ГУВЕРА

"CONSTELLATION",

це "відкурювач, що просто ходить
— — — повітрям" — — —

Фірма "Гувер" така загально відома,
що дала своє прізвище просто самим
виробам: відкурювачі взагалі називають
сьогодні популярно "гуверами!"

Також інші вироби тієї фірми, як от інпр.
прилади до ПОЛІРУВАННЯ ДОЛІВКИ
і ін.—все те дістанете в українській
фірмі

ALPHA FURNITURE CO.

яка має представництво фабрики Гувера.

І всі ті
"влегчую-
чі життя"
прилади
дістанете
в двох
крамницях
"Альфи"

ALPHA FURNITURE CO.

735 QUEEN STREET WEST
● EM 3-9637 ●
TORONTO — ONTARIO

3030 DUNDAS STREET WEST
● RO 6-4011 ●
TORONTO — ONTARIO